

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 18 november justerades.

§ 2 Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade
att *Magdalena Schröder* (M) av sagt sig uppdraget som ledamot i finansutskottet och
att *Helena Storckenfeldt* (M) av sagt sig uppdraget som suppleant i trafikutskottet.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

§ 3 Anmälan om ersättare

Andre vice talmannen anmälde att *Stefan Plath* (SD) skulle tjänstgöra som ersättare för *Sara Gille* (SD) under tiden för hennes ledighet den 13 december–26 december.

§ 4 Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade att Sverigedemokraternas partigrupp anmält *Stefan Plath* som suppleant i civilutskottet, i utrikesutskottet och i trafikutskottet under *Sara Gille*s ledighet.

Andre vice talmannen förklarade vald *under tiden den 13 december–26 december* till

suppleant i civilutskottet
Stefan Plath (SD)

§ 5 Anmälan om faktapromemoria

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2021/22:FPM20 Meddelande om beredskapsplan för att trygga livsmedelstillgången och livsmedelsförsörjningen under kristider
COM(2021) 689 till miljö- och jordbruksutskottet

Regional utveckling

§ 6 Regional utveckling

Näringsutskottets betänkande 2021/22:NU2
Utgiftsområde 19 Regional utveckling (prop. 2021/22:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 1 MONICA HAIDER (S):

Fru talman! Nu debatterar vi näringsutskottets betänkande *NU2 Utgiftsområde 19 Regional utveckling*. I betänkandet har S och MP ett särskilt yttrande.

Riksdagen har fastställt ramen med 500 miljoner mindre än regeringen inom detta utgiftsområde. Det Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna tar bort är anslag 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder*.

Vad döljer sig bakom detta anslag? Jo, återstart av små och medelstora företag som har behov av stöd efter pandemin. Detta stöd till små och medelstora företag är ju så viktigt.

Likadant gör man också inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Man sparar på små och medelstora företag. Här tar man bort 90 miljoner till näringslivssatsningar som skulle använts till Robotlyftet, Digitaliseringslyftet och kompetens.nu.

Enligt den redovisning vi har fått i näringsutskottet har 11 000 företag tagit del av pengarna i Digitaliseringslyftet, cirka 5 000 företag i Robotlyftet och 125 företag i kompetens.nu. Nu blir det inte så nästa år, vilket är synd eftersom detta är viktigt för att svenska företag ska kunna hänga med i teknikutvecklingen och ligga i framkant.

Små och medelstora företag är väldigt viktiga för den regionala utvecklingen i hela landet. Man kan fundera på varför ni har plockat bort pengarna till just detta, för det är ju en av era stora profilfrågor. Det är lite märkligt att ni har enats om att plocka bort just detta anslag – särskilt eftersom ni i finansutskottets betänkande skriver ”för att förbättra förutsättningarna för företagande, handel och konkurrenskraft så att fler jobb kan skapas i hela landet”.

Socialdemokraterna tycker att det är viktigt att vi har ett näringsliv i hela landet som utvecklas och kan komma igång efter pandemin, vilket vi också ser nu runt om i hela landet. Vi lägger 70 miljoner årligen på att utveckla företagsklimatet i 39 gles- och landsbygdskommuner. Hela landet ska vara med och ta Sverige framåt efter pandemin.

Fru talman! Regional utveckling är ett område som sträcker sig över flera utgiftsområden för att det ska ge effekt. I detta betänkande handlar det om pengar till investeringar ibland annat drivmedelsstationer som behöver byta ut sina rör och cisterner. Här lägger vi 75 miljoner extra utöver de pengar som redan finns. Det är viktigt för att samhället ska fungera på landsbygden.

Vi permanentar också driftsstödet på 70 miljoner till butiker i sårbara och utsatta områden. I mitt hemlän Kronobergs län är det flera butiker som får stödet. De ligger i Häradsbäck, Konga, Älmeboda, Linneryd, Tannåker, Södra Ljunga, Agunnaryd och Skruv. För dessa butiker är detta stöd väldigt viktigt och helt avgörande för att butikerna ska kunna finnas kvar.

Dessa butiker är ju mer än butiker. De är samlingspunkt i byn men också post, systembolag, apotek, ibland bibliotek och paketutlämningsställe.

Utöver driftsstödet finns ett investeringsstöd på 160 miljoner för sådana här butiker.

Under perioden 2015–2020 gick drygt 1 miljard till att stödja dagligvarubutiker och drivmedelsstationer.

Kronobergs län skulle varit utan butiker på många av dessa orter. Det skulle verkligen försämra service och sammanhållning väsentligt om stödet inte fanns.

Fru talman! Som landsbygdsbo i Sverige får man göra saker själv. Man får bygga bredband, bygga lekplats och utegym och sätta upp julbelysningen i byn. Därför är det viktigt att staten stöttar upp där det behövs. Pengar till bredband är en sådan viktig satsning. Regeringen har därför satsat 7 miljarder på bredbandsutbyggnad på landsbygden och lägger ytterligare 1,3 miljarder i budgeten för 2022.

Totalt har 95 procent av hushållen i Sverige tillgång till snabbt bredband, och andelen ökar snabbt. Men vi är inte nöjda då detta är avgörande för att minska klyftorna i vårt land och skapa förutsättningar för fler jobb i hela Sverige.

Vikten av bredband kan inte nog understrykas nu i pandemitider. Det har gjort att jag och övriga ledamöter har kunnat sitta hemma och arbeta utan problem. Visserligen har det varit väldigt tråkigt att inte träffas, men det har fungerat.

Jag har ibland varit väldigt less och tänkt slänga ut antingen datorn eller paddan genom fönstret. Men det gör man ju inte, utan man kopplar upp sig igen och har ytterligare ett möte.

De enda som har varit glada över mitt hemmasittande är katterna och hunden. Speciellt hunden är ganska sur på mig nu när jag åker iväg.

Bredband möjliggör för människor att bo på landsbygden och att inte behöva åka till jobbet varje dag. Det möjliggör för människor att ha ett arbete ganska långt bort och ändå få ihop livspusslet.

Det vi nu ser är att fler vill bo på landsbygden, vilket är positivt. Denna våg behöver vi rida på och se till att det är fortsatt attraktivt att bo och leva i hela Sverige.

Trots pandemin ser vi att många företag satsar stort på Sveriges landsbygder, speciellt i norra Sverige. Det handlar om investeringar i grön omställning och grön nyindustrialisering. Detta vill vi givetvis se i hela Sverige, inte bara i norra Sverige. Därför är neddragningarna på 500 miljoner inom just detta utgiftsområde väldigt olyckliga.

Investeringarna innebär också stora utsläppsminskningar och många nya arbetstillfällen, vilket gör att det kommer att behövas arbetskraft på dessa ställen. Norrbotten är det län som har den lägsta arbetslösheten i hela Sverige. Därför måste vi se till att de arbetslösa kan ta de jobb som finns. Då behövs bland annat validering, som vi lägger pengar på i budgeten till regionerna, men också kunskapslyft för att utbilda till de jobb som finns.

Besöksnäringen är ytterligare en näring som består av företagare i många olika branscher runt om i hela landet, och regeringen lägger nu 80 miljoner kronor ytterligare för besöksnäringens omställning men också mer resurser till Visit Sweden för att marknadsföra Sverige. Det är en bransch som är och har varit svårt drabbad av pandemin.

Vi behöver göra många saker för att klara detta, och då behövs ett starkt samhälle, ett tryggare samhälle.
(Applåder)

Anf. 2 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M) replik:

Fru talman! Tack, Monica Haider, för att du tog upp frågan om de 500 miljonerna och små och medelstora företag! Det är ett engångsbelopp från Socialdemokraterna som varar ett år, men det vi vill ha är långsiktighet och strukturella reformer. Vi vet bland annat att det sedan 2014 har skett en ökning av regelkrångelskostnaderna med 1 miljard om året, och de är nu uppe i 7 miljarder. Den typen av åtgärder är viktiga för oss.

Under pandemin var det inte precis regeringen som gick före för de små företagen. Jag minns den första sommaren då vi efterlyste regeringens svar och där vi först på hösten, tack vare Moderaterna och andra partier, kunde få på plats att företagsformer som inte var aktuella för Socialdemokraterna fick stöd.

Jag har också stått här och debatterat om kommanditbolag och handelsbolag som skulle få pengar i omställningsstöd. Först var det ett belopp de skulle uppfylla och sedan ett annat. När det sänktes var det till och med en företagare som blev uppringd av ett departement som sa att nu kunde han söka. Problemet var bara att han inte kunde det därför att man skulle räkna in de passiva delägarna, som aldrig förekommer i dessa företag, och länsstyrelsen har alltså inte betalat ut pengarna.

Därifrån kommer vi, och nu kommer ett engångsbelopp. Då finns det strukturella saker att göra.

Jag skulle också vilja att Monica Haider, nu när hon får chansen, berättar om drivmedelsstationerna, om vi nu kan få ordning på de statsstödsregler som kan ligga i vägen för dem så att det kommer förskottsbetalningar eller pengar in på kontot så att man kan anställa dem som ska göra jobbet och om dispenserna finns på plats. Det kom inte fram i den debatt som vi hade i förra veckan, utan det handlade endast om pengarna.

Anf. 3 MONICA HAIDER (S) replik:

Fru talman! Tack, ledamoten, för dina frågor! Du säger att ni vill ha långsiktiga pengar. Dessa pengar ska gå till uppstart efter pandemin, och då har vi sett det som engångspengar. Vad vi sedan lägger i budgeten 2023 är inte riktigt klarlagt. Där är vi inte ännu, utan vi lägger ettårsbudgetar och anslag framåt i tiden.

Ni vill ha strukturella reformer vad gäller regelkrångel. Regelförenklingar är något som vi jobbar med hela tiden, och vi behöver fortsätta att jobba med det. Jag håller helt med Ann-Charlotte Hammar Johnsson om att mer behöver göras där.

De 500 miljonerna skulle som sagt ha kommit små och medelstora företag till del för att de ska kunna återstarta och utveckla sina företag under det kommande året. Vi ser det som väldigt olyckligt och märkligt att ni tar bort just de pengarna till små och medelstora företag. Vi tror att de behövs för att återstarta företagen.

Anf. 4 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik:

Fru talman! Det kommer att hållas en näringslivsdebatt i nästa vecka, och då kommer alla förslag som har att göra med företagande att komma på bordet.

Återigen: Det är viktigt att göra långsiktiga lösningar. 1 miljard om året i sju år blir 7 miljarder som den sittande regeringen har pålagt företagen.

Monica Haider tog upp den gröna omställningen och säger att vi nu utvecklar norra Sverige. Ja, det är fantastiskt, men jag skulle vilja veta hur Monica Haider ser på elförsörjningen. 70 procent av företagen i Sverige finns i den södra delen, och det är där den största delen av elkraften används, för att de ska kunna gå runt. Nu ska vi bygga på med den norra delen som kommer att behöva sin kraft. Hur har ni tänkt att denna ekvationen ska lösas? Det vill jag gärna ha svar på.

Anf. 5 MONICA HAIDER (S) replik:

Fru talman! Energidebatten hölls här i går kväll. Jag tänker inte fortsätta den i dag, för det tyckte jag att Mattias Jonsson klarade med bravur för vår del. Jag tänker därför inte gå in på den frågan över huvud taget.

Jag glömde att säga något om drivmedelsstationerna. Det är egentligen samma svar där. Debatten om drivmedelsstationerna hade vi i förra veckan, och jag trodde att jag då klargjorde vad jag tyckte, vad vi vill och vad regeringen håller på med för att klara drivmedelsstationerna, så att de inte ska behöva lägga ned på grund av kraven från MSB.

Jag tackar för frågorna, Ann-Charlotte Hammar Johnsson, men jag har inte tänkt säga mer. Jag tycker bara att det är väldigt olyckligt att ni med kirurgisk precision inriktar er på små och medelstora företag när ni tar bort pengar från vår budget.

Anf. 6 PETER HELANDER (C):

Fru talman! Eftersom riksdagen i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den som Centerpartiet önskar avstår vi från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Centerpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat. Vi har däremot ett särskilt yttrande i betänkandet där vi redovisar vår uppfattning om politikens inriktning och Centerpartiets budgetförslag.

Fru talman! Sverige är ett av världens bästa länder att leva i men är samtidigt i behov av reformer. När coronapandemin förhoppningsvis snart är över vill vi att ekonomin ska återstartas fullt ut. Många delar av ekonomin saknar dock de förutsättningar som krävs för att bland annat småföretagandet och jobbskapandet ska kunna blomma ut i hela landet och för att utsatta grupper ska kunna integreras och klimatmålen nås. Centerpartiet menar att värdefull tid har gått förlorad med långtidsarbetslöshet, utanförskap och för höga klimatutsläpp som följd.

Den ekonomiska politiken behöver inriktas på viktiga och kloka liberala reformer så att bland annat arbetslösheten och utanförskapet kan bekämpas, så att det kan skapas en hållbar tillväxt i hela landet med fler och växande företag och så att klimatomställningen kan genomföras. Centerpartiets budgetalternativ innehåller flera sådana reformförslag som hade kunnat sätta Sverige på rätt kurs igen.

Fru talman! När det gäller den politiska inriktningen för utgiftsområdet vill vi inledningsvis framhålla att landsbygdens villkor behöver förbättras kraftfullt. Det ska gå att bo, leva och arbeta i hela Sverige. Därför bör politiken utgå från regionala behov, och de regionala utvecklingsmedlen ska i första hand hanteras av regionerna och inte centralt.

Samtidigt ska politiken även bidra till nationella mål. Vi menar därför att regelverken för de regionala företagsstöden och transportbidraget behöver bli bättre anpassade för mindre företag samt tydligare bidra till ökad hållbarhet och jämställdhet.

Vi anser att hög måluppfyllelse och förenklat genomförande är viktiga utgångspunkter för genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik. För att minska den nationella administrationen och förenkla för dem som ansöker om finansiering menar vi därför att Sverige bland annat bör verka för en samlad förvaltning av strukturfonderna på en myndighet.

Fru talman! Vi vill vidare framhålla att regionernas insatser är viktiga för att upprätthålla en tillfredsställande tillgång till kommersiell service och är av stor vikt för livskraftiga samhällen. Den lokala butiken eller drivmedelsstationen är ofta en förutsättning för att en mindre ort på landsbygden ska kunna fungera och locka till sig invånare, företag och besökare.

Centerpartiet var därför under alliansregeringen med och ökade väsentligt de offentliga satsningarna på stöd till kommersiell service på landsbygden, men vi har även varit med och förhandlat om förstärkt stöd i budgeten under januariavtalet. Förslaget om att permanenta det särskilda stödet till dagligvarubutiker i glesbygd från och med 2023 tycker vi är bra, och det skapar den långsiktighet som så väl behövs.

Jag har i tidigare debatter nämnt lanthandlare Joel Zackrisson i min hemkommun Mora. Joel driver en butik i Venjan, som var en egen kommun före kommunsammanslagningen på 70-talet. Butiken är livsnerven i byn och har fått stöd på många olika sätt, från både stat och kommun.

Joel är en sann entreprenör och har under de senaste åren startat fyra nya butiker i byar där affärerna har blivit nedlagda. Han har öppnat små heldigitala butiker som är öppna dygnet runt alla dagar i veckan hela året. Man öppnar dörren med telefonen, skannar sina varor och betalar. Sedan

öppnas dörren och man kan gå ut. Det är en fantastisk lösning som ökar servicen på landsbygden och som dessutom ökar möjligheterna för Joel att fortsätta driva butik.

Fru talman! När det gäller anslagen för utgiftsområdet hade vi velat se en minskning av anslaget 1:1 *Regionala utvecklingsåtgärder* med sammantaget 350 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2022, detta med anledning av att Centerpartiet avvisar regeringens tillfälliga satsning på 500 miljoner kronor på det som kallas regionala utvecklingsåtgärder för återstart.

För oss är det centralt att lands- och glesbygd ges permanenta och strukturellt riktiga förutsättningar att växa. Detta görs inte primärt genom ettåriga paket utan genom bättre företagsklimat, konkurrenskraftiga gröna näringar, infrastrukturinvesteringar samt en bostadspolitik som möjliggör byggande också på landsbygden. Centerpartiet har i stället valt att satsa på det som ger långsiktigt bättre förutsättningar för landsbygden.

Fru talman! Vi hade även velat se en utökning med 150 miljoner kronor av det föreslagna stödet till drivmedelsstationer, vilket är en mycket större satsning än vad alla andra partier i riksdagen har föreslagit. Drivmedelsstationerna i glesbefolkade områden bidrar ofta med viktig samhällsservice genom att verka som ombud för post och apotek och hantera turistinformation. Vi anser även att stödet borde utformas så att ersättning kan ges till ägare av de aktuella drivmedelsstationerna, så att de i samband med arbetet att byta ut de rörledningar som måste bytas ut också kan installera laddplatser. Vi menar att ägare av drivmedelsstationer samtidigt som stödet införs borde beviljas en viss tidsmässig dispens i fråga om när åtgärderna behöver vidtas.

Därför är det positivt att utskottet i ett betänkande har föreslagit att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen om att den bland annat behöver se över möjligheterna till en tillfällig dispens för drivmedelsstationer i de områden där servicen är gles och som ännu inte har gjort eller inte bedöms kunna göra nödvändiga investeringar i enlighet med kraven från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som ska gälla från och med den 1 juli 2022.

Anf. 7 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Peter Helander talar om att det behövs liberala reformer. En sådan liberal reform måste man ändå kunna säga att det gröna återstartsprogram som den rödgröna regeringen föreslog är. Men nu föreslår Peter Helander, men också Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna, en kraftig nedskärning på en halv miljard kronor. Detta är alltså pengar som ska gå till småföretagen runt om i vårt land. Det är pengar till Almi, och det är pengar till den gröna återstarten med klimatföretagande och klimatföretag. Detta vill alltså Peter Helander och Centerpartiet dra ned på.

Det intressanta var att när budgetmotionerna kom tyckte varken Moderaterna eller Kristdemokraterna att detta var ett anslag som skulle sänkas. De föreslog höjningar. Men i den gemensamma reservationen, som sedan gick igenom i riksdagen, fanns samma neddragning som Centerpartiet hade föreslagit.

Med anledning av detta vill jag fråga Peter Helander följande: Var det så att Centerpartiet var med och slutligen förhandlade M-SD-KD-budgeten?

Anf. 8 PETER HELANDER (C) replik:

Fru talman! Jag tackar Maria Gardfjell för frågorna. Det gläder mig att jag äntligen fick den frågan. Jag hade tänkt ta upp detta i mitt anförande, men jag tänkte att jag väntar tills jag får frågan.

Jag menar att vi satsar mycket mer på regional utveckling än vad som framgår av budgeten. Jämfört med regeringen lägger vi 1 miljard kronor mer på Landsbygdsprogrammet. Vi lägger 300 miljoner kronor mer på det finmaskiga nätet och enskilda vägar. Vi lägger 500 miljoner kronor mer på bredband nästa år. Vi lägger 900 miljoner kronor mer 2023, och 1 ½ miljard kronor mer på bredband 2024. Vi lägger 200 miljoner kronor på kommunal vägbelysning, eftersom staten och Trafikverket tar bort sina belysningsstolpar på landsbygden. Vi inför trygg och nära vård på landsbygden. Vi utökar stödet till ambulanssjukvård på landsbygden. Vi minskar regelbördan och genomför skattesänkningar så att det ska bli lättare att anställa människor, framför allt långtidsarbetslösa och unga. Vi avskaffar dansbandsmomsen. Hur den kommer in här vet jag inte riktigt. Men det är många som tycker att det är bra. Vi tittar på skattemässiga villkor för fjällräddare som gör ett fantastiskt jobb med att rädda människor som ger sig ut på fjället. Det är oftast människor från staden och även danskar och tyskar. Vi tittar på landsbygdsavdrag för de människor som får betala för att de är med i en bredbandsförening, i en vägförening och så vidare. Vi anser att vi som bor på landsbygden ska kunna få göra avdrag för detta i deklarationen, till skillnad från dem som bor i staden.

Detta är vad vi vill göra, och det motsvarar mycket mer än en engångs-satsning på 500 miljoner kronor. Sedan vill vi satsa 150 miljoner kronor på laddstolpar och för att stödja drivmedelsmackar på landsbygden.

Jag fick frågan om vi har förhandlat med M, KD och SD. Det har vi aldrig gjort, och det kommer vi inte att göra.

Anf. 9 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Ingenting av det som Peter Helander läste upp från sin lista kommer att genomföras, därför att det som Centerpartiet gjorde var att man gav ett passivt stöd till M-SD-KD-budgeten. Det innebär en minskning med en halv miljard kronor av anslagen till småföretagen och ett bättre företagsklimat. Det handlar om småföretag som vill satsa på digitalisering och klimatanpassning.

När myndigheterna var i näringsutskottet och beskrev hur laddinfrastrukturen behöver utvecklas på landsbygden sa man framför allt en sak: Det är hemma som människor ska ladda. Och det finns pengar i Klimatklivet.

Varför anser Centerpartiet att det är bättre att lägga särskilda pengar på detta?

Anf. 10 PETER HELANDER (C) replik:

Fru talman! Jag tackar Maria Gardfjell för frågan. Det är återigen en bra fråga som jag nu ska svara på.

Centerpartiet tog fram ett eget budgetförslag. Det finns en praxis i riksdagen, som Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna visserligen har frångått, att man röstar på sin egen budget om man inte har förhandlat med någon annan om en budget. Vi har inte förhandlat med någon annan om en budget. Då är frågan: Varför ska vi rösta på andras budgetar som vi inte har varit med och förhandlat om? Det är den stora frågan.

Sedan säger Maria Gardfjell att vi gav ett passivt stöd till den budget som riksdagen röstade för. Om vi hade fått som vi ville hade andra partier röstat på Centerpartiets budget. Då hade det varit alternativet till regeringens budget, om vi skulle strunta i allt vad praxis heter och bara rösta rent taktiskt.

Centerpartiet står upp för den politik och de förslag som vi driver och röstar inte på andra partiers förslag.

Anf. 11 BIRGER LAHTI (V):

Fru talman, kollegor och kanske någon som lyssnar! När det gäller utgiftsområde 19 om regional utveckling börjar jag givetvis med att ta upp det som tidigare har anförts från Socialdemokraterna, nämligen att jag tycker att det är beklagligt med de 500 miljoner kronor som försvunnit.

Sedan är det givetvis så att det för oss i oppositionspartierna, oavsett varifrån vi kommer i Sverige, inte är lika lätt att jobba med olika frågor som för regeringspartiet som har ett regeringskansli som kan jobba med frågorna på ett helt annat sätt. Jag kommer att återkomma till dessa skillnader. Men jag beklagar givetvis de 500 miljoner kronor som hade varit mycket viktiga för återstarten.

Riksdagen har genom sitt beslut den 24 november fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 19 inte får överstiga drygt 4,7 miljarder kronor för 2022. Eftersom Vänsterpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan jag inte reservera mig till förmån för vårt förslag. Vänsterpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen och väljer i stället att i ett särskilt yttrande redovisa Vänsterpartiets politik för utgiftsområdet.

I slutskedet av beredningen av budgetpropositionen för 2022 inkom företrädare för Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna med ett gemensamt budgetförslag, vilket jag anser har försvårat budgetprocessen. Vänsterpartiet har slutit en överenskommelse med regeringen om framtida samarbetsformer, kraftigt höjda pensioner för de pensionärer som har det sämst ställt, förbättringar i sjukförsäkringen, det vill säga den så kallade Arnepensionen, höjda ersättningar och borttagen så kallad funkisskatt. Därför stödde Vänsterpartiet i andra hand, efter att vårt eget förslag till budget fallit, regeringens budgetförslag i kammaren framför förslaget från den konservativa trion – om jag kan kalla dem för det. Det var på tal om praxis, Peter Helander – ja, den går att undvika.

Jag anser att regeringens förslag i sin helhet är bättre för Sverige eftersom det har andra utgångspunkter än de konservativa värderingar som förslaget från trion innehåller. Och jag anser vidare att Sverige behöver en grön och modern omställning av samhället som skapar utveckling och arbetstillfällen i hela landet. För det krävs en röd politik för en grön omställning samt reformer för att både återstarta och ställa om den svenska ekonomin efter bland annat coronapandemin.

Satsningar behövs för jobben, klimatet och ökad jämlikhet i stället för nyliberala reformer, bland annat privatisering av Arbetsförmedlingen och andra marknadsexperiment som bara drar isär vårt samhälle. De gynnar inte landsbygden.

För mig står det nu klart att den nyliberala ekonomiska politiken inte bara drabbar jämlikheten och välfärden utan också tillväxten i landet. I stället för skattesänkningar förordar jag därför omfattande investeringar som syftar till att påskynda den gröna omställningen, stärka landsbygden och kommunsektorn samt rusta upp trygghetssystemen och sjukvården. Med en sådan politik får bland annat småföretagare bättre förutsättningar, och infrastrukturen och transportsektorn byggs ut.

När det gäller den politiska inriktningen på utgiftsområdet vill jag inledningsvis framföra att jag vill se en politik för hela Sverige. Det finns stora och växande regionala skillnader där landsbygden, bruksorterna och arbetarstadsdelarna lämnas efter i Sverige. Ett exempel är att de tio fattigaste kommunerna ligger på landsbygden, och de tio rikaste ligger runt Stockholm. Inte kan orsaken vara att de rikaste kommunerna runt Stockholm skulle förse Sverige med produktion av något samhällsviktigt, exempelvis mineraler, skogsprodukter, livsmedel eller elenergi?

Fru talman! Jag menar att de svikna delarna av Sverige har en sak gemensamt, nämligen att när marknadskrafterna fått fritt spelrum har det lett till att butiker har stängts och jobb har försvunnit. Den politik jag förordar handlar om att göra andra prioriteringar än vad marknaden gör. Att tjänstesektorn trängs runt storstäderna kan jag inte påverka eller ha synpunkter på, förutom att några statliga myndigheter absolut kunde omplaceras ut i landet.

Men det är definitivt ett systemfel om en kommun som Jokkmokk, kommunen med den största elproduktionen i landet, ändå är en av de fattigaste kommunerna i Sverige. Låt oss jämföra med Norge. Hur ser det ut där? Den kommun som har störst skatteintäkter per capita i Norge är Bykle. I och för sig bor det bara 870 invånare i Bykle, men varje år får kommunen 80 miljoner i skatteintäkter bara från vattenkraften. Faktum är att 9 av de 10 rikaste kommunerna i Norge är glesbygdskommuner med stora vattenkraftverk.

Fru talman! Jag säger inte att Norges modell passar oss i alla delar och hur resurserna borde delas hos oss. Men helt klart är att där resurser skapas som är till nytta för hela landet, till exempel energi, oavsett om den kommer från vind- eller vattenkraft, borde mer av de värden som skapas där stanna i de regionerna. Det är samma sak med de gruvor som finns i landet. Lite större andel av mineralavgiften kunde de väl lämna kvar i de kommuner där de finns.

Den övergripande strategin behöver bygga på långsiktighet, en utvecklad samverkan, ett större regionalt inflytande och ett tydligt ansvar för staten att se till att grundläggande samhällsservice finns i hela landet. Jag anser också att förutsättningar behöver skapas för att alla ska ha möjlighet att bo där de själva önskar i Sverige. Den kreativitet och handlingskraft som finns hos landsbygdens människor måste också tas till vara. Landsbygdens olika förutsättningar måste beaktas och invånarna ges möjlighet att utveckla sina bygder så att de kan påverka lokala och regionala utvecklingsfrågor.

Jag återgår till anslagen för utgiftsområdet. Jag hade gärna sett att anslaget till regionala utvecklingsåtgärder hade blivit 60 miljoner högre än regeringens förslag. Jag hade velat se ett riktat stöd till kommuner med hög andel urskog för att främja ökad turism. Även om besöksintresset för landets skyddade områden växer har många av de glest befolkade kommunerna en negativ utveckling av sysselsättning och skatteintäkter. Men dessa kommuner bär ett betydande ansvar för de kollektiva nyttorna som ges av skyddade skogar med höga naturvärden. Jag anser därför att dessa kommuner bör kompenseras genom ökat statligt stöd, till exempel för turistsatsningar. Jag hade även gärna sett en ökning av samma anslag till satsningar på projekt som syftar till att se om det finns utvecklingsmöjligheter till billiga semesterbål i närområden, framför allt för de familjer som inte har råd att göra dyra utlandsresor.

Fru talman! Jag inser att även våra förslag är lite av kosmetika jämfört med regeringens förslag, men man ska inte underskatta signalvärdet. Om landsbygden och den svikna delen av Sverige ser att vi har börjat med något som inte har funnits förr, väcker det faktiskt framtidshopp. Men vi behöver en större översyn av skattesystemet så att de orter i landet som tar ansvar och skapar de värden som gynnar hela samhällets väl och ve får behålla en lite större del av den kaka de förtjänar.

Anf. 12 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Fru talman! Jag tackar Birger Lahti för inlägget, vilket ger mig möjlighet att ställa frågor.

Det verkar vara något förfärligt med den politik som finns med i den budget som Vänsterpartiet har valt att inte stötta. Jag tänker på till exempel sjukvården, där det finns 3,4 miljarder mer än i regeringens budget. Det handlar om jämlik vård, att utrota livmodercancer, en central förmedling så att människor inte ska stå i kö utan få vård och att få fram fler vårdplatser.

Birger Lahti talade om den norra delen av Sverige. Om jag har förstått rätt finns få poliser på en stor yta. Här läggs fram ett massivt paket på rättsområdet för att komma till rätta med alla delar, från polis till domstolar, fängelse och så vidare. Det handlar alltså om kriminalvård. Är det förslag som Birger Lahti förkastar?

I förra veckan var vi inne på frågan om drivmedelsmackarna. Vi fick veta att alla partier har avsatt medel, men ingen sa något om hur frågan ska lösas. Birger Lahti tog upp turismen. Turismen behöver skottrar, och där behövs drivmedel om man vill ha den typen av besöksnäring kvar.

Man väljer att inte stötta ett förslag till budget som gör att man under tiden kan få en fungerande elförsörjning på plats. Då kan både företagare och privatpersoner som bor i norra Sverige ta sig fram.

Vi vill under tiden sänka drivmedelspriserna så att folk inte blir fattigare. Detta får Birger Lahti gärna svara på.

Anf. 13 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Tack, Ann-Charlotte Hammar Johnson, för frågorna!

Först och främst: om jag fick välja om några miljarder skulle rinna mellan mina fingrar till kapitalägare av vårdinrättningar eller om de skulle gå den väg där vi har kontroll över att pengarna hamnar rätt och går till

vård och omsorg och även till polisen skulle jag hellre välja det senare alternativet.

När det gäller polisen försöker vi nu utbilda massor av poliser. Får vi dem på plats? Det är inte så enkelt. Det är över huvud taget inte så enkelt att få poliser som har gått utbildning någon annanstans i landet att vilja flytta till landsbygden, för landsbygden har, som jag berättade i mitt anförande, länge dragits med en avsaknad av regionalpolitik. Så var det även när Ann-Charlotte Hammar Johnssons parti var det som ledde landet. Man hade mycket stora rubriker, men utvecklingen gick åt samma håll, det vill säga åt fel håll.

När det gäller drivmedelsstationer vill jag säga att om Ann-Charlotte Hammar Johnsson tror att 50 öres sänkning av skatten kommer att lösa problemet på landsbygden får hon nog ta en till sväng till Kitkiöjärvi. Jag vill hävda att jag köper så mycket bränsle att jag vet var mina kostnader för drivmedel hamnar. Att försöka sätta mig på plats för att jag inte skulle veta vad drivmedel kostar och hur mycket det påverkar går inte. Jag är övertygad om att det behövs andra mediciner än att sänka skatten för drivmedel med 50 öre när vi vill fasa ut det fossila från samhället.

Vad gäller stödet håller jag helt med om det som regeringen har lagt på plats med de 70 miljonerna som ska gå precis till det här ändamålet.

Anf. 14 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik:

Fru talman! Birger Lahti säger: Om jag fick välja skulle jag välja det här. Ja, Birger Lahti, du får välja! Det är det som vi är här för – vi har olika budgetar.

När det handlar om offentlig sektor och en kvinnodominerad sådan är det helt horribelt att det hela tiden ska vara så att man inte ska kunna få driva företag i den sektorn. Det måste man kunna göra, och på sista raden måste man ha lite över, för annars kan man inte investera igen. Det finns väldigt många kvinnor som har gått den vägen sedan vi tillät det.

Jag vet också att det i Jämtland inte fanns någon offentlig vårdcentral som ville starta, men det ville däremot en privat. Och jag vet att det finns en fantastisk privat vårdcentral uppe i Lycksele. De här vårdcentralerna hjälper till i hela vårdsektorn och gör ett fantastiskt arbete.

När det gäller avarter är det alltid så att man får hantera dem när de dyker upp, men man lägger inte ned, fördärvar och slår sönder.

Angående poliser saknas det också sådana i Stockholm. Bara 1 500 är på plats av 4 000, så någonting är fel i systemet. Det här behöver vi råda bot på. Jag återkommer till det längre fram.

Anf. 15 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Tack än en gång, Ann-Charlotte Hammar Johnsson, för replikskiftet!

”Lite över” – jag håller med om det om det skulle stanna vid att det handlar om sådana som brinner för sitt yrke i vårdsektorn och de här företagen. Då skulle jag absolut inte ha något problem med att det blir lite över, men stora ägare som finns långt borta och inte tycker att det räcker med ”lite över” har jag inte mycket till övers för.

Det som människan inte kan välja bort borde marknaden hålla sig långt borta ifrån. Skolan är bara ett exempel. Vi är snart unika i världen när det gäller att vi inte har några begränsningar på vinstuttag till exempel i skolsektorn. Jag hinner inte svara mer på det.

Kort om poliser: vi försöker ge pengar till utbildningar, men det verkar inte vara så lätt att utbilda poliser.

Anf. 16 ARMAN TEIMOURI (L):

Fru talman! Även om jag är född i Iran och uppvuxen i Småland har jag i hela mitt vuxna liv levt och verkat i Värmland. Jag är en stolt värmlänning. Jag är stolt över Karlstad som hemkommun, som växt så att det knakat och som tagit ett stort ansvar som lokomotivet i länet. Jag är också stolt över hela den värmländska landsbygden där kommun efter kommun kämpat för att skapa både en fantastisk plats att bo på och möjligheter för företag att växa.

Jag behöver inte slå in några öppna dörrar, men vårt avlånga land Sverige är så mycket mer än Stockholm, Göteborg och Malmö. Hela Sverige ska leva och växa, och Sverige behöver en hållbar regional utveckling.

Det vi debatterar i dag är kttet i det som vi ser som Sverige. Det gäller att ha en förståelse för att Sverige ser olika ut men att vi samtidigt är lika. Många utmaningar återfinns över hela Sverige, men samtidigt finns det också stora skillnader.

Liberalerna vill att hela Sveriges utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tas till vara. Det är företagande och ekonomisk utveckling som är grunden för vårt välbefinnande. Därför måste människor och företag över hela landet ges möjligheter att växa och utvecklas.

Vi behöver ha goda villkor för företag och utbildning, och det är avgörande för regional utveckling. Det är givet att det kan behövas riktade insatser, men framför allt krävs generella insatser för att fler företag ska kunna växa och anställa i hela Sverige. Ett generellt förbättrat företagsklimat med sänkta skatter och mindre byråkrati gynnar alla företag, inte minst företagen i glesbygden.

Varje kommun och region har ett stort ansvar för att genomföra nödvändiga insatser för ett förbättrat näringsklimat. De generella insatserna på nationell nivå för jobb, utbildning och ett förbättrat företagsklimat behöver kombineras med regionala tillväxtinsatser. Där har kommuner och regioner ett stort ansvar att förbättra det lokala och regionala företagsklimatet.

Fru talman! Som tidigare företagare är jag genuint intresserad och nyfiken på företagare och företagsamhet. Det är slående, men oavsett vilket företag man besöker eller vilken företagare man träffar finns det några återkommande problem som politiken måste lösa. Ett exempel är företagens problem med kompetensförsörjning och bristen på matchning mellan arbetslösa och lediga jobb, vilket innebär stora konsekvenser för svensk tillväxt. Om inte utbildad arbetskraft och arbetskraft med rätt kompetens finns tillgänglig riskerar företag att tvingas lägga ned sin verksamhet eller flytta den till andra länder.

Dessutom har den digitaliseringsskjuts som vi har fått genom coronapandemin, där distansarbete varit mer regel än undantag, möjliggjort nya sätt att rekrytera talang och därmed också ökat konkurrensen om talang globalt. Fler och fler söker och rekryterar talanger i allt större utsträckning

online och över landsgränserna. Det i sin tur skapar nya möjligheter men också nya utmaningar både för företagen och för politiken.

För att säkra kompetensförsörjningen på lång sikt krävs utbildning med vuxenutbildning, högskolor och universitet av hög kvalitet. Jag vill slå ett extra slag för yrkeshögskolan som har en viktig uppgift att fylla, då den är en effektiv utbildning som är kopplad till den regionala arbetsmarknaden. Också de regionala högskolorna är betydelsefulla för utvecklingen inom sitt geografiska område.

Liberalerna ser positivt på att universitet förlägger högskolefilialer lokalt där så är lämpligt och ökar samverkan med det regionala näringslivet, som de närliggande kommunerna och den region de är verksamma i.

Fru talman! Besöksnäringen är en av Sveriges snabbast växande näringar. Den sysselsätter närmare 200 000 personer i hela landet och består av olika sorters tjänste- och upplevelseföretag. Besöksnäringen har haft det tufft under corona, mycket tufft. Då ska man komma ihåg att det är närmare 3 000 aktivitets- och guideföretag som tillsammans med boenden, restauranger och uthyrningsverksamhet omfattar bortåt 10 000 företag.

Det handlar om företag som ofta drivs som mindre familjeföretag och som är starkt kopplade till bygden och är särskilt viktiga i många glesbygdskommuner som kan erbjuda besökare och inte minst utländska turister fantastiska naturupplevelser, glamping, vistelser på lantgårdar, sportfiskeresor och annan naturnära turism.

Dessa företag måste ges goda förutsättningar att driva och utveckla sitt företagande utan byråkratiska hinder och utan en skattepolitik som missgynnar företagandet.

Fru talman! Det är ganska självklart att människor reser dit det faktiskt är möjligt att ta sig till. Därför krävs fortsatta investeringar i järnväg, väg och annan infrastruktur. Effektiva och väl fungerande transporter är centralt för att företag ska kunna leverera varor till kunder och leverantörer.

Det svenska flyget måste bli mer hållbart. Det behövs därför åtgärder för att utsläppen från sektorn ska kunna minska. Elflyg är ett område under stark utveckling. Det är viktigt att staten bidrar till forskning och utveckling, eftersom elflyget har en potential att minska flygets klimatpåverkan och samtidigt bli en ny industrigren i Sverige.

Elflyg kan komma att bli en viktig faktor för utvecklingen av landets regioner och erbjuda snabba transporter för inte minst näringslivet. Det vore ett enormt lyft för de regionala flygplatserna, klimatet och de regioner som de trafikerar.

Fru talman! Även om det är lätt att ta sig någonstans är det än mer viktigt att ha möjlighet att ha tak över huvudet. I dag har nästan alla kommuner, inklusive de mindre kommunerna, bostadsbrist. Alla invånare, oavsett bostadsort, behöver olika boendeformer i olika faser av livet. Svårigheten med finansiering, krav på nedskrivning och höga byggkostnader utgör de främsta hindren för bostadsproduktion, men även alltför detaljerade regelverk kan utgöra hinder för kommuninvånarna att bo och leva som de vill.

Givetvis ska vi också fortsätta utbyggnaden av statlig service i hela landet, liksom när det gäller god tillgång till digital uppkoppling och posttjänster.

Fru talman! Regional utveckling kan ofta ses som modeord, fina ord som inte leder till någon direkt handling. Sverige är så mycket mer än Stockholms innerstad. Vi behöver politik som är till för hela landet, som möjliggör att hela landet både lever och växer.

Avslutningsvis, fru talman, är Liberalernas budgetförslag en sammanhållen helhet. Eftersom riksdagen i rambeslutet ställt sig bakom Moderaternas, Kristdemokraternas och Sverigedemokraternas gemensamma förslag till ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktningen på budgetpolitiken, har vi inte deltagit i det aktuella beslutet om anslagets fördelning inom utgiftsområdet.

Anf. 17 MARIA GARDFJELL (MP):

Fru talman! Tillsammans med resten av världen kämpar Sverige sedan ett och ett halvt år tillbaka mot covid-19-pandemin. Läget är fortfarande mycket osäkert, samtidigt som ekonomin är på väg att återhämta sig. Fler kommer i arbete, och det blir nya möjligheter att lösa samhällsproblemen. Men som framhålls i budgetpropositionen från den rödgröna regeringen är det dags att bygga Sverige starkare, tryggare och mer hållbart än vad det var före krisen. Genom reformer ska takten i klimatomställningen öka och fler komma i arbete.

Den rödgröna regeringen tog ett ansvar för att ställa om Sverige. Man investerade för att företagen ska våga satsa på ny teknik och nya lösningar, för att framtidens nya gröna jobb ska växa fram och för att göra det lättare för människor att utbilda sig till de yrken som behövs. Man satsade på att skydda och rena vatten, stärka friluftslivet och se till att vårt avfall tas till vara som biogas. Detta är satsningar som verkligen kompletterar den regionala politiken.

För att nå Sveriges klimatomställning krävs stora offentliga och privata investeringar i klimatsmart teknik. Därför bör den gröna politikens framdrivna satsningar på de så kallade Industriklivet och Klimatklivet förstärkas för att ytterligare påskynda industrins klimatomställning och möjliggöra klimatinvesteringar på lokal och regional nivå.

Jag kan inte nog understryka Klimatklivets betydelse när det gäller att utveckla laddinfrastruktur på landsbygden. Och vi vet från det möte i näringsutskottet, som jag också deltog i, att myndigheterna särskilt pekar på hur viktigt det är för enskilda hushåll att få stöd för att utveckla laddinfrastruktur hemma. Bor man på landsbygden är det smartare att tanka bilen hemmavid än att åka till en särskild mack. Utsläppen ska ju minska genom en omfattande elektrifiering av både transporter och industrin.

Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna går fram med förändringar i budgetpropositionen som i en avgörande tid styr Sverige i helt fel riktning. Det gäller i allra högsta grad det utgiftsområde som vi nu debatterar här i dag. Men låt mig först säga någonting om de omfattande neddragningar som görs på klimat och miljö.

Att vi får färre klimat- och energistrategier på länsstyrelserna och att satsningarna på effektfrågan och snabbare tillståndsprocesser när det gäller elnäten tas bort i Moderaternas budget är häpnadsväckande. Att regionernas arbete för att säkerställa ökad vindkraftsutbyggnad tas bort och elektrifieringspiloterna försvinner är otroligt allvarligt. Vi anser också att borttagandet av investeringsstödet för energieffektivisering och sänkningen av

skatten på bensin och diesel är helt fel väg att gå när vi nu är mitt inne i en brinnande klimatkris.

Efter månader av förhandlingsarbete med syfte att förbättra skogspolitiken och skapa bättre förutsättningar för dialog presenterade Miljöpartiet tillsammans med Socialdemokraterna och Centerpartiet en gemensam skogsproposition för riksdagen. Propositionen innehåller många olika delar som tillsammans utgör en helhet som Miljöpartiet står bakom och som skulle kunna öka och stärka äganderätten i skogsbruket men också skydda miljön. Flera delar av propositionen är kopplade till satsningar som gjordes i den rödgröna budgeten. När budgetmedlen nu är borttagna saknas förutsättningar att genomföra bärande delar av propositionen. Det är till och med så illa att Skogsstyrelsen tvingas att prioritera ned annat arbete.

Förslagen i skogspropositionen, som nu inte kan genomföras med den av riksdagen antagna ekonomiska ramen, är bland annat: stärkt äganderätt och ersättning till markägare, ökat engagemang för frivilligt formellt skydd, mer förmånliga skattevillkor för skogsägare, möjlighet att få väntansavtal, satsningar, som Birger Lahti pratade om, på turism och naturturism i landsbygden kopplat till skydd av natur, ersättning för naturvårdsavtal och framför allt pengar till skötsel av de befintliga naturreservaten, något som Moderaterna brukar lyfta fram. Detta tar man bort.

Skogsprogrammet riskerar också att läggas ned eftersom långsiktig finansiering saknas. Man tar också bort satsningen på extratjänster, som i sin tur leder till att möjligheten till fler gröna jobb minskar.

Detta drabbar jobb och företagande i hela landet, särskilt i landsbygderna.

Fru talman! Ungefär 10 miljarder av det som satsas i M-SD-KD-budgeten, som bland annat ska finansiera sänkningarna av klimatskatterna, finansieras med EU-medel från EU:s återhämtningsfond. Den här finansieringen riskerar att utebli, eftersom Sverige inte längre uppfyller kraven på 37 procent klimatsatsningar. Moderaterna använder ju pengarna till klimatförstöring i stället för klimatsatsning.

I och med detta riskerar inte bara 10 miljarder från EU att frysa inne utan hela Sveriges andel av återhämtningsfonden, drygt 30 miljarder kronor. Dessa pengar har Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna redan spenderat i sin budget. Och i sin desperata nedskärning av klimatsatsningarna och de sänkta klimatstyrande skatterna riskerar alltså oppositionen att skapa ett finansiellt underskott i statens budget på 30 miljarder. Det är dåligt när riksdagspartier som saknar beredningsresurser, motsvarande de som finns i Regeringskansliet, gör sådana här servettskisser och ställer Sverige inför en så stor pinsamhet men också en stor risk att förlora så mycket pengar.

Fru talman! De två viktigaste näringspolitiska frågorna är klimatföretagande och företagsklimat. Jämfört med den rödgröna budgeten har Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna gjort en neddragning i budgeten med en halv miljard kronor.

Vi ville ha pengar till en grön återstart för småföretagen efter coronan, med pengar till klimatet, digitaliseringen, företagens smarta specialisering och deras möjlighet att växla upp i ett skede när även företag som gått bra tidigare haft en dålig period. Att göra en återstart som bär företagen in i den nya tiden har varit oerhört viktigt för Miljöpartiet och för den tidigare rödgröna regeringen. Men detta är nu helt omöjliggjort.

För att kunna möta vår tids stora samhällsutmaningar behövs en hållbar regional utveckling där hela landet ges möjlighet att utvecklas. Många små och medelstora företag har drabbats hårt av coronapandemin och är i fortsatt behov av stöd för att kunna återstarta sin verksamhet på det mest klimatsmarta sättet. Vi behöver en satsning på företagsklimat och klimatföretagande.

Anf. 18 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Fru talman! Ja, var ska man börja? Detta är inte klokt. Efter jul slutar Sverige fungera. Omöjligt! Stopp! Hjälp! Det är häpnadsväckande att lyssna på dessa ord som tas till. Jag undrar om svenska folket över huvud taget lyssnar på Maria Gardfjell.

Sist vi var i debatt pratade vi om Norrland; Helena Lindahl sitter i salen. Då sa ledamoten att folk som ska ta sig någonstans kan ta kollektivtrafiken. Men det är inte alltid lätt att bo i Sorsele och ta sina barn till fritids.

Mattan dras undan för dem som ska vara med i en övergång till ett nytt samhälle, så att de ingenting har. Man ska betala höga priser på el, för det systemet har slagits sönder. En gång i tiden byggde vi i vårt land upp ett system där vi hade kärnkraft på strategiska ställen och vattenkraft i norr – fossilfri el. Nu kör vi ett oljeverk i Karlshamn för fullt för att man tvunget skulle slå sönder det vi hade. Det är miljömässigt. Det är jättebra, eller hur? Jag är sarkastisk, om någon inte förstår det.

Det finns mycket att säga om detta. EU-medlen kommer att komma, tro det eller ej. Det är bara det att man gör om det här. Man har inte haft så brått från regeringen. Man startade i våras, men man kom inte till skott. Nu läggs det här om. Man söker igen, och så kommer det på plats. Jag tror nog att världen blir lite bättre den 1 januari.

Anf. 19 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Den som är häpnadsväckande är väl snarare Ann-Charlotte Hammar Johnson, som inte kan lägga ihop ett och ett. Men det tänker jag göra.

Miljöpartiet har en politik som verkligen slår fast att bilen kommer att behövas, särskilt på landsbygden. Därför är det också otroligt viktigt att skynda på utvecklingen av elektrifieringen och satsningarna på biogas för att ge fortsatta möjligheter att ha biltrafik i hela landet på ett säkert och bra sätt.

När det gäller höjda priser på el och de problem som Sverige står inför är den absolut största frågan effektbristen i vissa delar av vårt land, speciellt kopplat till storstäderna. I den rödgröna regeringens budget fanns det en satsning på att se till att länsstyrelserna skulle öka takten i tillståndsprocesserna och minska de bekymmer som fanns kring utbyggnaden av de strategiskt viktiga elnäten. Hela den här satsningen drar Moderaterna in med ett pennstreck i budgeten. Och det är inte bara i fråga om effekten man minskar. Man minskar också möjligheterna att skynda på satsningarna på vindkraft. Det spelar ingen roll att Moderaterna säger att de vill bygga kärnkraft. Det kommer inte att hända de närmaste 15 åren ändå.

Anf. 20 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M) replik:

Fru talman! När vi ändå är inne på elfrågan och effektbristen kan jag konstatera att underleverantörer till de företag som levererar el berättar att de inte köper elbilar ens till sina egna företag. Varför gör de inte det? Jo, därför att elen inte kommer att räcka till. Det finns ingen mening med det. Dessutom berättar de att det om fyra år kommer att saknas 10 000 elektriker som ska lägga ut det nätverk som Maria Gardfjell och vi andra vill ha för att få effekt på plats. Vad är era förslag om detta? Vi ligger rejält efter när det handlar om utbildning och att få saker och ting på plats i det här landet.

Anf. 21 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Blir man inte lite förvånad? Moderaterna står här och säger att det kan bli elbrist i Sverige. Samtidigt drar de ned möjligheterna att göra satsningar på att utöka elproduktionen i form av vindkraft. Det är så kopiöst dåligt att göra de neddragningarna i den här budgeten! Det gör det också mycket svårare för småföretagen att skapa en bättre energihushållning i sina företag och att ställa om och bli mer klimatsmarta. Det handlar bland annat om att satsa på smarta elnät.

Ja, det saknas 10 000 elektriker. Och varför gjorde då den rödgröna regeringen en jättestor satsning på fortbildning för att klara klimatutmaningen med mer arbetskraft? Jo, för att det behövs 10 000 elektriker. Men Moderaterna gör ingenting.

Anf. 22 PETER HELANDER (C) replik:

Fru talman! Jag hade inte tänkt ta någon replik på Maria Gardfjell, men sedan började hon prata om skogspropositionen, Skogsutredningen och budgetsatsningarna. Jag skulle vilja ställa några frågor till Maria Gardfjell om detta.

I vilket skede lade regeringen de 2 extra miljarderna i anslaget för skydd av skog? Skedde det när vi hade förhandlat i Skogsutredningen, eller lade man fram det förslaget tidigare? Varför lade man just 2 miljarder? Lade man det på Skogsutredningens förslag eller på det som vi förhandlade om i Skogsutredningen? Fjällskogspaketet har vi ju tagit bort i Skogsutredningen. Det finns inte beskrivet på samma sätt i skogspropositionen som i Skogsutredningen. Jag undrar varför det plötsligt inte skulle fungera. Jag skulle också vilja fråga Maria Gardfjell: Hur såg anslaget ut förra året, och hur ser det ut i år jämfört med förslaget som ligger för 2022? Det är mina frågor.

Anf. 23 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Det var mycket vi var överens om i Skogsutredningen, bland annat när vi satt och förhandlade. Till exempel blev Centerpartiet och Miljöpartiet ganska tidigt överens om att vi inte ville se skogsutredarens förslag om att gå fram med fjällskogspaketet med tvång. Vi ville att det skulle ske med frivillighet som grund. När de ville och om de ville skulle skogsägarna få ersättning för sin skog. Men i och med att domstolar har slagit fast att varje skogsägare i fjällområdet ska kunna få ersättning är det naturligtvis viktigt att kunna förenkla det.

I stället för att tvinga alla skogsägare att behöva avverkningsanmäla sina skogar vill vi skapa en öppning för att man bara kan vända sig till länsstyrelsen och säga: Nu vill vi ha den här ersättningen.

Det kostar lika mycket att betala skogsägarna om man gör det med tvång som om man gör det med frivillighet. Eftersom vi kom överens om att alla dessa skogsägare skulle kunna få ersättning med frivillighet behöves det pengar till ersättning.

De pengarna som man räknade med var 2 miljarder extra i budgeten varje år i sex år för att kunna bekosta det. Det är just det Peter Helander och jag har kommit överens om i olika förhandlingar.

Det handlar om att de enskilda skogsägarna ibland annat fjällområdet ska kunna säga: Vi vill få ersättningen för detta. Jag vill fortfarande äga min skog. Jag ska kunna få ersättningen. Jag ska kunna ta ved. Jag ska kunna bygga ett hus. Jag ska kunna fiska och jaga på min mark. Men skogen är skyddad mot avverkning.

Anf. 24 PETER HELANDER (C) replik:

Fru talman! Tack för svaret, Maria Gardfjell!

Jag ska berätta svaret på frågorna som jag ställde. Förra året var anslaget för skog ungefär 800 miljoner kronor. I år är det 1,7 miljarder. Nästa år var det föreslagit 3,7 miljarder. I vår budget har vi sagt 2 miljarder.

Om det nu var en katastrof att inte de extra 2 miljarderna fanns – det uttrycks ju så – hur kan det komma sig att det inte var en katastrof förra året eller i år när man ligger på samma nivå som Maria Gardfjell själv har varit med och förhandlat om?

Nu hör vi Maria Gardfjell säga 2 miljarder gånger sex år. Det blev ett fjällskogspaket ändå, fast vi sa att det inte skulle bli det. Vi har sagt att fjällskogen inte ska behandlas annorlunda än andra även om vi har Änokdomen och skogslagstiftningen.

Länsstyrelsen i Jämtland sa att det var 125 000 hektar som låg i pipeline och som skulle komma. Det är en stor skillnad mot 525 000 hektar. All fjällskog behövs heller inte skyddas.

Anf. 25 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! I går kom nyheten på SVT Jämtland att 40 000 hektar som var planerat att bli naturreservat nu inte kan bli det på grund av att pengarna inte kommer i budgeten. Det var 40 000 hektar i Jämtland – frivilligt. Det kan nu inte bli naturreservat.

Centerpartiet är svaret skyldigt. Ni måste läsa vad det står i skogspropositionen om vad vi har kommit överens om. Vi har kommit överens om att skogar med skyddsvärd natur ska sparas. Det är vad vi har kommit överens om.

Anf. 26 ERIC PALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Jag hade inte heller tänkt ta replik på Maria Gardfjell. Men jag kunde inte låta bli.

I ett tidigare replikskifte här med Peter Helander hävdade ledamoten Gardfjell att Miljöpartiets förslag var fullt av liberala förslag. Hur jag än vrider och vänder på det, och när jag betraktar de senaste åren där Miljöpartiet ingått i regeringen, har man med en konsekvent straffbeskattning

pungslagit landsbygden. Jag ser bara ren och skär socialism. Det skatte-tryck man har gjort med energiskatter och drivmedelsskatter är socialism.

Ledamoten Gardfjell var inne på att M-SD-KD-budgeten var skadlig och pinsam. Men om man ska göra en lite större internationell betraktelse tror jag att man ska titta på de företeelser som utspelade sig här för några veckor sedan när Miljöpartiet, Gardfjells eget parti, lämnade regeringen sju timmar efter att vi hade utsett en statsminister. Det sände ett eko över hela världen. Om man nu är orolig för att vi sänder pinsamma signaler från Sverige och den här kammaren kanske det är dags att rannsaka sig själv.

Anf. 27 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Jag är glad att Eric Palmqvist vill ta en replik på mig och diskutera huruvida det är liberalt, socialistiskt eller kanske grönt att satsa på klimatskatter. Jag skulle vilja säga att det är grönt. Den gröna ideologin är varken höger eller vänster. Den är mer framåt.

Vad gäller klimatskatter på bensin och diesel är det helt nödvändigt. Vi står inför en klimatkris och en stor klimatomställning. Det kommer att ge en otroligt stor förändring av vårt land och vårt sätt att leva.

Jag tror egentligen inte att det kommer att upplevas som så stora skillnader för gemene man när det gäller bil och transporter. Många åker redan tåg, och elektrifieringen av fordonsflottan har kommit igång. Den kommer att behöva ske mycket snabbare. Det är just för att få omställningen på rull för att den ska gå ännu snabbare, som det behövs ekonomiska styrmedel i form av skatter.

Vi från Miljöpartiets sida vill ha en grön utveckling och inte en brun. Det som är väldigt viktigt är det som sägs från Eric Palmqvist. Från Miljöpartiets sida var vi väldigt tydliga med att vi inte var beredda att sitta i en regering som inte skulle regera på sin egen budget utan bli dikterad från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna. Vi anser att regeringar ska styra på egen budget för att kunna ta sitt ansvar.

Anf. 28 ERIC PALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Ledamoten Gardfjell talar om att grön politik syftar framåt. Det får stå för ledamoten Gardfjell. Jag tycker inte att det är framåt att avveckla fungerande kärnkraft och elda för fullt i Karlshamnverket. Jag är hemskt leden, men jag kan inte se att det är framåt. Men det får vara ledamoten Gardfjells tolkning av den gröna politiken.

Sedan har vi hört väldigt mycket här om elbilar. Vi har nu sett på E6:an. Där stod fullt med elbilar under snöstormen. Jag har absolut inte något problem med elbilar och att tekniken ska gå framåt. Men tekniken är inte mogen ännu.

I en tidigare debatt har Gardfjell till och med påstått att man kan köra för mellan 2 och 3 kronor milen. Det stämmer inte. I dag ser vi att det är till och med dyrare att köra elbil än fossildriven bil. Den ekvationen går inte ihop. Jag förstår inte hur man har tänkt att försörja dem med el i framtiden.

Anf. 29 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Det är naturligtvis så att det är av säkerhetsskäl som kärnkraftverk avvecklas. Det är inte lönsamt att ominvestera i den gamla

kärnkraften som inte är tillräckligt säker. Så är det ju. Det är inte heller lönsamt att investera i ny kärnkraft.

Det är däremot lönsamt att investera i ny vindkraft och inte minst i havsbaserad vindkraft. Det är de satsningarna vi nu behöver se. Vi behöver se riktigt stora satsningar på energiproduktionen som är förnybar. Men vi behöver också se satsningar på energihushållning och satsningar på olika sätt. Det är de satsningarna som Sverigedemokraterna har dragit ned på.

När det gäller de reservkraftverk som finns i vårt land som fortfarande drivs med olja är det gamla satsningar. Jag tror att de kommer att fasas ut ganska snart. Det är absolut ingenting som Miljöpartiet stöder.

Anf. 30 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Fru talman! Vi nalkas jul, och vi har nu kommit fram till näringsutskottets debatt. Vi befinner oss mitt i debatten, och den handlar om regional tillväxtpolitik och budget för den.

Sverige är ett fantastiskt land. Men jag måste också säga att Sverige behöver ha en ny kurs. Det behövs en politik för att skapa utvecklingskraft, tillväxtpotential och möjligheter för sysselsättning för att vi ska kunna fortsätta att ha den välfärd vi har.

Människor och företag ska ges möjlighet att växa och utvecklas, och vardagen ska fungera. Tillväxt gör att vi får in pengar till vår välfärd. Tillväxt gör att företag kan verka och anställa. Tillväxt gör att människor har ett jobb och en försörjning och att det skapas fler jobb och entreprenörer.

De problem som hela samhället står inför påverkar såväl regioner som kommuner runt om i landet. Det handlar om grov brottslighet som påverkar företag och människors vardag. Det handlar om långtidsarbetslöshet som riskerar att bita sig fast, och det handlar om vårdköer som måste hanteras. Lägg därtill de höga drivmedelspriserna och elpriserna, för att nämna ett par andra områden. Jag börjar med det sistnämnda.

Tillgång till el är den stora utmaningen i Sverige. När vi blickar bakåt kan vi se politik som har beslutat om och byggt ett robust elsystem med fossil bas så att hela landet ska kunna leva. Det var vattenkraft i norr och kärnkraft på strategiska platser för att få till ett smart system över landet. Jag saknar ord när man nu i en utbyggnadsfas av mer elanvändning, innan man har ett system på plats drar undan mattan för detta system.

Det smärtar att se att den accelererande utvecklingen under de senaste åren har inneburit att samtidigt som Sverige ska bygga upp ett samhälle som är baserat på att övergå till mer elanvändning stänger regeringen ned Ringhals reaktor 1 och därefter 2.

Nu står vi i ett läge där Svenska kraftnät varnar för att de kan komma att prioritera i vilken ordning olika verksamheter ska få el. Vem trodde väl detta förr – att vi i december 2021 skulle stå vid detta landmärke, eller vad man nu ska kalla det? Vi har byggt upp och ligger i framkant, och sedan tar man bort alltihop.

Vi har ett näringsliv som förser oss med jobb och tillväxt, och vi har en välfärdssektor med omsorg, vård och skola. I vilken ordning ska det här hända? I söder finns 70 procent av den industri och de företag som behöver el. Priset har nu stundtals varit uppe på chocknivåer – 4 kronor och 6 kronor.

Detta kommer att ändra sig när det kommer ny industri i norr. Det är glädjande att den kommer, men problematiken kommer att öka då alltmer näringsliv behöver tillgång till el.

En vanlig familj blir fattigare med regeringens politik. Det blir elräkningar på hög och skyhöga priser. Hur ska en barnfamilj få ihop detta? Hur ska det gå till?

Samtidigt måste de som tar sig till jobb och hem igen använda bilen. Då straffas de för att de inte kan ta kollektivtrafik; det kommer att kosta ungefär 1 000 kronor för en tank. Och det kanske blir ännu dyrare.

Det finns ingen rimlighet i att slå sönder människors privatliv och privatekonomi och piska fram att de inte kan ta bilen utanför kollektivtrafiken och på tider då bilen är nödvändig. Tänk på skiftarbete! Tänk på dem som arbetar på oregelbundna tider och där det inte finns någon kollektivtrafik!

Inom industrin ökar priserna i takt med elprisökningarna. Pågens vd har nu gått ut i en artikel och skrivit att priset på bröd kommer att öka med 2 kronor. Det handlar alltså om elpriserna som ökar. När ugnarna går varma ökar livsmedelspriserna.

Det handlar också om vårt jordbruk. Där ökar energipriset, priset på gödsel och foderpriserna.

Fru talman! Människor måste kunna ta sig till och från arbetet och kunna ta sig fram i sitt arbete och ändå ha pengar kvar i plånboken till alla andra utgifter. För mig är det oerhört märkligt att människor ska behöva bli fattigare för att man ska få dem att förstå att de ska ställa om och köpa en elbil.

Vi lägger i vårt budgetförslag fram en sänkning av skatten på drivmedel. Någon har raljerat om den, men den leder åt rätt håll. Men självklart behövs det mer.

Elbilar kostar mycket pengar, och alla har inte råd. Det handlar om stora investeringar. Om det nu är så att elbilen är en lösning och man kan köpa en sådan begagnad – vilket vi ska komma till i ett läge framåt – får man också tänka på det här med batterier. Det är inte heller färdigutvecklat. Vad händer om jag köper en begagnad bil och batteriet inte funkar?

När jag lyssnar på fordonsindustrin hör jag att elbilarna ännu inte heller är i en fas där de fungerar i det kalla klimatet. Vi pratade om E6:an nu när det var köld och bilarna stod stilla. Det måste fungera! Vi kan inte bygga ut ett system där bilarna inte fungerar och man inte får köra på de gamla drivmedlen under tiden.

När jag talar med elleverantörer till energibolagen säger de att de vet att vi inte köper elbilar – vilket jag var inne på tidigare i debatten – därför att elen inte kommer att räcka till. Och det har inte med vindkraftsutbyggnaden att göra, utan alla känner till läget. Alla förstår vad det är som händer när det är kallt och vindstilla och vi har ett system som inte fungerar. Än en gång: Det smärtar att man stängde det som fungerar.

Om fyra år kommer vi att sakna 10 000 elektriker som ska bygga elsystem. Det har sagts att dessa är på väg nu. Jag undrar vad man har gjort sedan 2014 när detta händer just nu – ett halvår före valet.

Jag delar Arman Teimouris vänliga uttalande om yrkeshögskolor och yrkesprogram. De är jätteviktiga för regional och kommunal tillväxt. Det är snabba och smarta utbildningar som gör nytta där de kan.

Fru talman! Det är bråttom nu. Man skulle ha gjort insatser i elsystemet långt tidigare. Vi har haft ett antal förlorade år. I förra veckan debatterade vi drivmedelsstationer, och fortfarande är det så att man talar om medlen. Man talar om det, men man svarar inte på om det kommer att komma dispenser. Kommer man att lösa ut frågan om pengar på kontot så att man kan betala? Och kommer det att finnas företag som kan lösa detta och leverera? Det är frågor som är viktiga för att få detta på plats. Alla, möjligtvis med ett undantag, var i alla fall överens om att drivmedelsstationerna kommer att behöva finnas på plats under överskådlig tid.

Regional tillväxt handlar om långa avstånd och omfattande landsbygd och glesbygd. Det krävs samverkan mellan regioner för att landet ska hålla samman med nätverk för infrastruktur. Det handlar om fungerande väg, järnväg, bredband och flyg. Dessa olika trafikslag utgör noder och nät för att Sverige ska kunna vara väl planerat för såväl transporter som export och import, där Europa utgör en stor del av avsättningen för produkter och tjänster. Vi behöver också vår besöksnäring.

Vi moderater menar att teknikutveckling går hand i hand med en hållbar utveckling, och vi vill inte avveckla utan utveckla. Därför är vi glada över det beslut som kom i förra veckan om att en regering inte kan stänga Bromma flygplats. Vi behöver våra noder om Sverige ska fungera.

Vi har sett bredbandets betydelse under pandemin. Flera områden har blivit vita fläckar med tanke på möjligheterna och svårigheterna med hemarbete, som har ökat. Vi måste fortsätta att öka investeringen i bredband.

När det kommer till EU-fonder ska de enligt Moderaternas sätt att se i så stor utsträckning som möjligt syfta till att bidra till verksamhet som i slutändan kan bära sig själv. Det är också viktigt att programunderlag som ska användas nationellt blir så användarvänliga som möjligt och bygger på mål och mätbarhet när det gäller effektivitet.

Vi anser att man på nationell nivå ska verka för att skapa programstrukturer som genererar bärkraftiga verksamheter lokalt och regionalt och som går i takt med tiden.

För oss moderater är det oerhört viktigt att politiken bygger på att skapa tillväxt för att utveckling ska kunna ske. Därför vill vi se ett fokus på stärkt konkurrenskraft genom att produkter och tjänster är och fortsätter att vara attraktiva och står sig väl för att attrahera köpare. På så sätt ökar vi välfärden och möjligheten att leva i hela landet. Företag finns på orter och i regioner.

Fru talman! Jag skulle vilja säga några ord om brottsligheten. Den gör oss sårbara på olika sätt, både som människor och som företag. Det måste kunna gå att bedriva verksamhet utan att det ska vara pålagor på kostnader. Människor ska inte behöva råka illa ut längre. Därför går en stor del av den budget vi har lagt till rättsområdet och viktiga insatser där. Utan det rättsliga systemet i grunden står ett land sig slätt.

Fru talman! Det finns en lång lista på svar på varför man bör rösta på den budget som Moderaterna lägger fram med Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna.

Jag vill avsluta med att yrka bifall till utskottets förslag.

Anf. 31 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Tack, Ann-Charlotte Hammar Johnsson, för ditt anförande! Det är tydligt, fru talman, att Moderaterna vill prata om alla möjliga

olika politikområden utom om just regional utveckling i sina anföranden. Därför måste jag ställa en fråga apropå detta anförande.

Jag skulle gärna vilja veta vilka satsningar Moderaterna gör på kärnkraft i budgeten. Det verkar ju vara det som är det bärande förslaget i Moderaternas politik.

Anf. 32 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M) replik:

Fru talman! Jag tackar för frågan.

Moderaterna driver linjen att man ska ändra lagstiftningen – det är vår politik – så att det blir möjligt att ha kärnkraft på fler ställen än i dag. Man vill också i detta land ha forskning. Man ska inte behöva ha vattenkraft som går österut för att bedriva forskning. Vi borde sitta med, vilket regeringen inte gör, i internationella sammanhang och driva denna fråga för att finnas med på kartan. Det är oerhört angeläget.

Maria Gardfjells eget systerparti i Finland har insett att fossilfritt är viktigt och att man ska driva kärnkraften. Sedan kan ni raljera över att det har tagit tid. Vi hörde också att det skulle ta 15 år, om det ens fanns en möjlighet. Det finns de som bygger på 7 år. Det finns också små modulära reaktorer. Man kan stå och flina lite dumt åt detta, men det är faktiskt seriösa saker vi talar om.

Jag vill också säga att om Maria Gardfjell ska satsa på havsvindkraft kan hon även berätta att det kommer att kosta 20 miljarder att ansluta den till alla. Det verkar vara så att för ett energislag ska vi tala om vad det kostar men inte för andra. Då räknar vi bara vissa delar. Så kan man trixa med elsystemet. Det där köper inte jag längre. Nu är det viktigt att folk får reda på hur det fungerar. Allting ska mätas på samma sätt.

Jag kan inte förstå varför Maria Gardfjell säger att det är farligt med kärnkraft. Vattenfall själva har sagt att de kunde köra Ringhals fram till 2035. Då hade vi också haft möjlighet till denna omställning. Men ni slog sönder bron som skulle brygga över till det nya samhället för att göra någonting annat. Då får ni också berätta hur det ska fungera.

Anf. 33 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Jag hörde inget svar på min fråga. Jag frågade hur mycket Moderaterna hade satsat på kärnkraft i budgeten. Faktum är ju att det egentligen inte finns något hinder i sig mot att bygga kärnkraft i Sverige. Problemet är bara att det är så dyrt, så någon måste subventionera det. Då är det väl Moderaterna som behöver lägga fram sådana förslag i en budget om det ska kunna bli någon kärnkraft att prata om. Annars är det bara luft-slott det handlar om.

Jag skulle också vilja höra med Moderaterna vilken strategi man har de närmaste åren för att komma till rätta med elsituationen – dels hur man vill minska effektkrisen när man nu har dragit bort alla pengarna i budgeten, dels hur man vill göra för att satsa mer på elproduktion i närtid.

Anf. 34 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M) replik:

Fru talman! Kan man inte prata om sin egen politik får man prata om andras, och så kan man förvränga och förvräda den.

Det finns i dagsläget en svårighet – det vet Maria Gardfjell. Det är hennes parti som har sett till att vi befinner oss där vi gör. När man stänger fullt fungerande kärnkraftsreaktorer i Ringhals har man också slagit sönder

saker och ting i det här landet. Man skulle ha kört till 2035 och haft en övergång, byggt samtidigt ned, för så gör man: bygger broar över varandra.

Vi får inte kapacitet ned, för vi har inte trycket kvar. Det går inte att göra det man ska göra, så det blir svårt. Men vi ska i alla fall göra det vi kan, och vi ska börja bygga det nya – så fort vi kommer till den dagen då vi kan börja ett nytt bygge för det här landet, där vi tillåter kärnkraft, kan ha små reguljära reaktorer och kan ändra lagstiftningen. Men man kan ändå börja med en sak: man kan ändra den skadliga skatt som finns på avfall.

Anf. 35 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Jag måste bara få klarhet i en sak. Ann-Charlotte Hammar Johnsson nämner i anförandet och även i replikskiftet att regeringen stänger fullt fungerande kärnkraft. Man har tjatat så mycket om det att några tror att det är en sanning. Det är mycket jag inte håller med Miljöpartiet om, och det är inte heller mitt uppdrag att försvara dem, men jag måste bara få klarhet: När har regeringen stängt fullt fungerande kärnkraft i Sverige?

Man har pratat om 100 procent förnybart i stället för fossilfritt. Man tog bort kostnader för kärnkraften med 4 ½ miljard på årsbasis när man tog bort skatten på termisk effekt för att ägarna skulle kunna göra sina investeringar för oberoende härdkylning när det blev lagstadgade krav på det. De fick mer utrymme för att göra detta.

Ägarna till kärnkraftsreaktorerna väljer själva av ekonomiska, helt marknadsmässiga skäl att stänga. Man tjarar hela tiden om att regeringen har stängt. Jag kanske inte går i takt med regeringen och Miljöpartiet i många andra frågor, men här måste jag fråga: Var hittar jag det som Ann-Charlotte Hammar hävdar, att regeringen har stängt fullt fungerande kärnkraft?

Anf. 36 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M) replik:

Fru talman! Jag vet inte om Birger Lahti minns tillfället när näringsutskottet hade ett förslag om att förutsättningslöst titta på kärnkraften och gav möjlighet till partierna att ta denna chans. Det gjordes också en jämförelse mellan andra energislag, vilket jag haft en debatt med Miljöpartiet om, och att köra kärnkraften vidare. I det läget valde man att säga nej till att förutsättningslöst titta på det elsystem som är uppbyggt.

Att ge förutsättningar som skruvar åt ett energislag på det viset att det blir olönsamt är att skicka en signal till ett statligt bolag som Vattenfall. Man kunde också ha gett ett nytt ägardirektiv och sagt att detta är jätteviktigt för Sveriges framtid. Vi har byggt upp ett robust system. Nu står det och dallrar och är ganska osäkert. Det finns risker, och vi förlorar tillväxt under tiden – investeringar med mera.

Anf. 37 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Så länge någon annan betalar tycker plötsligt Moderaterna att man kan socialisera elmarknaden. Det låter ju trevligt.

En sak måste jag bara toucha. Jag tycker att Ann-Charlotte Hammar ska vänta med att korka upp champagnen för Bromma. Jag vet inte hur mycket du går i takt med din partiledare, men i dag kan man läsa att Ulf Kristersson är öppen för utbyggnad av Arlanda till förmån för att stänga

Bromma. Jag tycker att du i alla fall ska vänta med att öppna champagnen för att Bromma kommer att överleva.

Anf. 38 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Fru talman! Nu har vi två delar i detta. Den ena är elförsörjningen. Där finns ett näringsliv som är behjälpligt, men då måste man ge långsiktiga lösningar. Frågan är om Vänsterpartiet framåt är villiga att ge lösningar. Man är ju inte intresserade av kärnkraft. Frågan går till alla partier som inte vill ha kärnkraft. Jag är inte en ivrare för den i sig, men jag vill ha alla de egenskaper den ger oss så att vi kan ta det här landet vidare.

Vad är det ni vill ha i stället? Det är det som är frågan. Vad ska vi ha för att inte hamna i lägen där vi riskerar vårt näringsliv med mera?

Angående flygplatserna lutar jag mig mot det beslut som togs i förra veckan, ett beslut som jag känner att vi alla stod bakom, även Moderaterna.

Anf. 39 ERIC PALMQVIST (SD):

Fru talman! Inledningsvis yrkar jag bifall till utskottets förslag till beslut i betänkande NU2 *Utgiftsområde 19 Regional utveckling*.

Regional utveckling, vad är det? Vems ansvar är det? Hur uppnår vi det? Och vad tjänar vi på det?

Enligt den statliga myndigheten Tillväxtverket handlar regionalt utvecklingsarbete om att stärka utvecklingskraften i städer, tätorter och landsbygder och att bidra till en hållbar utveckling i alla delar av landet. Detta arbete ska ske genom att tillvarata potentialen i Sveriges 21 regioner, alla med sina unika behov och förutsättningar.

Centrala aktörer i detta arbete är landets 21 regioner, som samordnar och utvecklar arbetet i respektive län. Men förutsättningarna och de stora penseldragen svarar vi för här i denna kammare.

I sådana här sammanhang brukar vi från politiskt håll, oavsett partitillhörighet, påpeka vikten av att hela landet ska leva. Så kommer vi med säkerhet att göra även i dag under den här debatten om regional utveckling.

Men, fru talman, även om vi till synes är överens om detta i sak, från vänster till höger på den politiska skalan, visar den politiska debatten och de politiska besluten över tid på att vi inte har samma syn på hur det ska uppnås.

En av de stora fördelarna i uppdraget som riksdagsledamot är alla kontakter man får med människor, företag och organisationer runt omkring i vårt avlånga land. För en ledamot öppnas många dörrar till världar som annars är slutna – eller snarare okända – för den breda massan. Det kan röra sig om företagare på landsbygden som beskriver sin vardag, väljare i en bygd som präglas av decennier av avbefolkning eller kommunalråd som företräder kommuner som på ett eller annat sätt påverkas negativt av de beslut vi fattar här i Sveriges riksdag.

Så är det; det är oftast när något inte är bra som vi får veta det. När alla är nöjda, solen skiner och de politiska besluten är som en smekning i håret av medvind får vi sällan höra det.

Jag har sett många imponerande exempel på innovationskraft och entreprenörskap på flera håll i vårt land. Är det inte tillverkning av färdiga badrumsmoduler i Kalix är det världens snabbaste sportbilar i Ängelholm. Vi ser hur människor realiserar idéer om att bygga hotell helt av is i ödemarken. Vi ser hur företagare anpassar sin tillverkning från förlegade pro-

dukter till produkter som ligger i tiden eller rent av tar oss till framtiden. Vi ser hur basindustrin befinner sig mitt i ett tekniksprång, och vi ser på många håll hur kreativiteten flödar.

Vi är många som har alla dessa drivande människor att tacka för att de bidrar till att bygga Sverige starkt som välfärdsnation och starkt som varumärke. Vi står delvis i skuld till dem.

Jag menar att det är vi inom politiken, inte minst här på nationell nivå, som är skyldiga att skapa de bästa av förutsättningar för att underlätta för företagande i hela landet. Ska detta vara möjligt måste vi samtidigt skapa goda förutsättningar för att leva och bo i landets alla delar. För att det ska vara möjligt måste vi skapa förutsättningar för landets kommuner att leverera kommunal service. Det gäller stora som små kommuner, från Kiruna i norr till Trelleborg i söder.

Allt hänger ihop. Förutsättningarna för regional utveckling är alltså inte bara avhängiga av det som hanteras i detta betänkande utan i väldigt hög grad av allt vi beslutar om i den här kammaren.

Låt mig ta ett exempel. Förra torsdagen debatterade vi NU10 *Stöd till drivmedelsstationer på landsbygderna*. Detta är en fråga som på många sätt och vis är viktig för att vi ska kunna upprätthålla eller stärka utvecklingen i våra mest glesbefolkade regioner.

I andra debatter kommer våra kollegor i riksdagens andra utskott att behandla förslag om infrastruktur, polisiär närvaro och en massa annat som har direkt eller indirekt inverkan på förutsättningarna för Sverige att utvecklas som nation.

Fru talman! På tal om andra debatter som har direkt bäring på Sveriges regioners förutsättningar att utvecklas – eller avvecklas – kan jag inte låta bli att nämna debatten om Sveriges energiförsörjning och de rekordhöga elpriserna. Det är inte det som dagens debatt handlar om, men denna fråga om någon borde visa på hur viktigt det är med en helhetssyn när vi talar om regional utveckling.

Fru talman! Jag är gammal nog att minnas kärnkraftsomröstningen 1980. Jag minns de rödgula kampanjknapparna för linje 2. På dem stod det: "Avveckla kärnkraften! Men med förnuft!"

Nu har vi avvecklat ungefär hälften av reaktorerna, och landets företag och konsumenter belönas med de högsta elpriser som de någonsin har haft. Hur förnuftigt var det?

Nåväl – inom utgiftsområde 19 återfinns en del satsningar som är kopplade till regionala utvecklingsfonder. Där finns även riktade åtgärder, som transportbidraget. På det stora hela är det viktiga satsningar, men ändå får utgiftsområdet med sina drygt 4,7 miljarder kronor anses som relativt litet. Utan att på något sätt ta udden av de anslag som återfinns i UO19 vill jag understryka att det inte är inom detta utgiftsområde som vi skapar de riktigt goda förutsättningarna för regional utveckling. Dem skapar vi genom klok politik inom samtliga politikområden.

Nu handlar inte denna debatt om infrastruktur – varken om digital eller fysisk sådan. Med respekt för våra kollegor inom trafikutskottet, som äger frågan och som nog är bäst lämpade att föra den debatten, vill jag mena att en välfungerande och modern infrastruktur är ett exempel på ett politikområde som kanske är viktigare för förutsättningarna för regional utveckling än vad utgiftsområdet Regional utveckling självt är.

Här vill jag mena att drivmedelspriserna också spelar en avgörande roll. Drivmedelspriserna, som, likt elpriserna, har slagit nya rekord under de senaste månaderna, har en stor påverkan på vanliga människors privat ekonomi. Dessutom, fru talman, har drivmedels- och elpriserna en stor och negativ inverkan på våra företags konkurrenskraft. De höga priserna är också kostnadsdrivande för landets kommuner, som om utvecklingen håller i sig kommer att tvingas att skära ned på samhällsservicen eller höja kommunalskatten.

Som grädde på moset vittnar flera branscher, inte minst i våra mindre kommuner i glesbygdsområdena, om att det har blivit än svårare att rekrytera personal i ett läge när det kostar alltmer att pendla till och från ett arbete som man bara kan ta sig till och från med hjälp av egen bil.

Att i detta läge ens fundera på att gå fram med ett förslag om ett reseavdrag som innebär en kraftig försämring för det stora flertalet tror jag är oerhört skadligt för den regionala utvecklingen.

Fru talman! Jag talade nyss om några innovativa och marknadsledande företag på olika håll i vårt fantastiska land. Jag har, som jag tidigare sagt, sett och kommit i kontakt med många sådana företag som väcker min beundran. En del är nya och innovativa. Andra är gamla men har en oerhörd know-how och forskning och utveckling i världsklass.

Man ska ha klart för sig att det finns en massa människor bakom alla dessa företag. Det är företagare, anställda och människor i offentlig sektor som skapar förutsättningar för de andra att bo och verka i närheten av där dessa företag finns. Det är alla dessa människor som får Sveriges hjul att snurra.

Således, fru talman, är det dessa människors vardag, förutsättningar och välbefinnande som är den verkliga nyckeln till regional utveckling i hela landet. Det perspektivet menar jag att vi ska ta med oss i varje politisk debatt i den här församlingen.

Anf. 40 CAMILLA BRODIN (KD):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet som gäller utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Alla människor, oavsett bostadsort, ska kunna få del av samhällets grundläggande sociala rättigheter och offentliga service och ges rimliga förutsättningar att försörja sig. Den regionala utvecklingspolitikens främsta uppgift är att bidra till utvecklingen av livskraftiga regioner i hela landet.

Livskraftiga regioner byggs när människor med kraft och vilja samverkar lokalt i ett underifrånperspektiv. Eldsjälar som brinner för en idé kan betyda mycket för en bygds utveckling. Kristdemokraterna vill ge dem verktyg så att dessa idéer kan förverkligas.

Kristdemokraternas vision är att hela Sverige ska fungera. Såväl människor som företag måste ges goda förutsättningar att växa och utvecklas. Sveriges hållbara tillväxt är beroende av både näringslivets villkor och de miljöer som människor bor och verkar i.

Konkurrenskraftiga företag, goda kommunikationer, attraktiva livs- och boendemöjligheter och tillgång till offentlig och kommersiell service är avgörande för regioners och kommuners utvecklingsmöjligheter.

Det bör föras en politik som syftar till att människor, oavsett var i landet de bor, kan ta del av samhällets grundläggande sociala rättigheter och ges rimliga förutsättningar att försörja sig och utveckla sin omgivning.

De generella insatserna på nationell nivå för jobb, utbildning, infrastruktur och förbättrat företagsklimat behöver kombineras med regionala och lokala tillväxtinsatser. Vi vill se möjligheter till tillväxt i alla delar av landet där regionala fördelar ska tas till vara. Land och stad är inte motsatser utan kompletterar varandra och gör Sverige till ett bättre land.

Fru talman! Kristdemokraternas politik inom regional utveckling kan sammanfattas med att hela Sverige måste fungera. Vi är vana vid att tänka på den grundläggande infrastrukturen i form av vägar, järnvägar, bredband och el. Och det stämmer. Det är ett gemensamt intresse och ett gemensamt ansvar där staten måste stå som garant. Om dessa pusselbitar finns på plats skapar det i sin tur förutsättningar för enskilda, för föreningar och för företag att utvecklas och göra sin grej.

Vid sidan av den fysiska infrastrukturen finns fler delar. Rättsväsendet är också grundläggande infrastruktur. För att värna tryggheten är det angeläget att polisen har de resurser som krävs för att vara närvarande i hela landet. Vi föreslår betydande satsningar på hela rättsväsendet i form av poliser, åklagare och domstolar. När fler insatser görs för att komma åt kriminella kommer fler av dem att hamna i domstol. Mot den bakgrunden behöver mer resurser tillföras myndigheter inom rättsområdet. Detta är något som vi är med och tar ansvar för i den budget som har vunnit kammarens godkännande.

Sjukvården är också grundläggande infrastruktur. För att Sverige ska kunna leva upp till målet att hela landet ska fungera måste en genomgripande förändring av vårdens organisering ske. I dag är det ett ovärdigt postnummerlotteri som avgör hur länge man får vänta på en nödvändig behandling. Jag skulle inte tveka att utse denna orättvisa som den viktigaste frågan för oss kristdemokrater. Därför är jag väldigt glad över att vi i vår budget har kunnat göra extra satsningar på vården, bland annat genom att upprätta en nationell vårdförmedling för att se till att tillgänglig kapacitet används till de patienter som har väntat olagligt länge.

Vi kristdemokrater vill gå längre och vill se ett samlat statligt huvudansvar för vården. Detta är en fråga som vi kommer att fortsätta driva, och vi kommer inte att sluta förrän vi har fått den i mål.

Sverige ska vara ett gott land att bo, leva och verka i, oavsett ålder, hälsa eller övriga omständigheter. Hela Sverige ska fungera.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 10.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.52 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då statsministerns frågestund skulle börja.

§ 7 Statsministerns frågestund

Kärnkraften

Anf. 41 ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Låt mig först gratulera Magdalena Andersson till det nya viktiga uppdraget. Välkommen i partiledarkretsen!

Sverige är mitt i en ny, stor och allvarlig elkris. Bristen på el gör det dyrt för alla svenska hushåll, och den är skadlig för alla svenska företag. Den hotar klimatomställningen, och den hotar på sikt den svenska välfärden.

På den socialdemokratiska kongressen stängde Magdalena Andersson dörren för all ny kärnkraft. Det var synd, för Sverige kommer att behöva dubbelt så mycket el fram till 2045 som vi använder i dag. Denna el ska vara ren, stabil och billig.

Fyra partier i Sverige är nu eniga om att lösningen på Sveriges problem inte ligger i att avveckla den svenska kärnkraften, utan de vill utveckla den. Samma fyra partier inser att ett maktskifte är nödvändigt för att få en ny energipolitik. Men det är inte för sent för socialdemokrater att ansluta sig. Kanske vill man inte ansluta sig till ett maktskifte men i varje fall till en ny syn på kärnkraften.

Jag undrar därför om Magdalena Andersson nu är beredd att i dessa tider av elkris tänka om gällande kärnkraften.

Anf. 42 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka Ulf Kristersson för välkommandet in i partiledarkretsen och i den nya rollen.

Många svenska hushåll oroar sig just nu för hur nästa elräkning kommer att se ut. Det har jag stor förståelse för. Det är med elpriserna och elräkningen precis som med bolånen. Man kan ha bundna räntor, och man kan ha rörliga räntor. Så kan det vara också med elpriset. Om man har ett fast elpris kommer man på kort sikt inte att påverkas i någon större utsträckning av att elpriserna är höga just nu. Om man däremot har ett rörligt elpris får man en högre elräkning nästa gång den kommer. Nu kan denna elräkning dessutom komma i samband med julen, och det oroar såklart många personer.

Vad som behöver göras för att se till att vi får ned elpriserna är för det första naturligtvis att öka överföringen – kapaciteten – i elnäten. Regeringen har arbetat för att öka investeringarna, och vi ser just nu större investeringar där. Vi har också snabbat på processerna.

För det andra handlar det om att bygga ut det som går snabbt att bygga ut. Det finns stora förfrågningar om att få bygga ut mer vindkraft i Sverige. Det kan gå snabbt, och det skapar också låga elpriser.

Vi påverkas dessutom av att gaspriserna i Europa är höga. I Europa används mycket gas. Detta påverkar Sverige.

Det är dock fritt fram att bygga kärnkraft i Sverige. Det är fullt möjligt. Men det verkar inte finnas några privata aktörer som tycker att det är lönsamt, och därför är det inga som gör det. Ska det byggas kärnkraft måste i så fall skattebetalarna gå in och skjuta till medel för det. Jag kan konstatera att Moderaterna inte har gjort det i sin budget, det vill säga den reservation som röstades igenom. Frågan är varför de inte har gjort det om kärnkraften nu är lösningen.

Anf. 43 ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag noterar att statsministern anför flera olika skäl till de mycket höga elpriserna men över huvud taget inte nämner det faktum att under den regeringstid som statsministern varit med om har fyra kärnkraftverk lagts ned i södra Sverige. Det finns ingen annan bedömare som inte betraktar också detta som en viktig anledning.

Jag tycker dessutom att det är lite magstarkt att i första hand säga att svaret på frågan om elkrisen för svenska konsumenter är ”Ni borde ha bundit elpriset”. En regering har lite större ansvar för energipolitiken än så.

Låt mig gå över till det här med marknaden. Regeringen återkommer väldigt ofta till marknadskrafterna i just denna fråga men sällan i andra frågor. Det tycker jag är lite intressant. Jag tycker att det är uppenbart att marknaden visst ser möjligheter. Härondagen kunde man till exempel läsa att Fortum menar att snabb utbyggnad av ny kärnkraft är fullt möjlig. Det skrev de för bara ett par dagar sedan. Därmed visar de att det är politiska hinder som ligger i vägen.

Min fråga var: Är statsministern beredd att ändra sig om ny kärnkraft? (Applåder)

Anf. 44 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! När man inte har bra svar försöker man ofta lägga fel ord i munnen på den andra. Vad jag sa var en förklaring till svenska hushåll om att en del har bundna elavtal och andra inte har det. Och om man har ett bundet elavtal behöver man inte vara lika orolig som om man har ett rörligt där elräkningen riskerar att bli högre. Det var för att dämpa oron hos dem som har bundna avtal som jag beskrev situationen. Min bild, utifrån samtal med människor, är att alla inte riktigt har detta helt klart för sig.

Med det sagt är det naturligtvis fritt fram för Fortum att bygga nya kärnkraftverk. Vad jag säger är att vi inte ser någon som hittills har gjort det. Om Ulf Kristersson menar att detta är viktigt bör han i så fall avsätta pengar för det i sin budget, men det har han inte gjort. Det är kanske ett slitet uttryck, men så länge Ulf Kristersson inte avsätter skattebetalarnas pengar för detta i sin budget är hans prat om kärnkraft inget annat än tomma tunnor som skramla mycket.

(Applåder)

Elpriserna

Anf. 45 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD):

Fru talman! Sverige befinner sig i en energikris där elpriserna rusar till orimliga nivåer, något som påverkar såväl företagens konkurrenskraft som

hushållens privatekonomi. Orsakerna till detta är flera. Det beror delvis på att vi är mer beroende av vår omvärld där priserna på naturgas är höga. Vi har delvis också en bristande överföringskapacitet, men framför allt har detta orsakats av att kärnkraft har lagts ned i södra Sverige. Detta är kopplat till en energipolitik som skötts illa under lång tid.

Samtidigt drar staten nu in miljarder på mervärdesskatten på el och kapacitetsavgifter, medan många barnfamiljer nu riskerar att behöva spara julklappspengarna till den elräkning som kommer i januari.

Det finns mycket man kan göra på sikt med överföringskapaciteten och för att få större elproduktion, men min fråga till statsministern gäller huruvida regeringen avser att göra något i det korta perspektivet för att lindra konsekvenserna för de hushåll som nu påverkas.

Anf. 46 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Regeringen följer naturligtvis utvecklingen väldigt noggrant och ser det bekymmer som svenska hushåll kan ha med kommande elräkningar.

Nu är det bara några veckor sedan Sverigedemokraternas, Kristdemokraternas och Moderaternas budgetreservation skrevs och gick igenom här i riksdagen. Då är frågan: Hur kommer det sig att det inte fanns några sådana förslag i den reservationen? Den är ju skriven långt senare än den budgetproposition som jag lade på riksdagens bord.

Anf. 47 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD):

Fru talman! Sverigedemokraterna har återkommande lyft det behov som finns av att kompensera företag och hushåll för de höga energipriser som råder och som är kopplade till den energipolitik som regeringen under lång tid har fört. Det är beklagligt att man från regeringens sida inte är beredd att vidta några åtgärder för att lindra konsekvenserna.

Det kommer att ta tid att bygga ut överföringskapaciteten. Det kommer att ta tid att bygga elledningar. Det är också beklagligt att vi gör oss mer beroende av fossil kraftproduktion när man från regeringens och Socialdemokraternas sida konsekvent väljer bort kärnkraften.

Anf. 48 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Här ber alltså Sverigedemokraterna den socialdemokratiska regeringen att städa upp efter deras misstag. Det låter som att man tycker att man begick ett stort misstag i den budgetreservation som skrevs för bara några veckor sedan. Nu vill ni att jag ska städa upp efter det som ni orsakade. Jag kan tacka Mattias Bäckström Johansson för hans höga tilltro till regeringens kapacitet att städa upp deras egna misstag.
(Applåder)

Jordbrukets framtid

Anf. 49 ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Våra lantbruk och gröna näringar utgör en central del av svensk ekonomi. Vårt gröna näringsliv omsätter över 80 miljarder om året och tar våra gleasa landsbygder – ja, hela vårt land – framåt. Det ger jobb.

Det ger företagande. Det ger utveckling, stolthet och framtidstro. Men just nu svajar marken under deras fötter.

LRF:s gröna näringslivsindex, som mäter konjunkturen hos de gröna näringarna, skogen och livsmedelsindustrin och dess underleverantörer, visar på en historisk nedgång för alla branscher förutom skogen. Framför allt handlar det om skenande råvarukostnader, som äter upp marginalerna. Det handlar om historiskt höga priser på foder och på gödsel. Och det handlar om energikostnader, inte minst för diesel, som har skenat. Dessutom vilar det fortfarande ett högt kostnads- och skattetryck på lantbrukarnas axlar.

Det som egentligen är en framtidsbransch går nu på knäna och tvingas skjuta upp investeringar, se tillväxten minska och halka efter i sitt viktiga arbete med den gröna omställningen. Det är en akut situation som har kommit under de senaste månaderna och som kräver akuta åtgärder. Vi som land har inte råd vare sig mänskligt eller ekonomiskt att låta detta pågå.

Trots situationen har svaren och åtgärderna från regeringen under hösten lyst med sin frånvaro. Jag skulle därför vilja fråga den nyvalda statsministern: Hur tänker regeringen agera för att säkra lantbrukens konkurrenskraft och för att värna vår livsmedelsproduktion, som är i världsklass? Hur ser den konkreta planen ut det kommande halvåret för att parera det kostnadsök som just nu hotar vårt gröna näringsliv och som slår sönder framtidstron för bönder men också för många andra som bor i gles- och landsbygd?

Anf. 50 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag uppskattar Centerpartiets och Annie Lööfs engagemang för det svenska jordbruket. Det är precis som Annie Lööf säger. Det är en fantastisk näring och en stor tillgång som vi har i landet. Det är också en näring som skapar arbetstillfällen runt om i hela vårt avlånga land. Den producerar matvaror av hög kvalitet, och den har ett gott djurskydd. Det är något som vi verkligen har all anledning att vara stolta över i Sverige.

Självklart påverkas jordbruket när vi har höga priser på olika delar av de insatsvaror som behövs i jordbruket. Inom jordbruket finns det heller inte alltid alternativ. Detta påverkar naturligtvis det svenska jordbruket.

Det vi gör i den budget som vi har föreslagit är att vi de kommande åren tillskjuter mycket stora resurser till det svenska jordbruket och till landsbygdsutveckling. Utöver det har vi en omfattande satsning på infrastruktur som kommer att planläggas under nästa år. Vi har också särskilda satsningar på att service ska finnas runt om i hela landet. Man ska ha möjlighet att handla mat och tanka runt om i hela landet. Därutöver följer naturligtvis regeringen noggrant denna utveckling för att säkerställa att vi kan ha det konkurrenskraftiga jordbruk som vi har och som vi alla är stolta över.

Anf. 51 ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Tack, statsministern, för svaret! Det är sant att det finns väldigt många satsningar för att stärka landsbygden men också jordbruket i den budget som regeringen lade fram. Men vad jag nu har fokus på är kommande år, kommande halvår. Sedan i somras är det en kostnadschock. Kostnaderna har ökat kraftigt, med flera hundra procent, för till exempel gödsel och foder. Väldigt många bönder dignar under det kostnadstrycket.

Prot. 2021/22:42

9 december

Statsministerns
frågestund

Detta gör att vi under våren kan stå inför en potentiell livsmedelskris, och det hotar jobben, företagen och den gröna omställningen.

Jag tror att vi behöver agera här och nu och agera väldigt smart. Ansvar för att rädda en så pass avgörande del av svensk ekonomi ligger på regeringen. Därför vill jag fråga igen: Vad är regeringens plan för att lyfta det kostnadsok som bara under de kommande månaderna riskerar att slå undan benen på väldigt många företagare – väldigt många bönder? Gödsel och foder behöver köpas in, och nu är priset rekordhøgt.

Anf. 52 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Från regeringens sida följer vi naturligtvis utvecklingen väldigt, väldigt noggrant. Vi är också angelägna om att det ska vara möjligt att bedriva jordbruk i Sverige. Det är därför som vi har gjort stora satsningar under de senaste åren – vi gör det också under de kommande åren – för att säkerställa att vi ska fortsätta att ha ett högkvalitativt jordbruk som levererar mycket fina produkter runt om i hela vårt land. Utöver de satsningar som regeringen redan tidigare år har gjort och de som vi hade i budgeten följer vi naturligtvis utvecklingen väldigt nog.

(Applåder)

Slopad karensdag

Anf. 53 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Fru talman! Regeringen höll i veckan en presskonferens om att återigen införa ersättning för karensdagen, vilket naturligtvis var väldigt bra. Första dagen som man är sjuk i Sverige får man inte betalt över huvud taget. Sverige är ensamt i hela Norden om att ha ett sådant sjukförsäkringssystem. Vi betalar alltså alla in till sjukförsäkringen, men det är en ganska dålig försäkring. Första dagen får man inte betalt över huvud taget.

Många svenskar har inte råd att stanna hemma när de blir sjuka. Vi vet att väldigt många går till jobbet trots att de är sjuka eftersom de inte har det skydd som gör att de kan stanna hemma. Det är ett slags smittspridningsmekanism som vi har i Sverige, som gör att vi har en väldigt hög sjukfrånvaro. Vi vet av forskningen att det på sikt leder till att många människor blir långtidssjuka när de ofta går till jobbet när de inte borde göra det.

Försäkringskassan tog fram en rapport om vilka som tidigare ansökte om just denna ersättning. Det är väldigt många som måste vara på jobbet som har sökt ersättningen. Många som kan vara hemma har inte gjort det, så de drabbas egentligen inte av karensdagen. Jag undrar egentligen vad som hindrar regeringen från att helt ta bort denna karensdag. Den drabbar nästan bara de människor som måste vara på jobbet – sjukvårdspersonal, lärare och industriarbetare. De som inte behöver vara på plats kan vara lite sjuka och jobba hemifrån. Detta gör att det blir en orättvisa. Alla betalar ju in lika mycket till sjukförsäkringen.

Vad hindrar regeringen från att ta bort denna karensdag, som vi är ensamma om i Norden att ha? Är det inte dumt att vi har en smittspridningsmekanism rakt in i sjukförsäkringen som förvärrar pandemiläget?

Anf. 54 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Anledningen till att vi nu återinför karensbidraget och tar bort karensdagen på det sätt som den normalt fungerar i Sverige är just att vi ska hindra smittspridningen under pandemin. Nu när vi ser en måttlig men ändå ökad smittspridning i Sverige bedömer vi att det är lämpligt att återinföra detta så att fler har möjlighet att vara hemma när de blir sjuka.

I den här diskussionen tycker jag också att det är viktigt att påpeka att många som är timanställda har problem med att över huvud taget omfattas av sjukförsäkringen, även med de system vi har. Det är mer en uppmaning till Sveriges arbetsgivare att se till att anställa människor på sådana kontrakt att de också har möjlighet att ta del av sjukförsäkringen. Det är viktigt för arbetstagarnas trygghet men i pandemin också ett sätt att minska risken för smittspridning.

Med det sagt är frågan vad man ska göra med karensdagen på längre sikt. Vi är öppna för att se över hur den kan fungera i framtiden. Det är helt korrekt som Nooshi Dadgostar säger att det finns yrkesgrupper där det är möjligt att arbeta hemifrån om man har en lättare förkylning medan det för andra yrkesgrupper inte är möjligt. Dessa drabbas då av en ökad kostnad, och det finns en orättvisa i detta. Det finns såklart också en risk att personer som har en svag ekonomi och blir förkylda väljer att gå till en arbetsplats där man riskerar att smitta till exempel personer som verkligen inte ska bli smittade.

Mot den bakgrunden är vi öppna för att se över hur karensdagen fungerar och hur det långsiktigt ska se ut. Det kan också vara värt att påminna om att vi i budgeten hade en lång rad övriga förstärkningar av sjukförsäkringen för att människor i Sverige som blir drabbade av sjukdom ska kunna få en ökad ekonomisk trygghet.

Anf. 55 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Fru talman! Jag är förstås mycket glad över att Vänsterpartiets sjukförsäkringsreformer i budgeten kommer att genomföras nu vid årsskiftet. Jag är också glad över att regeringen uppfattar att det är bra reformer som vi ska gå vidare med.

Jag vill också tacka för svaret, för jag uppfattar att regeringen nu är beredd att gå fram med ett långsiktigt avskaffande av karensdagen. Det går inte att uppfatta statsministern på något annat sätt. Vi i Vänsterpartiet är beredda att i samarbete med regeringen gå fram med en sådan proposition, gärna så fort som möjligt.

Detta handlar just nu om en mycket allvarlig situation med en allvarlig sjukdom, men det handlar också om andra sjukdomar som äldre får. Även vinterkräksjuka och influensa är mycket allvarliga sjukdomar, och då ska förstås inte människor gå till jobbet när de är sjuka.

Jag vill verkligen inskräpa att det är unikt för Sverige att ha en karensdag. Det finns inget annat nordiskt land som har det, och sjuktalen är inte heller väldigt höga i de andra nordiska länderna. Nu är det alltså fritt fram för regeringen att lägga fram en sådan proposition.

Anf. 56 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag är också väldigt glad över att regeringens reformer på sjukförsäkringsområdet har klubbats av riksdagen. Men jag uppskattar naturligtvis det faktum att vi har den här diskussionen om karensdagen.

Det är viktigt att vi gör på det här sättet nu för att försöka att dämpa smittspridningen av coronaviruset. När det gäller långsiktiga förändringar är det dock min bedömning att det är viktigt att man tar ett rejält tag och gör en ordentlig utredning för att på så sätt se vilka olika effekter man kan få av olika möjligheter.

Det finns olika system som man skulle kunna tänka sig, och det är viktigt att man tänker igenom detta i en rimlig balans så att man kan öka rättvisan samtidigt som man inte riskerar att få en situation där man undergräver förtroendet för sjukförsäkringen på grund av risk för överutnyttjande eller, ännu värre, fusk.

M-KD-budgeten

Anf. 57 EBBA BUSCH (KD):

Fru talman! Innan riksdagen röstade om årets budget påstod Socialdemokraternas partisekreterare att KD-M:s budgetalternativ, som framförhandlats med Sverigedemokraterna och som vann riksdagens gehör, kommer att ”slå undan benen för vanligt folk”.

Det är den budgeten som Magdalena Andersson nu inte tycker att det är något problem att regera på. Det är i sig förstås lite förvånande givet hur hennes parti tidigare uttryckt sig om saken, men låt oss lägga det åt sidan.

Det jag undrar är i stället vilka reformer det är som slår undan benen för vanligt folk. Är det skattesänkningen om 150 kronor i månaden som alla som arbetar får? Är det sänkt skatt och höjda bostadstillägg med upp till 10 000 kronor per år för de sämst ställda pensionärerna? Är det att vi skjuter till 3,4 miljarder mer än regeringen till sjukvården och påbörjar införandet av en nationell vårdförmedling? Är det att vi höjer polislönerna och ger polisen mer resurser och fler verktyg? Är det att vi sänker kostnaderna kraftigt för att anställa långtidsarbetslösa eller möjligen att vi sänker drivmedelsskatten så att vanligt folk har bättre råd att ta sig till jobbet? Är det att vi satsar på att ta bort delade turer i äldreomsorgen eller att vi avsätter 2 miljarder mer än ni för att minska storleken på barngrupperna i förskolan?

Vilka av dessa förslag slår undan benen för vanligt folk?

Anf. 58 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag tror att det var några reformer som Tobias Baudin särskilt tänkte på. En av de viktiga reformerna handlar om det faktum att det råder stor bostadsbrist runt om i hela landet, inte minst i de delar av Sverige där man nu expanderar, får nya industrier och behöver bygga väldigt många bostäder. Precis i det läget tar Kristdemokraterna, Sverigedemokraterna och Moderaterna i sin reservation bort investeringsstödet, som ju skapar tiotusentals nya möjligheter för människor att få en hyresrätt med en hyra som man har råd att betala med en vanlig lön. Jag är säker på att det är ett av förslagen han tänkte på.

Jag skulle tro att ett annat förslag är att ni tar bort de ökade möjligheter i form av extratjänster som vi vill ge inte minst långtidsarbetslösa kvinnor som är födda utanför Europa att kunna ta ett första steg in på arbetsmarknaden. Vi vet att extratjänster är en arbetsmarknadspolitisk åtgärd som används i stor utsträckning just av långtidsarbetslösa utrikes födda kvinnor. Det tycker nog jag är vanligt folk.

Jag tror också att han tänkte på funkisskatten. I regeringens budget avskaffar vi helt funkisskatten, alltså att personer med funktionsnedsättning som gör att de inte kan arbeta betalar högre skatt än löntagare. Den skatten finns kvar i er budget.

Därutöver har vi familjeveckan, som var en möjlighet för föräldrar som jobbar schemalagt, till exempel en busschaufför och en undersköterska som har fem veckors semester, att vara ledig när det är utvecklingssamtal på förskolan eller när förskolan har stängt för planeringsdagar på hösten precis när man kommer tillbaka efter semestern.

Det är just för att underlätta livspusslet för sådana familjer som vi vill ha en familjevecka med ersättning. Den har ni gjort om till en familjevecka som framför allt personer som redan har höga inkomster och sex veckors semester och som sällan jobbar schemalagt kan ta del av.

(Applåder)

Anf. 59 EBBA BUSCH (KD):

Fru talman! Jag noterar att det är ganska skralt på Magdalena Anderssons lista och framför allt att det främsta som lyfts fram är ineffektiva åtgärder.

Det är sant att vi tog bort familjeveckan. Vi har i stället riktat om den. Vi har sänkt skatten för alla; jämfört med Socialdemokraterna är det skattesänkningar som inte kickar in vid 22 000 kronor i månaden utan vid 13 000.

Till skillnad från Magdalena Andersson, som valde att prioritera skattesänkningar enbart för dem med de allra högsta inkomsterna och ta bort värnskatten, sänker vi skatten, återigen, för alla och framför allt för dem som har de smalaste och minsta marginalerna.

Jag undrar till sist om anledningen till att Magdalena Andersson har så svårt att ange vad det är som slår mot vanligt folk och varför hon kan tänka sig att regera på vår budget är att hon innerst inne kanske vet att det här faktiskt är en hel del bra förändringar för Sveriges bästa och för dem som har det tuffast i vårt land.

Anf. 60 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Att ta bort den orättvisa skatteflyktan som innebär att vi i Sverige 2021 och 2022 har en ordning där personer med funktionsnedsättning som gör att de inte kan arbeta betalar högre skatt än löntagare tycker Ebba Busch är en ineffektiv åtgärd.

Låt det sjunka in.

Därutöver har vi familjeveckan, som skulle möjliggöra för alla de LO-arbetare som har fem veckors semester och därför jättesvårt att få livspusslet att gå ihop att kunna vara lediga när det är planeringsdag på dagis – en ineffektiv åtgärd.

Låt det sjunka in.

Det säger någonting om vilken politik Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna står för.

(Applåder)

Anf. 61 JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Fred på jorden – det önskar man sig så här i juletid. Men att det är lite väl hoppfullt ser man om man tittar ut över vår på många håll sorgliga värld. Däremot kan vi hoppas på fred på energimarknaden i Norden. Det vore bra. Därför har jag en fråga till statsminister Magdalena Andersson, som jag också välkomnar i rollen som statsminister – grattis, än en gång!

Vi har en infekterad konflikt mellan Sverige och Norge, Finland och Danmark. Energin höjs, så att säga. Inte minst är det lite jobbigt mellan Svenska kraftnät och Statnett, men i praktiken är det mellan Magdalena Andersson och statsministern i Norge. Vi känner till bakgrunden här, med nedläggningen av svenska, fint fungerande reaktorer och en kraftig höjning av skatten på termisk effekt i kärnkraft. Det har i mängder av rapporter från 2015 och framåt skrivits om att den situation vi nu befinner oss i skulle uppstå.

Detta har skett utan hänsyn till Norge, Finland och Danmark, och de har svarat på olika sätt. Finland drar igång sitt kärnkraftverk nästa år, och då kommer en del av de här problemen lösas. Till dess måste vi dock försöka få fred i Norden. Därför är min fråga: Vad tänker statsministern göra för att ta kontakter här? Tänker statsministern åka till Norge för att försöka mäkla lite fred med norrmännen när det gäller vårt undantag från att leverera?

Vi har ju en marknad när det gäller el, vilket är väldigt bra – vi får nämligen alltid ström. Men det blir otroligt dyrt; min el kostar till exempel 3,50 nu, och jag bor i Örebro. Min familj rostar därför bröd på nätterna just nu. Men ska vi komma framåt måste vi se till att de här undantagen kan fortsätta. Vi måste ingjuta mod i norrmännen och finnarna att vi kommer att få fortsätta ställa om det svenska systemet. När åker statsministern till Norge och mäklar fred i energidebatten?

Anf. 62 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Vi ska kanske inte gå igenom Johan Pehrsons privatekonomi, även om han menar att han med en riksdagsledamots lön behöver rosta bröd på natten. Men det är ju bra att använda el när det råder mindre brist, så det finns det stora poänger med!

Jag kan också lugna Johan Pehrson med att vi har goda kontakter både med den socialdemokratiska regeringen i Oslo i Norge och med den socialdemokratiskt ledda regeringen i Helsingfors i Finland. Jag var i Finland så sent som i går, och jag har redan träffat den norska statsministern – dock i partisammanhang. Vi kommer naturligtvis också att ha kontakt direkt med Norge kring de här frågorna i närtid.

Precis som Johan Pehrson säger har vi en gemensam nordisk elmarknad. Ibland kan det uppstå tekniska problem på denna nordiska elmarknad, och det är – utifrån vad jag har fått berättat för mig – det som skedde. Vi kommer naturligtvis att gemensamt arbeta för att avhjälpa de problemen så att vi kan säkerställa en väl fungerande nordisk elmarknad.

Anf. 63 JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Nej då, jag kan försäkra att vi rostar bröd på morgnarna hemma hos familjen Pehrson.

Norrmännen har dock visat lite bisterhet nu; de håller igen med sin leverans på samma sätt som vi har fått göra. Man känner nämligen att vi inte riktigt levererar in i den gemensamma marknaden eftersom vi har tagit bort så mycket fungerande energiproduktion i Sverige – vilket, mildt uttryckt, är jättekonstigt. Nu ställer vi om, och vi har långa projekt. Jag uppskattar regeringens satsningar på vätgas. Det är ju det som är bra; om de där snurrorna verkligen snurrar är det kanon att vi kan lagra det på ett smart sätt.

Medan vi ställer om är det dock viktigt att vi ser till att Norge inte fortsätter att hålla igen på sin produktion. Vi måste visa lite respekt för dem och förstå att vi inte kan hålla på och bromsa så som vi har gjort. Jag hoppas därför verkligen att statsministerns nästa resa till Oslo leder till kanske inte fred på jorden – men fred på den nordiska elmarknaden.

Anf. 64 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Ja, självklart ska vi ha fred på den nordiska elmarknaden, och vi arbetar hårt med att lösa de problem som har funnits. Inte bara på kort sikt utan naturligtvis även på lång sikt är det viktigt att det finns en väl fungerande överföringskapacitet mellan våra länder; det skapar en stabilitet i elnäten.

Där kan det vara viktigt att påpeka att Sverige är en stor exportör av el. Om jag minns rätt är det bara en dag i år som vi har varit nettoimportör av el – alla andra dagar på året har vi varit nettoexportör. Vi har alltså en god elproduktion i Sverige, vilket man inte alltid hör i debatten.

Utredning om rättssäker vindkraftsprövning

Anf. 65 KAROLINA SKOG (MP):

Fru talman! Flera talare har tagit upp de höga elpriserna, och det gör även jag. Det är en fråga som berör många i dag.

Miljöpartiets analys är relativt enkel: Vi behöver öka överföringskapaciteten, men för att möta framtida behov behöver vi också öka produktionen av billig el så fort vi bara kan. Marknaden, branschen, experter och myndigheter är i stort sett överens om vad som är svaret, nämligen vindkraften. Jag blev väldigt glad av att höra statsministern nämna det i sitt inlägg tidigare, för det är den energikälla som har potential att på kort sikt ge Sveriges gröna industrier den el de behöver.

Det finns en vilja att investera i vindkraft i Sverige i dag – det ligger stora ansökningar hos ansvariga myndigheter. Men kommer de att få ja eller nej? Min fråga till statsministern är om hon avser att lägga fram den utredning, *En rättssäker vindkraftsprövning*, där det finns ett antal förslag som skulle göra det enklare, tydligare och mer rättssäkert att få sina vindkraftsprojekt prövade i Sverige.

Anf. 66 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det är glädjande att Karolina Skog tar upp frågan om vindkraft, för här finns en fantastisk potential att snabbt och säkert bygga ut den svenska elproduktionen.

Inte minst i de delar av Sverige där det i dag är höga elpriser är detta verkligen ett sätt att snabbt kunna få ned elpriserna. Det är något helt annat än de diskussioner som en del partier för om kärnkraft. Det finns ingen marknad för kärnkraft; det finns inga företag som ansöker om att få bygga kärnkraftverk i Sverige, och därför är det inte en snabb lösning. Däremot finns det massor av ansökningar om vindkraft, och det är dem det finns potential att gå framåt med.

Exakt när och hur regeringen kommer att gå vidare med den här utredningen är något som fortfarande bereds i Regeringskansliet, och vi kommer naturligtvis att lämna besked så snart vi är klara med detta.

Anf. 67 KAROLINA SKOG (MP):

Fru talman! Jag tackar för svaret. Vi är helt överens om lösningen.

Det finns investerare som vill satsa på vindkraft, men runt om i landet finns det tyvärr moderater med för mycket lokal makt. Moderaterna säger i dag nej till sammanlagt nästan 60 terawattimmar ny elproduktion. Prövningen är inte rättssäker och förutsägbar i dag, och det behöver ändras. Detta är något som vi i Miljöpartiet lade stor vikt vid under vår tid i regeringen, och jag hoppas snart få besked om när dessa konkreta förslag läggs på riksdagens bord.

Anf. 68 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det är klart att det är bekymmersamt att vindkraftsproduktionen inte byggs ut i tillräckligt snabb takt och att det finns olika hinder på vägen – även moderata kommunalråd – i de delar av Sverige där det är väldigt höga elpriser. Det gäller säkert kommunalråd av andra kulörer också, ska jag säga.

Vi bereder som sagt den här frågan och kommer att komma med besked så fort vi är färdiga.

Regeringens prioriterade områden

Anf. 69 KRISTOFFER LINDBERG (S):

Fru talman! Jag ska naturligtvis börja med att gratulera Magdalena Andersson till förtroendet att vara Sveriges statsminister. Det är ett stort ansvar. Varma gratulationer!

Statsministern har varit väldigt tydlig med vilka frågor det är hon prioriterar för Sverige framöver: Regeringen ska vända på alla stenar för att bryta segregationen och knäcka de kriminella gängen. Man ska ta tillbaka den demokratiska kontrollen över välfärden. Sverige ska också vara ledande i omställningen till ett fossilfritt samhälle – främst för klimatet, men också för att det skapar tillväxt och jobb i hela landet.

Det här är ett politiskt program som jag tror att många även utanför socialdemokratin kan ställa upp på, så jag vill fråga statsministern hur regeringen kommer att arbeta för att bryta segregationen, knäcka gängen, ta

tillbaka kontrollen över välfärden och leda klimatomställningen – eller, om man så vill, vilka stenar statsministern tänker börja med att vända på.

Prot. 2021/22:42
9 december

-----
*Statsministerns
frågestund*

Anf. 70 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Vad gäller segregationen och brotten har jag varit tydlig med att alla statsråd i min regering har fått i uppdrag att se på vad man kan göra inom sitt område för att bryta segregationen och därmed också bekämpa brottsligheten.

Under den dryga vecka som vi nu varit i regering har vi också kunnat leverera en del besked.

Vi har kunnat besluta om att polisen ska få nya möjligheter att använda elektronisk bevisföring och öppna mobiltelefoner och datorer som man har i beslag.

Vi har också varit tydliga med att vi vill gå fram med lagstiftning om att man ska behöva ha bindande kontrakt när man tar hit arbetskraftsinvandrare för att minska risken för arbetslivskriminalitet.

Det är bara två av de beslut som vi redan fattat på det här området. Vi kommer naturligtvis att fortsätta arbeta i mycket hög takt. Det här är en av de ytterst prioriterade frågorna för att komma till rätta med Sveriges samhällsproblem.

Beredningen inför statsministerns utnämning av statsråd

Anf. 71 JOSEFIN MALMQVIST (M):

Fru talman! Sverige har ett stort antal problem. Långtidsarbetslösheten slår nya rekord, dödsskjutningarna slår rekord, elpriset skenar – ja, det finns gott om problem för den nya regeringen att hugga tag i.

Men i stället för fokus på lösningar på dessa problem har statsministerns första tid i denna roll präglats av olika skandaler kopplade till hennes statsråd.

Formellt äger statsministern rätt att utse sina statsråd, men detta beslut ska protokollföras och beredas. Min fråga till statsministern är därför vilka uppgifter statsministern har inhämtat och på vilket sätt statsministern har säkerställt sina statsråds kandidaters lämplighet innan förordnandena har skett.

Anf. 72 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag kan börja med att glädja Josefin Malmqvist med att regeringen redan har fattat en lång rad beslut inom de prioriterade områdena. Jag nämnde tidigare ytterligare möjligheter för polisen att ta del av elektronisk information och öppna telefoner. Vi har också kommit med skärpningar vad gäller terrorlagstiftningen med bättre möjligheter att bekämpa terrorbrott. Därutöver har vi kommit med nya rekommendationer vad gäller att begränsa smittspridningen av corona. Vi lämnar också besked om skärpta krav vid arbetskraftsinvandring. Regeringen jobbar alltså med full kraft, vilket jag hoppas gläder Josefin Malmqvist.

Inför att statsråd utses har jag naturligtvis samtal med kandidaterna om deras bakgrund och vad de har gjort tidigare, vad de har för historia och bakgrund. Flera av de utsedda statsråden är också välkända personligheter

som har varit statsråd tidigare och även riksdagsledamöter under en längre tid.

Den svenska modellen och EU:s sociala pelare

Anf. 73 MAGNUS PERSSON (SD):

Fru talman! När regeringen initierade EU-toppmötet i Göteborg om den sociala pelaren för Europa förstod man inte vilka dörrar man öppnade.

Viljan var att exportera den svenska modellen till Europa, men som vi vet blev resultatet tvärtom. Nu får man kämpa för att den svenska modellen inte ska bytas ut mot en federalistisk, överstatlig modell, vilket allt tyvärr pekar på kommer att ske – och det väldigt snabbt. Naivt och godtroget av en regering som påstår sig stå upp för svenska löntagare och den svenska välfärden.

Efter Storbritanniens utträde gav man federalisterna öppet mål att köra igenom den sociala pelaren, där förslaget om minimilöner ingår, då Storbritannien tidigare fungerat som en skyddsmakt för de svenska intressena.

Min fråga till statsministern är: Förstod inte regeringen konsekvenserna och risken för den svenska modellen när man hyllade, talade sig varm för samt drev på för införandet av EU:s sociala pelare?

Anf. 74 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Magnus Persson gör inte en korrekt historieskrivning här. Det finns ju delar av Europa som har drivit på för minimilöner på europeisk nivå under lång tid, långt före den sociala pelaren, så det finns inget samband mellan de frågorna.

Sverige har under alla år alltid stått upp för den svenska modellen och den kollektivavtalsbaserade lönebildningsmodell som vi har och som fungerar ytterst väl. Vi har ju en av de högsta sysselsättningsgraderna i hela Europa.

Det är det som regeringen arbetar för i den process som just nu pågår vad gäller direktiven om minimilöner. Bedömningen är att det som nu ligger på bordet är en lösning som också säkerställer att vi i Sverige kan fortsätta ha vår mycket framgångsrika arbetsmarknadsmodell.

Fri rörlighet mellan nordiska länder under pandemin

Anf. 75 LINDA MODIG (C):

Fru talman! Statsministern slog i sin regeringsförklaring i förra veckan fast att gränshinder som håller befolkningarna åtskilda i de nordiska länderna är en i vår historia främmande företeelse. Beskedet var att den fria rörligheten mellan de nordiska länderna behöver återupprättas så snart som möjligt.

Centerpartiet har under pandemin lyft fram hur tusentals gränspendlare till och från Sverige, Åland, Norge, Danmark och Finland har drabbats hårt när gränser har stängts helt utan föregående dialog eller samordning. Om vi i stället skulle möta gemensamma utmaningar tillsammans i Norden skulle vi klara det mycket bättre än om varje land går fram för sig.

Nu tar spridningen av omikronvarianten fart, och vi ser en ökad belastning på hälso- och sjukvården i till exempel Danmark och Norge. Min fråga till statsministern är vilka åtgärder eller initiativ hon och regeringen är beredda att vidta för att i dialog med grannländerna hitta möjligheter att undvika eller i möjligaste mån förebygga nya stängningar.

Anf. 76 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag är glad att Linda Modig tar upp de här frågorna, för det är oerhört viktigt att det nordiska samarbetet kan fungera och fungerar väl.

Det handlar om att vi har en gemensam arbetsmarknad med goda möjligheter till gränspendling och på så sätt vidgar arbetsmarknadsregionerna och möjliggör för företag att rekrytera personal på ett bättre sätt än när man har stängda gränser.

Samarbetet är också viktigt därför att vi när vi kan tala och agera gemensamt i olika internationella sammanhang får en betydligt större och starkare röst än när vi i olika länder talar med olika röster.

Det är därför att stärka det nordiska samarbetet är en av de prioriteringar som jag ser framför mig i utrikespolitiken. Självklart kommer vi att fortsätta föra dialog med de andra nordiska länderna om hur vi ska hantera de här frågorna framåt för att möjliggöra att ha en öppen arbetsmarknad.

En politisk bojkott av OS i Kina

Anf. 77 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Det är ofta i denna kammare som vi tar upp Kinas brott mot mänskliga rättigheter. Den 4 februari startar vinter-OS i Peking.

Förutom brott mot mänskliga rättigheter är Kina det land som utför flest dödsstraff i världen. Man griper MR- och demokratiaktivister på löpande band. Man har till och med den svenske bokförläggaren Gui Minhai fängslad sedan många år tillbaka.

På måndag ska Ann Linde träffa och äta lunch med Qatars utrikesminister. I Qatar ska fotbolls-VM hållas senare nästa år. De alltför många, diktaturerna som har fått stora idrottsevenemang och samtidigt bryter mot mänskliga rättigheter.

Nu finns det en tydlig chans för regeringen att genomföra en bojkott mot Kinas politiska ledning från Sveriges politiska ledning och från det svenska kungahuset. Jag funderar på om den svenska regeringen är beredd att ta den chansen. Vågar en S-ledd regering bojkotta OS?

Anf. 78 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Ja, regeringen är oroad över den utveckling som vi ser i Kina vad gäller bland annat mänskliga rättigheter. Sverige har också vid en lång rad tillfällen fört fram kravet att den svenske förläggaren Gui Minhai ska släppas. Vi kommer naturligtvis att fortsätta föra en dialog med Kina och föra fram våra synpunkter i de här frågorna.

Exakt hur regeringen kommer att ställa sig till vinter-OS och att så att säga besöka vinter-OS är en fråga som vi kommer att diskutera i regeringen. Vi är inte färdiga med det än.

Anf. 79 ARMAN TEIMOURI (L):

Fru talman! Aldrig förr har familjer betalat så mycket för sin el som i dag. Det är många faktorer som påverkar elpriset, allt från vädret till råvarupriser och valutor.

Men detta är inte hela sanningen. Om Sverige, som Liberalerna kämpade för, hade värnat kärnkraften och låtit bli att stänga fullt fungerande fossilfri, planerbar elproduktion i södra Sverige hade vår konkurrenskraft varit starkare. Vi hade haft möjlighet att producera mer fossilfri kärnkraftsel som hade kunnat levereras till kunder i södra Sverige och dessutom hade trängt undan efterfrågan på fossil produktion på kontinenten genom att vi hade kunnat exportera till grannländerna.

Min fråga är varför Socialdemokraterna inte värnar den svenska energimixen, med både kärn- och vattenkraften, tillsammans med det förnybara? Det är så vi stärker svensk konkurrenskraft och på riktigt tar itu med klimatutmaningarna. Jag tycker att Socialdemokraterna verkligen vänder både industrin, klimatet och inte minst hushållen ryggen.

Anf. 80 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det är viktigt att vi har en bra energimix i Sverige, och därför är det viktigt att vi snabbt kan bygga ut vindkraften. Det finns stor efterfrågan från elproducenterna på att kunna producera mer vindkraftsel.

När det däremot gäller kärnkraftsel finns det ingen efterfrågan från marknaden på att bygga nya kärnkraftverk. Det finns inga sådana ansökningar. Det är möjligt att bygga ny kärnkraft i Sverige, men det är helt enkelt inte lönsamt. Då ska vi naturligtvis i stället satsa på det som marknaden ser är en lönsam investering, nämligen vindkraft och solkraft. Med ny utveckling av vätgas finns också möjlighet att öka stabiliteten i elsystemet när man har sol- och vindkraftsproduktion.

Renskötsel och gruvexploatering i Kallakområdet

Anf. 81 CAMILLA HANSÉN (MP):

Fru talman! Miljöpartiet, som länge drivit på för stärkta rättigheter för nationella minoriteter, gladdes av regeringsförklaringen, där rätt till kultur och språk lyftes fram.

Flera viktiga initiativ är på gång. Det handlar om konsultationsordningen, som ska ge bättre inflytande för samer i frågor som berör dem, och sanningskommissionen, som ska kasta ljus över de övergrepp som svenska staten utsatt samerna för.

Men i dag vill jag fråga om gruvexploatering i Kallakområdet. Vi var många som reagerade med oro när näringsministern uttryckte Socialdemokraternas kärlek till att öppna fler gruvor utan att säga något om risker för vare sig miljö eller renskötsel. Så jag undrar: Hur kommer regeringen att säkerställa samers rätt att bedriva renskötsel vid hantering av gruvvärenden?

Jag tror också att det är viktigt att statsministern själv möter det samiska folket i dialog, bland annat om frågor som Gállok. Hur kommer den dialogen att se ut?

Anf. 82 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag tycker att det är viktigt att Camilla Hansén tar upp det faktum att det när man öppnar nya gruvor är flera olika intressen som står mot varandra. När det hamnar på regeringens bord är det naturligtvis regeringens uppgift att väga dessa intressen mot varandra och sedan komma fram till ett beslut. När det gäller Kallakgruvan är detta ett ärende som bereds i Regeringskansliet, där det handlar om just att väga olika intressen mot varandra och se hur man kan följa intentionerna i den lagstiftning som finns.

Med detta sagt ser vi behov av att ha olika former av mineraler för att klara den gröna omställningen. Det är en central del för att vi ska kunna driva på omställningen, och därför måste det vara möjligt att bryta mineraler i Sverige. Men självklart ska detta ske på ett sådant sätt att man också kan värna minoritetsfolkens intressen liksom de natur- och miljöintressen som finns.

Finansieringen av den gröna omställningen

Anf. 83 HANNA WESTERÉN (S):

Fru talman! Välkommen, statsministern, till den första frågestunden i en ny roll!

Parallellt med pandemins utmaningar är det oerhört centralt för Sverige att framtidssäkra vårt näringsliv för en klimatneutral och cirkulär ekonomi. Näringslivet har en avgörande roll i den gröna återhämtningen, där vi skapar framtidens jobb och gör Sverige fossilfritt.

Teknikskiftet kräver kapitalintensiva investeringar med lång livslängd och även stora risker, vilket såklart innebär utmaningar vad gäller möjligheterna att få finansiering för investeringarna. Hur kan regeringen bidra till att möjliggöra finansiering av samhällsviktiga industriinvesteringar och därmed omställningen till världens första fossilfria välfärdsland?

Anf. 84 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Hanna Westerén tar upp en viktig fråga. Det vi ser i Sverige nu är en veritabel grön industriell revolution. Det är så många företag som vill investera i Sverige och som kommer att skapa tusentals och åter tusentals av framtidens jobb.

Men det finns också investeringar som är långsiktigt hållbara och skulle skapa ytterligare jobb i Sverige men som saknar finansiering. Detta är också något som skulle kunna driva på klimatomställningen, inte bara i Sverige utan genom att det sedan också skapas exportprodukter som hjälper till med klimatomställningen i andra delar av världen.

Det är just därför som regeringen i budgeten har satsat stort på gröna kreditgarantier, där staten går in och lyfter av en del av risken för att på så sätt ytterligare få upp de här viktiga investeringarna för framtidens jobb, men också för klimatomställningen. Nästa år kommer hela 50 miljarder i gröna kreditgarantier att kunna hjälpa till med stora, jobbskapande investeringar runt om i hela Sverige.

(Applåder)

Anf. 85 DAVID JOSEFSSON (M):

Fru talman! I veckan har elpriset slagit rekord i stora delar av Sverige, inklusive min hemstad Göteborg. För att klara efterfrågan på elektricitet i södra Sverige har också fossila kraftverk i Blekinge och på Gotland startats upp. Reaktorerna Ringhals 1 och 2 stängdes 2019 2020, och flera energiexperter pekar på att vi i Sverige därmed gått från att vara närmast helt fossilfria i vår elproduktion till att nu tvingas förlita oss på fossilkraft.

Min fråga till statsministern är hur klimatet har gynnats av den energipolitik som den sittande och den förutvarande regeringen har fört.

Anf. 86 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Resultatet av regeringens politik ser vi i de hundratals miljarder i investeringar som vi ser runt om i hela Sverige i den nya gröna industrin. Många företag väljer att lägga sin produktion i Sverige just för att vi har en så grön elmix. Om man ska skapa batterier till nya elbilar vill man att de ska vara gröna, inte bruna. Just därför lägger man sin produktion i Sverige.

Svaret på frågan är att regeringens politik har lett fram till enormt stora investeringar och en ny grön industriell revolution som just nu sveper genom landet, med stora anställningsplaner som följd. Här handlar det om att kunna möta ytterligare investeringar genom att snabbt bygga ut det som går att bygga ut snabbt och billigt, nämligen vindkraften.

Arbetsmarknadsprövning för arbetstillstånd

Anf. 87 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Sveriges regler för arbetskraftsinvandring inbjuder till fusk, korruption och handel med både människor och uppehållstillstånd. Den lägsta tillåtna lönen är 13 000 kronor per månad, vilket knappast går att leva på. Arbetstagaren kan sedan ta hit anhöriga utan att ha vare sig bostad eller tillräcklig inkomst för att kunna försörja dem, vilket spär på en redan utbredd fattigdom och trångboddhet.

Ungefär hälften av de arbeten som tillsätts kräver inte heller någon utbildning och skulle kunna tas av någon av de hundratusentals långtidsarbetslösa som redan är här, men lönedumpningspolitiken sätter dessa personer i en svår situation. De kan helt enkelt inte konkurrera med arbetskraftsinvandrarna.

Jag vill därför fråga om statsministern kommer att göra det som Socialdemokraterna har lovat i över tio års tid, nämligen föreslå en riktig arbetsmarknadsprövning för arbetstillstånd. Gör de det kommer de att få vårt stöd.

Anf. 88 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det råder ingen som helst tveksamhet om att arbetskraftsinvandringen i Sverige – bland de mest generösa i hela den utvecklade delen av världen – inte fungerar som den ska. Det behövs en ny politik på detta område. Jag har under min första vecka som statsminister redan kunnat lämna besked om att vi kommer att gå vidare med förslag om att man

ska ha bindande anställningskontrakt för att ha möjlighet att komma till Sverige som arbetskraftsinvandrare. Det handlar om att minska risken för fusk men också om att människor inte ska bli utnyttjade på det sätt vi ser sker i dag.

Jag är beredd att komma med fler förslag på detta område, och det är ingen hemlighet att vi socialdemokrater anser att man bör återgå till ett system med arbetsmarknadsprövning. Människor ska komma hit för att vi behöver just den arbetskraften, men där vi inte behöver den och man i stället kan anställa personer i Sverige som är långtidsarbetslösa är det givetvis det man ska göra.

(Applåder)

Ett avtal för nordiska arbetspendlare

Anf. 89 CECILIE TENFJORD TOFTBY (M):

Fru talman! Den nordiska arbetsmarknaden har tjänat oss väl, men under pandemin har den fått sig en rejäl knäck med stängda gränser och människor som blivit utan inkomst – inte för att de blivit arbetslösa utan för att de hamnade på fel sida om gränsen.

När gränserna öppnades igen var förhoppningen att vi skulle hitta tillbaka till det goda samarbetet. Men det har visat sig att många av dem som tidigare hade sin arbetsplats i ett annat nordiskt land inte vågar återvända. De litar inte på att en liknande situation inte uppstår igen.

Det behövs mer än fina ord i regeringsförklaringar. Det behövs en försäkring.

Norges statsminister Jonas Gahr Støre sa under Nordiska rådets session att han kan tänka sig ett avtal mellan de nordiska länderna som tydliggör vem som ansvarar för att människor inte förlorar sin inkomst nästa gång en regering väljer att stänga gränserna.

Kommer statsminister Magdalena Andersson också att verka för att ett sådant avtal tas fram? Det behövs för att återupprätta förtroendet för vår viktiga nordiska arbetsmarknad.

Anf. 90 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Cecilie Tenfjord Toftby talar om ett problem som var verkligt för svenska löntagare som pendlade till Norge, inte minst under den period när de inte fick möjlighet att komma till arbetet i Norge och inte heller fick någon ersättning. Det var en helt orimlig situation.

Jag var själv djupt involverad i kontakten med den norska regeringen för att lösa denna situation, och det var bra att den dåvarande norska regeringen till slut, efter stora påtryckningar, löste situationen för dessa löntagare.

En sådan situation vill vi inte hamna i igen, och jag är givetvis beredd att samtala med andra regeringar för att säkerställa att svenska löntagare inte ska hamna i en sådan fruktansvärd situation igen.

Jag ser också stora möjligheter till ett gott samarbete mellan de nordiska länderna, inte minst eftersom jag ju har socialdemokratiska kollegor i såväl Helsingfors och Oslo som Köpenhamn.

(Applåder)

Statsministerns frågestund var härmed avslutad.

Prot. 2021/22:42

9 december

-----

*Statsministerns
frågestund*

§ 8 Kommunikationer

Trafikuskottets betänkande 2021/22:TU1
Utgiftsområde 22 Kommunikationer (prop. 2021/22:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 91 JENS HOLM (V):

Fru talman och kära åhörare! Vi debatterar nu utgiftsområde 22 i statsbudgeten som rör kommunikationer. Det är ett rätt omfattande utgiftsområde som omfattar 77 miljarder kronor i nyinvesteringar och underhåll av vår infrastruktur. Det kan låta som mycket pengar, men behovet av en omställning av transportsektorn är mycket stort. Då är 77 miljarder inte tillräckligt, och Vänsterpartiet har därför i sin budgetmotion anslagit hela 13,5 miljarder mer än regeringen, vilket betyder att vi anslår mest pengar av alla partier i denna församling.

Fru talman! Varför gör vi denna stora satsning? Jo, för att en välfungerande infrastruktur är en bärande del i ett jämlikt och hållbart samhälle. Vi behöver en välfungerande infrastruktur för att ha jämlika möjligheter att ta oss till jobb, skola och så vidare.

Vi behöver också välfungerande transporter i vårt samhälle för att kunna ställa om transportsektorn. Vi behöver göra stora investeringar i transportsektorn för att snabbt minska den stora belastning på klimatet som transportsektorn har i dag. En tredjedel av våra utsläpp kommer från transportsektorn, och vi har en separat målsättning om att minska utsläppen från denna sektor med 70 procent till senast 2030.

Vänsterpartiet tar denna målsättning på största tänkbara allvar, och det är därför vi investerar så mycket pengar i vår budget för att ställa om transportsektorn.

Hur kan vi ha alla dessa pengar till att göra de här stora investeringarna? Jo, vi prioriterar ganska annorlunda än de andra partierna i riksdagen. Vi prioriterar inte skattesänkningar för höginkomsttagare, storföretag och banker, utan tvärtom säger vi att just de ska bidra mer till att ställa om transportsektorn i Sverige.

Dessutom tar vi principen om att förorenaren betalar på fullaste allvar. Vi menar att de som släpper ut mest också ska bidra mer till omställningen av transportsektorn. Det är därför vi vill ha en höjd och progressiv flygskatt och en vägslitageavgift för tunga transporter, och det är därför vi inte lägger några pengar på att bygga nya motorvägar utan på kollektivtrafik och utbyggd järnväg.

Vänsterpartiets vision är att Sverige ska ha en infrastruktur i världsklass. Det får vi genom att rusta upp det vi redan har och även satsa på nya investeringar.

Låt mig göra några nedslag i de satsningar vi gör på detta område. Vi lägger 2,5 miljarder mer än regeringen på järnvägsunderhåll. Vi har en underhållsskuld på järnvägen på ungefär 60 miljarder kronor. Stora delar av dagens järnvägssystem håller på att förfalla och behöver rustas upp. Växlar måste bytas, kontaktledningar ersättas, räls förbättras och så vidare. Allt det vill vi göra.

Vi vill också satsa på de så kallade mindre trafikerade banorna, på regionalbanor som Bohusbanan, Dalabanan, Kinnekullebanan, Tjustbanan

med flera. Görs inte dessa satsningar kommer de här banorna att förfalla och bli så dåliga att det snart inte går att köra tåg på dem längre.

Vänsterpartiet satsar också på att järnvägssektorn ska kunna få en återstart efter pandemin. Järnvägssektorn har tappat ungefär 60–65 procent av sina resenärer under pandemin. Därför vill Vänsterpartiet halvera tåg-företagens banavgifter och anslår 1 miljard kronor till det. Genom denna sänkning vill vi göra det lättare att resa med tåg och även att transportera gods på järnväg i Sverige.

Vi satsar också mer pengar på vägunderhåll. Det är nämligen inte bara våra järnvägar som riskerar att förfalla. Vägarna runt om i vårt land, i synnerhet på landsbygden, är också väldigt dåligt underhållna. Där behöver det satsas mer pengar, och det gör vi i vår budget.

Fru talman! Kollektivtrafiken är en av de sektorer som har drabbats hårdast under pandemin. Under pandemin har de regionala kollektivtrafikmyndigheterna tappat nästan 1 miljard kronor i månaden i förlorade biljettintäkter. Vi i Vänsterpartiet välkomnar de extramedel som regeringen har skjutit till som stöd till den regionala kollektivtrafiken, men det räcker helt enkelt inte. Därför föreslår vi i Vänsterpartiet i vårt budgetförslag en satsning på kollektivtrafiken. Vi avsätter 3 miljarder kronor extra till kollektivtrafiken redan till nästa år, och det är mest pengar av alla partier i denna församling.

Vi menar att det är dags för en hållbar återstart av kollektivtrafiken. Alla som har slutat att resa kollektivt under pandemin hoppas vi ska hitta tillbaka till bussarna, pendeltågen, spårvagnarna och så vidare. Dessutom vill vi att fler än så ska resa kollektivt, för en välfungerande kollektivtrafik med hög kapacitet är en bärande del i klimatomställningen. Så kan vi verkligen snabbt minska utsläppen.

Fru talman! I förra veckan kunde vi ta del av Trafikverkets förslag till nationell plan för infrastrukturen för 2022–2033. Det är 800 miljarder kronor som ska investeras i nybyggnation och underhåll av infrastrukturen i Sverige. Det låter som mycket pengar, men det är långt ifrån tillräckligt utifrån de behov som finns. Att det är så otillräckligt med pengar är helt och hållet regeringens ansvar, för det är regeringen som har satt upp dessa strama ramar.

Vi i Vänsterpartiet säger också att allt inte kan rymmas inom ramen för infrastrukturplanen, utan vissa investeringar är till sin karaktär så stora och omfattande att de lämpar sig bättre som separata lånefinansierade projekt. Därför vill vi i Vänsterpartiet, som ett exempel, lyfta ut satsningarna på ny järnväg för höghastighetståg ur den nationella infrastrukturplanen och finansiera dem med lånemedel och bygga höghastighetsbanor som ett separat lånefinansierat projekt. Då skulle man bygga den nya järnvägen på tio år.

Det är lite märkligt att vi inte har en separat investeringsbudget för infrastruktur i Sverige. Alla som har varit aktiva i kommunpolitiken eller är med och driver ett företag vet att man separerar drift och investeringar. Så gjorde vi också i Sverige tidigare, men nu gör vi inte så längre. Våra investeringar i infrastruktur är alldeles för låga. Tidigare låg de kring 2 procent av bnp, men nu ligger de bara strax över 1 procent av bnp. Det håller helt enkelt inte.

Med Vänsterpartiets politik får vi inte bara nya stambanor för höghastighetståg, utan vi kan också bygga färdigt järnvägen längs Norrlands-

kusten, dubbelspår från Gävle upp till Sundsvall och Härnösand och sedan vidare med en färdigställd Norrbotniabana hela vägen upp till Luleå.

Vi vill också rusta upp Inlandsbanan, mer än 100 mil järnväg från Gällivare i norr ned till Kristinehamn i Värmland. Och vi vill ha nya järnvägsförbindelser mellan Stockholm och Oslo och även ny järnväg mellan Göteborg och Oslo. Vi behöver fyrspår mellan Alingsås och Göteborg. Alingsås är i dag Sveriges kanske största flaskhals, där det sker flest förseningar på Västra stambanan. På tal om fyrspår behövs det även här, från Stockholm upp till Uppsala, där belastningen är väldigt stor.

Det går att bygga allt detta samtidigt, men då behöver vi pengar. Vi behöver en separat investeringsbudget, och vi behöver också mer pengar i den ordinarie budgeten.

Jag vill påminna om att när vi byggde järnväg för första gången i Sverige byggde vi Västra stambanan, från Stockholm till Göteborg, och Södra stambanan, från Malmö till Stockholm, på ungefär tio år. När var det? Jo, det var 1860. På 1800-talet byggde man järnväg fortare än vad vi gör i dag, och det är något att reflektera över, tycker jag.

I vårt budgetförslag gör vi också stora öronmärkta satsningar på cykelinfrastruktur. Vi behöver regionala sammanhängande leder för ökad cykling i Sverige. Glädjande nog är cykel det enda trafikslag som faktiskt har ökat under pandemin. Det är positivt att fler har hittat till cyklarna för att ta sig till och från jobbet exempelvis, och detta vill vi i Vänsterpartiet slå vakt om genom att investera mer i cykelinfrastruktur. Men då måste det bli tryggare att cykla, och det blir det genom att man bygger separat infrastruktur för cykel för att cyklisterna inte ska trängas mitt ute i körbanan bland bilar och lastbilar etcetera.

Fru talman! Jag skulle vilja avsluta med att säga några ord om hållbara godstransporter. Jag har talat här om vikten av att vi människor och personer ska kunna transportera oss på ett mer hållbart sätt, men det gäller också godset, inte minst. Vi vet att det blir allt trängre på våra motorvägar. Det är allt fler lastbilar som kör gods på våra motorvägar i dag, och en stor del av dessa transporter skulle kunna flyttas över till järnvägen eller sjöfarten. En stor del av utsläppen från transportsektorn sker just genom godstransporter på lastbil.

Vi i Vänsterpartiet har en plan för att göra överflyttningen från väg till sjöfart och järnväg så att vi får hållbara godstransporter. Vi vill införa en vägslitageavgift så att det kostar lite mer att köra lastbil på våra vägar. Vi vill också ha ett ekonomiskt stöd till godspendlar, alltså att man kör gods på järnväg. Om vi går in med ett ekonomiskt stöd kan vi kicka igång ett antal godspendlar som snart kommer att bära sig själva.

Vi vill också ge separat stöd till sjöfarten så att vi kan flytta över godstransporter från väg till sjöfart. Är det inte lite märkligt att Sjöfartsverket i dag helt och hållet finansieras genom avgifter? Konsekvensen blir ständigt höjda lots- och farledsavgifter som försvårar överflyttningen av gods till sjöfarten. Detta måste vi ändra på. Vi behöver också stödja tåg-färjeförbindelsen mellan Trelleborg och Rostock så att mer gods kan transporteras den vägen.

Det är glädjande att så många här inne vill lyssna på Vänsterpartiets politik för hållbara transporter. Nu kommer jag till min slutkläm. Vi i Vänsterpartiet gör den största satsningen av alla partier i denna församling på att ställa om transportsektorn i Sverige. Vi gör det därför att vi måste få

ned utsläppen från transportsektorn med 70 procent till 2030. Klimatkrisen är akut. Den är här och nu. Vi i Vänsterpartiet kallar detta för en röd politik för grön omställning.

Jag hänvisar till vårt särskilda yttrande i betänkandet.
(Applåder)

I detta anförande instämde Tony Haddou och Håkan Svenneling (båda V).
(forts. § 11)

Prot. 2021/22:42
9 december

Kommunikationer

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.18 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 15.20, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 15.20.

§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 8 december

UU2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Punkt 3 (OECD-Dacs regelverk)

1. utskottet

2. res. (V)

Votering:

273 för utskottet

24 för res.

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 S, 56 M, 54 SD, 28 C, 20 KD, 18 L, 13 MP

För res.: 24 V

Frånvarande: 16 S, 14 M, 8 SD, 3 C, 3 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU4 Kommissionens arbetsprogram 2022

Utskottets förslag till beslut med godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. (V)

Votering:

271 för utskottet

24 för res.

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut med godkännande av utskottets motivering.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 S, 56 M, 54 SD, 28 C, 20 KD, 17 L, 12 MP

För res.: 24 V

Frånvarande: 16 S, 14 M, 8 SD, 3 C, 3 V, 2 KD, 3 L, 4 MP, 1 -

Johan Pehrson (L) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

FöU1 Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Punkt 1 (Mål och direktiv inom utgiftsområdet)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

242 för utskottet

55 för res. 1

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 S, 56 M, 28 C, 24 V, 19 KD, 18 L, 13 MP

För res. 1: 54 SD, 1 KD

Frånvarande: 16 S, 14 M, 8 SD, 3 C, 3 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Robert Halef (KD) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 2 (En särskild lag till stöd och hjälp för civila som gjort internationell insats)

1. utskottet

2. res. 2 (M, KD, L)

Votering:

204 för utskottet

93 för res. 2

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 S, 54 SD, 28 C, 24 V, 1 KD, 13 MP

För res. 2: 56 M, 19 KD, 18 L

Frånvarande: 16 S, 14 M, 8 SD, 3 C, 3 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Lars Adaktusson (KD) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU3 Utgiftsområde 21 Energi

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 10 Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde

NU2 Utgiftsområde 19 Regional utveckling

Kammaren biföll utskottets förslag.

Anf. 92 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Fru talman! Jag lovar att inte vara riktigt lika långrandig.

Det finns spännande saker som man kan se när man är ute och rör sig i stadsmiljö. Vid något tillfälle såg jag en graffiti där det stod ungefär: Var realistisk. Kräv allt nu!

Det var lite av den känslan som jag fick när jag lyssnade på Jens Holms anförande. Temat var ungefär: Vi i Vänstern lovar allt gott till alla, och någon annan betalar.

Jag har en liten fundering. När ni har höjt alla de skatter som det redogjordes för, jobben har lämnat landet och näringslivet har etablerat sig någon annanstans, hur har ni då tänkt att betala för all denna goda infrastruktur?

Anf. 93 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Sett i ett historiskt perspektiv skulle jag säga att våra skattehöjningar trots allt är ganska modesta. Men jag tycker att den fråga som man måste ställa sig är om man tar klimatutmaningen och de andra utmaningar som vi har i Sverige på allvar. Om man gör det vill man göra någonting åt de stora orättvisor som vi har i vårt land. Då är det som vi i Vänsterpartiet säger, att rika storföretag och banker får vara med och betala mer. Vill man också göra någonting åt den akuta klimatkris som vi befinner oss i får de som smutsar ned mycket vara med och betala – allt enligt principen att förorenaren betalar. Det är Vänsterpartiets politik, och det är så vi finansierar denna oerhört ambitiösa omställning av transportsektorn.

Jag skulle vilja säga att det är endast Vänsterpartiet som har en plan för hur vi verkligen ska ställa om transportsektorn i Sverige.

När jag läser Kristdemokraternas förslag här ser jag till och med att de vill dra ned på pengarna till internationell tågtrafik. Det är verkligen att backa in i framtiden.

Magnus Jacobsson, tror inte Kristdemokraterna på järnvägen? Vill ni inte att fler ska åka tåg även internationellt?

Anf. 94 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Fru talman! Det som jag noterar när jag lyssnar på ledamoten Jens Holm är faktiskt en variant av skattenationalism. Vi andra försöker jobba inom EU-systemet och rigga så likvärdiga regler som möjligt. Och vi försöker få ett koldioxidssystem med utsläppshandel att fungera. Det börjar faktiskt fungera riktigt bra. Man ser att prisbilden har rört på sig. Detta börjar sätta tryck på näringslivet.

Fru talman! Men trots detta vill Vänsterpartiet att de svenska företagen ska ha det ännu lite svettigare än alla sina konkurrenter. Det är klart att man kan driva denna linje. Man kan alltid säga: Lite mer skatt. Det är inte så mycket. Det är modest just nu. Vi ska bara höja så att vi ligger högst i världen och högst i EU.

Men detta får konsekvenser. Det får konsekvensen att jobb lämnar Sverige. Och det får konsekvensen att vi inte har råd med en god miljöpolitik.

Anf. 95 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Jag noterar att jag inte fick något svar på varför Kristdemokraterna föreslår neddragningar på internationell tågtrafik i sitt budgetförslag. Jag kan försäkra Magnus Jacobsson om att vi även inom EU vill att fler ska ta ett större klimatansvar.

Det var bra att Jacobsson tog upp just priset på utsläpp inom EU. Jag har själv suttit i EU-parlamentet, och jag kan tala om för församlingen att varje gång vi lade fram ett förslag som handlade om att priset på att släppa ut måste öka inom EU:s utsläppshandel var det högern, inklusive Kristdemokraterna från Sverige, som röstade emot. Varje gång, fru talman.

Magnus Jacobsson säger en sak, men i praktiken gör hans parti något helt annat.

Anf. 96 MARIA STOCKHAUS (M) replik:

Fru talman! Det var mycket som Jens Holm hann med under sitt 13-minutersanförande.

Jag vill ta upp en principiell fråga. Vi har alla skrivit under på klimatmålen och omställningen. Det var mycket fokus i Jens Holms anförande på att flytta över trafik till järnväg. Tåg och järnväg är alltid bra, och bil är i princip alltid dåligt.

Det som förvånar mig i resonemanget är frågan om den enorma teknikutvecklingen. Det tar lång tid och är dyrt att bygga järnväg. Hur ska man hämta hem alla de klimatskulder som man bygger upp under tiden man bygger järnväg om biltrafiken är fossilfri när järnvägarna är färdiga? Det är tänkbart att det ser ut så. Då finns ingen möjlighet att hämta hem den klimatskuld som har byggts upp under byggtiden. Då är båda trafikslagen klimatneutrala, och då pratar vi om att skapa ett effektivt trafiksystem i stället för att satsa ensidigt på ett trafikslag.

Anf. 97 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja korrigera Maria Stockhaus en aning vad gäller utbyggnad av järnväg. Det är klart att det tar tid, men det går att bygga ut järnväg relativt fort.

Nu finns förslag om att bygga Rail Baltica genom de baltiska länderna. Man planerar att bygga den 85 mil långa nya järnvägen på mindre än tio år.

Jag nämnde i mitt anförande att när de första stambanorna byggdes, Västra stambanan och Södra stambanan, i slutet av 1800-talet, gjordes det på tio år. Det är fantastiskt, så det är klart att det går.

Stockhaus har helt rätt i att vi behöver göra saker här och nu. Det är därför som vi föreslår en vägslitageavgift, det vill säga en avgift på tunga, smutsiga lastbilstransporter för att vi ska flytta över fler godstransporter och få in pengar till omställningen av transportsektorn. Det är något som numera också välkomnas av de svenska åkeriföretagen. Men Moderaterna verkar krampaktigt hålla sig kvar vid att detta får man absolut inte göra. Tågen ska betala banavgifter, men varför ska inte lastbilarna betala för sina utsläpp?

Vi i Vänsterpartiet tycker att det är fantastiskt om det går att ställa om den svenska fordonsflottan så att den elektrifieras. Vi vill också göra något åt de fordon som finns här och nu genom att ge ett extrastöd till konverter-

ing, så att bilar kan byggas om så att de kan köras på biogas, etanol etcetera. Ett sådant stöd ser jag inte att Moderaterna har i sitt budgetförslag.

Även om Moderaterna pratar fint om omställning av transportsektorn, vet vi att det mest konkreta som Moderaterna gör nu är att sänka drivmedelsskatterna så att utsläppen kommer att öka ännu mer från vägtransporterna, med 150 000 ton redan nästa år.

Fru talman! Varför backar Moderaterna in i framtiden?

Anf. 98 MARIA STOCKHAUS (M) replik:

Fru talman! Jag skulle också önska att det gick att bygga all typ av infrastruktur mycket snabbare än vad som händer i Sverige just nu. Så som man hanterar infrastrukturinvesteringar, kostnadsbilden och tidsperioden för att bygga, är bedrövligt. Men man kan inte argumentera utifrån någon önskesituation där det tar tio år att bygga järnväg.

Miljö tillstånd och överklaganden gör att det faktiskt inte är möjligt att bygga på tio år i dagsläget. När det gäller höghastighetsjärnvägen pratar vi om 2045 tidigast. Då kommer situationen när det gäller utsläpp från vägtrafik att vara en helt annan.

Hur ska man hämta hem den klimatskuld som byggs upp när man bygger järnväg om fossilfria transporter finns i andra trafikslag?

Anf. 99 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Det känns som att Moderaterna drömmer sig in i framtiden. Utsläppen ska bara försvinna från vägtransporterna. Men en sak är säker, nämligen att bensinskatten sänks kommer utsläppen att öka. Prognosen är 150 000 ton redan nästa år.

Vi i Vänsterpartiet gör två saker. Vi investerar i dem som ställer om, vi investerar i kollektivtrafiken, vi investerar i ny järnvägskapacitet och vi säger nej till att bygga nya motorvägar, till exempel förslaget Tvärförbindelse Södertörn. Det har dömts ut av Naturvårdsverket därför att den kommer att leda till ökad bilism och ökade utsläpp.

Moderaterna får gå hem och se över sin politik om den ska hänga ihop miljö- och klimatmässigt.

Anf. 100 THOMAS MORELL (SD) replik:

Fru talman! Klimatkrisen är här och nu, sa ledamoten Jens Holm. Det kan vara sant. Men då måste man fundera över varför man ska lägga ned en mängd pengar i något som inte ger resultat förrän 2045, när vi står här med lågt hängande frukter och kan göra något åt problemet här och nu.

Jag tänker på godstransporter. Jens Holm sa att lastbilstransporter är smutsiga. De har blivit smutsigare. Vad beror det på? Jo, det är för att regeringen har varit passiv i fråga om att komma åt den olagliga trafiken. Det smugglas in enorma mängder bränsle i Sverige som dessa lastbilar kör med. Man flyttar från fullstora ekipage ned till 40-tonnare. Det går alltså tre EU-dragare på två fullstora svenska lastbilar.

Detta kan man göra något åt nu. Varför gör man inte det? Här kan vi göra något direkt där vi står, med mycket små medel. Varför har ni varit så passiva, Jens Holm? Ni vet att vi sverigedemokrater har drivit frågan.

Anf. 101 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Man kan inte anklaga Vänsterpartiet för att vara passivt i frågan om miljömässig och social dumpning av godstransporter i Sverige. Vi driver frågan i EU-parlamentet, och vi driver den här i Sveriges riksdag.

Det är helt sant att det finns många utländska ekipage som kommer in i Sverige. Förarna har dåliga villkor och dåliga löner. Det finns fordon som körs här som inte borde köras på svenska vägar.

Ett av våra förslag, förutom att EU:s mobilitetspaket måste stramas upp och att det måste ske fler kontroller på våra vägar, är att inrätta en vägslitageavgift för de tunga transporterna. Då får vi in alla transporter i ett system, utsläppen minskar och transporterna kan kontrolleras.

Är Sverigedemokraterna beredda att införa en vägslitageavgift, ungefär som det förslag som de svenska åkeriföretagen och svenska tågföretagen har lagt fram?

Thomas Morell pratar om lågt hängande frukter för att minska utsläppen. Vi i Vänsterpartiet anslår extra pengar till godspendlar på järnväg. Det gör inte Sverigedemokraterna i sitt budgetförslag. Vi anslår extra pengar till järnvägsfärjan mellan Trelleborg och Tyskland, så att det ska finnas redundans att ha hållbara transporter även den vägen. Vi föreslår sänkt banavgift för järnvägen så att mer gods och persontrafik ska flyttas över till järnvägen. Det är inget som Sverigedemokraterna föreslår.

Det Sverigedemokraterna gör är att sänka drivmedelsskatterna så att utsläppen ökar med 150 000 ton. Vad är det för slags klimatpolitik? Thomas Morell sa att det kan vara sant att klimatkrisen är här. Då vill man fråga: Är klimatkrisen här, Thomas Morell? Tror Thomas Morell att människan påverkar klimatet, och borde vi inte göra något åt det? Jag ser inte det i Sverigedemokraternas politik.

Anf. 102 THOMAS MORELL (SD) replik:

Fru talman! Att jag ställde frågan på det viset var för att det som förslaget som kommer från Vänsterpartiet handlar om är så långt bort i tiden att det inte verkar som att klimatkrisen står för dörren. Då hade ni agerat mycket snabbare. Det är det ena.

Det andra är att den vägslitageavgift som ni föreslår kommer att drabba folk som bor ute på landsbygden, för det kommer att bli dyrare med matproduktion och med skogsindustri. Att bara införa en vägslitageavgift rakt upp och ned är inte lösningen. Vi har föreslagit att alla som kör i Sverige med utländska fordon ska betala en vägavgift motsvarande den som man har i Tyskland och som kallas Maut. Då betalar varenda en som kör på det svenska vägnätet.

Ni får läsa på lite grann när det gäller Sverigedemokraterna. Vi har föreslagit ganska stora järnvägssatsningar, bland annat på Inlandsbanan och fyrspar ned till Göteborg för att öka kapaciteten på järnvägsnätet. Det gör vi på mycket kortare tid än vad det tar att få igång det här föreslagna höghastighetståget. Här snackar vi om politik i verkligheten.

Anf. 103 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! När jag tittar på Sverigedemokraternas budgetförslag ser jag att man satsar ungefär en tiondel så mycket som Vänsterpartiet gör på utveckling av transportinfrastrukturen. Sverigedemokraterna satsar en halv miljard och Vänsterpartiet 4,5 miljarder. Det är ganska stor skillnad.

Den vägsplitageavgift som vi i Vänsterpartiet vill ha är förstås avståndsdifferentierad, så ju kortare transporten är, desto lägre blir avgiften. Det finns också en möjlighet att undanta vissa vägar i glesbygd. Det är alltså ett väldigt genomtänkt och bra förslag.

Återigen: Med Sverigedemokraternas politik är det enda vi vet säkert att vi kommer att få ökade utsläpp av växthusgaser nästa år, för så blir det när man sänker drivmedelsskatterna. Det är helt fel väg att gå.

Anf. 104 TERES LINDBERG (S):

Fru talman! Vårt land, precis som många andra länder, befinner sig i ett allvarligt läge. I början av veckan kom nya rekommendationer i relation till att smittspridningen ökar.

I morse åkte jag åkte extra tidigt med kollektivtrafiken till Riksdagshuset med ambitionen att undvika den värsta trängseln. Jag noterade att det var många som gjorde det valet – det var trångt. Jag noterade också att det var väldigt få som följde de senaste rekommendationerna om att använda munskydd vid trängsel i kollektivtrafiken.

Fru talman! Vi måste hjälpas åt för att skydda oss själva, för att skydda våra nära och kära och, det kanske allra viktigaste, för att hjälpas åt att inte överbelasta sjukvården utan se till att vården kan ges till den som behöver den allra mest och att den finns tillgänglig när den behövs.

Fru talman! Det är tid för investeringar. Med rätt prioriteringar och investeringar kan vårt land ta sig bra ur den här krisen, och vi kan bygga Sverige starkt.

Före sommaren beslutade vi i den här kammaren om en ny ekonomisk ram för den kommande investeringsplanen som totalt omfattar 799 miljarder kronor. Det är en ökning på 176 ½ miljard jämfört med föregående period. Därtill kommer medel från banavgifter och trängselavgifter. De beräknas totalt uppgå till 77 miljarder, så vi pratar om 876 miljarder kronor.

Investeringar i infrastruktur behövs, och de behövs kanske extra mycket just nu. De skapar framtidsstro och nya jobb, och inte minst får de vårt land att fungera bättre.

Det är viktigt att komma ihåg att när staten gör stora satsningar måste utgångspunkten vara att vi gör det för att knyta ihop landet. Vi gör satsningar som stärker vår konkurrensförmåga, och vi gör tydliga näringspolitiska prioriteringar. Men framför allt måste vi klara de utmaningar som vi har undertecknat i Parisavtalet och de åtaganden som också lyftes under FN:s klimatmöte i Glasgow för bara en månad sedan.

Vi ska klara omställningen för att kunna se våra barn och barnbarn i ögonen och säga att vi i vår generation gjorde vad vi kunde och tog de nödvändiga besluten. Ska vi fullfölja 1,5-gradersmålet och klara de höga ambitioner som vi själva har satt upp med en fossilfri fordonsflotta blir det ett stort beting på transportsektorn och infrastruktursektorn. Då måste mer gods kunna transporteras på järnväg eller med sjöfart. Då måste lastbils-transporterna bli effektivare. Då måste vi fortsätta modernisera fordonsparken. Då måste flyget kunna bära sin egen miljöpåverkan. Det här måste vi klara av om vi ska kunna ställa om.

Fru talman! Utgiftsområde 22 handlar om att leva upp till de transportpolitiska målen som övergripande handlar om en samhällsekonomiskt

effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet.

Vi har därtill ett funktionsmål som handlar om transportsystemets utformning och funktion.

Vidare har vi ett hänsynsmål som handlar om själva utformningen och funktionen – dels att ingen ska kunna dödas eller skadas allvarligt i trafiken, dels de övergripande generationsmålen för miljön och miljökvalitet som ska bidra till allas vår hälsa.

Kring det här finns också mätbara etappmål som är formulerade. De här målen är vi överens om.

Fru talman! Etappmålet för klimatet handlar om att växthusgasutsläppen från inrikes transporter ska minska med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010. På det stora hela handlar det om en fossilfri fordonsflotta till 2045. Därför bekymrar det mig att det brunblå samarbetet väljer att gå fram med en skattesänkning på drivmedel samtidigt som vi vet att en tredjedel av utsläppen kommer just från transportsektorn.

Man kan kanske tycka att det är behjärtansvärt att de stackars människorna som bor där bilen är det enda alternativet får lite lägre kostnader för att fylla tanken. Men med handen på hjärtat: Ska vi ha en fossilfri fordonsflotta 2030 måste det finnas ett kraftfullt omställningstryck.

Det är också så att den skattesänkning på 50 öre, som det handlar om, ger en sänkning på 35 kronor per gång man fyller tanken för den som har en stor, tung suv. Årligt talat finns det så många andra bra reformer för att underlätta för folk som bor i glesbygd som man skulle kunna ta fram för den kostnad som detta faktiskt innebär i våra finanser.

Fru talman! Vi har som sagt stora utmaningar för att klara de transportpolitiska målen. Man blir då lite bekymrad när man ser hur budgethanteringen har varit här i riksdagen. På totalen har regeringen lagt fram en budgetproposition med 74 miljarder i viktiga reformer. På vårt område handlar det om 77 miljarder, och här finns inga förändringar medan man på andra områden har prioriterat om.

Samtidigt känns det här inte riktigt seriöst. Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och Moderaterna har lagt egna reservationer till att börja med, alltså egna budgetförslag som man nu faktiskt har röstat ned. Man väljer att inte gå vidare med dem utan att faktiskt gå vidare med en rödgrön budget. På vårt utgiftsområde är det exakt samma budget.

Samtidigt är det här en stor helhet, och därför väljer vi socialdemokrater att inte delta i beslutet. Men förfarandet känns verkligen inte seriöst, och det känns inte seriöst gentemot väljarna att man inte visar upp vad man vill och vad väljarna ska stå inför fram till nästa val. Det är tio månader kvar.

Jag skulle vilja understryka, fru talman, för både väljare och åhörare att vill man ha mer ordning i svensk politik och svensk ekonomi finns det ett enkelt sätt, och det är att rösta på Socialdemokraterna när vi går till val nästa höst.

Fru talman! Grundläggande för oss socialdemokrater är att de olika trafikslagen kompletterar varandra. De behövs alla i ett modernt, välorganiserat och fungerande samhälle. Det ska fungera över hela landet och jämna ut klyftor samtidigt som transportsystemet ska bli hållbart.

Laddinfrastrukturen för elbilar blir allt viktigare, och trafiksäkerheten kommer alltid att vara central för oss socialdemokrater. Ingen ska behöva dö i trafiken.

Inte minst ska transportsektorn kännetecknas av ordning och reda. Transportpolitiken handlar ju om att säkerställa en samhällsekonomisk effektivitet och en hållbar transportförsörjning.

På digitaliseringsområdet handlar det om att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter.

Men vi befinner oss i ett allvarligt läge på vårt område. Att ha bra uppkoppling har blivit en förutsättning för väldigt många att ens klara av sitt arbete. Därför tillför vi stora resurser till bredband i glesbygd.

Kollektivtrafiken måste fungera. Vi tillför en extra miljard till kollektivtrafiken för att de ska kunna hantera de problem som pandemin har medfört.

Fru talman! Det finns mycket att säga. Jag inser att jag inte ska dra ut alltför mycket på tiden. Men jag skulle avslutningsvis ändå vilja framhålla att det är bra och viktiga reformer som kammaren behandlar här i dag. Det är ju trots allt ett rödgrönt förslag på utgiftsområde 22.

Det tidigare rambeslutet visar på en del kontraproduktiva delar när det handlar om att klara de transportpolitiska målen, och det beklagar jag verkligen. Men när Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna bär fram en rödgrön regerings budgetförslag på trafikuskottets ansvarsområde visar det ändå på ett samförstånd, och det tycker jag är bra. Och i dag kunde vi läsa att Moderaternas partiledare närmar sig Socialdemokraterna också när det gäller att säkra kapaciteten på Arlanda och att lägga ned Bromma.

Vi behöver verkligen ha samförstånd och långsiktiga spelregler när det gäller infrastrukturplaneringen. Och kanske, fru talman, har vi en ny tid att vänta.

(Applåder)

I detta anförande instämde Denis Begic, Johan Büser och Jasenko Omanovic (alla S).

Anf. 105 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Teres Lindberg sade något väldigt viktigt, att det handlar om att vi måste kunna se våra barn och barnbarn i ögonen för den politik som vi för här nu. Precis så är det. Det vi gör i dag kommer att påverka framtida generationer, och det är extra sant vad gäller infrastrukturpolitik eftersom det är så långa ledtider och stora investeringar.

De 799 miljarder kronor som föreslås i den nationella infrastrukturplanen räcker inte för att lösa våra stora utmaningar. Vi har 77 miljarder kronor för kommande år i den här budgeten.

När jag pratar med Norrbottenbanan säger de att förslaget till ny infrastrukturplan är för lite och för sent. Nya Oskustbanan, som vill ha dubbelspår hela vägen upp till Härnösand, frågar sig: Varför får vi nu nedskärningar på vårt område? Västra stambanan säger i en kommentar till Trafikverkets förslag att det inte kommer att lösa Alingsås som Sveriges största flaskhals, eftersom man inte bygger det aviserade fyrspåret.

Vi i Vänsterpartiet anser att vissa infrastrukturprojekt är så stora att de lämpar sig bättre att finansieras med lån. Och de svenska statsfinanserna är nu också väldigt goda, så det är inga större problem att ta lån för att bygga till exempel nya stambanor för höghastighetståg eller liknande. Om vi inte gör det kommer vi att underinvestera. Då lägger vi över ansvaret just till våra barn och barnbarn för att vi inte löser de transportpolitiska målen, inklusive klimatmålet.

Därför vill jag fråga Teres Lindberg som i första hand socialdemokrat, inte som företrädare för regeringspartiet S: Anser Socialdemokraterna att det kan vara lämpligt att lånefinansiera vissa objekt i den nationella infrastrukturplanen, och vilka skulle det i så fall kunna vara?

Anf. 106 TERES LINDBERG (S) replik:

Fru talman! Vi socialdemokrater har ju ganska nyligen haft partikongress, och vi har beslutat om och är redo att gå från ett överskottsmål till ett balansmål. Det är klart att det också förändrar vår syn på hur man finansierar saker.

Däremot tror jag att vi alltid ska vara lite försiktiga med att tro att lånefinansiering alltid löser allt, för även om man lånar pengar till ett projekt måste det ju betalas. Att låna pengar är ju inte en gratislösning. Infrastrukturministern har också under hela mandatperioden varit tydlig med att det faktiskt inte finns några gratisluncher. Hur vi än väljer att finansiera saker måste det betalas, och det är ju skattebetalarnas pengar vi pratar om.

Det kanske viktigaste som vi har att göra som folkvalda och beslutsfattare är att alltid se till att vi hittar den bästa möjliga finansieringslösningen och dessutom ser till att vi får så mycket pang för pengarna som möjligt, alltså att det inte är pengar som rinner ut och inte går till det som vi faktiskt har beslutat att de är avsedda för. Vi ska se till att vi har effektiva beslutsprocesser, effektiva myndigheter och bra upphandlingsförfaranden. Det gör att vi får ut så mycket som möjligt av de investeringar vi gör. På det sättet kan vi få ut betydligt mer infrastruktur för pengarna än vad vi får i dag.

Anf. 107 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Jag håller helt med om att vi måste få ut det mesta möjliga för våra pengar, att vi måste ha bättre offentliga upphandlingar, mer effektiva myndigheter och kortare ledtider. Det är lite en självklarhet, men det måste man alltid jobba aktivt med.

Det jag saknar i Socialdemokraternas politik i dag är en riktig anda av samhällsbygge. Det är som att man har glömt bort hur man bygger ett samhälle rättvist och hållbart med en långsiktig horisont. Om man ska göra det behövs det mycket pengar.

Det fungerar inte att krona för krona finansiera bygge av nya stambanor, som kanske kostar 300 miljarder kronor. Ett lån skulle påverka vår statsskuld med ett par procentenheter. Det är inte särskilt mycket, men det skulle lösa mycket av de utmaningar som våra barn och barnbarn annars måste hantera. Varför lägger Socialdemokraterna över ansvaret till våra barn och barnbarn?

Anf. 108 TERES LINDBERG (S) replik:

Fru talman! Jag håller inte alls med Jens Holm här.

Det som vi just nu ser i norra Sverige är ett typexempel på socialdemokratiska framtidsvisioner, alltså satsningar på investeringar och på grön tillväxt.

Det är ingen slump att det görs enorma investeringar just nu som handlar om just framtidsbygget. Det handlar om de framtida jobben, och det handlar om framtida järnvägar som kommer till nytta för alla.

Den gröna omställningen hade aldrig skett om vi inte under två mandatperioder hade haft en socialdemokratisk regering som envetet drivit de här frågorna. Vi kan möta framtiden genom att visa att vi i Sverige går före och klarar av omställningen och samtidigt ser till att vi skapar de gröna jobben, så att människor har jobb, kan betala skatt och leva och må bra i Sverige, att vi tillsammans kan skapa det goda samhället.

Anf. 109 THOMAS MORELL (SD) replik:

Herr ålderspresident! Jag måste säga att jag blev lite irriterad under ledamotens anförande, för hon satte citationstecken kring dem som är tvungna att fylla sin bil. Det var lite nedlåtande mot de människor som bor ute i landsbygden och inte har något alternativ till just den egna bilen utan är tvungna att ha bil för att ta sig till och från jobbet och kunna köra barnen till deras aktiviteter. Jag tycker att det är en mycket märklig syn på de människor som inte har någon annan möjlighet.

Vad vi pratar om är att ställa om vårt samhälle till biogas- och vätgasdrift eller exempelvis eldrift på den tunga sidan. Där har man nu en stor framgång med lastbilar från de två stora tillverkarna i Sverige som kör fullstora ekipage med eldrift.

Den stora puckeln där handlar ju om att få ut ström så att man kan ladda dem. Men vi kan inte tillåta oss att privatpersoner och företag inte har pengar över för att kunna investera i nya fordon. Drar vi undan de ekonomiska förutsättningarna blir det ingenting kvar av omställningen. Den här synen på människor som bor utanför tunnelbanans täckningsområde ogillar jag å det mest bestämda. De som finns där ute i landet är tvungna att ha bilen för att klara sin vardag. De bidrar till att samhället klarar sig. De bidrar med skatteintäkter. Ha inte en syn på dessa människor som om de vore en belastning!

Anf. 110 TERES LINDBERG (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag har verkligen inte synen att glesbygden skulle vara en belastning. Det är faktiskt precis tvärtom. Jag tycker verkligen att man ska kunna leva och bo i hela landet. Vi socialdemokrater är varken mot bilar eller bensin. Däremot tror jag inte att en skattesänkning som i praktiken innebär att det kostar 35 kronor mindre att fylla en 70-literstank löser glesbygdens problematik. Vi behöver ha helt andra åtgärder. Det är snarare ett gynnande av storstadsborna som blir dilemman – de flesta människor bor ju i de stora städerna, och det är de som tjänar mest på skattesänkningen, om man nu tittar på grupperingar.

Jag tycker att detta är fel. Jag tycker att vi i stället borde lägga resurser på att klara klimatutmaningen och se till att vi har en laddinfrastruktur som gör att man även i glesbygden kan köra till exempel elbilar, vätgasbilar eller vad det nu är för infrastruktur man behöver. Det är ju det vi ska lägga

resurserna på. Ni väljer nu att dra ned på resurserna till statskassan. Dessa medel skulle vi kunna satsa på andra saker för att man ska kunna bo och leva i glesbygd. Det är ju ni som gynnar storstadsborna, inte tvärtom.

Anf. 111 THOMAS MORELL (SD) replik:

Herr ålderspresident! Det gäller att lyssna på vad de boende på landsbygden säger om sina förutsättningar att klara vardagen. Vi kan som exempel ta jordbruket, som har skyhöga bränslekostnader i dag. Lägg därtill att man får betala skyhöga energipriser för den el man köper. Som lök på laxen kommer dessutom priset för gödsel, som ligger rekordhögt. Det slår undan förutsättningarna för vår matproduktion. Det slår undan förutsättningarna för att vi ska ha ett samhälle som klarar det mest basala. Vi måste vara med i matchen och se vad som händer utanför storstäderna. Det är där matproduktionen och industriproduktion sker. Det är där skogsindustrin och all annan tung industri som vi har finns. Där måste också människor kunna leva och bo.

Anf. 112 TERES LINDBERG (S) replik:

Herr ålderspresident! Det blir kontraproduktivt om man tror att man ska komma till rätta med de ökade drivmedelspriserna genom att sänka drivmedelsskatten. Det blir närmast fånigt, för det handlar ju inte om det. De stora kostnadsökningarna har ju inte alls berott på skatten utan på brister i raffinaderikapaciteten som en följd av pandemin och på att oljepriset gått upp. Det är saker som vi inte kan styra här. Detta försöker man möta genom att göra en skattesänkning som motsvarar 35 kronor per tank. Det blir närmast fånigt.

Ska vi klara av att garantera att människor ska kunna bo i hela landet och leva ett bra och värdigt liv är det inte de här 35 kronorna som kommer att lösa det, utan det är helt andra faktorer. Det handlar om att våga satsa på järnvägen och att våga komma med förslag som möjliggör att man kan leva och bo i hela landet. Er politik gynnar bara storstadsborna. Det blir jättelöjligt när ni säger att det är en glesbygdspolitik, när det egentligen är så att de stora pengarna går till de rika i städerna.

Anf. 113 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Herr ålderspresident! Jag begärde replik därför att jag upplevde att ledamoten Lindberg i sitt anförande – säkerligen omedvetet – var negativ eller till och med lite arrogant gentemot landsbygden. Det tyckte jag var trist. Jag skulle rekommendera ledamoten att lyssna på sitt eget anförande sedan. Vi är åtminstone två i rummet som uppfattade det så, och då finns det nog risk för att en och annan åhörare också gjorde det. Jag är väldigt glad för ledamotens senare kommentar till detta och tror att den är helt korrekt. Jag har nämligen aldrig uppfattat ledamoten som negativ mot olika delar av landet. Men som sagt reagerade jag, herr ålderspresident, på anförandet.

När det sedan gäller sakfrågan är det klart att man kan ha synpunkter på den riksdag vi har i dag. Jag brukar ibland när jag är ute i skolor beskriva det som att det i någon mening finns tre block i riksdagen. Vi har inte längre riktigt den situation som åtminstone jag varit van vid sedan jag växte upp, där det är tydligt vad som är höger och vänster och vad som är borgerligt och socialistiskt. Det ser lite annorlunda ut.

Om då det som från början är en budgetreservation sedan blir ett budgetbetänkande är det klart att riksdagen inte riktigt är riggad för att ta hela systemet. Det är absolut ingen hemlighet att vi kristdemokrater har lagt fram en egen budgetmotion på det här området. Men nu när vi väl går in och röstar kommer vi att rösta likadant, precis som ledamoten säger. Det finns frågor jag skulle vilja lyfta fram, framför allt gällande finansieringen. Det tänker jag återkomma till i min nästa replik.

Anf. 114 TERES LINDBERG (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag ber verkligen om ursäkt om jag uppfattades som arrogant gentemot glesbygden. Både personligen och som socialdemokrat är jag helt övertygad om att politiken har en utmaning i att se till att man ska kunna leva, bo och verka i hela vårt land. Företagen ska fungera. Människor ska kunna leva ett bra liv. Barn och unga ska kunna ta sig till skolan på ett vettigt sätt. Då är infrastrukturen helt central. Jag hade önskat att fler i den här kammaren klarade av att se det.

Vi pratar om 35 kronor för en 70-literstank. Det är ju nästan lite fånigt att tro att det ska lösa glesbygdens problem. Det är snarare tvärtom. Det gör ju att vi inte kommer att ha tillräckligt med resurser för att lösa de verkliga problem och utmaningar vi har i glesbygden. Vi har ett land som geografiskt är väldigt stort men befolkningsmässigt är väldigt litet. Mycket av våra naturresurser, vår industri och så vidare finns i glesbygd. Att hela landet ska fungera är därför ett riksintresse. Där ligger våra verkliga utmaningar.

Min frustration beror på att detta landar så fel. Dessa förslag ligger förvisso inte inom vårt utgiftsområde utan inom ramen för skatteutskottets områden, men de har påverkan på vårt utgiftsområde. Jag tycker att det här är synd, för jag hade så gärna sett att vi gjorde mer saker för att glesbygden ska fungera.

Anf. 115 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Herr ålderspresident! I den sista delen delar jag Teres Lindbergs uppfattning. Jag har vid ett par tillfällen här i kammaren och även internt i partiet försökt väcka frågan om hur vi egentligen ska se på den långsiktiga finansieringen. Det skedde en stor förändring 1975/76, tror jag att det var, där man bytte finansieringsmodell och gick från en investeringsbudget till den budgetmodell vi har i dag. Är jag rätt påläst sjönk investeringarna från 2 procent av bnp till 1 procent av bnp. Det är klart att en så lång tid av underfinansiering har lett till de stora problem vi ser i dag.

Vi kristdemokrater har vid flera tillfällen lagt fram förslag om bompeng. Vi har pratat om en helt ny bränsle- och fordonsbeskattning. Vi har pratat om alternativbeskattning. Vi har lyft fram exempel som Arlanda-banan och Öresundsbron. Jag tror att den frågan kommer, även om den kan beröra ett annat utskott. Vi kommer att vara tvungna att prata mer om den frågan.

Nej, vi har inte lanserat 50 öre som den stora frälsaren för hela världen. Men det var en signal om att vi bryr oss.

Anf. 116 TERES LINDBERG (S) replik:

Herr ålderspresident! Det är detta som gör oss så frustrerade. Det är ju inte bara vi socialdemokrater eller vi politiker i den här kammaren, utan

också hela den samlade forskningen och den ekonomiska forskningen, som lyfter fram att vi måste höja drivmedelskostnaderna radikalt för att vi ska klara klimatmålen. Vi kommer aldrig att klara dem annars.

Nu är inte jag beredd att höja drivmedelsskatten. Men samtidigt är det helt kontraproduktivt att sänka den. I hur många steg vill ni göra det? Det är verkligen helt fel väg att gå. Vi måste göra helt andra saker som ser till att vi både klarar klimatutmaningarna och att Sverige är ett bra land att leva och verka i över hela landet och även i glesbygd.

Anf. 117 MIKAEL LARSSON (C):

Herr ålderspresident! Utgiftsområde 22 Kommunikationer – kan det vara det viktigaste utgiftsområdet som kommer att debatteras? Det kanske det är. I alla fall är det frågor som påverkar och engagerar människor årets alla dagar.

Vi vill ha bra vägar, en järnväg som fungerar och att det ska gå att ringa var vi än befinner oss. Vi vill ha ett bra bredband uppkopplat så att vi ska kunna jobba både hemma och på arbetet. Vi vill att flyget ska kunna ta oss inom Sverige och utomlands. Vi vill att det ska finnas en sjöfart för transport av både människor och gods. Infrastruktur handlar också om att göra det enkelt för människor att resa och ta sig från en plats till en annan. Därför behöver vi hela tiden tänka i hela resan-perspektivet.

Jag kan ta mig själv som ett exempel. Hemma i Björketorp i Sjuhäradsbygden måste jag börja med en bilresa för att ta mig iväg någonstans eller börja med en promenad ned till järnvägsstationen för att sedan kunna resa vidare. En resa börjar när du låser din dörr hemma oavsett var du bor. Den börjar inte på en flygplats, en färjeterminal eller en järnvägsstation. Men vi som sitter härinne ska se till att resan dit blir enkel.

Herr ålderspresident! En väl fungerande transport- och it-infrastruktur är en förutsättning för att det ska gå att bo, leva och verka i hela landet. Att näringslivets godstransporter fungerar är lika viktigt som att vi har ett bra bredband som fungerar över hela landet.

Teknikutveckling, effektivisering, digitalisering, regelförenklingar och en omställning till elektrifierade transporter och en ökad andel förnybara drivmedel är det som kommer att göra det möjligt att fortsatt ha en hög mobilitet med kraftigt minskad klimatpåverkan. Centerpartiet driver på för att Sverige ska nå målet om en fossiloberoende fordonsflotta och utsläppsminskningar från inrikes transporter med 70 procent till 2030. I detta arbete har statliga infrastrukturinvesteringar en mycket stor och viktig roll att spela.

Centerpartiet prioriterar att öka underhållet och utbyggnaden av järnvägen och vill även satsa på alternativa finansieringslösningar, göra satsningar på elektrifiering, förnybar energi och mer kollektivtrafik samt att göra ytterligare investeringar i it- och bredbandsutbyggnad. Det är de fem transportslagen flyg, järnväg, sjöfart, väg och it som alla tillsammans skapar förutsättningar för transporteffektivitet och en smart omställning och gör det till en bra klimatnytta.

Eftersom Centerpartiet värnar hela landets utveckling är det också av största vikt att de resurser som satsas på infrastruktur fördelas över hela landet. Möjligheterna att driva företag, bo och leva utanför storstäderna behöver förstärkas, och det behövs därför en fossiloberoende fordonsflotta och investeringar i bättre vägar och järnvägar, kollektivtrafik i form av tåg,

bussar och taxi i hela landet utan att man straffbeskattar dem som har långa avstånd.

Herr ålderspresident! Bra vägar i hela landet är en viktig fråga för oss i Centerpartiet. Vi centerpartister möter dagligen människor som just lyfter upp frågan om bättre vägar på landsbygden som både ska kunna trafikeras av privatbilismen men också av godstransporter. Det handlar om att skogen ska kunna tas ut och köras till sågverken, att mjölkbilen ska kunna hämta mjölk och att lantbrukarnas traktorer och maskiner ska kunna klara av att köra på vägarna. Man ska kunna promenera längs med vägarna, kanske med en barnvagn, och det ska vara säkert.

Här vill Centerpartiet årligen de kommande tre åren satsa 300 miljoner kronor mer än regeringen. Pengarna ska gå just till det finmaskiga vägnätet på landsbygden för att stärka det, och det ska införas en lägsta godtagbar standard på landsbygdens vägar. Centerpartiet vill också ta en del av dessa pengar till att fördela till det enskilda vägnätet på landsbygden så att vägföreningar för dessa vägar kan klara av snöplogning, tjälsäkring och få ökad bärighet med framkomlighet året om. Här är Centerpartiet ett av få partier som vill satsa mer på vägarna. I den budget som nu har gått igenom vill vi satsa mer än regeringen. Egentligen är frågan: Var finns övriga större satsningar på det finmaskiga vägnätet på landsbygden?

Herr ålderspresident! Att kunna känna sig trygg och säker när man rör sig i trafiken är viktigt, exempelvis om man kör bil eller promenerar. Därför vill Centerpartiet satsa pengar på att förbättra och se till att landsbygden inte släcks ned genom att vägbelysning tas bort. Den diskussion som har varit om vem som har ansvaret för vägbelysningen är helt absurd: Är det Trafikverket eller är det kommunerna?

Nu kommer människor i kläm för att man dividerar om vem ansvaret ligger på. Här behöver bättre dialog och samverkan till. Men det behöver också skjutas till pengar för att man ska kunna klara av att underhålla, byta och behålla vägbelysningen. Centerpartiet vill satsa 400 miljoner årligen 2022, 2023 och 2024 på detta. Var är övriga satsningar från regeringen och från övriga partier på just detta? Centerpartiet vill inte släcka ned Sveriges landsbygder.

Herr ålderspresident! Infrastruktursatsningar är viktiga oavsett om de görs i städer eller på landsbygden. Det är olika förutsättningar, och det behövs olika infrastrukturlösningar. Dessa ska självklart inte stå emot varandra, utan planering av detta ska ske i landets alla delar.

Med bra infrastruktur knyter vi samman landet. Vi skapar större arbetsmarknadsregioner så att kompetens som kanske behövs i en angränsande region kan förflyttas. Detta har blivit bättre med digitaliseringen. Men satsningar på vägar och järnvägar i städer och på landsbygden måste fortsätta och prioriteras.

Herr ålderspresident! En väl utbyggd infrastruktur för mobiltelefon- och bredbandstjänster är en livsförutsättning för att människor ska kunna fortsätta att bo, verka och driva företag på landsbygden.

Statsminister Magdalena Andersson sa i sin regeringsförklaring att det nu blir storsatsning på bredband. Jag undrar var den storsatsningen på bredband är. Det är inget annat parti än just Centerpartiet som kan säga att man storsatsar på just bredbandsutbyggnaden.

För åren 2022, 2023 och 2024 satsar Centerpartiet 3,4 miljarder på fortsatt bredbandsutbyggnad. Dock kommer detta inte att räcka för att klara

de uppsatta mål som finns. Centerpartiet vill satsa mer pengar på fortsatt bredbandsutbyggnad. Men vi vill också se över målen för bredband och mobiltelefoni just för att alla ska få tillgång till bra digital infrastruktur i hela landet. Det viktiga är att vi pratar om vad vi ska använda bredbandet till. Det handlar om arbete, vård- och omsorgstjänster, skogs- och lantbrukets omställning samt att man ska kunna studera på distans. Nu i coronatider har det blivit extra viktigt med just bredband i hela landet.

Herr ålderspresident! Slutligen har riksdagen genom sitt beslut den 24 november 2021 fastställt de samlade utgifterna för utgiftsområde 22 för år 2022. Eftersom Centerpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den fastställda nivån kan vi inte reservera oss till förmån för detta förslag. Centerpartiets budgetalternativ bör självklart ses som en helhet. Vi väljer därför att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Centerpartiets politik inom utgiftsområde 22.

Jag vill avslutningsvis önska kollegerna i trafikutskottet en god jul och ett gott nytt år och tacka för gott samarbete och även önska detsamma till kammaren och ålderspresidenten.

Anf. 118 HELENA GELLERMAN (L):

Herr ålderspresident! Vi ska i dag debattera 2022 års budget för utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Jag vill börja med att säga att Liberalerna står bakom vårt särskilda yttrande nummer 4 och att vi inte deltar i beslutet.

Liberalerna har i år lagt en egen budget och kan på det sättet tydligt visa på våra egna prioriteringar och vår liberala politik för att lösa dagens problem och underlätta människors vardag. På området kommunikationer lägger vi störst fokus i budgeten på transportsystemets klimatomställning. Det är en del i Liberalernas reformagenda som ger Sverige förutsättningar att bli världens första klimatneutrala välfärdsland.

Transportsystemet är en grundbult för landets utveckling framåt. Pålitliga och miljövänliga transporter är viktiga för jobb och hållbar utveckling i hela vårt land. Genom att satsa på klimatsmarta lösningar kan Sverige utvecklas och konkurrenskraften bibehållas.

Inom transportområdet finns en rad mål, inte minst klimatmålet 2030 om 70 procents reduktion av klimatutsläppen. I Trafikverkets underlag för nästa planperiod pekar man på att överflyttning mellan olika trafikslag kan ge många nyttor, men ur klimatsynpunkt bidrar det endast med några procent till målen. Slutsatsen blir att för att nå klimatmålet måste varje transportslag finna egna lösningar för att reducera sina utsläpp.

Herr ålderspresident! Vägtransporterna står för över 90 procent av våra inrikes utsläpp, och det är här som åtgärderna kan göra störst nytta ur klimatsynpunkt. Elektrifieringen av våra vägtransporter behöver verkligen skyndas på. Liberalerna står bakom bonus malus-systemet som ett sätt att driva på den initiala omställningen av vägtransporterna. Nu börjar dock försäljningen av laddbara fordon närma sig 40 procent, och genom att en elbil enligt prognosen kommer att kosta lika mycket som en fossildriven bil år 2025 lägger nu Liberalerna om vår politik. Vi fasar ut bonusdelen i bonus malus-systemet till 2025 och lägger i stället all kraft på utbyggnaden av laddinfrastruktur.

En undersökning som Kvarndammen bil har låtit Sifo göra visar att 38 procent av de tillfrågade säger att de vill äga en laddbar bil om fem år.

Liberalerna ser därför avsaknaden av laddinfrastruktur som den största risken för att företag och privatpersoner inte väljer en elbil vid nästa bilköp och att klimatomställningen stannar upp.

Du måste kunna ladda bilen där du bor och där du jobbar för att uppleva att laddbara bilar finns i ett tillförlitligt system. Här satsar regeringen på tok för lite pengar, och därför lägger vi 3 miljarder till under 2022 och 2023 som är riktade till laddinfrastruktur vid flerbostadshus och vid parkeringar.

Försäljningen av eldrivna personbilar har tagit fart, medan eldrivna lastbilar och arbetsmaskiner är i sin linda. Liberalerna lägger därför 400 miljoner extra de kommande tre åren för investeringsstöd för att underlätta övergången till eldrift också på de tunga fordonen.

För att klara omställningen av vägtransporterna behöver också produktionen av biodrivmedel öka kraftigt. Inte minst behöver vi tillvarata råvarorna för produktion av biogas, då bland annat gödsel ändå avger klimatutsläpp. Biodrivmedlen har dock ett större värde för andra transportslag som har svårare att ställa om, inte minst inom flyget.

Herr ålderspresident! Flyget har en viktig funktion för våra internationella kontakter och för att hålla ihop Sverige. Flyget behöver dock också ställa om, och den processen pågår med full kraft. Redan i dag kan man flyga fossilfritt för 300 kronor extra per flygtimme, och utvecklingen inom elflyg och alternativa bränslen tar stora steg framåt.

Ett flertal flygplatser drivs fossilfritt i dag i Sverige, flera laddstationer för elflyg har redan installerats och i Skellefteå startar under 2022 utbildning för trafikpiloter med fokus på eldrivna flygplan. I dagarna presenterades vätgasflyg för produktion 2035, och svenska Heart Aerospace tar fram elflyg för produktion 2026. Det händer alltså massor runt om i Sverige!

Vi liberaler tror på flygets viktiga funktion i samhället, och för att Sverige fortsatt ska ha en framskjuten position i flygutvecklingen ökar Liberalerna satsningarna på fossilfritt flyg. Det pågående programmet inom ramen för energiforskningen förlängs och kompletteras med ett specifikt program för elflyg på 25 miljoner varje år. Nätverket Fossilfritt flyg 2045 får medel för att fortsätta den samverkansplattformen, och Energimyndigheten får uppdraget att etablera ett samarbete tillsammans med grannländerna för att göra Norden till ett centrum för fossilfritt flyg.

Vi vill ge Svenska kraftnät och Swedavia uppdraget att koordinera förberedelserna för att flygplatserna ska kunna tillhandahålla laddning av elflyg med höga effekter. Uppdraget ska ske i samverkan med de regionala flygplatserna. Vi liberaler anser också att Bromma har en mycket viktig funktion att fylla i utvecklingen av elflyg.

Svensk sjöfarts betydelse för Sverige kan inte nog betonas. 90 procent av den internationella godsfrakten går via sjöfarten. Liberalerna har i årets budget tagit bort stämpelskatten på inregistrering av nya fartyg för att främja tillväxten av svensk sjöfart. Vi följer också noga Sjöfartsverkets ekonomi så att framtida investeringar inte resulterar i dramatiska ökningar av lots- och farledsavgifterna.

Herr ålderspresident! Vi fortsätter utvecklingen och underhållet av det svenska väg- och järnvägsnätet. Bland annat lägger vi nära 700 miljoner för att höja trafiksäkerheten och därmed kunna återställa hastigheten på

många av de vägar i Sverige som har fått sänkt hastighet från 90 till 80 kilometer i timmen.

Liberalerna gör infrastruktursatsningar för att tillåta långa lastbilar på det svenska vägnätet på ett trafiksäkert sätt. Det är ett kostnadseffektivt sätt att snabbt sänka utsläppen; potentialen är 5 procent lägre utsläpp för lastbilstrafiken. Detta borde regeringen ha genomfört för länge sedan. Finland har redan infört det med lyckat resultat, och nu driver Liberalerna frågan.

Vi anser att kollektivtrafikens reduktion av energiskatten ska vara teknikneutral och likställer därför energiskatten för elbussar med den för övrig kollektivtrafik.

Teknikskiftet i transportbranschen ställer samtidigt stora krav på den långsiktiga kompetensförsörjningen. Här måste utbildningssektorn, näringslivet och staten samverka för att klara transportsystemets kompetensutmaningar.

Slutligen: Med bättre digital uppkoppling ökar friheten runt om i vårt land samtidigt som belastningen på vår fysiska infrastruktur minskar. För att förstärka utbyggnaden av bredband höjer vi anslagen med 900 miljoner kronor för 2022 jämfört med regeringens förslag. Vi tror på att det digitala sättet att kommunicera kan ge människor runt om i vårt land ett bättre liv och ökade friheter.

Herr ålderspresident! Vi liberaler anser att alla transportslag behövs och att det är utsläppen, inte vissa transportslag, som ska minska. Det är den utgångspunkten som gör att Liberalernas offensiva budget driver på klimatomställningen även inom transportområdet.

Jag står bakom Liberalernas särskilda yttrande nummer 4.

Anf. 119 AXEL HALLBERG (MP):

Herr ålderspresident! Klimatet är vår tids stora ödesfråga. Vad vi gör under de kommande åren kommer att avgöra mänsklighetens framtid för väldigt lång tid framöver.

Trafiken står för ungefär en tredjedel av de svenska utsläppen. För att vi ska nå 2030-målet måste arbetet accelereras kraftigt. Det är snart bara åtta år kvar till 2030. Vi är på rätt väg. Mycket bra har gjorts. Men mer måste göras för att vi ska nå målen.

När man tittar på den svenska utsläppsstatistiken säger det sig självt att trafiken är vår riktigt stora utmaning. Därför är det en självklarhet för Miljöpartiet att Sveriges trafikpolitik och vår infrastrukturplanering ska ligga i linje med Parisavtalet. Trafikpolitiken måste hjälpa oss att nå våra klimatmål, inte motarbeta det.

Vi är stolta över väldigt mycket av det som vi har genomfört under våra dryga sju år i regeringsställning och som också återspeglade sig i regeringens budgetproposition. Just nu pågår en fantastisk utveckling i vårt land. Elektrifieringen av fordonsflottan sker, tack vare Miljöpartiets politik, i en rasande fart. I augusti månad var ungefär hälften av alla nya bilar laddbara. Under tredje kvartalet i år ökade försäljningen av elbilar med hela 157 procent jämfört med samma period förra året. Det är otroligt positivt och en väldigt viktig del i klimatpolitiken.

Dock räcker det inte att ställa om vår fordonsflotta. IVL Svenska Miljöinstitutet bedömer att vi också måste minska biltrafiken för att kunna nå 2030-målet. Det räcker inte enbart med biobränslen och elektrifiering, utan

biltrafiken som helhet måste minska. För att detta ska vara möjligt måste vi satsa på hållbara transporter, däribland kollektivtrafik, järnväg och cykel.

Kollektivtrafiken har under hela pandemin lidit väldigt mycket. Resandet har av goda skäl minskat, vilket såklart också har minskat intäkterna. Vi ser att kollektivtrafiken står inför väldigt stora utmaningar här och nu.

Miljöpartiet ser att kollektivtrafiken har en central roll att spela i den gröna omställningen och vill att kollektivtrafiken ska stå stark när vi lämnar pandemin bakom oss. Med anledning av detta beslutade riksdagen i juni förra året att införa ett tillfälligt bidrag för upprätthållande av kollektivtrafik. Jag är väldigt glad att S-MP-regeringen i budgetpropositionen också valde att förlänga detta bidrag.

I den budgetproposition som regeringen har lagt fram finns bland annat också en viktig satsning på ett nationellt biljettsystem. Detta system ska göra det lättare för fler att välja kollektivtrafiken, också om man åker i flera regioner eller vill åka kollektivtrafik någon annanstans än i sin hemort. Jag hoppas att den nya regeringen tar detta vidare och att vi får ett system på plats som är enkelt och som fungerar för alla resenärer.

Järnvägen är i mycket stort behov av långsiktiga investeringar. I dagsläget är det trångt på våra spår. Järnvägen behöver mer kapacitet för att möjliggöra hållbart resande för fler. Det finns väldigt stora investeringsbehov. Men det finns också saker vi kan göra här och nu, med nuvarande infrastruktur, för att förbättra järnvägen och underlätta hållbart resande. Därför valde den socialdemokratiska och miljöpartistiska regeringen att i budgetpropositionen satsa 1 miljard på järnvägsunderhåll.

Jag vill också lyfta fram den satsning som regeringen föreslår att göra på vägunderhåll. Som miljöpartist är jag av klimatskäl väldigt skeptisk till att göra nyinvesteringar i väginfrastruktur. Men att underhålla de befintliga vägar vi har är en viktig fråga, inte minst för landsbygd och glesbygd. Det ska vara möjligt och säkert att ta sig fram i vårt vägnät.

Herr ålderspresident! I den nationella infrastrukturpolitiken och i den här typen av debatter är det på tok för lite fokus på cykeln. Cykeln är ett alldeles utmärkt transportmedel för flexibilitet i vardagen, för vårt klimat och för folkhälsan. Cykeln har väldigt god potential att konkurrera ut bilresor, inte minst på kortare sträckor. Ungefär hälften av de bilresor som sker i Sverige är kortare än fem kilometer, en sträcka som för de allra flesta går alldeles utmärkt att cykla. Ändå glöms cykeln ofta bort i debatter som denna.

Jag är väldigt stolt och glad över mycket av den cykelpolitik som Miljöpartiet genomförde i regeringsställning. Jag är också glad att den dåvarande S-MP-regeringen i budgetpropositionen föreslog en förstärkning av stadsmiljöavtalet för att finansiera cykelsatsningar. Det möjliggör för fler kommuner att kraftigt förstärka infrastrukturen för cykel, vilket ger fler möjlighet att välja detta transportmedel.

Det som skedde tidigare i höstas var att Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna presenterade ett gemensamt budgetförslag som därpå röstades igenom i denna kammare. Den budgeten är faktiskt ett dräpslag mot klimatarbetet. Därför väljer vi att avstå från ställningstagande vad gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 22. Vi har också ett särskilt yttrande tillsammans med Socialdemokraterna.

Det genomförs visserligen inga förändringar på detta utgiftsområde, men det är nära sammankopplat med flera andra utgiftsområden. Trafikpolitiken bör ses som en helhet, ett sammanhängande politikområde där infrastruktur, skatteregler, subventioner och andra styrmedel alla spelar roll.

För oss är det övergripande målet med trafikpolitiken att minska klimatutsläppen. Vi kan göra hur många bra investeringar i infrastruktur som helst, men gör vi inte rätt saker på de andra områdena är inte mycket vunnit. Att göra det billigare att släppa ut, som Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna valde att göra, kommer att motverka våra klimatmål. Det går inte att förbise i denna debatt.

Herr ålderspresident! Klimatet är vår tids ödesfråga, och detta utgiftsområde i statens budget är mycket viktigt för att vi ska lyckas minska utsläppen och klara Parisavtalet. Jag är stolt över att vi under våra dryga sju år i regeringsställning har kommit en bit på vägen. Men mycket återstår fortfarande.

Jag känner både hopp och oro. Jag känner hopp när jag hör delar av denna debatt och en del av de förslag som presenteras, också från andra partier. Men jag känner också stor oro över att Sverige nu kommer att styras på en statsbudget som är frammejslad av partier som uppenbarligen inte alls ser de utmaningar vi har framför oss, som inte ser behovet av att kraftigt minska trafikens utsläpp och som med enkelhet genomför en dyr reform för att öka trafikens utsläpp mitt i en klimatkris.

Jag hade hoppats att vi hade kommit längre. Jag hade hoppats att de rapporter som har kommit från bland annat IPCC hade fått effekter också i Sveriges riksdag. Detta visar på vikten av grön politik. Det visar på vikten av att fortsätta göra stora reformer för att bygga ett klimatsmart transportsystem, för att satsa på hållbara alternativ och för att minska de ohållbara transporterna.

(Applåder)

Anf. 120 MARIA STOCKHAUS (M):

Herr ålderspresident! När vi i dag diskuterar utgiftsområde 22 berör frågorna själva blodomloppet för tillväxt, sysselsättning och miljö. Jobb, pendling och omställning från fossil till fossilfritt förutsätter fungerande och hållbara transporter.

Givet det kan det tyckas märkligt att vi i vår budget inte ändrar i regeringens förslag. Är vi helt överens över blockgränserna med S och MP om infrastrukturen och budgeten för nästa år, kan någon möjligen undra. Mitt svar är: Nej, så enkelt är det inte.

Vi har snart två år av pandemi bakom oss, en period som har drabbat transportsektorn hårt. Under denna period har regeringen presenterat sin infrastrukturpolitiska proposition och pekat ut riktningen för vad vi ska göra med 800 miljarder kronor fram till 2035.

I förra veckan kom Trafikverket med sitt förslag till plan.

Riksrevisionen har under den här perioden presenterat åtta olika rapporter med förödande kritik av hanteringen av svensk infrastruktur. Detta är kritik som regeringen har gjort väldigt lite åt.

Mycket kan man säga om den politiska processen inom TU:s område under de senaste åren, men det sista man kan säga är att vi i denna kammar skulle vara överens.

Herr ålderspresident! Moderaterna vill efter valet bilda en borgerlig regering. Den regeringen bör bygga sin infrastrukturpolitik på vissa grundläggande principer. För dessa principer finns det faktiskt ganska mycket stöd i dag i denna kammare, vilket ett antal tillkännagivanden har visat, inte minst avseende den av regeringen missköta frågan om Bromma flygplats.

Efter valet har vi möjligheter att i grunden förändra politiken mot att stärka gods- och pendlingsflöden på ett hållbart sätt för att hela Sverige ska kunna leva och utvecklas.

En ny regering bör inse att utvecklingen mot fossilfria motorer gör stora framsteg. Vi befinner oss mitt i ett paradigmskifte – inom en snar framtid kommer alla trafikslag troligtvis att vara fossilfria.

Fokus måste vara på att skapa ett effektivt transportsystem där samhällsekonomisk lönsamhet och tillväxt står i fokus.

De svenska utsläppen minskar för långsamt för att vi ska kunna nå målet om nettonollutsläpp 2045. Efter sju år med en rödgrön regering ser målet ut att missas med så mycket som en tredjedel av Sveriges samlade utsläpp. Det motsvarar utsläppen från hela den svenska transportsektorn.

Ska vi ha en chans att klara av att vända utvecklingen måste de klimatsatsningar vi gör faktiskt göra nytta. Det måste ställas höga krav på effektivitet.

För att snabbt minska utsläppen satsar vi i den gemensamma budgeten mer pengar på att fånga in och lagra koldioxid. Denna teknik kan kraftigt minska utsläppen. Vi satsar 36 miljarder i vår budget. Detta ligger i och för sig inte inom TU:s område, men det påverkar utsläppen i hög grad.

En annan sak som är oerhört viktig för att människor ska våga köpa en elbil eller en laddbar bil är att laddningen kan tryggas över hela Sverige. Där vill vi satsa mer pengar. I MJU:s budget ligger 600 miljoner för att bygga ut laddmöjligheterna. Denna satsning ska gälla över flera år, för det är viktigt att laddinfrastrukturen kan säkras i hela landet.

En ny regering bör också värna och rusta den infrastruktur vi redan har. När man läser Trafikverkets underlag är det väldigt tydligt att vårt vägnät kommer att förfalla under den kommande planperioden.

Vi vill lägga mer pengar på att underhålla både järnväg och väg. Detta är det samhällsekonomiskt mest lönsamma man kan göra. Vi vill se en större satsning på att underhålla det vi har i stället för de dyra prestigeprojekt som den här regeringen vill satsa på. Det duger inte att vägstandarden fortsätter att sjunka och att man måste sänka hastigheterna för att öka trafiksäkerheten. En viktig del i vår finansiering för att kunna bygga på det som Sverige redan har är att vi säger nej till höghastighetsjärnväg.

I dag fick vi i trafikutskottet en dragning av alla de svårigheter som Trafikverket ser med att komma framåt med den här byggnationen. Frågan är när detta blir klart och om det någonsin blir klart, med tanke på hur situationen ser ut.

Man prioriterar att korta restiden något mellan Stockholm och Göteborg samt mellan Stockholm och Malmö i stället för att satsa på att människor ska kunna ta sig till och från jobbet på ett effektivt sätt. Det finns många andra projekt som vi anser är mer angelägna än att satsa på höghastighetsjärnväg.

En fråga där vi skiljer oss åt när det gäller infrastrukturen är synen på flyget. Moderaterna tycker att mobilitet och rörlighet är någonting positivt

och någonting som ska bejakas. Det är inte detta vi ska angripa när vi ska nå våra klimatmål, utan det är utsläppen.

Vi vill gärna att människor ska kunna flyga, men de ska kunna flyga fossilfritt. För att detta ska lyckas är det viktigt att Arlanda byggs ut så att det finns goda förutsättningar där. Det ska finnas laddinfrastruktur på flygplatserna så att elflygplanen kan laddas på alla flygplatser runt om i Sverige när de kommer 2025.

En annan viktig fråga för oss moderater, som kommer att vara vägledande nästa mandatperiod, är att få ordning på Trafikverkets kostnadskontroll och hur man planerar och investerar i såväl ny infrastruktur som underhåll. Det har, som sagt, kommit åtta rapporter från Riksrevisionen. Kritiken är förödande, och vi har en regering som faktiskt inte har gjort särskilt mycket för att komma åt de här problemen.

Det är miljardrullning vi pratar om. Detta leder dessutom till kraftiga förseningar av viktiga infrastrukturprojekt, vilket är väldigt allvarligt.

Frågan om Trafikverket är kanske inte något som kommer att debatteras i själva valrörelsen, men av alla frågor inom vårt område är just detta den fråga som känns mest angelägen när en ny borgerlig regering tar över makten. Vi behöver se till att de 800 miljarder som ska satsas under nästa planperiod verkligen gör nytta och att projekten blir verklighet.

Med detta, herr ålderspresident, vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 121 TERES LINDBERG (S) replik:

Herr ålderspresident! Man blir nästan lite full i skratt när ledamoten Maria Stockhaus står här och pratar om reformer i deras budgetförslag som de inte röstar på. De röstar ju faktiskt på ett gemensamt förslag från Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Jag tycker att det är lite spännande.

Jag skulle vilja ställa en fråga: Varför röstar ni inte på den budget som du, Maria Stockhaus, står här och pratar om?

Sedan fortsatte Maria Stockhaus att prata om att partierna inte alls är överens. Vi hade ju en ganska ingående debatt här i förra veckan om Bromma flygplats, och så sent som i dag gick Maria Stockhaus partiledare ut och bjöd upp till dans gällande just att säkra kapaciteten på Arlanda och därmed kunna lägga ned Bromma. På vilket sätt är partierna då inte överens?

Detta är ju viktiga frågor för svensk tillväxt och konkurrenskraft.

Man blir lite fundersam. Om det nu är så att ni i Moderaterna har en massa bra förslag, inte röstar på dem och sedan hävdar att vi inte är överens när ni röstar på just Socialdemokraternas och Miljöpartiets budgetförslag – eller numera Moderaternas, Sverigedemokraternas och Kristdemokraternas förslag på utgiftsområde 26 – får du gärna definiera var vi inte är överens här i kammaren i dag.

Anf. 122 MARIA STOCKHAUS (M) replik:

Herr ålderspresident! Jag skulle vilja förtydliga en sak. I den intervju som gjordes med Ulf Kristersson i Dagens industri säger han någonting som vi alltid har stått för, nämligen att vi vill att Arlanda ska utvecklas till Nordens ledande flygplats och att det krävs beslut.

Vi behöver lyfta upp Arlandarådet och inleda en ny Arlandaförhandling för att säkra Arlandas utveckling. Allt detta ska ske innan vi över

huvud taget är beredda att diskutera Brommas framtid. Vi är alltså inte överens med denna regering om att lägga ned Bromma i det här läget, utan vi vill att man först säkrar utvecklingen av Arlanda. Sedan kan vi ta en diskussion om Bromma.

När det gäller fördelningen av pengarna för 2023 är vi om möjligt överens, eftersom våra budgetar ser likadana ut när det gäller UO22. När det gäller inriktningen på infrastrukturpolitiken framöver är det dock väldigt tydligt att det är väldigt lite som vi faktiskt är överens om.

Anf. 123 TERES LINDBERG (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag vill bara förtydliga att Socialdemokraterna alldeles nyligen hade partikongress, och vi beslutade just om att vi vill säkra kapaciteten på Arlanda. Det möjliggör en nedläggning av Bromma flygplats. Jag har svårt att se varför vi inte är överens om det. Men Moderaterna är välkomna att dansa på den planhalvan också.

Maria Stockhaus nämnde lite andra problematiska saker i sitt anförande, inte minst frågor om infrastrukturpropositionen. Jag vill förtydliga vad som faktiskt ligger i de planerna när det kommer till höghastighetsjärnvägen. Det handlar nämligen om ändarna. Man säger att man är emot höghastighetsjärnvägen och vill flytta nyinvesteringar i järnväg till andra delar.

Vad är det som ska bort? Är det Lund–Hässleholm, Linköping–Järna eller Göteborg–Borås? Det är nämligen vad det handlar om. Man kan inte ta bort resurserna för de delarna och tro att det inte får effekt. Något måste man välja bort.

Anf. 124 MARIA STOCKHAUS (M) replik:

Herr ålderspresident! Jag vill än en gång förtydliga att vi vill se en utveckling av Arlanda innan vi ens är intresserade av att diskutera Bromma flygplats framtid. Det stämmer över huvud taget inte överens med det beslut på Socialdemokraternas kongress som Teres Lindberg redogjorde för.

Det har uppdragats problem när det gäller höghastighetsjärnvägen. På trafikutskottets sammanträde i dag var det tydligt att problemen är enorma när det gäller dragningar. Det har att göra med att man vill köra i hög hastighet och att man inte vill lägga till stationer som skulle underlätta för pendling.

Det finns mycket att göra där för att få ned kostnaderna, till exempel att dra järnvägen i närheten av befintlig järnväg och att sänka hastigheten. Där finns det möjlighet att minska kostnaderna.

Vi ser också att det finns behov av de sträckningarna. Men det går att göra på ett annat sätt än det är planerat enligt höghastighetsjärnvägsprojektet.

Anf. 125 JENS HOLM (V) replik:

Herr ålderspresident! Den dragning som Maria Stockhaus refererar till ägde rum på trafikutskottet i dag och handlade snarare om att det är moderatledda kommuner som motsätter sig ny järnväg. Inte undra på att det går lite långsammare, när moderatledda kommuner hela tiden obstruerar.

På tal om att vissa saker går lite långsamt var det intressant att höra om Moderaternas klimatpolitik, som snabbt skymtade förbi i Stockhaus anförande. Bland annat nämndes stora satsningar på koldioxidlagring, så kallad

CCS. Jag tyckte att Maria Stockhaus nämnde siffran 36 miljarder kronor till det syftet. 36 miljarder kronor är en gigantisk summa, ifall det är så mycket pengar Moderaterna vill lägga på koldioxidlagring.

Eftersom Moderaterna är måna om att få snabb effekt av klimatpolitiken skulle jag vilja veta vad Moderaternas plan är för de stora satsningarna på koldioxidlagring. När kan det med Moderaternas plan börja lagras koldioxid inom ramen för den koldioxidlagring som de vill satsa på? Alla vet ju att det är en teknik som inte finns eller fungerar ännu. Många tror också att det kan ta väldigt lång tid innan vi kan få någon nytta av eventuell koldioxidlagring.

Min andra fråga rör den bränsleskatt som Moderaterna nu har röstat igenom med SD och KD. Den leder till något billigare bränsle, men utsläppen kommer att öka. Jag har hört från forskare att utsläppen kommer att öka med 150 000 ton koldioxid redan nästa år. Är det effektiv klimatpolitik, Maria Stockhaus?

Anf. 126 MARIA STOCKHAUS (M) replik:

Herr ålderspresident! Det här med att ta lång tid gäller inte minst höghastighetsjärnvägen, som också ska vara ett miljö- och klimatprojekt men som tyvärr inte verkar bli klar till 2045, och då lär alla trafikslag vara fossilfria. Det finns alltså ingen möjlighet att hämta hem den koldioxidskuld man bygger upp under den tid man bygger järnvägen.

När det gäller de kommunalråd som motsätter sig det här, vilket i och för sig inte bara är moderata kommunalråd, handlar det om väldigt stor påverkan på kommunerna. Det är både att jungfrulig mark tas i anspråk och att det är stora projekt under en del av deras tätorter. Men de får ingen glädje av det, eftersom det inte blir någon station som möjliggör för bättre pendling för deras invånare. Jag har full förståelse för att kommunalråd i de kommunerna inte kan ställa sig bakom det här. Det blir stor påverkan på den enskilda kommunen, men kommunen får väldigt lite tillbaka.

Man behöver titta på hur man kan dra järnvägen på ett annat sätt. Det viktiga är framför allt hur vi kan underlätta för pendling med tåg. Som projektet ser ut nu finns inte den inriktningen över huvud taget. Det är där vi kan se inte minst stora klimatvinster men också samhällsekonomiska vinster.

Som höghastighetsjärnvägsprojektet ser ut nu är det kraftigt olönsamt. Det finns många andra åtgärder som skulle ge större påverkan på klimatet än just höghastighetsjärnvägen, som kostar ofantliga summor.

Anf. 127 JENS HOLM (V) replik:

Herr ålderspresident! Jag ställde två konkreta frågor i min förra replik. Jag får repetera dem.

Det gäller den koldioxidlagringssatsning som Maria Stockhaus talade om i sitt anförande. När kan Sverige dra nytta av den, apropå snabbt resultat av klimatpolitiken?

Min andra fråga gäller om vi kommer att ställa om snabbare eller långsammare ifall man sänker bensin- och dieselskatten, som Moderaterna nu har röstat för.

Anf. 128 MARIA STOCKHAUS (M) replik:

Herr ålderspresident! Vill man säkerställa att människor ska känna sig trygga med att skaffa en laddbar bil behöver man satsa på att bygga ut laddinfrastrukturen. Vi måste också se till att det finns ren el att tillgå, så att vi inte använder oljekraftstillverkad el i våra system för att ladda bilarna. Det är klart att det ändå blir vissa miljövinster, men det blir mer begränsat.

Det viktiga för att få igång klimatomställningen av personbilstransporterna är alltså att säkerställa att vi har laddinfrastruktur så att människor vågar lita på att de kan ladda bilen. Det ska i sin tur inte kosta en förmögenhet, vilket det gör i dag – tack vare att man har stängt fullt fungerande kärnkraftverk och därmed äventyrat vår tillgång till ren el i alla delar av Sverige.

Anf. 129 AXEL HALLBERG (MP) replik:

Herr ålderspresident! Det är positivt att Maria Stockhaus talade om hållbarhet i anförandet. Men det handlar väldigt mycket om tekniska lösningar. Det är elflyg, som ska vara här 2025, och det är storskalig koldioxidinlagring. Men det är väldigt lite politik och väldigt mycket förhoppningar. Det är som att teknikoptimismen som ideologi ska minska utsläppen, som att ju mer Moderaterna hoppas på häftiga tekniska lösningar, desto snabbare kommer utsläppen att minska.

Sanningen är att utsläppen måste minska otroligt snabbt, och tekniken finns inte där, vare sig vad gäller elflyg eller vad gäller koldioxidinlagring. Jag blir därför nyfiken på om det finns någonting som Moderaterna tycker att vi måste sluta med. Finns det någonting som ska minska, till exempel flygande eller bilism? Eller ska vi bara göra mer och mer av allt och sitta och hoppas på att de nya tekniska lösningarna snart kommer, så att alla våra problem kommer att försvinna?

Anf. 130 MARIA STOCKHAUS (M) replik:

Herr ålderspresident! Det finns all anledning att vara teknikoptimist. Jag klev för två år sedan in och tog över ansvaret för infrastrukturfrågorna för Moderaternas del. Då var det ingen som trodde att tunga transporter skulle kunna gå på batteridrift. Nu ser vi de första lastbilarna börja rulla ut. Det är en fantastisk utveckling som vi ska bejaka.

Det är viktigt att vi skapar ett effektivt transportsystem så att de transporter vi behöver, oavsett om det gäller av personer eller gods, sker så effektivt som möjligt. Tyvärr har vi framför oss en infrastrukturplan där en stor del äts upp av en höghastighetsjärnväg. Den kommer inte att skapa effektivitet i vårt transportsystem eller bygga bort de flaskhalsar vi har i både järnvägssystemet och vägsystemet.

Det finns även ett tillkännagivande om att satsa på isbrytare för att säkerställa att norra Sverige kan lita på att transporter fungerar sjövägen även vintertid.

Det finns alltså oerhört mycket vi kan göra för att effektivisera vårt transportsystem och därmed minska behovet av antalet rörelser. Men jag tycker inte att själva mobiliteten är något vi ska begränsa.

Anf. 131 AXEL HALLBERG (MP) replik:

Herr ålderspresident! Om det är mobilitet man eftersträvar är höghastighetståg i allra högsta grad något positivt. De gör det enklare och snabbare för människor att resa.

Svenska Miljöinstitutet säger att biltrafiken måste minska om vi ska nå 2030-målet och att det inte räcker med biobränslen och elektrifiering. Vi måste också köra mindre bil. Men det kommer inte att ske av sig självt. För att det ska vara möjligt krävs politik. Då måste vi ha politiska förslag som minskar bilismen.

Jag vill därför fråga Maria Stockhaus vilka politiska förslag Moderaterna har för att minska bilismen, vilket är nödvändigt om vi ska nå 2030-målet.

Anf. 132 MARIA STOCKHAUS (M) replik:

Herr ålderspresident! Jag tror att lösningen finns i mer elektrifiering och biobränslen. Där har vi ett problem i dag med tanke på att vi inte klarar av att leverera tillräckligt med ren el. Människor vågar inte lita på att det går att ladda bilen med ren el. Just nu körs till exempel Karlshamnsverket, där man bränner 140 000 liter olja i timmen. Vi behöver säkerställa att vi har fossilfri el framöver för att kunna ladda våra bilar.

Vi behöver också skapa ett effektivt transportsystem och bejaka den teknikutveckling som vi ser inom delningsekonomin. Genom det skulle människor ha möjlighet att dela resurser och mobilitet på ett sätt som inte är möjligt i dag.

Jag tycker fortfarande att teknikutveckling för bränsle och för att skapa ett effektivt transportsystem i form av olika delningsmöjligheter är vägen framåt, inte att hindra människors resande.

Anf. 133 THOMAS MORELL (SD):

Herr ålderspresident! Vi hanterar nu trafikutskottets betänkande nummer 1, *Utgiftsområde 22 Kommunikationer*. Sverigedemokraterna står bakom betänkandet, och jag yrkar således bifall till förslaget i betänkandet.

Herr ålderspresident! En väl fungerande infrastruktur är nödvändig i vårt moderna samhälle. Både gods- och persontransporter är beroende av vägar, järnvägar, flyg och sjöfart. Det har diskuterats här att vi måste begränsa det ena och det andra. Jag är ingenjör i botten, så jag kan se både barn och barnbarn i ögonen och säga att vi kommer att lösa det här. Vad som är viktigt är att ha fokus på att det är teknikneutralt. Målet måste vara att minska utsläppen, inte att begränsa rörligheten, för då blir det galet.

Sverige är ett avlångt land, och det innebär naturligtvis att gods transporteras långa sträckor för att sedan exporteras ut i övriga världen. Det finns inget motsatsförhållande mellan de olika transportslagen, utan de är snarare beroende av varandra. Lastbilen är ofta en förutsättning för att godset ska nå en järnväg eller en hamn. Samma förhållande gäller när godset kommer med båt eller tåg. Då tar lastbilen över godset för att slutligen leverera till kund. För oss sverigedemokrater är det viktigt att utveckla infrastrukturen i hela landet.

Den 30 november presenterade Trafikverket sin infrastrukturplan för perioden 2022–2033. Vi ska inte behandla denna plan i det här betänkandet, men det finns ändå en hel del anmärkningsvärda påståenden i planen. Den infrastrukturplan som nu föreslagits kommer att slå undan benen för

en stor del av landets små och medelstora företag. Det är oftast just dessa företag som använder och är beroende av det finmaskiga vägnätet.

Om detta vägnät skriver Trafikverket följande i sitt förslag: ”Risken för mindre störningar och tillfälliga restriktioner kommer att öka på denna del av vägnätet. Trafikverket kommer att säkerställa att vägarna inte blir så dåliga att framkomligheten för lätt trafik påverkas.”

Fundera ett ögonblick över formuleringen i sista meningen! Det är den lätta trafiken som ska prioriteras. Det är ett synnerligen märkligt uttalande från den vägghållare som ansvarar för att vägnätet ska vara farbart i hela landet. I det finmaskiga nätet sker omfattande transporter med tunga fordon, eftersom merparten av vår matproduktion och skogsindustri finns där. Om vägnätet börjar bli så dåligt att matproduktionen hotas är situationen allvarlig.

Lika illa är det på järnvägssidan. Låt mig än en gång citera ur texten: ”De lägre trafikerade banorna kommer att få ett försämrat tekniskt tillstånd, med försämrade robusthet, ökad risk för trafikpåverkan och tillfälliga hastighetsnedsättningar.” Det här går stick i stäv med det vi vill uppnå. Det är anmärkningsvärt.

Herr ålderspresident! Låt mig ge två exempel av flera som Sverigedemokraterna har som förslag för att utveckla infrastrukturen.

Sverigedemokraterna vill bygga fyrspar mellan Alingsås och Göteborg, det vill säga ytterligare ett dubbelspar. En sådan utbyggnad skulle innebära en dramatisk förbättring för trafiken på Västra stambanan. Dessutom får man det till avsevärt lägre kostnad än en höghastighetsjärnväg.

Vi vill även att Inlandsbanan rustas upp. Inlandsbanan sträcker sig från Gällivare i norr till Kristinehamn i söder. Sträckningen mellan Mora och Filipstad är nedlagd sedan många år. Mellan Filipstad och Daglösen sker viss trafik, något som kallas vagnuttagning. Mellan Daglösen och Kristinehamn är trafiken i full gång. Genom förstärkningar av nuvarande bansträckning och återstart av den nedlagda delen av Inlandsbanan får vi ett väl fungerande stråk för gods genom inlandet, och samtidigt kan man återuppta persontrafik.

För godsets del finns tre olika alternativ för vidare färd söderut:

- väster sida av Vänern ned mot hamnarna i Uddevalla och Göteborg
- omlastning i Kristinehamn till båt
- öster sida om Vänern ned mot kontinenten.

Med en upprustad inlandsbana får vi ett robust järnvägssystem med god kapacitet i den norra delen av Sverige. Genom att skapa en godskorridor på Inlandsbanan kan kapaciteten i järnvägsnätet i övre Norrland totalt sett öka. Dessutom skapas en redundans i systemet som saknas i dag.

När vi ändå har temat om effektiva transporter uppe för diskussion måste jag få kommentera den motsatta utveckling vi ser inom transportsektorn i dag. Alltmer gods flyttas från järnvägssystemet till utländska så kallade Europadragare som oftast har en bruttovikt på 40 ton. Inte heller de svenska åkerierna klarar konkurrensen från den oseriösa trafiken som tar över alltmer av inrikes godstransporter. Ur miljösynpunkt är den här utvecklingen fullständigt förkastlig då det går tre Europadragare på två fullstora svenska ekipage.

Herr ålderspresident! Om vi ska skapa en sund, miljövänlig och fungerande transportmarknad där vägtransporter, järnväg och sjöfart kan utveckla en sund och hållbar transportnäring måste krafttag tas mot de aktörer som inte följer gällande regelverk för godstransporter. Någoting är riktigt galet med en transportnäring som flyttar gods från effektiva och miljövänliga transportslag till små och energikrävande enheter. Får vi inte ordning och reda i transportbranschen lär alla ambitioner om förnybara drivmedel, en fossilfri fordonsflotta och eldrift förbli just drömmar.

Herr ålderspresident! Till sist vill jag säga några ord om vägunderhåll. Årets vintersäsong har startat med besked. Flera svåra olyckor har inträffat, och stopp rapporteras nästan dagligen när utländska fordon blockerar vägen. Den främsta orsaken är dåliga däck och felaktigt lastade ekipage. När dessa så kallade Europadragare blir stående blockerar de vägen för de fordon som har korrekt däckutrustning. De blockerar också vägen för räddningsinsatser, det vill säga räddningstjänst, ambulans, polis och så vidare. Detta är inte en hållbar situation.

Vägunderhåll är viktigt oavsett om det är fråga om sommarväg eller vinterväg. Trafikanterna kan med rätta förvänta sig att vägarna håller en god standard. Jag får ofta bilder sända till mig i datorn där man ser att vägarna knappt är farbara på grund av uteblivna insatser i halkbekämpningen. Människor åker på sina skor där vägbanan snarare är att betrakta som skridskois än väg. Trafikverket har ett stort ansvar att säkerställa en godtagbar standard på vinterväghållningen.

Det kan inte nog påpekas hur viktiga transporter är i vårt land. Vi är i stort behov av alla transportslag såsom flyg, sjöfart, järnväg och väg. Sverigedemokraterna har tillsammans med andra partier tydligt markerat vikten av att Bromma finns kvar till dess att Arlanda är anpassat för att även ta hand om Brommas flygrörelser. För oss sverigedemokrater är det därför viktigt att det görs långsiktiga satsningar inom hela infrastrukturen så att vi får ett väl fungerande transportsystem oavsett årstid.

Anf. 134 MIKAEL LARSSON (C) replik:

Herr ålderspresident! Tack, Thomas Morell, för anförandet! Jag har en fråga på Thomas Morells anförande som är kopplad till bredband och digitalisering. Jag tror att jag lyssnade hela tiden – jag hoppas att jag gjorde det – men jag hörde inte Thomas Morell nämna någon satsning som Sverigedemokraterna vill göra på bredbandsutbyggnaden i Sverige.

Om jag har förstått satsningen i Sverigedemokraternas budgetförslag är det 550 miljoner till fortsatt bredbandsutbyggnad i landet. Min fråga till Thomas Morell, herr ålderspresident, är egentligen: Anser Sverigedemokraterna att denna summa räcker för fortsatt bredbandsutbyggnad i Sverige, och tror man att vi kommer att nå de uppsatta målen för bredbandsutbyggnaden i Sverige med den satsning som Sverigedemokraterna vill göra?

Anf. 135 THOMAS MORELL (SD) replik:

Herr ålderspresident! Jag ska försöka svara på frågan. Nu är det så att vi har gått in i en gemensam budget. Vi skulle nog vilja göra större satsningar, för vi har föreslagit mer själva. Men eftersom vi har en gemensam budget får vi föra fram denna åsikt. Det hindrar dock inte att vi i framtiden kan göra ytterligare satsningar.

Det är precis som Mikael Larsson säger. Bredbandet är oerhört viktigt för den industriella verksamheten ute på landsbygden. Och alltmer är digitaliserat. Det är övervakning av mjölkningsprocesser i ladugården och så vidare. Även om vi befinner oss uppe i Dikanäs i fjällvärlden måste den infrastrukturen fungera. Det är en lika viktig infrastruktur som den på väg eller järnväg.

Vi kommer att föreslå satsningar framöver, men vi får lugna oss lite grann och vänta tills vi kommer i ett annat läge.

Anf. 136 MIKAEL LARSSON (C) replik:

Herr ålderspresident! Tack, Thomas Morell, för svaret! Det är precis som Thomas Morell säger. Det är oerhört viktigt att vi har en fortsatt bredbandsutbyggnad i landet. Man kan titta på de satsningar som Sverigedemokraterna vill göra med de pengar som de lägger på detta. Man kan även titta på vad M och KD lägger på detta. Bland annat vi i Centerpartiet lägger ofantligt mycket mer pengar på det här.

När man nu gick in i detta budgetsamarbete kan jag tycka att det är konstigt att man inte valde att satsa exempelvis på fortsatt bredbandsutbyggnad i landet. Vi har ju exempelvis sett att digitaliseringen har blivit ännu mer viktig i pandemins spår. Jag tycker att det är lite konstigt att man inte skrev sig samman om detta och gjorde en satsning på bredbandsutbyggnaden i landet från M:s, KD:s och SD:s sida.

Anf. 137 THOMAS MORELL (SD) replik:

Herr ålderspresident! Vi kan tillåta oss att titta lite grann i kristallkulan. Vi kommer att arbeta för att de 104 miljarder som ligger i Trafikverkets infrastrukturplan ska läggas på andra viktiga insatser i vår infrastruktur. Då frigör man rätt mycket pengar som kan användas till att restaurera vårt befintliga järnvägssystem och vägsystemet, men man kan också göra satsningar på bredband där det behövs.

Man kan frigöra rätt mycket pengar om man tar detta i stället för de höghastighetståg som egentligen inte är till någon nytta, om man ska se till hela Sveriges möjlighet att leva. Om vi tillåter oss att titta i kristallkulan ser vi att det finns en rätt stor summa pengar som vi kan använda även till bredband.

Anf. 138 MAGNUS JACOBSSON (KD):

Herr ålderspresident! Jag minns en ung SSU:are i valrörelsen 94 – jag var själv KDU:are – vid namn Miguel Odhner. Han är numera kommunstyrelsens ordförande i Kungälv. Han började egentligen varen debatt ungefär så här: Sverige kan, kan bättre.

Det är lite grann det som är min känsla när jag står här i dag och funderar på svensk infrastruktur: Vi kan, kan bättre.

Svensk infrastruktur har varit kraftigt eftersatt under ett stort antal år, vilket gör att både vägar och järnvägar lider brist på underhåll. Effekten av det bristfälliga underhållet är att vi ser hur gods- och persontåg fastnar ute på spåret, vilket skapar stora problem för resenärer, transportörer och företag som väntar på att godset ska komma fram.

Vi ser också hur Trafikverket, regioner, kommuner och enskilda väg-hållare får allt svårare att upprätthålla en god standard på vägarna. En effekt av detta är exempelvis att Trafikverket har sänkt hastigheten på en

del vägar. Det minskar slitaget på vägarna samtidigt som trafiksäkerheten bibehålls trots att vägarna blir sämre. Men det innebär också att det tar längre tid att komma till jobbet för dem som bor runt dessa vägar. De får sämre mobilitet.

Vid sidan av de problem som vi ser inom väg- och järnvägstrafiken har vi även problem inom sjöfarten. Hamnar behöver muddras. Broar och slussar behöver renoveras. Vägar och järnvägar behöver utvecklas så att hamnarna kan betjäna näringslivet och övriga resenärer på ett bra sätt.

Vi ser att bredbandet framför allt på landsbygden inte byggs ut i den takt som vi tänker oss, och vi ser att postservicen försämras. Vi ser även hur man i delar av landsbygden börjar få problem med att få sin morgontidning. Det pågår alltså försämringar som vi behöver ta med oss i dessa diskussioner.

Herr ålderspresident! I veckan kom äntligen Trafikverkets utkast till nationell plan för 2022–2033. Denna plan bygger på regeringens långsiktiga ekonomiska ramar. Det är ramarna vi i dag diskuterar, men dessa dokument hänger ihop lite grann.

Med tanke på de stora problem som finns inom infrastrukturen är vi många som hoppades på denna plan, men tyvärr är den samlade bedömningen att i princip alla är missnöjda.

Enligt planen kommer vi inte att kunna återställa vägar med nuvarande resurser, utan vägarna kommer även fortsättningsvis att försämras samtidigt som alltför få nyinvesteringar sker. Även om det i planen och i den budget som vi i dag diskuterar görs stora investeringar på järnvägens område kan vi konstatera att höghastighetståg inte blir färdigbyggda under den planperioden. Norrland får inte ett sammanhängande järnvägssystem. Stockholm–Oslo kommer inte att utvecklas. Oslo–Göteborg–Köpenhamn finns inte med. En ny förbindelse mellan Sverige och Danmark saknas. Förstärkning av södra Bohusbanan och Alingsås–Göteborg finns inte med. Nya Ostkustbanan och Norrbotniabanan färdigställs inte. ERTMS blir inte heller färdigt.

Kort och gott: Vi ser stora satsningar på järnväg men inget som gör att vi får fungerande gods- eller persontrafikstråk. Ska järnvägen vara framgångsrik måste den fungera som ett system, men Trafikverkets plan fortsätter att hantera järnvägen som ett lapptäcke. Det är också effekten av de budgetar som är lagda över tid.

Planen svarar inte heller på hur sjöfarten ska fungera i Bottenviken när våra nuvarande isbrytare går i pension. Det finns inte heller någon strategi för framtida nationella och internationella flyg. Faktum är att ska vi utveckla Sverige även på flygsidan måste vi diskutera Arlanda. Vi måste troligtvis även framgent, vilket jag hade uppe i debatten i förra veckan, diskutera någon form av större flygplats i norra Sverige. Och vi kommer nog att få bejaka att Köpenhamn är huvudflygplatsen för många av oss som bor i södra Sverige.

Samtidigt sker mycket positivt på flygsidan. Det är teknikutveckling. Svenska företag ligger så långt i framkant att det de gör i Sverige faktiskt leder till en miljöförbättring i hela världen.

Här finns egentligen inte några tydliga investeringar som får CO₂-utsläppen att minska. Framtidens teknik finns redan, men om transportsektorn ska ställa om måste infrastrukturen avseende el och laddstationer

samt naturgas- och vätgasstationer byggas ut. Vi måste också säkerställa att den nya tekniken är säker och fungerar oavsett väder eller årstid.

Herr ålderspresident! I de planer som nu finns avsätter man egentligen 80 procent av alla investeringar på järnväg, 15 procent till väginvesteringar och 5 procent till sjöfart. Trots det kommer inte järnvägsinvesteringarna att resultera i några större överflyttningar från väg till järnväg.

Herr ålderspresident! Vi har stora utmaningar, men tyvärr ser vi inte att vi i dag fullt ut svarar på hur vi ska hantera dessa utmaningar. I stället ser vi hur Trafikverket och näringslivet om och om igen varnar för att bristen på resurser i praktiken leder till att vi inte kommer att klara av att bygga upp och vidmakthålla en infrastruktur som tar sociala, ekonomiska och ekologiska hänsyn.

Från kristdemokratiskt håll har vi försökt att möta denna brist på resurser genom två olika förslag. Dels anser vi att kommuner ska äga rätt att medfinansiera olika infrastrukturprojekt via bompeng. Vi anser också att dagens fordons- och bränslebeskattning måste förändras om vi ska klara av framtidens klimatförändringar samt finansiering av vår infrastruktur.

Samtidigt kommer det inte räcka med dessa förändringar. Ska vi klara av alla de behov som finns måste vi hitta nya sätt att finansiera vår infrastruktur. Vi har tidigare använt oss av lånefinansiering av exempelvis Öresundsbron och Arlandabanan, vilket visar att det går att hitta andra lösningar.

Ska vi lösa stora investeringar som Nya Ostkustbanan, Europaspåret Landskrona–Köpenhamn, en ny Ölandsbro, Oslo–Stockholm och Oslo–Göteborg–Köpenhamn måste vi hitta nya finansieringslösningar.

Herr ålderspresident! Vi står inför stora utmaningar, och ska vi lösa dessa behov behöver vi en ny regering som tar tag i dessa stora utmaningar. Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

För övrigt anser jag att samtalsklimatet inom politiken mår bra av att vi samtalar mer och anklagar mindre. Med detta önskar jag alla som lyssnar en kommande god jul.

(Applåder)

I detta anförande instämde Magnus Oscarsson (KD).

Anf. 139 JENS HOLM (V) replik:

Herr ålderspresident! Jag delar till stor del Magnus Jacobssons analys av Trafikverkets förslag till infrastrukturplan. En stor del av väg- och järnvägsnätet kommer att changera under de kommande elva åren. Det är kort och gott för lite pengar till underhåll. Precis som Jacobsson var inne på är det också för lite pengar till nybyggnation. Inte minst ett antal väldigt viktiga järnvägsobjekt kommer inte att bli klara i tid.

Jag noterar att de 355 miljoner kronor som Kristdemokraterna anslår i omprioritering på det här budgetområdet inte riktigt kommer att räcka till för att rusta upp vägar och järnvägar som står och förfaller i vårt land. Vi behöver göra omprioriteringar inom de förväntade utgifterna inom infrastrukturen.

Därför skulle jag vilja fråga Magnus Jacobsson varför Kristdemokraterna är sådana anhängare av att bygga nya motorvägar i våra storstäder. Trafikverket föreslår att en helt ny motorväg ska byggas här i Stockholm

– Tvärförbindelse Södertörn, en 2 mil lång ny motorväg som kommer att kosta minst 16 miljarder. Det är nästan 1 miljon kronor per meter.

Varför ska vi bygga så stora motorvägar här i Stockholmsområdet? Det här är ju pengar som skulle kunna göra nytta ute i glesbygden. Jag trodde att Magnus Jacobsson var anhängare av investeringar i glesbygd och inte att alla pengar ska gå till storstäderna. Har jag tagit fel?

Anf. 140 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Herr ålderspresident! Nej, Jens Holm har alldeles rätt. Jag värnar glesbygden och lyfter fram den i princip i alla mina inlägg här i kammaren.

Samtidigt är det så, och det har vi debatterat tidigare, att det inte går att skapa välfärd om man inte har ett fungerande näringsliv. Det går inte att skapa välfärd om det inte pågår handel.

Det finns de som trott att produktionen skapar välfärd och har testat det tidigare. Men om du producerar någonting som står på lagret har du egentligen bara producerat en kostnad och miljöförstöring. Det är när det du producerar möter någon annan, när det sker ett handelsutbyte, som välfärden skapas.

För att göra de här handelsutbytena behöver vi sjöfarten. Vi behöver järnvägarna, vi behöver flyget och vi behöver bredbandet. Och hör och häpna: Även om Vänstern har svårt att acceptera det, herr ålderspresident, behöver vi väl fungerande vägar både i Stockholm och i glesbygden.

Anf. 141 JENS HOLM (V) replik:

Herr ålderspresident! Jag kan instämma i det, men Magnus Jacobsson svarar inte på min fråga. När Trafikverket nu i den plan som Magnus Jacobsson ganska detaljerat recenserade lägger in ett förslag på en helt ny motorväg här i Stockholm som kommer att kosta 16 miljarder kronor, hur blir det då med upprustningen av Bohusbanan? Hur blir det då med vägar i glesbygd? Pengarna kommer att gå till Stockholm för att bygga ny motorväg.

Jag har aldrig hört Magnus Jacobsson eller Kristdemokraterna motsätta sig det här stora förslaget. Är Kristdemokraterna verkligen anhängare av att så mycket pengar ska läggas på en ny motorväg i Stockholm, som dessutom avfärdas av Naturvårdsverket eftersom den kommer att leda till ökad trafik och ökade utsläpp? Vi vet ju att de godstransporter som ska göras på Södertörn kan göras på järnväg och med inre sjöfart i stället för på en ny motorväg.

Varför vill ni bygga nya motorvägar i Stockholm, Magnus Jacobsson?

Anf. 142 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Herr ålderspresident! Det är helt korrekt att vi är positiva till denna motorväg. Den kommer att leda till en ökad välfärd och underlätta för alla som bor i Stockholmsregionen, vilket i sig är positivt.

Jag delar ledamoten Jens Holms uppfattning att man måste våga prioritera. I vårt eget budgetförslag, som vi just i dag inte röstar på men där vi ändå har lyft fram vår framtidsvision, pekar vi på att exempelvis de resurser som läggs på höghastighetståg behöver omfördelas till annat.

På rikstinget har vi sagt att vi egentligen inte står bakom höghastighetståg, men vi har också sagt att om det finns en majoritet som vill bygga måste man göra det utanför plan. I dagsläget blir det annars en gökunge,

och vi har till exempel varit beredda att satsa mer på Alingsås in mot Göteborg, väl medvetna om att Borås–Göteborg får vänta en stund.

Man måste in med nya resurser om det ska fungera med den typen av projekt.

Prot. 2021/22:42

9 december

Kommunikationer

Anf. 143 AXEL HALLBERG (MP) replik:

Herr ålderspresident! Magnus Jacobsson lyfte i sitt anförande fram att det förslag till nationell plan som Trafikverket har presenterat innebär en relativt begränsad överflyttning till järnväg. Det är sant, och det är såklart otroligt tråkigt. Det krävs mer för att få till en stor överflyttning, och då kan vi inte bara satsa på det som är bra; vi måste faktiskt också minska på det som är dåligt och sluta med det.

En sak som jag är relativt övertygad om är att det inte kommer att hjälpa överflyttningen att göra det billigare att släppa ut genom att sänka bensinskatten. Svenska Miljöinstitutet säger att för att vi ska nå 2030-målet måste biltrafiken minska.

Kopplat till just överflyttning har jag därför två frågor till Magnus Jacobsson. Den första är: Hur påverkas överflyttningen till järnväg och till andra hållbara transportmedel av att man sänker bensinskatten? Den andra frågan är om Kristdemokraterna är beredda att genomföra politik för att minska biltrafiken.

Anf. 144 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Herr ålderspresident! På fråga två är svaret nej. På fråga ett är svaret också nej.

Vi kommer inte att bidra till att avveckla biltrafik. Vi är inte ute efter att minska biltrafiken. Vi är ute efter att se till att den är miljövänlig. Det är ett helt annat perspektiv.

När det gäller skattesänkningen på 50 öre är det korrekt, det som förs fram: Det leder inte till mindre CO₂-utsläpp. Å andra sidan är det inte heller det som förändrar hela infrastrukturen.

Menar vi allvar med att vi ska förändra utsläppen från fordonsflottan behöver vi börja diskutera helt nya energisystem. Då måste vi få ut ledningar längs med vägar, och vi måste få laddstationer. Vi måste få fram vätgastankar. Vi behöver jobba med den nya frysta tekniken för bio-bränsle. Det är en helt annan diskussion.

Dessa 50 öre blir en symbol i två riktningar. De blir en symbol från vår sida där vi säger att vi tycker att landsbygden är viktig. Det blir en symbol från er sida, Axel Hallberg, där ni säger: Titta här – nu har man gett upp alla miljömål! Och inget av det är sant, höll jag på att säga. Det är 50 öre vi diskuterar.

I realiteten är det så här: Om vi vill förbättra våra miljömål, få en fungerande infrastruktur och värna det svenska näringslivet och den svenska landsbygden behöver vi mer el. Då behöver vi mer ny teknik. Vi behöver vara mer positiva, och då handlar det inte om att ha förslag, idéer och tankar om att begränsa tillväxt. Den starkaste faktorn för färre som svälter, färre som är utan vatten och färre som lider är tillväxt. Det har vi sett under hela min generations tid; jag var ung på 80-talet, och det är en otrolig skillnad i välfärd mellan då och i dag. Det har skett genom tillväxt, och så kommer det att bli även nu när det gäller miljöfrågorna.

Anf. 145 AXEL HALLBERG (MP) replik:

Herr ålderspresident! Nej, bensinskatten är inte symbolpolitik. Att beskatta koldioxid och beskatta utsläpp är tvärtom det absolut mest effektiva vi kan göra för att minska utsläppen. Det är ju inte heller så att sänkningen av bensinskatten bara inte minskar utsläppen, som Magnus Jacobsson säger, utan det är faktiskt så att den ökar utsläppen. Det går i helt fel riktning. Det är ju inte så att den bara inte har någon effekt alls, utan riktningen är helt fel.

Magnus Jacobsson säger också att Kristdemokraterna inte är beredda att göra någonting alls för att minska utsläppen. Men Svenska Miljöinstitutet säger att biltrafiken måste minska om vi ska klara 2030-målet; det räcker inte med enbart biobränslen och elektrifiering. Innebär det att Kristdemokraterna har övergett 2030-målet? Är det så jag ska tolka detta?

Anf. 146 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Herr ålderspresident! Då har jag uppenbarligen varit otydlig. Vad jag sa var att vi inte ämnar agera för att rent generellt minska biltrafiken. Vi ämnar däremot agera för att minska utsläppen.

Jag vill göra en liten liknelse. När jag var ett antal år yngre och gick i gymnasiet var det rätt vanligt att man hade en oljepanna i hemmet. I det första huset jag köpte, ihop med min dåvarande familj, hade vi oljepanna. Det finns ingen som i dag skulle komma på tanken att installera en oljepanna i ett nytt hus, och jag tror att det kommer att vara exakt likadant på infrastrukturområdet.

Framtidens flyg kommer att gå med helt andra bränslen, sjöfarten kommer att använda andra bränslen och jordbruket kommer att använda andra bränslen. Och om några år – en tid framöver – kommer man att se tillbaka och säga: Kommer ni ihåg att det fanns de som använde diesel i bilen? Det är ingen som installerar en oljepanna i ett hus i dag, och jag tror att samma utveckling kommer att ske inom infrastrukturområdet.

Anf. 147 TERES LINDBERG (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag blev lite glad när Magnus Jacobsson inledde sitt anförande med att nämna en vän till mig, Miguel Odhner, och koppla det till tidigt 90-tal. Jag tänker att det är ganska viktigt att påminna sig om varför vi har haft en avsaknad av investeringar i infrastruktur.

I början av 90-talet hette statsministern Carl Bildt, och även om den finanskris som Sverige genomgick var delvis internationellt påverkad spädde den på under de åren. Kristdemokraterna ingick i ett regeringssamarbete under den här perioden.

Därefter tillträdde Göran Perssons regering, och Göran Persson beskrev det själv som att han fick åka runt till finansvalparna med mössan i hand för att få låna pengar så att vi över huvud taget skulle kunna betala för vår välfärd. Det fanns liksom inte utrymme att satsa på investeringar i infrastrukturen.

Därefter tog Fredrik Reinfeldt över, och där ingick ni också, Magnus Jacobsson. Ni satt i två mandatperioder, och då gjordes faktiskt inte heller några investeringar – trots att de borde ha gjorts.

Vad handlar det här om? Jo, det handlar om att Kristdemokraterna har varit med och medverkat i regeringssamarbeten där man har prioriterat skattesänkningar framför investeringar i såväl välfärd som infrastruktur.

Att sedan stå här och beklaga sig över det man själv faktiskt är ansvarig för, nämligen bristerna i infrastrukturen, tycker jag är lite märkligt.

Jag tror också att Sverige kan bättre – ”framåt och bättre” brukar vara min devis. Men man driver alltså helt kontraproduktivt en politik i regeringssamarbete och står sedan här och beklagar sig över dessa brister. Det är ju först nu, under de två senaste mandatperioderna, som vi verkligen har kunnat se ökade investeringar i infrastruktur.

Anf. 148 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Herr ålderspresident! Jag tycker alltid att det är roligt att debattera med ledamoten Lindberg, men det är inte helt givet att det som sägs alltid är korrekt.

Jag hade förmånen att vara kommun- och regionpolitiker i 16 år innan jag återkom till kammaren, och jag kan konstatera att vi under de åren – framför allt under de åtta alliansåren – varje år fick mer pengar till kommunen. Det fanns ett undantag, nämligen under finanskrisen 2009. Det var det enda tillfället då jag i min roll som kommunalråd var tvungen att spara. Alla andra år var det mer pengar till den offentliga sektorn. Det skedde bland annat genom att man hade en skattepolitik som uppmuntrade till arbete, uppmuntrade till att fler kom i försörjning och så vidare.

När det gäller infrastrukturen är det snarare andra beslut som har gjort att vi har halkat efter. Jag återkommer till 1976, då man bytte modell i Sverige. I alla andra organisationer har vi en investeringsbudget. Jag vill vara tydlig när jag säger detta: Mitt parti är inte framme i den här frågan, utan mitt parti är nöjt med den budgetmodell vi har. Men om vi tittar på när det rent ekonomiskt sker en stor förändring i satsningar på infrastruktur ser vi att det sker -76.

Före det gick ungefär 2 procent av bnp till investeringar, och efter att man bytte budgetmodell här i riksdagen läggs – oavsett regering – ungefär 1 procent. Det är klart att det händer någonting om man gör det över så lång tid. Man börjar gröpa ur systemet. Till det kommer att vi har haft en stark urbanisering, vilket har tvingat fram investeringar framför allt i städer. Landsbygden har halkat efter.

Vi behöver ta tag i detta, och det var därför jag i mitt tal pekade på flera olika sätt att dels använda pengar i budget, dels hitta andra lösningar – exempelvis bompeng.

Anf. 149 TERES LINDBERG (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag vill påminna ledamoten Magnus Jacobsson om följande: När Stefan Löfvens regering efterträdde den förra regeringen, där Kristdemokraterna ingick, övertog man ett budgetunderskott på 60 miljarder. Det har vi hämtat hem. Vi klarar nu att satsa på välfärden, och vi klarar att satsa på infrastrukturen.

Jag blir ändå lite förvånad när Magnus Jacobsson lyfter fram olika OPS-lösningar. Vi har väl egentligen bara haft två stycken i Sverige. Den ena är Arlandabanan, som ledamoten nämnde, och där resultatet fortfarande är att det är alldeles för dyrt att åka. Det är alldeles för få som åker Arlandabanan. Är man fler än två personer är det billigare att ta en taxi, och det är inte rimligt utifrån ett klimatperspektiv.

Den andra OPS-lösningen är Karolinska sjukhuset. Ni har varit en aktivt drivande del i båda dessa projekt, Magnus Jacobsson. Karolinska sjuk-

huset är världens dyraste sjukhus; det kostade mer att bygga än Burj Khalifa gjorde. Jag vet inte om det är rimliga prioriteringar för skattebetalarna, även om sjukhuset är fint.

Anf. 150 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Herr ålderspresident! Det gläder mig att ledamoten nämner Arlandabanan. Det gläder mig däremot inte att nuvarande regering förlängde avtalet om Arlandabanan. Här har vi alltså en bana som är färdigbyggd – och den hade inte kommit till utan att Mats Odell och dåvarande regering tog de initiativ de gjorde – men som inte går med full kapacitet. Det här var ett val som socialdemokraterna och miljöpartisterna i den förra regeringen gjorde. Det är en oerhörd misshushållning med resurser att göra på det sättet.

Sedan finns det andra, bra exempel. Vi har byggt en bro hemma hos mig mellan Sverige och Norge. Den är tullfinansierad. Vi har byggt Öresundsbron. Vi har byggt i Sundsvall. Det finns andra sätt att hitta finansiering. Vi vet också att italienarna har varit duktiga på att använda sig av EU-stöd.

Jag tror att utöver det vi gör här i kammaren, utöver det vi kommer att fatta beslut om, behöver vi titta på andra lösningar om vi ska klara ekonomin framöver.

Nu blir det bredband, vänner!

Anf. 151 MIKAEL LARSSON (C) replik:

Herr ålderspresident! Magnus Jacobsson förekom mig och sa att det här kommer att gälla bredband, och det kommer det att göra. Bredband är ju oerhört viktigt för att hela landet ska kunna leva och jobb och företag ska kunna skapas.

Magnus Jacobsson nämnde digitalisering och bredband i sitt anförande, vilket glädde mig. Min följdfråga på detta är hur mycket Kristdemokraterna vill satsa på fortsatt bredbandsutbyggnad kommande år, alltså 2022, 2023 och 2024.

Anf. 152 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Herr ålderspresident! Jag måste bli svaret skyldig när det gäller den exakta summan. Vi har ju nu en gemensam budget med flera partier, så jag blir det svaret skyldig.

När det gäller principen om bredband har vi en problematik. Där vill jag berömma Mikael Larsson, för jag tycker att han lyfter fram det här i kammaren på ett väldigt fint sätt.

Jag minns när jag satt i kammaren första gången, 1998–2002, när Göran Persson började prata om bredband. Jag tror att det var så lite som 10 miljoner som var den stora satsningen då. Vi hade en minister som pratade om att internet är en fluga och så vidare.

Hela grejen med bredband är superviktig. Den är viktig för att både stad och land ska fungera. Hela covidperioden har visat att vi troligtvis behöver prata ännu mer om bredband än vi gör. Och jag erkänner att det innebär att vi skulle behöva lägga mer resurser på bredband än vi gör.

Jag tror också att bredband i sig blir ett samlingsbegrepp. Men när vi pratade bredband när jag var här första gången för ett tjugotal år sedan, då var det kopparnät. I dag är det fiber. Vad är det om 20 år?

Det här med bredbandsinvesteringar kommer nog att vara en fråga som den här kammaren kommer att behöva ta upp varje år. Men det vi också måste göra är att koppla bredband till olika tekniker, för vi kommer nog inte att klara av att ha fiber i hela landet. Jag hör till dem som önskar att vi kunde ha det. Jag tycker att det är orättvist att vi inte når det. Men jag tror att vi ändå kommer att vara tvungna att använda luftburen teknik i vissa områden.

Vi kommer också att behöva jobba med radio och radiolänk på olika sätt, framför allt i stråk där man kanske fjällvandrar eller som jag är ute och jagar och så vidare.

Jag är väldigt glad att frågan lyfts fram. Vi kristdemokrater tycker att det är en viktig fråga, och jag skulle önska att vi kan lägga mer resurser på detta framöver.

Anf. 153 MIKAEL LARSSON (C) replik:

Herr ålderspresident! Jag tackar Magnus Jacobsson för svaret.

Post- och telestyrelsen har i rapporter tagit fram att om vi ska nå de mål som S-MP-regeringen satt upp skulle det behövas någonstans mellan 15 och 20 miljarder. Centerpartiet väljer att de kommande tre åren satsa 3,4 miljarder på fortsatt bredbandsutbyggnad. Det kommer inte att räcka.

Som Magnus Jacobsson säger är det fiber, mobilnät, radiolänklösningar och kanske flera andra alternativ. Även här går teknikutvecklingen väldigt snabbt.

Det är klart att om vi ska nå de uppsatta målen, och det gäller kanske inom hela transportsektorn, handlar det väldigt mycket om pengar. Men det kan ju finnas andra initiativ man kan se och ta för att nå målen.

Min nästa fråga till Magnus Jacobsson är därför om Kristdemokraterna har några andra förslag, som inte rör pengafrågan, på hur vi ska nå de uppsatta målen för fortsatt bredbandsutbyggnad i landet.

Anf. 154 MAGNUS JACOBSSON (KD) replik:

Herr ålderspresident! Jag vet att jag satt med en gentleman som jobbat mycket med att bygga upp bredband i början. Det han visade på, och jag tror mig även ha sett sådana siffror från Post- och telestyrelsen, är att man ska jobba i samverkan. Överallt där vi haft fiberföreningar visar det sig eller tyder det på att priset faktiskt är lägre än där kommuner och stat på olika sätt har gått fram.

Det finns också områden där vi ser en helt annan grej. Stockholmsregionen har ett fantastiskt välarbetat kommunalt bredbandssamarbete, och jag tror att många kommuner ute i Sverige skulle behöva studera Stockholmsregionen och se om man kan samverka mer.

Jag tror att alla vi som sitter i utskottet har drabbats av diskussionerna om att man inte får lägga bredband över till grannkommunen och alla de här gränsdragningarna som finns.

Jag tror att vi måste inse, och där vill jag återigen berömma Mikael Larsson, att bredband är ett femte trafikslag. Vi måste se det som det och därför också investera så.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 14 december.)

§ 12 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2021/22: MJU2
Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (prop.
2021/22:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 155 ISAK FROM (S):

Herr ålderspresident! Vi debatterar nu MJU2 om areella näringar, landsbygd och livsmedel – kanske ett av de absolut viktigaste områdena för att få hela landet att leva och utvecklas.

Den 24 november fastställde riksdagen budgetramen för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Därmed kom vårt budgetförslag att falla då budgetförslaget från M, SD och KD vann. Därför har vi ett särskilt yttrande. Jag vill dock tydligt nämna att merparten av S-MP-regeringens budget med väldigt många bra reformer ligger kvar.

Den sammanhållna landsbygdspolitiken ska enligt oss omfatta hela landet. Den ska bygga på breda satsningar inom många områden. Landsbygdspolitiken ska också bidra till att uppfylla målen för den regionala utvecklingspolitiken. Livsmedelsstrategin, skogsprogrammet, jordbrukspolitiken, havs- och fiskeprogrammet – alla bidrar väl till en levande landsbygd. Det finns också väldigt många satsningar på andra budgetområden som berör att få hela landet att leva och utvecklas.

Ska vi ha ett konkurrenskraftigt och hållbart jordbruk, vilket vi tycker, är det viktigt att satsa på det här. Vi tillför framöver en halv miljard årligen till landsbygdsprogrammet. Det omfattar nu 28 ½ miljard de kommande åren.

Ska vi nå livsmedelsstrategins mål behöver vi ytterligare satsningar på området. Vi bedömer att det behövs ytterligare satsningar för att nå en mer robust och konkurrenskraftig livsmedelsproduktion som är anpassad för såväl livsmedelsproduktion som klimat och miljö, hälsa och hållbar djurvälstånd.

Det är därför vi bland annat har gett Livsmedelsverket i uppdrag att utreda och genomföra ett nytt avgiftssystem för slakterikontrollen. Myndigheten ska också särskilt beakta företagets konkurrenskraft i sitt arbete och därefter utforma regler och villkor. Därför ökas anslaget till en konkurrenskraftig livsmedelssektor med 19 miljoner.

Vi ökar också anslaget till Livsmedelsverket med 29 miljoner för att säkerställa att slakteriavgifterna finansieras fullt ut. Vi gör ytterligare satsningar på området med 10 miljoner för att motverka vildsvinspopulationens ökning och möjliggöra kontroll.

Men de kanske viktigaste delarna handlar om CAP. Vi har jobbat länge i utskottet med ett CAP-program, ett program för en gemensam jordbrukspolitik. Den strategiska planen är nu i slutskedet av sin beredning på Regeringskansliet utifrån den regeringsbildning som har genomförts. Under de närmaste dagarna kommer förmodligen ett besked om hur detta kommer att utformas.

För oss handlar det om konkurrensneutralitet, men också om mat på bordet till rimliga priser. Det innebär att vi måste ta till vara stordriftsfördelar utan att samtidigt göra avkall på djurvälståndet. Samtidigt ska vi kratta för att stötta småskalig, lokal produktion och ekoproduktion.

Vår budget stöder ett förslag om att stärka Eldrimner med 10 miljoner för småskalig livsmedelsproduktion. Vi tillför Jordbruksverket 25 miljoner årligen för samordning gällande ekologiska livsmedel.

Som jag sa är vår politik en helhet. Därför är satsningar även på andra områden väldigt viktiga för landsbygds- och jordbrukspolitiken. Jag vill särskilt nämna den stora satsningen på vägunderhåll – 750 miljoner kronor till infrastruktur i form av små vägar på landsbygden.

Det pratades tidigare om bredband när det gällde det andra budgetområdet; vi kan bara skriva under på det som sas. Det kommer förmodligen att behövas mer, men särskilt viktigt är att statens satsningar görs i de områden där marknaden inte är stark. Vi tillför 1,3 miljarder kronor på området för att särskilt stötta utbyggnaden av bredband i glesbefolkade områden.

En viktig satsning görs på investeringar i drivmedelsstationer. Detta är viktigt i nordvästra Sverige, där omställningen inte är gjord fullt ut. Det rör sig om ett litet antal mackar, men det är desto viktigare att satsningarna görs.

Inom samma område finns naturligtvis stödet till dagligvarubutiker för att säkerställa en samhällsservice i glesbygd. Budgeten säkerställer en finansiering på 70 miljoner årligen de kommande åren.

Satsningen på företagsklimat i glesbygd innebär att de 39 mest glesbefolkade kommunerna stärks.

Det som är viktigt när det gäller klimat, miljö och jordbruk är att om vi ska bygga, transportera och bruka jorden krävs transporter och maskiner. I budgeten tillförs 10 miljoner till detta, men det är också viktigt att denna sektor kommer igång med sitt omställningsarbete.

Budgeten möjliggör också stöd till små kommuner med särskilda utmaningar; detta är speciellt viktigt i hela norra Sverige. Det blir förlängt stöd till temporära beredskapsflygplatser och särskilt stöd till de småkommuner som har tagit ett stort ansvar för flyktmottagandet. Det är väldigt viktigt och skickar en tydlig signal om att de som tagit sitt ansvar också får stöd för detta.

Vi debatterade fiske väldigt mycket i miljö- och jordbruksutskottet. Min kollega Markus Selin drog för två veckor sedan väldigt tydligt vår syn på en hållbar fiskepolitik, så jag tänker att jag inte behöver göra det nu.

När det gäller jakt och vilt är det vildsvinspaketet vi har presenterat bra; det kommer att underlätta. Vi vill jobba extra för mer viltkött på bordet. Vi tycker att det arbete som Naturvårdsverket nu påbörjat med nya kriterier för skydds jakt på rovdjur är välkommet och bra. Vi kommer att driva på det arbetet.

Jag går nu över till att tala om skogen, herr ålderspresident. Det handlar om granbarkborrarna och törskatesvampen – allt det som omfattas av en satsning på SLU och är oerhört viktigt för att klara ett hållbart skogsbruk framgent så att vi inte måste hugga ned skogen i förtid för att den är angripen av skadeinsekter eller svamp.

En grundläggande del i den socialdemokratiska skogspolitiken är frihet under ansvar – att skogen ska brukas hållbart och att vi kan nyttja de hållbara produkterna från skogen. Men, herr ålderspresident, vi ska ju debattera EU och EU:s skogspolitik på måndag, så jag tänker att vi återkommer till de skogliga frågorna då.

Jag vill avsluta med att önska en god jul. Jag vill rikta ett särskilt tack till kansliet för deras arbete med budgetområdet och budgettexterna. Kansliets sätt att ställa upp är alltid lika välkommet. Tack ska ni ha, och god jul!

Anf. 156 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik:

Herr ålderspresident! Det var ett mycket intressant anförande från Isak From om inriktningen för Socialdemokraternas och regeringens fortsatta arbete när det gäller de agrara näringarna och landsbygdspolitiken.

De senaste månaderna har vi kunnat ta del av alarmerande rapporter om hur svenskt jordbruksföretagande drabbas såväl av följd effekter av pandemin som av fördyringar på insatsvaror och ökade kostnader på drygt 4 miljarder, enligt den prognos på helårsbasis som LRF presenterar för nästa år. Det är enormt stora kostnadsökningar, och vi har väl ännu inte sett på vilka nivåer detta slutar.

Med tanke på den beslutade livsmedelsstrategin och målsättningarna för det politiska arbetet när det handlar om svensk jordbrukspolitik och utveckling av jordbruket är frågan till regeringspartiets företrädare i denna debatt: Vad avser regeringen konkret att göra? Finns det planer på något krispaket motsvarande det som gjordes efter det att torkans effekter blev verklighet 2018 och 2019?

Detta är oerhört angelägna frågor, och Isak From berörde inte förutsättningarna för svenskt jordbruk och hur det ser ut i dagsläget särskilt mycket. Den senaste barometern visar på den sämsta prognosen för utsikterna framåt för svenska jordbrukare sedan man började mäta detta. Vad avser regeringen att vidta för åtgärder?

Anf. 157 ISAK FROM (S) replik:

Herr ålderspresident! Välkommen, Daniel Bäckström, till miljö- och jordbruksutskottets debatter! Vi ser fram emot att debattera med Daniel och Centerpartiet. Jag tror att vi kan göra mycket gott tillsammans.

Vi kan naturligtvis se att just nu, när dieselpriserna i uppgången efter pandemin nådde all-time-high, ökade både drivmedelskostnaderna och kostnaderna för konstgödsel och andra insatsvaror. Det som har varit särskilt bekymmersamt är de bristfälliga transportkedjor vi nu ser i olika delar av transportsektorn.

Jag tror att vi måste fundera på olika delar. Under pandemin har vi tydligt sett att svenska konsumenter i större utsträckning vill välja svenskt och lokalproducerat före importerat. Jag tror att vi kan göra mer med en tydlig märkning. Vi har inte kommit hela vägen. Vi har till exempel haft förslag om ursprungsmärkning på restauranger. Jag tror att det är väldigt viktigt att också konsumenterna gör sin del.

Sedan handlar det naturligtvis om att säkerställa offentlig upphandling och om att fler kommuner och regioner faktiskt väljer rätt.

Det finns flera skäl att i till exempel Helena Jonssons utredning om ett klimatneutralt jordbruk titta på vilka insatser man kan göra för att stötta sektorn.

Vi ska komma ihåg att det här är en sektor som får ett stort stöd genom EU-politiken – CAP:en. De insatser vi ska göra här behöver också förankras i Bryssel. Det avser vi att göra.

Anf. 158 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik:

Herr ålderspresident! Jag tackar Isak From för hälsningen.

Ser Socialdemokraterna att detta är en följd effekt av pandemins konsekvenser för svenskt näringsliv, som LRF beskriver det? Tillsammans har vi genomfört åtskilliga stödpaket under de senaste åren för att hantera effekterna för svenska företag och offentlig verksamhet som drabbats hårt av pandemins effekter. Nu presenteras konsekvenserna också för den gröna näringen. Detta är bland annat ett led i följd effekterna av pandemin. Vi kan också se säkerhetspolitiska kopplingar, inte minst hur Ryssland reglerar och prisreglerar tillgången till gas och hur det får indirekta följder för tillgången på gödsel och annat till svenska producenter.

När avser regeringen att återkomma med konkreta förslag för att hantera detta, så att det blir kortsiktigt hanterbart för svenska jordbrukare?

Anf. 159 ISAK FROM (S) replik:

Herr ålderspresident! Daniel Bäckström är ordinarie ledamot i försvarsutskottet och är väl känd just för sitt arbete med försvarsfrågorna. Jag välkomnar att civilförsvarsfrågorna kommer upp på bordet. Vi måste nog vara ärliga och säga att Sverige kanske inte har sett alla hot och alla hinder. Det lärde vi oss inte minst under pandemin. Vem är det som är ansvarig? Vi såg under de stora skogsbränderna att det fanns fel och brister. Dessa är nu åtgärdade genom tydligare direktiv till MSB. Jag tror definitivt att det behövs tydligare direktiv till en statlig myndighet för att säkerställa att grundläggande samhällsservice, oavsett om det handlar om el, vatten eller livsmedel, säkerställs vid olika former av kriser, katastrofer och hot.

Anf. 160 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Då står vi här igen och debatterar vår budget för utgiftsområde 23. Jag tänkte fortsätta på den väg som Daniel Bäckström från Centerpartiet så föredömligt slog in på. Vi är i en ganska tuff situation just nu för svenskt jordbruk. Det kan vi alla vara överens om här inne. Vissa säger att det här till och med blir en värre kris än torkan 2018. Frågan är också hur länge den kommer att hänga i. Kostnadsläget är kraftigt ökande, precis som lyftes fram tidigare. Säkerhetsläget är spänt.

Vi vet att konstgödselproduktionen i princip har legat nere hela hösten i EU. Det gör att det till våren kanske inte ens kommer att finnas växtnäring, konstgödsel, mineralgödsel eller vad man nu väljer att kalla det till alla lantbrukare som behöver det för sin produktion.

Vi vet också att vi i Sverige hade en ganska dålig skörd av vårgrödorna säsongen som gick. Det problemet fanns även i vårt närområde. Det innebär att det eventuellt kommer att fattas utsäde till våren. Vi har även kraftigt höjda bränslepriser och energipriser. Det är många faktorer som spelar in här.

Socialdemokraterna har suttit i regeringen – numera ensamma – ända sedan valet 2014. Man kan inte längre skylla på någonting annat. Nu saknas det insatsmedel och kapital i svenskt jordbruk. Man har inte gjort sin läxa. Man har inte levt upp till livsmedelsstrategins intentioner. Det är dags att visa handlingskraft från Socialdemokraterna. Vad tänker man göra för svenskt jordbruk i det här läget?

År 2022 kan det vara så att vi minskar vår livsmedelsproduktion i stället för att öka den enligt strategins intentioner. Börjar vi minska den finns

det stor risk att det är många områden som inte kommer att köra igång sin produktion igen. Vilket är Socialdemokraternas svar på det här?

Anf. 161 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! Jag tackar John Widegren för frågorna. Jag kanske kan säga: Det kan vi göra själva! En del kan vi i alla fall göra själva. Jag tror att det är ganska långtgående att finna sig i att svenskt jordbruk ska sitta som gisslan när Opepländerna väljer om de ska pumpa olja ur sina brunnar eller inte. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi säkerställer en egen produktion av framför allt hållbara biobränslen.

Socialdemokraterna satt från början tillsammans med Miljöpartiet i regeringen. Förra mandatperioden hade vi budgetsamarbete med Vänsterpartiet, den här mandatperioden med Miljöpartiet. Nu har vi regeringsmakten i egen regi. Under mjölkkrisen genomförde vi olika stödåtgärder för att säkerställa mjölkproduktionen i Sverige. Vid torkan säkerställde vi också stöd. Jag tror att sådana stöd behövs. Man behöver naturligtvis titta på det. Men vi behöver också bygga vår egen kapacitet. Vi kan inte bygga ett hållbart jordbruk på olja från Opepländer.

Anf. 162 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Jag är helt övertygad om att så är fallet. Det är klart att vi inte ska bygga detta på att någon annan ska hjälpa oss. Det har varit ett av Sveriges största bekymmer under lång tid: vår naivitet, vår tro på att någon annan ska lösa problemen åt oss.

Men nu sitter vi de facto med de här problemen. Det är inte så att alla orosmolnen har kommit smygande sakta. Vi har haft bristande lönsamhet i jordbruket under lång tid. Den har sjunkit och sjunkit. Socialdemokraterna, som har gått i täten för regeringarna ända sedan livsmedelsstrategin antogs, har slagit sig för bröstet för sina handlingsplaner. Men ute i landet ställer i dag jordbrukare frågan när man träffar dem: Den här livsmedelsstrategin – finns den ens, eller är det bara någonting som ni pratade om för några år sedan? Så upplever jordbrukarna det, och nu går de in i den här tuffa situationen.

Då tycker jag att Socialdemokraterna, som fortfarande är Sveriges största parti och som sitter vid regeringsmakten, borde kunna komma med några rejäla konkreta förslag.

Anf. 163 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! Vi behöver säkerställa att de myndigheter som vi har jobbar gemensamt för att säkerställa ett långsiktigt konkurrenskraftigt och hållbart jordbruk. Det är ett uppdrag som regeringen har, oavsett färg.

När vi tog fram livsmedelsstrategin lutade vi oss hårt mot Konkurrenskraftsutredningen, som tydligt pekade dels på att det fattades en livsmedelsstrategi, dels på vilka brister det fanns. Det finns en ganska stor potential i de egenägda jordbruksfastigheterna. Arrendebönderna ligger däremot betydligt sämre till. Det som vi nu ser som det kanske största hotet mot svenskt lantbruk är åldersstrukturen. Vi har äldre och äldre bönder. Vi behöver en förnygring, och vi behöver säkerställa att de unga som faktiskt vill och vågar också har ett kapital. Det tror jag är de stora delarna framåt.

Fru talman! Som försvarspolitiker och numera också landsbygdspolitiker är det extra intressant och viktigt för mig att göra kopplingar när det handlar om vår vardagsberedskap och frågor kring hur vi stärker vår försörjningstrygghet på hemmaplan och i samarbete med andra länder. Vi har under pandemin sett hur vårt samhälle prövats på många områden. Även om farhågorna som vi såg inledningsvis inte alltid förverkligades är läget fortsatt bekymmersamt. Ur ett ekonomiskt perspektiv finns det en uppenbar risk att den senaste mutationen av coronaviruset förvärrar vår situation ytterligare. Men orosmolnen är inte bara kopplade till pandemin. Det finns också indirekta effekter för vår ekonomi.

Vi har också många olika geopolitiska utmaningar och frågor att förhålla oss till. Vi är väldigt omvärldsberoende som nation. Några som har märkt av den allt tuffare situationen är de gröna näringarna. Det är oerhört viktiga verksamheter för hela landet. Ökade kostnader har inte dämpats de senaste månaderna. Snarare har vi sett hur kostnaderna kraftigt har ökat. Prognosen är att de fortsätter att öka.

Det handlar om höga priser på drivmedel, foder, kvävegödsel, el och andra insatsvaror. Det är oerhört svårt att här och nu kunna planera verksamheten för nästa år. Mycket är gjort, höstsådd och annat, inom jordbruket. Men hur ser ekonomin ut för nästa års verksamhet i det svenska jordbruket? Det är en väldigt viktig fråga för oss att reflektera över när vi debatterar dessa centrala frågor.

Vi har kunnat ta del av både prognoser och rapporter från bland annat LRF. De visar på hur lantbrukarna ser framtiden an. Det är allt dystrare prognoser som redovisas. Osäkerheten växer, otryggheten ökar, och vi vet ännu inte vilken omfattning det kommer att bli.

Det handlar inte om högre byggkostnader för att få upp en altan eller att köpa en begagnad bil, som så många gånger rapporteras om. Det här är stora centrala frågor som har större dimensioner när det handlar om förutsättningarna hos det svenska jordbruket. Insatserna är större där.

Många konsekvenser kan bli att vi ser en fortsatt radikal och drastisk omstrukturering eller nedläggningar av svenska jordbruk. Det är gårdar som slutar att producera eller upphör eller minskar med sina verksamheter.

Det rimmar verkligen illa med de viktiga målsättningar som riksdagen har beslutat om när det handlar om livsmedelsstrategin. Det är en strategi som samtliga partier har ställt sig bakom.

Målsättningen och ambitionen är att svensk matproduktion ska öka. Den målsättningen hotas just nu. Vi kan inte vid sidan om se på när lantbrukare tvingas ge upp sitt livsverk eller avstår från att göra nödvändiga reinvesteringar eller nyinvesteringar på grund av de tuffa följd effekter som ekonomin innebär. Det är följd effekter direkt kopplade till pandemin.

Centerpartiet ser också att landsbygdsfrågorna handlar om många olika saker. Vi genomsyras i diskussionerna av vad som är viktigt för svenskt lantbruk och svensk landsbygd. Vi har den här mandatperioden varit med och bidragit till överenskommelser och i budgetförhandlingar för att få fram mer pengar till bredband, vägar och järnvägar men också för att öka landsbygdsprogrammets budget. Men vi ser också nu att det behövs betydligt mer.

Det är också därför som vi som parti i vårt partiförslag för budgeten nästa år har lagt 1 miljard extra till landsbygdsprogrammet. Det är 1 miljard som vi ser behövs i närtid också för att hantera fördyringarna.

Vårt fokus handlar om att få jobb och företagande att utvecklas, se minskade klimatutsläpp och ställa om det här landet till mer hållbara villkor. Det handlar om bättre villkor för att bo och verka ute på landsbygden, och det handlar också om trygghetsfrågor.

Det går att diskutera och debattera mycket. I den här debatten misstänker jag att det kommer att bli så. Många gånger är det mer än retorik som gör skillnad i praktiken. Det är inte alltid de inlämnade förslagen ger resultat.

Nu har tre partier gjort upp och kommit fram till en gemensam budget för nästa år. Det handlar om Sverigedemokraterna, Moderaterna och Kristdemokraterna. Trots att signalerna många gånger är att landsbygden är väldigt viktig kan jag konstatera att i detta betänkande för det här utgiftsområdet tillförs inga mer pengar till jordbruket. Snarare minskas den totala budgeten med 400 miljoner.

Trots att även dessa partier, utgår jag från, har varit fullt medvetna om hur förutsättningarna drastiskt har förändrats de senaste månaderna blev det ingen överenskommelse med mer pengar till landsbygdsprogrammet. Det är något jag och Centerpartiet beklagar.

Vi har oerhört stora utmaningar det närmaste året. Det gäller inte bara i nästa programperiod utan här och nu. Jag hade förväntningar på att även andra som driver landsbygdsfrågor skulle leverera i praktiken.

Fru talman! Det finns många delar i denna budget. Några delar som Centerpartiet lyfter fram är att införa ett landsbygdsavdrag, att få igenom en biopremie, att se till att rovdjurspaketet genomförs, satsningar på veterinärer och ett vildsvinspaket. Men det handlar också om frågor som kan ligga utanför men som ändå påverkar förutsättningarna på landsbygden, som mer pengar till bredband. Det är oerhört viktigt för jordbrukets förutsättningar att det fungerar i hela landet.

Arbete med landsbygdsutveckling är att förhålla sig till dessa frågor oavsett om vi är kommunpolitiker, regionpolitiker eller riksdagsmän. Jag möter ofta kulturen av centralism och hur mycket utgår från någon centralort där man ofta räknar med att verksamheter ska finnas.

I den här tiden ser vi möjligheterna som har fötts runt om i Sverige i pandemin. Det finns kanske inget bättre tillfälle än att nu tillsammans i riksdagen debattera och fundera över hur vi tar vara på möjligheterna till att vända centralismen till decentralism.

Det handlar om att uppmuntra och stimulera till flyttströmmar så att arbetsplatser kan skapas på många håll. Det gäller också det flexibla uppbygget att kunna ha arbetsgivare såväl här i Stockholm som någonstans runt om globalt i världen med bas ute i glesbygd och på landsbygd.

Det är en oerhört viktig fråga både för avsättning för de grundläggande verksamheter vi har men också för att befolkningsutveckling ger tillväxt runt om i landet.

Fru talman! Jag tror att vi nu har världens chans. Det handlar om att jobba med att hantera utmaningarna och de stora problemen som vi måste hantera. Samtidigt måste vi tänka på hur vi kortsiktigt och långsiktigt tar vara på möjligheterna som nu ligger framför oss för landsbygden.

Anf. 165 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Välkommen, Daniel Bäckström, till MJU-debatten!

Just nu finns det verkligen anledning att diskutera de höga kostnader som drabbar lantbruket när energikostnaderna är höga och därmed också kostnaderna för de extremt energikrävande mineralgödselmedlen och andra insatsvaror.

Jag tror att Daniel Bäckström i ett tidigare replikskifte nämnde ordet krispaket. Det finns naturligtvis anledning att diskutera hur lantbruket kan klara den svåra situationen.

Jag diskuterade tidigare här i eftermiddag de regionala tillväxtstrategierna. Då var det tydligt att Centerpartiet var det parti som drog ned satsningarna på småföretagen på landsbygden vad gäller både företagsklimat och klimatföretagande. Det är verkligen någonting som drabbar landsbygden mycket hårt.

Jag skulle vilja ställa en fråga till Daniel Bäckström om just hur man ska ta itu med krisen med energikostnaderna för landsbygden och lantbruket. Är Centerpartiet berett att subventionera fossil energi mer?

Anf. 166 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Tack, Maria Gardfjell, för både hälsningen och denna viktiga fråga! Centerpartiet har fokus både på det långsiktiga arbetet att ställa om samhället och på att minska beroendet av omvärlden.

Vi ser direkta kopplingar när det gäller hur import och leveranser av fossila bränslen och gas från bland annat Ryssland påverkar den europeiska marknaden och produktionsförutsättningarna för insatsvaror till svenskt jordbruk. Inte minst ser vi hur det påverkar bränslen och bränslekostnader till dessa nödvändiga transporter och timmarna i traktor och andra lantbruksredskap – det som behövs för att både odla och producera livsmedel i vårt land.

Vi måste kunna ha både ett långsiktigt mål och en långsiktig strategi för att ställa om, för det är en jättemöjlighet också för jord- och skogsbruk att producera bränslen och hitta de hållbara lösningarna. Vi måste forska mer men också investera mer i maskiner och i produktion av förnybara bränslen.

Samtidigt ska vi göra de förändringar som krävs för att fasa ut de fossila bränslena. Men i en tid när vi upplever det tuffaste trycket på mycket länge gentemot svenska jordbruksföretag är det också oerhört viktigt att se helheten och att ta ansvar för att utfasningen kan ske samtidigt som ökad konkurrenskraft blir ett faktum för jordbruksföretagen. De måste få marginal att kunna investera i de nya maskinerna för att ställa om.

Att i det här läget ta bort subventioner och ytterligare försämra förutsättningar för jordbrukarna gagnar inte hållbarheten.

Anf. 167 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Här ser vi en klassisk kovändning i Centerns politik, där man nu talar väl för att subventionera fossil energi mer.

En annan kovändning gjordes i budgetomröstningen, när satsningen på 400 miljoner extra till skogsarbetet försvann. Det var inte bara skyddet av skog som försvann utan också förslagen om en rådgivningskampanj för mer naturinriktade skogsbruksmetoder och förbättrade skattevillkor för

skogsägarna. Men man tog också bort satsningen på rådgivning för Centerns egen hjärtefråga, ökad tillväxt i skogen.

Kommer Centerpartiet med Daniel Bäckström i ledningen för landsbygdspolitiken att värna och vårda ingångna avtal?

Anf. 168 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Även jag lyssnade på den tidigare debatten om regional utveckling, och jag kan instämma i den fråga som min kollega Peter Helander ställde till Maria Gardfjell utifrån hur man jämför olika budgetar. Det handlar om vad som ändå har hänt de senaste åren.

Vi budgeterade dessa 400 miljoner, alltså 2 miljarder i Centerns budget. Det kan man läsa sig till. Vi har sagt nej till fjällskogspaketet, och vi gör en tydlig markering när det handlar om de anslagsökningar som Miljöpartiet hade presenterat innan det fanns en uppgörelse om en kommande skogsproposition.

Självklart strävar jag alltid efter att efterleva och genomföra ingångna avtal. Men det är också oerhört viktigt att ha en balans och att kommunicera på ett sätt så att man håller sig så nära sanningen som det går.

Anf. 169 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! Jag måste hedra Daniel Bäckström med en replik, och jag tycker att anförandet kräver några frågeställningar. Det gäller speciellt sådant jag ser när jag läser budgetförslaget.

Jag kan naturligtvis välkomna att Centerpartiet har en satsning på insatser för skogsbruket, till exempel, som till och med är större än regeringens. Man kan se att till exempel den nya högern inte har det, utan de har direkta motsatssatsningar.

Daniel Bäckström pratar varmt och väl om jordbruket och jordbrukssektorn. Låt oss påminna oss om att vi nu under ett antal år inte bara har haft en pandemi som har drabbat oss människor; vi har också haft en pandemi som bröt ut bland minkarna. Vi har haft ett gäng återkommande fågelinfluensor som har skördat ganska stora delar av många fågelbestånd och som till och med gjorde att vi hade äggbrist på gång.

Samtidigt läser jag i Centerpartiets budgetförslag att man gör neddragningar på Statens veterinärmedicinska anstalt och på bidrag till veterinär fältverksamhet. Det är någonting som är helt avgörande för att vi ska klara att stå emot nya pandemier och sjukdomar som drabbar våra husdjur. Det kommer nya fågelinfluensor.

Är det en marknad som ska sköta det här? Vi har utvärderat detta i miljö- och jordbruksutskottet och sett att marknaden faktiskt inte klarar det. Samtidigt gör Centerpartiet stora neddragningar. Varför?

Anf. 170 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Vi har gjort en bedömning, och det är en helhet i vårt budgetförslag. Jag är helt medveten om att det här är viktiga frågor; det tycker vi från Centerpartiets sida.

Vi har gjort bedömningen att vi kan dra ned med 305 000 kronor när det handlar om Statens veterinärmedicinska anstalt. Isak From kan ju redovisa vilka konsekvenser detta i praktiken får för verksamheten.

Anf. 171 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! De konsekvenser som vi har sett av alliansregeringens avreglering är att det under helger och kvällar på landsbygden inte finns någon veterinär att tillgå eller att husdjursägare och bönder måste åka väldigt långa sträckor med sina sjuka djur. I allra värsta fall kan det handla om att man själv måste tvångsavliva eller tvångsslakta ett djur.

Det här är konsekvenserna av en verksamhet som inte fungerar fullt ut. Som jag ser det behöver vi göra de insatser som regeringen har aviserat, och vi kommer förmodligen att göra mycket mer. Den avreglering som vi fortfarande lever under kommer inte att fixa det här.

Anf. 172 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Om man summerar de budgetposter som regeringen har föreslagit ser man att de ligger i häradet 290–300 miljoner. Att då påstå att en minskning med en summa på ungefär 500 000 skulle få de dramatiska konsekvenser som Isak From här beskriver är aningen drastiskt.

Vi har gjort den här bedömningen, och vi har lagt fokus i helheten på att prioritera 1 miljard till landsbygdsprogrammet utifrån den situation som svenskt jordbruk nu befinner sig i. Det är oerhört viktiga pengar som behövs för att vi ska kunna fortsätta arbetet och se resultaten när det handlar om att genomföra en svensk livsmedelsstrategi.

Anf. 173 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Jag tyckte att vi blev mer eller mindre apostroferade i anförandet, så jag kände att jag ville gå upp och säga några ord om den budget som vann gehör här i kammaren, alltså M-KD-SD-budgeten.

Det är väl ingen hemlighet att den miljard som vi från Moderaternas sida också hade till landsbygdsprogrammet försvann i det sista förhandlingsläget. Det var inte så att det prioriterades ned, utan det var snarare så att det var en ganska kort tid för förhandling och att man prioriterade några andra områden där man ville göra ändringar i statens budget. Det är ju egentligen inte mer än 20 miljarder i förändring jämfört med den budget som regeringen lade fram. Då var det en del saker som föll bort.

Det är klart att vi från Moderaternas sida hade ett antal andra landsbygdssatsningar också. Det är heller ingen hemlighet att vi, om vi nu får möjlighet att ta makten efter valet i höst, kommer att återföra en hel del av dessa satsningar. Vi tycker nämligen att det är viktiga satsningar. Moderaterna tycker att landsbygden förtjänar bättre villkor och behöver satsningar.

Det var bara en förklaring till läget just nu. Men jag skulle också vilja ställa en fråga till Centerpartiets Daniel Bäckström. Hur tycker Centerpartiet att det har varit till gagn för svenskt lantbruk att man har låtit Miljöpartiet sitta i regering den senaste mandatperioden? Tycker Centerpartiet att det tjänar landsbygden och dess näringar väl att man faktiskt låter Miljöpartiet vara med och bestämma över regeringen, regleringsbrev och annat? Det skulle vara intressant att höra, fru talman.

Anf. 174 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Nu återger och beskriver ledamoten John Widegren tankar från Moderaterna som inte finns i skrift, när det handlar om 1 miljard till landsbygdsprogrammet. När jag läser utskottets handlingar i dagens ärende ser jag att det står plus minus noll på kontot som handlar om åtgärder

för landsbygdens miljö och struktur. Att här i kammaren ge bilden att Moderaterna i sitt eget förslag skulle ha lagt 1 miljard blir för mig något överraskande.

Ännu mer överraskande är att moderater och kristdemokrater, som ofta har väldigt hög profilering i landsbygdspolitiken, inte på några veckors arbete kan komma fram till att lägga minst 1 miljard till landsbygdsprogrammet för nästa år. Det ligger ju i ert dna att leverera på era löften, och detta är ett område som ni verkligen vill prioritera och ta strid för. Jag undrar alltså än en gång: Varför kommer det inga pengar till landsbygdsprogrammet 2022?

I går debatterade jag försvarsfrågor. Det var något liknande där: En del partier har väldigt höga ambitioner i sina egna budgetförslag. När sedan i det fallet Sverigedemokraterna skrev ihop sig med just Kristdemokraterna och Moderaterna föll närmare 3 miljarder bort från deras försvarsbudget. I det här fallet är det uppenbart att frågan i praktiken inte prioriteras av vare sig Kristdemokraterna, Sverigedemokraterna eller Moderaterna när det kommer till skarpt läge.

Ja, det parlamentariska läget är ju som det är de här åren. Vi har släppt fram ett antal statsministrar, även senast. Vi har några månader kvar till nästa valrörelse, och jag hoppas att det kommer att bli förutsättningar för en stabilitet och långsiktighet i den här kammarens arbete.

Anf. 175 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Nej, det var det jag ville förklara. Det var precis så det var. Nu är det en gemensam budget. Vi har lyckats förhandla fram en budget, vilket visar att vi skulle kunna göra det igen. Det är fritt fram för Centerpartiet att vara med och förhandla den budgeten och vara en del av en budget som skulle kunna innebära bra satsningar för Sveriges landsbygd. Men i stället har Centerpartiet prioriterat socialdemokratiska statsministrar och Miljöpartiet i regeringsställning.

När man talar med landsbygdens företrädare brukar det – med all respekt för Miljöpartiet – knappast stå så högt i kurs när Miljöpartiet får vara med och bestämma. Jag tycker att frågan förtjänar ett svar, så jag försöker en gång till, fru talman: Tycker Centerpartiet att det har varit till gagn att ha en regering med Miljöpartiet den senaste mandatperioden?

Anf. 176 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Jag kommer att summera det arbete som vi tillsammans har utfört från Centerpartiets sida inför avslutningen av mandatperioden, men kanske också inför nyåret. Sedan vi ingick januariavtalet har vi varit med och påverkat regeringens arbete men också de initiativ som har tagits inom olika områden, inte minst inom landsbygdspolitiken och den gröna näringen. Vi har fått till många utredningar men också resultat, senast när det handlade om skogspropositionen och den överenskommelse som ligger till grund för den.

Det är klart att det alltid är ett vägval. Men vi väljer att ta ansvar. Vi väljer att vara med. Vi väljer att göra skillnad. Vi väljer att prioritera landsbygden och de gröna näringarna.

Jag kan fortfarande inte i Moderaternas enskilda budgetmotion hitta någon siffra som bekräftar att ni skulle ha lagt pengar till landsbygdsprogrammet.

Anf. 177 ELIN SEGERLIND (V):

Fru talman! Vänsterpartiets budget innehåller flera delar som ökar jämlikheten genom omfördelning och skapar förutsättningar för att lyckas med den gröna omställningen. För oss är det en självklarhet att folk ska kunna bo och leva i hela landet. Det är också uppenbart att Sverige i dag har ett samhälle som gör livet i flera delar svårare, inte enklare. Avsaknad av samhällsservice, nedlagda vårdcentraler, sammanslagna skolor, postutdelning varannan dag, dåligt väghåll, utebliven kollektivtrafik och svajigt internet är några av problemen.

De nedskärningar som görs på det offentliga kallas av somliga effektiviseringar, men de är allt annat än just det. En nedlagd skola kan ge timmar i skolbuss i stället för en cykeltur. En nedlagd lanthandel kan innebära flera mils extra körning för veckohandlingen. Ett nedlagt BB kan vara skillnaden mellan liv och död.

Menar vi som land allvar med att hela Sverige ska leva behöver vi också en omfördelning mellan människor, mellan stad och land, men också konsekventa satsningar på den gemensamma samhällsservicen och på det offentliga. Det är hela landet som har arbetat ihop landets tillgångar, och därför vill vi också se att de kommer hela landet till del.

I ett grönt samhälle är ett hållbart jordbruk centralt. Det svenska jordbruket har alltid varit en viktig del av den svenska självbilden, likaväl som en viktig faktor i samhällsutvecklingen. Ett hållbart och nära jordbruk behövs för ett samhälle med trygg tillgång på livsmedel. Det blir en grön omställning som skapar jobb i hela landet.

På samma sätt som jordbruket har stora möjligheter att bidra till förbättrad klimatanpassning står det också självt inför stora utmaningar. Torka likaväl som skyfall påverkar jordbruket och kräver anpassningar. De ökade skyfallen kommer att ställa andra krav än tidigare på jordbrukets vattenhantering, med ökade kostnader som följd. Därför föreslår vi ett nytt statligt stöd för investeringar och åtgärder inom jordbruket som stärker vattenhanteringen i ett förändrat klimat.

För att stärka jordbrukets positiva påverkan på klimatet vill vi införa två nya anslag: dels ett stöd för investering i fossilfria maskiner och fordon inom jordbruket, dels en biopremie som ett stöd per liter drivmedel. Detta blir två nya anslag på utgiftsområdet.

Vänsterpartiet vill se en ökad andel växtbaserade livsmedel. Detta är något som av flera ses som ett hot mot det svenska jordbruket. Jag har aldrig riktigt förstått den ryggmärksreflexen. Självklart ska våra framtida växtbaserade livsmedel produceras i Sverige. Efterfrågan från konsumenterna finns redan, och det svenska jordbruket är redan med och växlar om för att möta denna efterfrågan. Det är inget annat än positivt.

För Vänsterpartiet är det också viktigt med ett starkt ekologiskt jordbruk. Det har flera fördelar, då kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel inte används. Vi vill ge stöd för omställningen från konventionellt jordbruk till ekologiskt. Det ger oss en stark biologisk mångfald likaväl som en stärkt djurvalfärd. Stöden vi vill se riktar sig både till omställningen och till produktionen.

Vi vill också se en ökning av anslaget för stöd till betesmarker. Det kött vi ändå konsumerar i Sverige ska vara svenskt, ha korta transporter och bidra till en stark biologisk mångfald.

Prot. 2021/22:42

9 december

-----

*Areella näringar,
landsbygd och
livsmedel*

Apropå djurvälstånd och den tidigare diskussionen här om veterinärer vill Vänsterpartiet i denna del satsa extra pengar på att stärka veterinärkåren. Det finns i dag en stor efterfrågan på fler veterinärer, och bristen är så pass stor att djurvälstånden inte kan upprätthållas. Veterinärer har själva vittnat om att djur avlivats för att tillgång på vård inte funnits.

Bedömningen är att antalet studieplatser på veterinärbildningen behöver fördubblas för att kunna möta det behov som finns. För detta hade vi velat se ett ytterligare ökat anslag.

Det är också fråga om att ha tillgång till en jämlik vård i hela landet. Så är inte fallet i dag. Distriktsveterinärerna behöver tillräckliga resurser för att kunna bedriva sin verksamhet. De behöver resurser som möjliggör goda arbetsvillkor och en rimlig lön för att de ska kunna behålla och locka personal till sig.

Distriktsveterinärernas verksamhet har stor betydelse, särskilt i de områden där de privata aktörerna uteblir. Detta är ofta områden med längre avstånd och en större andel jourverksamhet än i och omkring städerna. Därför föreslår vi en höjning av anslaget till veterinär fältverksamhet liksom ett extra anslag till SLU för studieplatser.

För att främja möjligheten till småskalighet och öka djurvälstånden föreslår Vänsterpartiet ett investeringsstöd för mobila slakterier. Antalet slakterier minskar. Det är också för många långa avstånd, vilket inte är att föredra.

Trycket att hålla ned priser på grund av import av billigt kött och konkurrensen från stora slakterier är faktorer som orsakar detta, men det beror även på brist på utbildad personal. Genom att förbättra tillgången till lokala slakterier kan vi minska behovet av längre djurtransporter och stärka förutsättningarna för lokal produktion och förbättrad nationell självförsörjningsgrad. Detsamma gäller kvarnar och andra faciliteter som flera kan hantera tillsammans för att producera livsmedel.

Även om pandemin i alla fall hittills inte har blivit en kris som gjort att vi har fått brist på till exempel livsmedel har den visat oss att vi behöver vara mer förberedda. Därför vill Vänsterpartiet se att vi i Sverige höjer ambitionen för vår självförsörjningsgrad från 50 till 80 procent och inför ett beredskapslager för livsmedel, vilket vi ju tidigare haft.

Fru talman! Sverige behöver fler – inte färre – jordbrukare. Vad hade hänt om vi verkligen hade stått inför matbrist och en situation där till exempel min lokala matbutik hemma i Ed inte längre kunde fylla på hyllorna eftersom just-in-time-leveransen inte längre var just-in-time? Ja, inte hade jag kunnat gå till centrallagret i Västerås i alla fall.

Ett robust samhälle behöver fler som arbetar inom jordbruket. I tider av klimatkris, liksom vid andra orosmoment, behöver vi i högre grad en småskalig, regional produktion som finns nära människor och där det som produceras odlas, föds upp, fångas, bereds och tillagas inom samma geografiska område. Det ger minskade transporter, öppna landskap och arbetstillfällen på landsbygden. Det ger oss också möjlighet att minska vår klimatpåverkan. Detta är något som Vänsterpartiet prioriterar högt.

Fru talman! Eftersom våra utgiftsramar har fallit deltar vi inte i beslutet.

Anf. 178 JAKOB OLOFSGÅRD (L):

Fru talman! Vi är fortfarande i denna pandemi. Det är en kris som ställer samhället på sin spets och ger upphov till frågor som var, hur och varför vi vill leva våra liv.

För många människor i vårt land finns svaren på dessa stora frågor i det utgiftsområde som vi i dag debatterar, det vill säga utgiftsområde 23. Jag vill tala mycket om landsbygden.

Jag står här i dag med ett färskt landsmöte i vårt parti bakom mig. Vi liberaler, framför allt från små kommuner på landsbygden, har skapat ett landsbygdspolitiskt program för att människor ska kunna bo och leva i hela landet. Det handlar med andra ord om utgiftsområde 23.

Utgångspunkten som vi liberaler har är att människors makt över sin egen situation är viktig och att det är viktigt att man kan skapa möjligheter för sin egen framtid. En liberal politik för hela Sverige strävar efter att skapa förutsättningar för att de som vill bo, arbeta eller driva företag på landsbygden eller i en liten by ska kunna göra det.

Vi behöver ta vara på de unika förutsättningar för varje människas utvecklingskraft och för varje företags konkurrenskraft som finns i hela vårt land. Du ska kunna bo och verka där du vill, med vad du vill och om du vill.

Digitaliseringen gör att vi kan se och vänta oss en återvandring till landsbygden. Den skapar ett nytt samhälle. Många lämnar storstäderna och kommer, som tur är, på att det är vackrare på vår landsbygd och att digitaliseringen kan göra det möjligt att bosätta sig där.

Samhället förändras. Vi ska inte ställa stad mot land. Vi ska i stället skapa rättvisa förutsättningar oavsett var du bor.

Samtidigt vill vi ge människor möjlighet att ta vara på de förbättrade möjligheter som öppnar sig för att leva och bo utanför storstäderna och på långa avstånd från befolkningstäta områden. Genom bra vägar och bra bredband ges möjligheter att verka hemifrån.

I kommuner med sjunkande folkmängd blir konsekvensen ofta en åldrande befolkning och ett minskat skatteunderlag. Samtidigt har vi de senaste åren sett att landets små kommuner har haft en positiv befolkningstillväxt på grund av att antalet nyanlända har ökat i dessa kommuner. Jag ser i mina små småländska kommuner hur industrierna har fått god kraft från dessa nyanlända. Detta är positivt för landsbygden.

Liberalerna vill dock mer. Du som är ung och som växer upp på landsbygden ska inte behöva lämna det vackra hem och den omgivning som du vill vara i. Du ska kunna bygga ett eget boende – förverkliga drömmen om en bostad – och ha nära till förskola och grundskola.

I vår politik finns goda förslag såväl för bostadspolitik och skolpolitik som för landsbygden.

Liberalerna vill att hela Sveriges utvecklingskraft och tillväxtpotential ska tas till vara. Detta spänner såklart över många utskottsarbeten och över fler budgetområden än just utgiftsområde 23.

Den svenska livsmedelsproduktionen skulle med en mer företagsvänlig politik ha goda förutsättningar att utvecklas genom att det svenska jordbrukets fördelar tas till vara på ett bättre sätt. Sverige har ett av EU:s bästa djurskydd, låg användning av antibiotika, stor miljöhänsyn och ett smittskydd i världsklass.

Prot. 2021/22:42

9 december

-----

*Areella näringar,
landsbygd och
livsmedel*

Livsmedelsförädlingen är en sektor med stor geografisk spridning, vilket gör att branschen kan bidra till att skapa arbetstillfällen i hela landet.

Den matbaserade turismen är också en viktig sektor. Den kan ge ökade möjligheter till jobb och stärka Sveriges position som en matnation.

Fru talman! Jag besökte nyligen ett par goda vänner i min hembygd som har valt att satsa på ekoturism i den trakt som jag växte upp i. På en småländsk gård, där det inte alltid är jättestora åkrar och stora ladugårdar som dominerar, har de sett potentialen i ekoturism.

Precis före pandemin fick de visionen om vad de skulle göra. De kontaktade en av Sveriges bästa arkitekter, som konstruerade och ritade hus byggda på pålar som skulle smälta in ute i tallskogen. Dessutom valde de att kontakta en av vårt läns bästa reklambyråer för att nå ut med budskapet om vad de försökte att skapa där i mörkaste Småland.

Trots pandemin har det nu blivit verklighet att bo där bland talltopparna, att finnas i byggnader som man har använt bränt virke från skogsbränder till och att äta den hållbara, närproducerade och klimatsmarta maten.

Detta är landsbygdens folk, med framtidstro och optimism mitt i en pandemi. Jag frågade dessa goda vänner vad politiken skulle kunna göra för dem. De skapar ju möjligheter från nästan ingenting på landsbygden.

En sak sa de: Ni måste ge oss bättre bredband; hur ska vi annars kunna få hit storstadsborna?

Det var ett klockrent svar. Därför har Liberalerna en bredbandssatsning för att skapa förutsättningar för detta. Det är gott att höra att det finns engagemang kring att stärka just detta med digitalisering och bredbandsuppkoppling för företagare på landsbygden.

Att binda samman stad och land, att inte skapa motsättningar och att lyfta båda hör ihop. Ibland är jag inte jätteorolig för landsbygden, även om det finns orosmoln. Jag kan vara mer orolig för staden. Staden är beroende av landsbygden. Allting kommer från landsbygden in till staden. Landsbygden kommer att klara sig. Där finns mark att odla på. Men att landsbygden fungerar är viktigt för att hela vårt land ska leva.

I stort sticker vår budget inte ut. Vi lägger stor vikt vid att ställa om till fossilfria drivmedel. Det är en stor del i vår budget. Vi vill att de gröna näringarna ska ha möjlighet att göra den omställningen.

I talande stund drabbas dock folket på landsbygden av höga elkostnader. I mitt hemlän finns det bönder som på årsbasis förbrukar el som motsvarar elförbrukningen för ungefär 18 villor. De behöver nu köra gårdens kvarn nattetid, för att hålla kostnaderna nere. Det är inte heller ovanligt att en villaägare på landsbygden får betala 10 000 mer per år i elskatt. För bönderna och familjerna på landsbygden skulle sänkt elskatt göra stor skillnad. Det är en åtgärd som Liberalerna vill se omedelbart.

Fru talman! Vad är det med landsbygden som lockar, trots att det i mångt och mycket kanske är besvärligt att bo och kämpigt att leva där? Det är ett strävsamt liv, och framför allt lyser närheten till det mesta med sin frånvaro. Jag tror att det är att vi vågar vara oss själva på landsbygden, att vi mår väl och mår bra. Att fler borde få glädje av landsbygden är viktigt. Därför är utgiftsområde 23 otroligt viktigt i vår budget.

Skogen, djuren och människorna är i sina rätta element på landsbygden.

Anf. 179 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Jag vill tacka för ett mycket bra anförande kopplat till landsbygdens förutsättningar och möjligheter och vad som behövs för att vi ska kunna se att den utvecklas runt om landet.

Jag har en fråga om det Jakob Olofsgård var inne på mot slutet: ökad fossilfrihet i det svenska lantbruket. Liberalerna har föreslagit en utfasning om 20 procent per år av det här med återbetalning när det gäller diesel. Det blir 150 miljoner för 2022. Det kompenseras genom att anvisa motsvarande belopp för att gynna en övergång till fossilfria drivmedel.

Omställningen är viktig. Jag skulle vilja höra hur Liberalerna har bedömt konsekvensanalyserna av det här för kommande år. Vad får en utfasning på 20 procent för direkta konsekvenser i ett läge där trycket på svenskt jordbruksföretagande är väldigt bekymmersamt och utmaningarna är stora?

Jag undrar också om Liberalernas syn på de förslag som har presenterats av Helena Jonsson i den utredning som gjorts om att nå ett fossiloberoende jordbruk. Hur ser Liberalerna på en skatteväxling här och på möjligheterna för skatteavdrag för den enskilde jordbrukaren?

Anf. 180 JAKOB OLOFSGÅRD (L) replik:

Fru talman! Tack, Daniel Bäckström, för en mycket viktig och relevant fråga!

Det är som sagt där vi sticker ut i vår budget. Vi vill poängtera att en omställning är viktig. Vi vill se en förflyttning, att dieselsubventioner i stället förs över till fossilfritt bränsle för jordbruket. Vi ser också att det i branschen, som du var inne på, finns en välvilja till att ställa om. Det här är vårt sätt att visa att vi vill stödja en omställning till fossilfria bränslen.

Det är en stor utmaning. Jag står inte här och ropar ut enkla svar på exakt hur det kommer att bli. Du nämnde Helena Jonssons utredning. Den välkomnar vi. Där finns många goda förslag som man bör titta närmare på. Personligen har jag inte hunnit sätta mig in i utredningens förslag i detalj. Men jag gör det gärna tillsammans med Centerpartiet och Daniel Bäckström.

Anf. 181 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Jag tror att ambitionen är rätt på lång sikt. Men utifrån nuläget och de rapporter som finns om lägesbilden för svenskt jordbruk nästa år, inte minst på grund av stora kostnadsökningar för drivmedel och diesel, är det viktigt att titta på vad en sådan förändring skulle innebära i praktiken för det svenska jordbruket redan om någon månad.

Min vädjan är att man ska kunna se en konsekvensanalys och presentera helhetsbilden i ett läge då svenskt jordbruk har stora utmaningar. Jag hoppas att Liberalerna och Jakob Olofsgård kommer att återkomma med en sådan konsekvensanalys framöver.

Anf. 182 JAKOB OLOFSGÅRD (L) replik:

Fru talman! Tack, Daniel Bäckström, för att du framför det här på ett gott sätt!

Vi ser också detta och delar Centerpartiets oro för jordbruket. Jag vill återigen poängtera vår sänkning av energiskatten. Det är en viktig åtgärd

här och nu, för att ta itu med en av de saker som är tuffa när det gäller energin och som påverkar många delar av jordbruket.

Här och nu är det energiskatten som vi ser skulle kunna sänkas. Jag ber att få återkomma om konsekvenserna.

Anf. 183 MARIA GARDFJELL (MP):

Fru talman! Man saknar inte kon förrän båset är tomt, heter det. Jordbruksverket har visat att det finns en risk att 1 000 av de cirka 3 000 mjölkbönder vi har faktiskt kommer att lägga ned inom kort. Det vore ett mycket allvarligt slag mot den biologiska mångfalden. De mest värdefulla naturtyperna i odlingslandskapet, naturbetesmarkerna, riskerar att växa igen. Och det är bara 5 procent av de totala naturbetesmarkerna som brukas i dag.

Vi måste agera mot det här nu. Det är ingen lösning på klimatkrisen eller naturkrisen att mjölkproduktionen ökar enbart på det sätt som sker i dag, i enlighet med livsmedelsstrategin. Där är lösningen strukturrationalisering och nedläggning av jordbruk och gårdar. Nej, vi måste ha fler kor och fler lantbruk, i stället för att koncentrera korna till färre antal gårdar i södra Sveriges mjölkbälte, från Gotland till Halland.

Vi kan inte räkna framgångarna i mängden mjölk per ko. Vi måste räkna framgångarna för framtiden i antalet gårdar och hur de är spridda över landet. Vi måste räkna framgångarna för lantbruket i hur många unga lantbrukare vi har. Vi måste räkna framgångarna i hur generationsväxlingen faktiskt fungerar och i hur många utbildade ungdomar det finns som kan ta över gårdarna.

Vi måste räkna framgångarna i hur många småskaliga livsmedelsproducenter det finns, oavsett om det är slakterier, mejerier, charkuterier, bryggerier, bagerier och så vidare, i var i hela landet de finns och i att de använder de svenska produkterna. Det är där framgången finns. Den finns inte i hur mycket mjölk som produceras per ko.

Vi behöver en ny uppdaterad och grönare livsmedelsstrategi för klimatet, den biologiska mångfalden och lantbrukarnas framtidstro. Klimat och biologisk mångfald hänger ihop. Båda är nödvändiga för mänsklighetens överlevnad. Business as usual är inte möjligt vare sig vi ser till klimat, biologisk mångfald eller lantbrukets lönsamhet.

Det behövs en stor klimatomställning med mer ekologiska odlingsmetoder, ökad kolinlagring, minskat matsvinn, ändrade kostvanor och så vidare. För att vi ska åstadkomma detta behövs ekonomiska styrmedel och en *strategisk* strategisk plan i EU-politiken.

Ekologiska odlingsystem är rätt väg för att få mer hållbara odlingsystem. Det visar IPCC, och det säger EU:s gröna giv. Man kan effektivisera både klimat- och klimatnyttan i allt jordbruk genom att dra nytta av de erfarenheter som ekologiska lantbrukare har av att klara sig utan handelsgödsel. Det gäller särskilt nu när priserna på handelsgödsel är enorma och bristen kanske är här. Det är nu de ekologiska lantbrukarnas kollegor behöver ställa sig frågan hur dessa klarar sig utan handelsgödsel.

Det är viktigt att se helheten i klimatutsläppen och inte bara stirra sig blind på de svenska utsläppen. Vi behöver ha mest fokus på konstgödsel, matsvinn, metan, avskogning, transporter och arbetsmaskiner. Därtill bör vi fokusera på kolinlagring, bördigare jordar, mer flerårig vall och hur betet bidrar till kolinlagringen i jordbruksmarkerna.

En ny forskningsrapport från SLU visar att mjölkgårdar under en tio-årsperiod lagrar in mer kol i marken än andra jordbruksinriktningar. Den årliga ökningen i matjorden är 5 promille. Det är betydligt högre siffror än vad man hittills har räknat med när man har tagit fram livscykelanalyser för mjölk.

Något som också ger lägre klimatutsläpp är friska djur. Kor som får gå ute och beta är friskare. Därför behöver vi slå vakt om beteskravet i svensk djurskyddslag.

Miljöpartiets klimatfärdplan är kanske inte något som mina kollegor i miljö- och jordbruksutskottet har läst än, men den ligger i framkant och visar hur vi kan uppnå Parismålen. Jag kan verkligen rekommendera en läsning av den, särskilt avsnittet om hållbart jordbruk och delarna som handlar om djurens roll i jordbruket. Jag tror att ni skulle bli förvånade om ni insåg att det är Miljöpartiet som driver fram en politik på detta område.

Det är djur från djurindustrier som ska fasas ut. Visst släpper kor ut metan, men kor som ger oss både goda livsmedel och biologisk mångfald gör betydligt större nytta. Det är där insatserna ska göras. Det är inte det importerade köttet som ska vara kvar, utan det är det svenskproducerade köttet från djur som betar ute.

Det är viktigt att de mervärden som lantbruk i hela vårt land bidrar med betalar sig för lantbrukarna. Det gäller både betalning från marknaden och genom att lantbrukare får ersättning för de samhällstjänster de bidrar med när de producerar ekosystemtjänster. Lantbruket ska nämligen inte bara producera mat. Det ska inte bara vara spannmål i kilo per hektar, utan det ska också bidra till mycket annat, till exempel dagmaskar i marken, fåglar, biologisk mångfald, öppna landskap och turism. I framtiden måste vi mäta vad lantbruket bidrar med på andra sätt för att kunna förstå vilket slags landsbygd vi vill ha. För det krävs en ny livsmedelsstrategi.

Det är viktigt att utveckla satsningarna på ekologiskt lantbruk i den strategiska planen. Det är roligt att se hur Danmark har konstruerat sin plan. De har fler eco-schemes. Ett av dem är att producera ätliga livsmedel såsom potatis och grönsaker. Det är en fantastiskt rolig inriktning som, tror jag, också skulle ha gynnat Sverige. Vidare vill man satsa på att ha bindande klimatmål, att minska utlakning av kväve, att ta mulljordar ur produktion, att fördubbla ekoproduktionen och så vidare.

Vi måste satsa på levande lantbruk i hela landet. Ersättningarna till mjölkbönderna får inte minska nu. Vi kan inte bara satsa på stora gårdar. Det är det lokala familjelandbruket som måste vara konkurrenskraftigt, inte djurindustrierna. Lantbruk behövs i skogs- och mellanbygd. Vi vill inte att Sverige ska växa igen. Vidare behöver vi ett mål för att rädda mer av Sveriges naturbetesmarker med hävd och bete. Om alla tjurar som i dag föds upp på stall fick komma ut och beta skulle det finnas en potential att 280 000 hektar betesmark kunde betas.

Fru talman! Miljöpartiet vill skydda den fjällnära skogen som är ett av Europas sista stora sammanhängande vildmarksområden. Det är därför det kallas Sveriges Amazonas. Hur ska vi kunna övertyga andra länder att skydda värdefulla skogar om vi inte är beredda att göra det själva? Utöver den fjällnära skogen finns ett fortsatt stort behov av skydd av värdefull natur av andra naturtyper, men utan tillräckliga budgetresurser kommer Sverige inte att ha möjlighet att skydda natur i hela landet.

Vi har efterfrågat och vi kommer att fortsätta efterfråga en ändringsbudget för skogen. Det behövs inte bara för att skydda värdefull natur utan också för att stärka äganderätten i skogsbruket. Precis som Isak From sa kommer vi att tala mycket mer om skogspolitiken på måndag. Jag återkommer med mer om detta då.
(Applåder)

Anf. 184 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Det förekommer mycket arbete också i Bryssel, vilket Maria Gardfjell var inne på apropå hur EU:s framtida jordbrukspolitik utvecklas. En av de mer oroväckande signaler som jag nåtts av den senaste tiden är hur en av kommissionens arbetsgrupper har redovisat utkast om tekniska kriterier och detaljregleringar för jord- och skogsbruket inom ramen för taxonomin.

Några exempel på detta är att inga djur får gå vid vattendrag så länge inte myndigheter har sagt att det är okej. Man föreslår en minimering av andelen mark som plöjs. Det får inte ske någon omvandling av skogsmark över ett hektar till jordbruksmark och beteshagar. Det får inte ske några förändringar av vattenvägar. Det finns förslag om att man inte ska få byta ut täckdikning när områden med hög biologisk mångfald ska skapas. Kalhyggen får bara vara ett hektar när det gäller lövträd och tre hektar när det gäller barrträd. Det måste vara minst 100 meter mellan hyggena. Det måste finnas minst tre trädsorter per område, och de ska utgöra minst 20 procent av ytan.

Det här är några exempel på frågor som just nu processas inom ramen för kommissionens arbete. Jag undrar hur det skulle vara om Maria Gardfjells parti fortfarande hade varit en del av Regeringskansliet. Hur hade ni resonerat kring dessa förslag när det blir skarpt läge? Det undrar jag utifrån vad Miljöpartiet precis har presenterat kring ambitioner om en levande landsbygd och öppna landskap med betande djur.

Anf. 185 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Tack, Daniel Bäckström, för frågor om EU-politiken! Just det område som vi nu pratar om, jordbrukspolitiken, är verkligen en helt EU-politisk fråga.

Du frågar om taxonomin. Grunden för hela arbetet med taxonomin är oerhört värdefull. Detta kan ligga till grund för de investeringar som ska göras i näringslivet, och då kan man styra ekonomiska resurser mot en klimatomställning.

Detaljerna diskuteras. Jag kan också ha synpunkter på detaljerna. Miljöpartiet har gärna synpunkter på EU-politiken. Och jag vill säga dig: Oavsett om vi sitter i regering eller inte kommer vi att jobba jättehårt för att vi faktiskt ska uppfylla Parisavtalets mål. Vi kommer också att arbeta för att vi inte ska lämna vare sig klimatkrisen eller naturkrisen därhän.

När det gäller just frågan om detaljreglering avseende djur kan vi konstatera att något som är väldigt viktigt i Sverige är att mer naturbetesmarker betas. Bland annat strandängar är områden som verkligen behöver betas i större utsträckning. Jag skulle inte anta att någon myndighet i Sverige som ansvarar för naturvård, jordbruk eller miljö skulle tycka att det är dåligt att vi har beten av strandängar i Sverige. Det kommer alltså i sådana fall att falla.

Anf. 186 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Jag lyfte fram det här utifrån riskerna det skulle kunna medföra för svenskt skogsbruk och svenskt jordbruk om detta skulle förverkligas. Det är oerhört viktigt vilka som företräder Sverige via Regeringskansliet i de förhandlingar som förs inom ramen för EU-samarbetet. Miljöpartiet har under många år haft inflytande på många områden, inte minst när det handlar om miljöpolitik.

I anförandet pratar Maria Gardfjell tydligt om att det helst inte ska vara större enheter – man vill ha småskalighet eller familj jordbruk. Man berör inte vilka åtgärder man är beredd att vidta från Miljöpartiets sida för att stärka konkurrenskraften och överlevnaden i svenskt jordbruk långsiktigt, och man kopplar inte ihop det med ökad detaljreglering och ekonomi. Det förefaller opraktiskt för mig. Därför frågar jag: Hur ser ni på konkurrenskraften framöver?

Anf. 187 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Detta är min favoritfråga, Daniel Bäckström. Konkurrenskraften är inte en enkel sak. Konkurrenskraften handlar om att där man ska producera en sak i världen ska man vara bäst på det. Det är vad konkurrenskraften handlar om.

Det är en stor risk för det svenska jordbruket. Vi behöver säkerställa att vi har lantbruk i hela landet och att vi har jordbrukare som klarar av att sälja sina produkter. Vi kan inte enbart ha mål om att sälja mer svenska produkter på export. Vi måste också ha ett mycket starkare mål om att sälja de svenska produkterna i Sverige.

Varför äter vi så lite svensk ost i Sverige? Det är på grund av den storleksrationaliseringen och den industrialiseringen vi ser av svenskt jordbruk och även av svensk livsmedelsindustri, som i dag är bondeägd. Vi kan inte ha det så. Vi måste stoppa det.

Anf. 188 JOHN WIDEGREN (M):

Fru talman! Först yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

För Moderaterna är äganderätten fundamental. Det är grunden, särskilt när det kommer till utgiftsområde 23. Då är det absolut grunden. Det är grunden eftersom vi har duktiga svenska jord- och skogsbrukare. Vi har män och kvinnor som äger skog i Sverige och som gör rätt saker, helt enligt skogsvårdslagen, som vi antog 1993. Det är frihet under ansvar. Det är en jättebra lag. Det är bra skogspolitik.

Det som vi har sett på senare tid är inte bra. Staten tar mer och mer mark från enskilda skogsägare eftersom det offentliga tror att de tar hand om höga miljövärden bättre än vad den enskilde skogsägaren gör. Det är tvärt emot vad Moderaterna tycker om äganderätt och skog.

I den budget som vann riksdagens gehör har vi tagit bort 400 miljoner i utgiftsområde 23. Det är 400 miljoner som är kopplade till den skogsutredning som Miljöpartiet och Centerpartiet har trätt om ända sedan februari 2019 och som vi fick på vårt bord för ett litet tag sedan. Det roliga är att man efter det har fortsatt att träta om vad överenskommelsen faktiskt innebär. Det verkar inte finnas någon riktig tydlighet i vad man kom överens om. Då verkar det väldigt märkligt att stoppa in en massa budgetpengar för detta. Därför har vi tagit bort de 400 miljonerna i utgiftsområde 23.

Vi har inte tagit bort någonting som fanns innan. Detta var nya medel som tillfördes just med koppling till Skogsutredningen. Och det är inte så att det inte finns medel kvar för att jobba med granbarkborreproblematiken. Det finns medel kvar för det hos Skogsstyrelsen. Det finns fortfarande medel för skogsskador hos SLU.

Det finns fortfarande kvar 410 miljoner kronor till skogsbönder som blir nekade avverkning i framför allt fjällnära områden. Det var precis vad Skogsstyrelsen äskade. Det var vad de ville ha i budgeten. Och den pengan finns kvar.

Försvagas äganderätten när man tar bort dessa medel? Det beror på vad man menar med äganderätt. Om man med äganderätt menar att staten ska ha pengar att lösa in privat mark för har vi försämrat detta. Men för Moderaterna är det inte det som är äganderätt. Äganderätt är när man brukar sin skog på ett föredömligt och hållbart sätt för att bevara höga miljövärden och bygga upp höga miljövärden över generationer. Det är ofta så det svenska familjeskogsbruket ser ut – över generationer.

Fru talman! Under en längre tid har vi lagt mer och mer skog under det statliga. Det har också inneburit att vi har byggt upp ett skötselunderskott. Det vittnar både Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket om. Vi har ett skötselunderskott i fråga om de höga naturvärdena. Det är såklart jätteolyckligt. Men varför ska vi då rusa vidare och ta mer mark ur produktion?

Ett exempel är hela diskussionen om den fjällnära skogen. Det är alltså områden där vi redan har mest skyddad skog. Där ska vi fortsätta att skydda ännu mer. Det förstår inte vi från Moderaterna. Vi har alltså redan skyddat skog. Och i förhållande till många andra länder i Europa ligger vi väldigt bra till i fråga om hur mycket mark vi har tagit ur produktion. Det är bara det att vi inte har rapporterat att vi har gjort det. Vi har i stället rapporterat med någon form av självskadebeteende till Europa. Det har också Naturvårdsverket konstaterat. Men man säger väl i stället: De andra gör fel, och vi gör rätt. Det kan man i så fall ha en annan diskussion om.

Det är detta som den stora förändringen i utgiftsområde 23 handlar om. Vi tror på den enskilde skogsägaren. Vi tror på en stärkt äganderätt, och vi tror på att höga naturvärden hanteras bäst av enskilda skogsägare.

När det kommer till jordbruket, fru talman, har det lyfts många tankar om det småskaliga och om att vi ska ha mer livsmedelsförädling. Jag säger: Absolut, det ska vi ha. Men det finns en anledning till att vi har drivit svenskt jordbruk otroligt hårt i fråga om storleksrationalisering och att vi fortsätter att göra det. Det heter lönsamhet, och vi har tyvärr dålig lönsamhet i svenskt jordbruk.

En tidigare talare sa att om man producerar världens bästa livsmedel ska man ligga i framkant. Men vi producerar ju världens bästa livsmedel i Sverige! Svenska bönder producerar världens bästa livsmedel. Ändå har vi inte lönsamhet. Svenska bönder har nästan de bästa produktionsresultaten i hela världen, fru talman. Men lönsamheten är bland de sämsta. Det är ett systemfel. Varför ska det vara på det viset?

Ungefär 50 procent av den mat vi konsumerar i Sverige i dag är importerad. Om vi får en sämre utveckling under 2022 och minskar vår produktion kommer vi att gå under 50 procent, detta i ett spänt säkerhetsläge men också i ett läge när vi i stället skulle kunna öka produktionen just för att vi har en hållbar svensk livsmedelsproduktion. Ekologiskt eller konventionellt spelar ingen roll – den svenska livsmedelsproduktionen är hållbar. Då

ska vi väl bestämma oss för att vi ska öka den. Men då måste man vidta åtgärder.

Vill man inte vidta åtgärder för en ökad livsmedelsproduktion, till exempel sänkta skatter, stärkt äganderätt, långsiktiga spelregler och minskat regelkrångel, byråkrati och administration för svenska bönder, då ska man säga det. Vill man inte leva upp till livsmedelsstrategins intentioner, oavsett om den är som den är i dag eller om livsmedelsstrategin ska vara grön, då måste man säga det. Det går inte att prata sig varm om att man tror att det här är vägen framåt och sedan inte göra någonting.

Så har vi gjort länge nog. Precis som jag sa innan upplever svenska bönder mer och mer att livsmedelsstrategin är någonting som inte finns. Det var bara ett beslut som vi tog för fyra fem år sedan i Sveriges riksdag. Den betyder ingenting. Då har det gått långt, fru talman. Då är vi ute på väldigt farlig mark, för Sverige behöver producera mer livsmedel.

Vi brukar säga att mjölkproduktionen i Sverige är motorn i svenskt jordbruk. Precis som den tidigare talaren sa kan 1 000 mjölkbönder komma att försvinna inom en ganska snar framtid, och antalet mjölkbönder brukar halveras vart tionde år. Om tio år ska vi ha nått upp till livsmedelsstrategins intentioner – med hälften så många mjölkbönder. Jag vet inte hur vi ska klara att höja produktionen då.

Det finns alltså många saker vi behöver titta vidare på, och jag tror att vi också måste vara beredda att ta lite beslut om någonting som faktiskt gynnar svenskt jordbruk. Vi kan inte luta oss tillbaka och hänvisa till livsmedelsstrategin hela tiden, för det hjälper inte längre. En, två och tre handlingsplaner hjälper inte. Det måste till konkreta förslag och konkret politik för att det här ska bli verklighet.

Om vi får ett starkt svenskt jordbruk, en stark svensk livsmedelsproduktion och en stark äganderätt i skogen med en hög produktion på landsbygden, oavsett var vi befinner oss, är det en framgångsfaktor för Sverige. Ett starkt, grönt näringsliv i hela Sverige är också garanten för en levande landsbygd, även om det är ett ganska tråkigt uttryck. Men det är dit vi måste komma, och jag hoppas att Socialdemokraterna i regeringsställning nu ska visa oss att de har medicinen för detta. Sverige förtjänar lite mer än det här i den svåra situation som svenskt skogsbruk och jordbruk är i nu. (Applåder)

Anf. 189 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Jag gillar att debattera mot John Widegren!

Det är lite schizofrent att lyssna på Moderaterna i debatten om den nuvarande statsbudgeten, M-SD-KD-budgeten som Moderaterna har röstat igenom. De har ju fått igenom sin budget, och samtidigt har de lagt motior mot den. Men det ska vi inte prata om.

Apropå skogen och skogspropositionen ger nuvarande statsbudget inte ett öre till de reformer som finns i skogspropositionen. Det är skogsägarvänliga naturvårdssatsningar och klimatanpassning av skogsbruket. Det handlar om sänkta skatter för skogsägare, och det handlar om mer satsningar på att sköta skogen så att man klarar sig mot skogsskador. Det hjälper ju inte att enbart ha satsningar nu på forskning om man inte också kan ha rådgivning och föra ut kunskapen till de enskilda skogsägarna.

Den slopade ekonomiska satsningen på skogen innebär också att Skogsstyrelsen kommer att få prioritera bort väldigt mycket av sitt arbete, och då är det de mindre familjeskogsbrukarna som kommer att drabbas hårdast. De kommer inte att kunna hjälpa till vare sig med inventeringar eller med att just skynda på arbetet med att skydda skog.

Att skydda fjällskogen säger John Widegren inte behövs, för den får inte avverkas. Men det som har hänt de senaste åren är att vi har fått ett antal domslut som gör att varje skogsägare har rätt att få pengar av staten. Det var det som skulle förenklas med skogspropositionen, och det är därför det behövs pengar. Anser John Widegren att det inte behövs pengar till skogen?

Anf. 190 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Tack för frågorna!

Vad gäller de olika delarna i Skogsutredningen och Skogsstyrelsens ökade arbete tar vi som sagt var inte bort någonting som finns i dag. Det är ju nya saker det handlar om.

Gällande förslagen i Skogsutredningen landade väldigt många av dem i nya utredningar och myndighetsuppdrag, till exempel skattebiten. Det skulle utredas vidare.

Skogspropositionen är en inriktningsproposition som vi förhoppningsvis ska ta beslut om i mars. I september har vi val igen. Kommer det att kunna hända så mycket på den tiden? Jag är väldigt tveksam.

Vad gäller den fjällnära skogen verkar det för Miljöpartiet i den här typen av debatter inte finnas någon borte gräns för hur mycket skog vi ska ta ur produktion. I dag är vi inte jättelångt från gränsen för vad vi kan avverka i förhållande till tillväxt. Vill man sänka produktionen i skogen ska man säga det: Vi ska bruka skogen mindre. Eller är det de facto så att vi ska höja produktionen så mycket i den skog som är kvar och som inte är skyddad med till exempel gödsling och annat? Ska vi göra det? Säg det i så fall!

Om man driver på för fortsatt skydd av skog i den här takten har vi snart nått gränsen för vad vi kan avverka i förhållande till tillväxt. Jag tycker att det är intressanta frågor att få svar på från Miljöpartiet.

Anf. 191 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! I den budget som vi nu tar ställning till framgår att vi ska ha en skogspolitik som klarar miljömålen, och det gör vi bara om vi skyddar den värdefulla naturen. Det är en budget som John Widegren har skrivit under på.

Med Moderaternas budget försvagas äganderätten. Moderaterna slår ju ned både på skogen och på skogsägarna.

Jag vill ändå passa på att ställa en sista fråga till John Widegren, fru talman. Jag har hört talet om att han är besviken på livsmedelsstrategin. Håller han med Miljöpartiet om att vi behöver ha en förnyad satsning på livsmedelsstrategin och nya texter i den?

Anf. 192 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Om vi slutar att bruka den svenska skogen nu kommer vi ändå inte att nå upp till miljömålen. Det har våra myndigheter varit väldigt tydliga med. Därför menar vi att vi måste se över de miljömål som finns

kopplade till skogen i dag och göra så att de är realistiska och går att uppnå. Så är det inte i dag.

En ny satsning på livsmedelsstrategin – varför inte? Det kanske är dags att göra det, för den livsmedelsstrategi som vi har i dag verkar inte fylla sin funktion. Jag tycker att målen i den är ganska bra, så jag vet inte om vi behöver ändra texter och annat. Det är bra mål i livsmedelsstrategin, men vi behöver ju ha verktygen. Framför allt behöver de som ska producera maten ha verktygen, så låt oss prata vidare om det.

Anf. 193 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! Tack för ett engagerat anförande, John Widegren!

Skötselunderskottet var John Widegren inne på. Jag tror att det säkert kommer att diskuteras på tisdag, när utgiftsområde 20 och skydd av värdefull natur ska behandlas. Jag håller med om att staten faktiskt måste ha pengar i sin plånbok för att klara av sina åtaganden.

Sedan har John Widegren ett ganska högt tonläge när det kommer till äganderätten. Jag skulle vilja säga att det är de partier som står bakom skogspropositionen som faktiskt har gjort arbetet för att säkerställa äganderätten – ersättningsrätten – för alla de enskilda skogsägare som lever med effekterna av de lagändringar och implementeringar som gjordes under alliansåren.

Implementeringen av propositionen *Gränser i skog* särställde den fjällnära skogen som särskilt skyddsvärd, och konsekvenserna av det vet vi ju; vi har till exempel Ånokdomen, som belyser fjällnära skog som särskilt skyddsvärd. Sedan hade staten inte verktyg i sin låda för att ersätta fullt ut. Myndigheterna hade inte instruktioner och verktyg att göra det här. Det är det som skogspropositionen ska säkerställa, naturligtvis tillsammans med budgetanslagen.

Det finns ett antal andra åtgärder som man vidtog. Man misslyckades med implementeringen av artskyddsförordningen, vilket var grunden till Artskyddsutredningen. Nu finns ingenting med här, men där finns det mycket att göra för att säkerställa att äganderätten fungerar fullt ut. Det är ju något som Moderaterna helt har missförstått eller absolut bortser ifrån.

Anf. 194 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Ja, här kommer det igen: Ersättningsmöjligheter – det är det man uppfattar som en stark äganderätt. Det är det inte! Det är inte en stark äganderätt att staten går in och tar enskilda skogsägares egendom, oavsett om de får ersättning eller inte. Vi har medel i budgeten till dem som blir nekade avverkning, men på vår hearing lyfte Skogsstyrelsen upp § 18 i skogsvårdslagen. Skulle Socialdemokraterna vara beredda att se över den? Det skulle kanske vara en intressant väg framåt.

Jag tycker att det resonemang man hör från Socialdemokraterna är lite samma som det man hör från Miljöpartiet, fru talman. Det verkar inte finnas någon gräns uppåt. Betyder det att Socialdemokraterna vill minska produktionen i svensk skog? Är det så?

Moderaterna vill det inte. Vi tror att skogen är en otroligt viktig del i omställningen. Det är en fungerande bioekonomi. När det handlar om substitut för sådant vi kan använda i samhällets olika delar blir skogen otroligt viktig. Vi tror att vi ska bruka skogen mer än vad vi gör i dag, och vi är alldeles övertygade om att det går att göra. Produktion och miljö går att

uppnå tillsammans; det har svenska skogsägare visat förut. Det är många saker som går åt rätt håll när det kommer till den biologiska mångfalden. Så länge de sakerna går åt rätt håll, vad finns det för anledning att ändra på detta?

Jag vill ställa frågan tillbaka till Socialdemokraterna: Finns det någon gräns uppåt för hur mycket skog vi ska skydda?

Anf. 195 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! Vi ska naturligtvis skydda relevant skog. Skogen är en grund för klimatomställningen, och vi ska självklart nyttja skogen och träfibern till allt det som skogens nyttor gör. Men John Widegren och Moderaterna missar helt och hållet frivilligheten. Man kanske inte har läst skogspropositionen, men där är ju frivilligheten grund. Det är skogsägarna som kan gå före och skydda sina områden, och det är dem man nu faktiskt trampar på.

I Västerbotten har man kommit överens om att skydda en ganska stor andel skog. För allmänningsskogarna får markägarna en ganska stor ersättning, och naturligtvis vill de nu investera i nytt skogsbruk och fortsätta sitt bruk. Men att de gör det, och att de har fått göra det, beror ju på att den här regeringen har gjort anslagshöjningar på området för att säkerställa det som inte fanns tidigare och åtgärda de brister som alliansregeringen efterlämnade.

Anf. 196 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Det är väl lite som vanligt: Man skyller på alliansregeringen. Det är sju år sedan nu, men det är ändå alliansregeringens fel. Socialdemokraterna har suttit vid makten i sju år, och nu närmar vi oss ett val. Då lyfter man från Socialdemokraternas sida upp allting som är lite dåligt i Sverige och säger: Det här kommer vi att fixa. I valrörelsen lovar vi att vi fixar det här.

Angående att frivilligheten är grunden för skogspropositionen: Är det så himla frivilligt? Det blir nästan lite under galgen i stället, och det tycker inte vi är frivillighet. Dessutom skriver man om det här med frivillighet lite grann med hängsle och livrem, det vill säga använder uttryck som ”när så är befogat”, ”bör” och annat. Det är väl bättre att vi använder ”skall” – att det *skall* vara frivilligt? Sedan får vi utreda vidare i miljöbalken i vilka undantagsfall – de få som ska finnas – som frivilligheten inte gäller. Annars *skall* frivillighet gälla.

Anf. 197 STAFFAN EKLÖF (SD):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till utskottets förslag.

Förutsättningarna för den här budgetdebatten liknar inte förutsättningarna för de tre tidigare som jag har varit med i. Sverigedemokraterna gick fram med ett eget förslag, som vi sedan har frångått för att rösta på en gemensam budgetreservation med Moderaterna och Kristdemokraterna. Jag är mycket glad över överenskommelsen och den konstruktiva andan, och jag är imponerad över att förhandlarna lyckades bygga upp överenskommelsen på ganska kort tid.

Överenskommelsen lyfter både näringsliv och välfärd på samma gång och rättar till sådant som regeringen har missat. Men en budgetreservation under tidspress är naturligtvis något annat än en hel budget förhandlad i

lugn och ro. Både Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna saknar naturligtvis flera av sina förslag i kompromissen. Detta gör att de satsningar som Sverigedemokraterna hade inom utgiftsområde 23 Areella näringar inte längre är aktuella i år. Däremot är de aktuella för framtiden, och därför kommer jag att berätta hur vi tänkte i det förslag som Sverigedemokraterna lade fram innan överenskommelsen.

Vi anser att det är helheten som räknas. Det är så vi sverigedemokrater tänker om budgeten för lantbrukets vidkommande. Det räcker inte heller att endast ha fokus på en fråga, för frågorna är sammanflätade.

Först kommer dock ökad lönsamhet, för det gör så mycket mer möjligt. Det är viktigt med en hög grad av frihet för lantbrukaren. Det kräver just lönsamhet, och det kräver teknikutveckling. Det kräver också att krånglet minskar och att rättssäkerheten ökar samt att vi bromsar de av EU:s initiativ som försvårar för våra lantbrukare.

När det gäller lönsamheten har EU-stöden till jordbruket minskat. En mindre budget i EU är faktiskt något som gynnar Sverige eftersom en stor del av budgeten går till andra länder. Förutsättningen är dock att Sveriges regering och riksdag kompenserar för bortfallet. Tillräckligt med nationella medel måste skjutas till utöver de medel som kommer från EU-budgeten.

För att livsmedelsstrategin, som alla partier gillar, ska kunna uppnås behövs alltså mer pengar. Jordbruksverket har räknat på hur mycket som behövs för att det ska gå att nå livsmedelsstrategins mål och har satt siffran 6,6 miljarder kronor per år. Genom att lägga 900 miljoner kronor mer än regeringen når vi det målet. Vi bestämde oss för att lägga samma summa redan 2022, alltså före nästa programperiod i stödsystemet. Det är nämligen viktigt att ökade investeringar och ökad produktivitet utveckling kommer så snart som möjligt. Det är ju det som är vägen framåt.

Med tanke på de ökande priserna på insatsmedel som vi har sett under sommaren och hösten var det synd att vi inte nådde ända fram på den här punkten i förhandlingarna. Pengarna behövs ju redan nu, och jag tycker mig se att viljan finns i alla tre partierna. Tiden var väl för kort, och utrymmet i en budgetreservat är ju betydligt mindre än i en hel budget.

Den ökade nationella stödfinansieringen måste kompletteras med en sänkning av dieselskatten för jord- och skogsbruksmaskiner ned till de danska konkurrenternas nivå. Det innebär 1 350 miljoner kronor mer till lantbruket utan krav på motprestation. Just det att det saknas krav på motprestation är mycket viktigt för lönsamheten och den fria utvecklingen. Genom att världens bästa lantbrukare ges en högre grad av frihet kommer näringen att utvecklas bäst.

Fru talman! Skattesänkningen ger även klimatnytta direkt eftersom livsmedelsproduktionen ökar, och varje kilo som produceras i Sverige gör positiv skillnad för klimatet globalt. Det bidrar även till miljönytta i Sverige när fler skiften kan brukas.

Förbättrad lönsamhet är också en investering i klimat och miljö för framtiden. Det leder ju till ett konkurrenskraftigt, större jordbruk som har råd att från en styrkeposition göra ännu fler miljö- och klimatinsatser i framtiden. Allt måste göras i rätt ordning.

Även generella företagaråtgärder i Sverigedemokraternas budget gynnar lantbruket, till exempel slopad löneavgift för tre anställda och slopat sjuklöneansvar för nio anställda. Till det kommer flera satsningar på forskning, teknikutveckling och teknikspridning för den långsiktiga lönsamheten. Det är centralt för en kunskapsnation som Sverige.

Hur är det då med regelkrånglet? Vi vill bland annat ha förbättrad myndighetsstyrning och förbättrad lagstiftning, till exempel en översyn av miljöbalken och ett system för regelbunden förenklingsrevidering av gammal lagstiftning. Vi vill ha krav på förståelse hos kontrollanter för den näring de kontrollerar och dess förutsättningar, och vi vill inrätta en miljöprövningsdelegation för tillståndsprovning med specialistkompetens för jordbruk. Allt detta ska öka realismen, minska krånglet och öka rättssäkerheten. De åtgärder som behöver budgetsatsningar för att nå målet ska få det.

Här vill jag stanna upp och upprepa vad jag sa i början. Det är viktigt med en hög grad av frihet för lantbrukaren. Det kräver lönsamhet och teknikutveckling, att krånglet minskar och rättssäkerheten ökar samt att vi bromsar EU:s initiativ som försvårar för våra lantbrukare.

Fru talman! Mjuka frågor saknas inte heller i Sverigedemokraternas budgetar. Vi vill att djurskyddet ska förbättras genom forskningsinsatser för alternativa bedövningsmetoder för grisar inför slakt. Vi vill också finna alternativ till djurförsök. Vi vill att en översyn av landets djurparker ska göras, och vi vill skjuta till medel till ökad tillsyn av djurhållande gårdar och slakterier. Detta för djurens skull.

Vi fortsätter att arbeta för subventionering av avbyttjänster för djurhållare. Detta för den sociala situationen, för djurskyddet, för jämställdheten och för yrkets attraktivitet. Det är helt oacceptabelt att vissa djurhållare i Sverige år 2021 inte kan ta ledigt. Det är inte hållbart.

Vi vill att rennäringen ska få tillskott för sina stora problem med rovdjur, som har dokumenterats i flera rapporter.

Slutligen hade vi en intressant satsning på en helt ny funktion som ska stävja livsmedelsbedrägerier, som ofta bedrivs av kriminella nätverk – en operativ grupp med specialistkompetens som kan fokusera på frågan, som inte begränsas av kommungränser som i dagens system och som kan samarbeta nära med gränspolis och vanlig polis på ett nytt sätt.

Det här blev kanske lite plottrigt. Å andra sidan blev det väl tydligt att saker hänger ihop och att det är viktigt att se området som en helhet med både mjuka och hårda frågor.

Den uppmärksamme har noterat att jag inte nämnt skogen. Den kommer min partivän Mats Nordberg att prata om om en stund.

Anf. 198 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Jag har några frågor till Staffan Eklöf. Jag vet att Staffan är mycket kunnig och engagerad inom området.

Förklaringen i anförandet till att det inte blir någon satsning på landsbygdsprogrammet i Sverigedemokraternas, Moderaternas och Kristdemokraternas gemensamma budget var att det var tidsbrist. Vi hörde en liknande förklaring från den moderata företrädaren tidigare i debatten.

Det går att fundera över hur mycket tid ni hade behövt för att landa den här frågan med tanke på att alla i debatten i dag ger uttryck för hur viktigt det är med bättre ekonomiska förutsättningar för det svenska jordbruket.

Jag kan anta att det kommer att bli fler tillfällen framöver då samma eller liknande svar ges som förklaring till att man inte levererar konkret på det man agiterar för. Retoriken är hög med många löften. Resultaten uteblir. Är det den målbilden som dessa samarbetspartier lägger grunden för inför ett kommande regeringsskifte?

Varför kom inte Sverigedemokraternas prioriteringar med i den här uppgörelsen? Ni är ju det parti som föreslagit pengar – 1,2 miljarder mer utöver den ram som regeringen presenterat i budgeten. För mig är detta svårförklarligt.

Anf. 199 STAFFAN EKLÖF (SD) replik:

Fru talman! Jag tackar Daniel Bäckström för frågan.

I den budget som följer efter valet är jag helt övertygad om att det kommer att finnas en större satsning på lantbruket. Det finns nämligen en samstämmighet i viljan och planeringen utifrån budgeten att göra satsningar på lantbruket för år 2023. Det är under förutsättning att det blågula blocket vinner valet. Annars lär det inte bli verklighet.

Centern har inte gett oss en längre tidshorisont, måste jag säga. Man har inte bidragit till det. Men det går faktiskt att byta regering när som helst, och det är Centerpartiet som kan bestämma det. Om jag räknar rätt kan det hänga på en enda röst. Det betyder att Daniel Bäckström själv kan avgöra den här frågan. Han kan i morgon eller i vår bestämma sig för att stödja en annan regering, en blågul regering som kan rädda svenskt lantbruk. Säg till när du är redo, Daniel Bäckström, så tar vi över och räddar svenskt lantbruk!

Anf. 200 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Vi i Centerpartiet har i vårt budgetförslag lagt 1 miljard extra till landsbygdsprogrammet nästa år med fokus på åtgärder inom svenskt jordbruk. Det skulle inte minst ha möjliggjort pengar i en väldigt svår situation.

Staffan Eklöf nämnde själv i sitt anförande det försvårade läge som varit ända sedan i somras. I dag återstår det drygt tre veckor till nästa år. Varför ska man då välja att vänta ytterligare ett år, när läget bara blir värre och värre? Likviditeten gör att lantbruksföretagare kan komma att tvingas lägga ned inom väldigt kort tid.

Varför väljer ni att inte lägga viktiga satsningar när ni själva har föreslagit det i enskilda motioner? Jo, engagemanget är inte större än så.

Anf. 201 STAFFAN EKLÖF (SD) replik:

Fru talman! Tack, Daniel Bäckström, för frågan! Jag har tidigare här försökt redogöra för de väldigt speciella omständigheter som har rått under hösten. Det är mycket speciellt att ta fram en budgetreservation i stället för en hel budget, som man kan sitta och förhandla om i lugn och ro i några månader under sommaren.

Det är givetvis bra att Centerpartiet vill lägga 1 miljard till, precis som Sverigedemokraterna. Men på grund av svårigheter i förhandlingar som jag inte har insyn i har detta inte blivit verklighet. Jag tror att det finns en samstämmighet och att man när möjlighet ges kan ta fram en ändringsbudget, till exempel, för att öka anslagen till lantbruket. Detta är åtminstone något som vi bör överväga.

Anf. 202 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! Alla åhörare fick höra Staffan Eklöf från Sverigedemokraterna från talarstolen prata om alla Sverigedemokraternas förslag, som ju faktiskt inte finns på riktigt.

Nu sitter man där. Jimmie Åkesson hoppar jämfota av glädje, för nu har han sytt ihop en budget – som på detta område tar bort alla Sverigedemokraternas satsningar. Och så glömmer Staffan Eklöf att tala om detta. Vi har ju inte de här satsningarna längre. Det är i princip samma satsningar som i regeringens förslag, förutom att Moderaterna har fått igenom de stora neddragningarna på insatser för skogsbruket och Skogsstyrelsen.

Det är faktiskt detta som har hänt. Sverigedemokraterna har äntligen förhandlat och fått igenom en budget och hoppar jämfota. Men Staffan Eklöfs förslag finns inte. Det tycker jag att man måste tala om. Och eftersom Staffan Eklöf inte talar om det kommer jag att göra det, varje gång jag får möjlighet. Man har faktiskt inga förslag.

Sverigedemokraterna försöker påvisa att de ska satsa på lantbruket. De har gjort upp med Moderaterna, som är ett konservativt, liberalt marknadsparti som menar att marknaden fullt ut ska ta alla konsekvenser. Det är Moderaterna som styr; det ser vi på detta budgetområde. Det råder ingen tvekan om detta.

Jag tror att Staffan Eklöf får läsa vad hans partiordförande har skrivit för avtal.

Anf. 203 STAFFAN EKLÖF (SD) replik:

Fru talman! Tack för frågan, Isak From! Jag var i mitt anförande väldigt tydlig med att dessa satsningar inte är aktuella nu men att de är aktuella för framtiden. Detta är alltså ett underlag inför valet. Det kommer att vara ett underlag i en gängse budgetförhandling, där det finns helt andra möjligheter att komma överens om även små budgetposter. Under tidspress får man laga efter läge och göra upp om de stora budgetposterna, och många av dessa poster är ganska små – det säger sig självt.

Men jag är väldigt glad över den överenskommelse vi har mellan M, SD och KD. Den förbättrar välfärden på många punkter. En sak som jag tycker är intressant är till exempel att vi nu på riktigt gör det som Socialdemokraterna alltid har pratat om. Vi ger medel för att slopa de delade turerna inom äldreården och hemtjänsten. Detta är jag stolt över. Vi gör även andra välfärdssatsningar, inte minst gällande arbetsmiljö och på många andra områden.

Det är alltså en väldigt bra överenskommelse, men den kan inte jämföras med att sitta ned i lugn och ro och förhandla fram en budget under några månader. Detta bör var och en förstå, tänker jag.

Anf. 204 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! Staffan Eklöfs partikamrater lyfter säkert upp Sverigedemokraternas prioriterade frågor på de andra budgetområdena, där deras förslag har fått större gehör. Men på det här området har Sverigedemokraternas förslag faktiskt inte fått något gehör alls. I stället för en större satsning på 1,2 miljarder har resultatet blivit ett minus på 400 miljoner.

De förslag som Moderaterna hade har man alltså köpt rakt av, och alla sina egna förslag har man fått lägga åt sidan. De finns inte. Detta kommer vi naturligtvis att föra fram varje gång Sverigedemokraterna vill lyfta fram att de satsar på detta område. Nej, det gör ni inte, för ni har faktiskt kommit överens om precis motsatsen.

Anf. 205 STAFFAN EKLÖF (SD) replik:

Fru talman! Vänta och se, kan man bara säga.

Att vi har lyckats åstadkomma det vi har åstadkommit dessa tre partier emellan, dessutom i det klimat som finns i det här landet, är helt fantastiskt. Det borgar för att de överenskommelser vi kan göra efter valet kommer att vara helt lysande. Jag är full av förtröstan inför att vi kommer att hitta många gemensamma nämnare för att lösa alla de problem som finns i Sverige i dag, som den nuvarande regeringen delvis har varit med om att skapa.

Anf. 206 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru talman! I dag debatterar vi här i kammaren utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Jag vill först yrka bifall till utskottets förslag.

Svenskt jordbruk är världsledande på många sätt, bland annat när det gäller djurvälstånd, med mycket låg antibiotikaanvändning – faktiskt bäst i EU. Jordbruket är klimatsmart, och våra svenska jordbrukare besitter en enorm kunskap. Jag skulle vilja rikta ett stort tack till alla er som just nu lyssnar på denna sändning och som jobbar i den gröna näringen. Tack ska ni ha för att ni gör detta!

I min hemkommun Ödeshög finns en jordbrukare som har en stor pickup, och på den står det: Inga bönder ingen mat. Det är fina ord och kan inte nog understrykas.

Fru talman! Under hösten har vi sett en kostnadsexplosion. Priserna på insatsvaror som el, diesel, kraftfoder och gödsel har skjutit i höjden. Det råder stor oro bland Sveriges bönder just nu. Enligt undersökning efter undersökning minskar framtidstron hos Sveriges lantbrukare kraftigt.

Allt kokar ned till att lönsamheten är för dålig. Det finns inga reserver för bönderna att ta ur, utan de höjda avräkningspriser för mjölk, kött och spannmål som bönderna har fått på senare tid äts upp direkt av dessa enorma kostnader. Flera bönder har sagt att de helt enkelt inte kan göra annat än att låta åkermarken ligga i träda i stället för att sås i vår.

Fru talman! Kanske är det någon här i kammaren som tänker: Ska han prata om det här med lönsamheten nu igen? Ja, det tänker jag faktiskt göra! Vi antog nämligen här i kammaren i juni 2017 – flera av er var med då – en strategi som vi kallade för livsmedelsstrategin. Är det någon som kommer ihåg den? Där betonades att livsmedelsproduktionen och landets livsmedelsberedskap skulle öka och att lönsamheten för svenskt jordbruk

skulle stärkas. Det kände vi att vi var med på och tyckte var väldigt bra. Det var fina ord, helt enkelt.

Men vad har de betytt? Vad är summan av strategin? Jag säger precis som min vän John Widegren: När man pratar med jordbrukarna runt om i Sverige säger de att de inte har märkt något över huvud taget.

Ni som lyssnade på regeringsförklaringen för några veckor sedan kunde notera att den här berömda strategin inte ens omnämndes. Så viktig verkar den vara.

Faktum är att livsmedelsproduktionen och landets livsmedelsberedskap inte har ökat. Den är fortfarande under 50 procent. Det är mycket allvarligt. Jag är ändå riktigt glad att vi nu är så många här som tar upp hur det ser ut med vår livsmedelsberedskap. När jag började här i riksdagen för några år sedan var vi inte så många som gjorde det. Det var faktiskt fler som sa: Men Magnus, kom nu inte dragande med det där med livsmedelsberedskap – vi har ju EU! Det re'r sig, som vi säger i Ödeshög. Det trodde man.

Men det tror inte jag och vi kristdemokrater. Det reder sig inte. Här måste vi ha en politik som tar tag i detta på största allvar. Vad skulle hända vid en kris eller en krigssituation? Jag tror att det var ledamoten Daniel Bäckström som tog upp hur det ser ut i omvärlden. Det som händer runt om i vårt närområde är ju mer allvarligt nu än på mycket länge. Det måste tas på största allvar. Nu gör ju vi förvisso detta. Men vi har fortfarande inte sett någonting av det som vi har pratat om.

Lönsamheten för svenskt jordbruk skulle stärkas. Vad har hänt med den? Jo, den har faktiskt försvagats ytterligare. Jag efterlyser hur den enpartiregering som finns just nu tänker sig att livsmedelsstrategin, som antogs här för snart fem år sedan, ska bli en verklighet för Sveriges bönder. (Applåder)

Anf. 207 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Jag tackar Magnus Oscarsson för möjligheten att ta replik. Vi har ju suttit i riksdagen ungefär lika länge. Vi har också följt hur förutsättningarna har förändrats, både säkerhetspolitiskt och inom de gröna näringarna. Jag vet att Magnus Oscarsson har ett mycket starkt engagemang och kunnande, inte minst när det gäller jordbruksföretagande. Kristdemokraternas partiledare Ebba Busch har under hösten tydligt profilerat sig för svensk landsbygd och jordbruket och för att det är där kraften finns politiskt för att det ska hända någonting.

Ni har mycket väl känt till förutsättningarna för det svenska jordbruket efter sommaren. Därför vill jag fråga dels varför Kristdemokraterna själva inte lämnade in något förslag om mer pengar till landsbygdsprogrammet för året 2022, som inleddes om några veckor, dels varför ni inte prioriterade detta i förhandlingen med Sverigedemokraterna och Moderaterna.

Det vi har hört i den här debatten har varit självklart – man vill hitta förutsättningar som underlättar för det svenska jordbruket. Det borde inte ha varit så svårt att prioritera detta. Om det är tidsbrist i förhandlingarna som har gjort att man inte kunnat landa i en överenskommelse om mer pengar till landsbygdsprogrammet må det vara hänt. Men det säger någonting om era förutsättningar att hantera kriser i ett kommande regeringsarbete.

Vi i Centerpartiet har budgeterat 1 miljard extra för landsbygdsprogrammet 2022. Varför gjorde inte Kristdemokraterna det, och varför lyckades man inte få till detta i en uppgörelse med Moderaterna och Sverigedemokraterna?

Prot. 2021/22:42

9 december

-----

*Areella näringar,
landsbygd och
livsmedel*

Anf. 208 MAGNUS OSCARSSON (KD) replik:

Fru talman! Jag tackar Daniel Bäckström för frågan. Ledamoten har ställt den här frågan till i princip alla dessa partier och får väl samma svar som han fått av de andra. En förhandling är en förhandling. Ledamoten Bäckström, som har förhandlat med den nuvarande regeringen, kanske också vet att det inte alltid går precis som partierna vill.

Vi är partier som diskuterar och försöker få till detta så bra som möjligt. Är det någon sak som vi vet ger en väldigt betydelsefull ändring och som hela landsbygden verkligen vill ha är det minskad skatt på drivmedel. Det är en del som vi tycker är viktig. Alla de här tre partierna har sett att det är en viktig fråga att sänka drivmedelsskatten. Det ska då ske för alla. Alla kanske inte kan ha elbil. Man kanske inte kan ha bara en bil utan behöver två bilar. Man har träningar och andra saker att köra till. Man skjutsar barnen. Då är drivmedelskostnaden något väldigt problematiskt.

Jag har träffat yngre personer som har bott på landsbygden och som har sagt: Vi kan inte bo kvar. Vi är tvingade att flytta in till staden, för vi har jobb där. Vi vill egentligen inget hellre än att bo på landsbygden, men på grund av att det är så höga drivmedelsskatter och så dyrt att tanka vid pumpen har vi valt att flytta till staden.

Det är någonting som vi har lyssnat på. Vi har förstått att det inte går att ha det så här. Min fråga till ledamoten Bäckström är: Vad tänker ni om att sänka drivmedelsskatten? Är det en fråga för Centerpartiet?

Anf. 209 DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Var det då en förhandling inom Kristdemokraterna där ni inte lyckades ro hem mer pengar till landsbygdsprogrammet för år 2022? Jag förstår verkligen inte varför ni inte har lagt pengar i er egen partimotion. Det är ju nu, inför 2022, som krisen är som värst.

Magnus Oscarsson hänvisar till att en förhandling är en förhandling. Men Kristdemokraterna förhandlar med två partier som säger precis samma sak och är lika angelägna om att det ska göras satsningar på svenskt jordbruk. Ni lyckas ändå inte prestera en enda krona till landsbygdsprogrammet år 2022.

Visst ger dieselskattesänkningar effekt. Det handlar om ungefär 250 miljoner liter diesel per år för det svenska jordbruket. Sänkningen skulle kanske ge 80–125 miljoner kronor per år. Men merparten av era skattesänkningar kommer att gynna dem som bor i storstadsområdena. Det är ju där de flesta människorna bor. Vilken effekt de får för svenskt jordbruk återstår att se.

Anf. 210 MAGNUS OSCARSSON (KD) replik:

Fru talman! Jag tackar ledamoten Bäckström för hans svar på min fråga och för hans resonemang här i kammaren. Precis så är det – vi har lagt mycket mer pengar på att sänka drivmedelsskatten. Vi tycker att det är väldigt viktigt. Det kommer också naturligtvis att komma jordbrukarna till del.

Vi kristdemokrater har nu kallat både Jordbruksverket och LRF till vårt utskott för att få ta del av och lyssna av deras frågor. Det sker en viktig diskussion om krispaketet. Det vill vi höra mer om. Vi vill att flera partier hjälps åt och gör detta tillsammans. Frågan är som sagt vad vi kan göra tillsammans. Vi tror att det är viktigt att vi tillsammans gör skillnad för jordbrukarna.

Anf. 211 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! Vi kanske ska vara lite glada ändå att Moderaterna var med och styrde upp alla tokigheter – alla de förslag som Kristdemokraterna har lagt fram blir ju inte verklighet. Det är ju faktiskt så att Kristdemokraterna i sin budgetmotion drar ned med mer på insatser för skogsbruket. Man drar ned med mer på anslagen till Skogsstyrelsen. Då är frågeställningen: Vad är det då som man tänkte ta bort men som Moderaterna inte ville ta bort? Sverigedemokraterna ville höja men fick inte igenom det. Är det fråga om insatserna mot granbarkborrar, törskatesvamp och andra skogsskador? Är det forskning? Är det insatserna för skogsbruket? Vilka insatser är det på det här området som Kristdemokraterna hade velat ta bort om de hade fått bestämma själva?

Nu fick man inte det, utan det blev ett moderatförslag rätt igenom. Men det är klart att vi undrar lite grann. Kristdemokraterna står i talarstolen gång efter gång och vill utmåla sig som ett landsbygdsparti. Samtidigt gör man i princip inga nödvändiga satsningar.

De satsningar som man gör är att sänka bränsleskatten där kanske 80 procent av den sänkningen går till storstadsområdena, för det är där man pendlar allra mest. I min region har vi några långpendlare som naturligtvis behöver ett bättre reseavdrag. Men skattesänkningen som Kristdemokraterna är med och driver igenom gynnar storstadspendlarna.

Anf. 212 MAGNUS OSCARSSON (KD) replik:

Fru talman! Tack, Isak From, för en jättebra fråga!

Om ledamoten säger att det bara är storstadsborna som får den sänkta drivmedelsskatten undrar jag hur många i den egna valkretsen som ledamoten träffar som säger: Jag är glad för vartenda öre som sänks.

När man diskuterar är just frågan om drivmedelsskatt en stor fråga. Det kan inte ha undgått ledamoten att även i den delen där ledamoten bor är det många som åker långa sträckor, och priserna på drivmedel är nu väldigt mycket högre än förut.

I varje fall möter jag sådana människor som säger: Vad bra att ni tar tag i frågan och vill göra någonting. Det är väldigt viktigt för oss som familj att någon tar tag i frågan och vill sänka drivmedelsskatten.

Jag tror och vet att för många är det inte någon liten banal fråga, utan det är viktigt för att kanske kunna bo kvar. Det är precis som jag sa till ledamoten Daniel Bäckström förut. Jag talade om den familjen där man säger: Jag flyttar. Det går inte att bo kvar längre. Jag flyttar in till stan. Om den personen förut bodde i en mindre kommun har den tappat en invånare.

För oss är det inte en liten fråga. Vi tycker att det är viktigt att plocka upp de frågorna och göra skillnad för människor som lever och verkar på landsbygden. Vi kan hoppas att det kan bli ännu mer till nästkommande år. Kanske till och med ledamoten får sin hearing att vara med på sådana sänkningar framåt.

Anf. 213 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! Från Ödeshög kan man gärna flytta till Västerbotten. Där har vi den lägsta arbetslösheten i hela Sverige. Vi behöver all arbetskraft vi kan få, för vi står för den stora gröna industriomställningen som är framtiden i Sverige. Jag tror att det är där man ska titta snarare än i backspegeln.

I Västerbotten är vi också väldigt nöjda och värnar särskilt det kommunala och regionala självstyret. Det blir väldigt märkligt att KD utmålar sig som ett landsbygdsparti när det vill skrota det och centralisera sjukvården till Stockholm, som att det skulle vara någon förebild.

Man måste nog tänka sig för både en och två gånger innan man tittar på Kristdemokraterna som ett landsbygdsparti. Om vi inte ska dra in några andra områden kan vi konstatera att när Kristdemokraterna själva får bestämma är det minusposter i budgetområdet areella näringar.

Anf. 214 MAGNUS OSCARSSON (KD) replik:

Fru talman! Tack, Isak From, för ditt resonemang!

Jag tänkte landa mer i det vi talade om, utgiftsområde 23 och skogen, som ledamoten var inne på förut. Det är precis som vi var inne på lite grann. Ledamoten John Widegren talade också om det förut.

Vi vill inte se att staten tar över alltmer av privat skog – om man inte vill det, naturligtvis. Vi ser inte att staten är den fantastiska ägaren. Vi har nyligen fått rapporter som säger att mer än hälften av den statliga skog som finns sköts inte. Staten är inte den optimala, perfekta ägaren av skog.

Det är markägaren som sköter sin skog bäst. Vi kristdemokrater vill se till att den äganderätten finns kvar för de ägarna.

Anf. 215 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Bara för någon vecka sedan hade vi Skogsstyrelsen på besök i miljö- och jordbruksutskottet för att tala om budgeten. De var mycket oroliga för den budget som Kristdemokraterna tillsammans med Moderaterna och Sverigedemokraterna hade lagt fram. Det kan drabba Skogsstyrelsens ekonomi väldigt kraftigt.

En av de frågor som jag ställde till Skogsstyrelsen handlade om någonting som just nu händer i det svenska skogsbruket. Vi har enorma problem med återväxten. En alldeles färsk rapport från Västerbotten och Norrbotten visar att 25 procent av ungskogarna inte bara är drabbade av törskatesvampen, som Isak From brukar tala om, utan också av ett tiotal andra sjukdomar.

Det gör att man nu inte räknar med att kunna driva upp skog på samma sätt som man har gjort tidigare. Det kommer att kräva enorma insatser från skogsbruket och från Skogsstyrelsen i form av klimatanpassning av skogsbruket.

Det kommer också att krävas enorma insatser för att ha en dialog med skogsägarna och se hur man kan förändra och klimatanpassa skogsbruket framöver så att man inte drabbas på det här sättet.

De pengar som den tidigare rödgröna regeringen satsade på det här området har Kristdemokraterna helt raderat ut. Det finns inte längre pengar till rådgivning och satsningar.

Precis som Isak From nämnde var Kristdemokraterna ännu värre. Det var nästan dubbelt upp i neddragningarna på skogen. Varför?

Anf. 216 MAGNUS OSCARSSON (KD) replik:

Fru talman! Tack, Maria Gardfjell, för din fråga!

Vi har en annan syn på just skogen och hur den ska skötas. Det är väldigt tydligt när vi hör debatter med ledamoten och Miljöpartiet och till viss del också när representanter för regeringspartiet talar jämfört hur vi ser på skogsmark och äganderätten.

På din fråga är svaret att det dock finns pengar kvar. Det är inte så att allt är borta. Det finns pengar. Skogsstyrelsen har väldigt mycket pengar i sin egen budget. Det kan man naturligtvis styra över.

Jag noterade också att när vi hade hearingen var det andra som också var inne. Det var exempelvis LRF Skogsägarna och Skogsindustrierna. Det intressanta var att få lyssna till dem. De var inte oroade över budgeten som vi kom att anta.

Det är faktiskt så att man ser att det ändå är väldigt positivt att exempelvis äganderätten lyfts fram. Man lyfte fram att det kanske är bra. Vissa tycker att det är oroligt, men vissa tycker att det är positivt. Jag anser att det är positivt.

Faktum är att vi har en annan syn på äganderätten. Vi har en annan syn på exempelvis frihet under ansvar, som vi talade om förut. Det är jätteviktiga frågor.

Det är ändå så positivt att vi nu tar detta. Vi säger att vi låter markägare sköta sina skogar själva. Staten ska alltså inte göra anspråk på mark på det sätt som regeringen hade tänkt.

Anf. 217 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Äganderätten är stark. Den är skyddad i grundlagen. Samtidigt vill vi stärka äganderätten genom att göra det enklare för de enskilda skogsägarna att få betalt när de inte får avverka skog. De vill följa lagstiftningen. De vill följa miljöbalken. De vill följa EU-rätten.

Kristdemokraterna drar ned på pengarna till de enskilda skogsägarna. Men de drar också ned i sin budget och föreslår en försämring av bioekonomistrategin, alltså det som ska göra att vi använder skogen på bättre sätt för klimatomställningen. Till exempel föreslår Kristdemokraterna en total nedskärning av satsningarna på trähusbyggnation.

Anf. 218 MAGNUS OSCARSSON (KD) replik:

Fru talman! Tack, Maria Gardfjell, för vårt resonemang här! Precis så är det: Vi har en annan syn på äganderätten. Det är bara att konstatera; så är det.

Jag vet inte hur många människor som bor i norra delen av Sverige som har hört av sig till mig. De säger: Magnus, vi är jätteoroade över den tendens som finns just nu. Vi kanske inte vill sälja vår mark. Vi vill behålla den!

Men med Skogsutredningens svar är inte detta givet. Vi vet att utredningen pratar om 500 000 hektar skog. Man pratar alltså om 7 000 markägare och deras skog som man enligt förslaget kan ta, köpa, byta eller på något sätt tillföra staten. Det är så man tänker. Och jag menar att staten inte är den bästa ägaren av skogen. Tvärtom är det den privata ägaren som sköter sin skog bäst. Därför är det så viktigt att behålla det som det är.

Anf. 219 BETTY MALMBERG (M):

Fru talman! Vi har nu kunnat lyssna till de olika partiernas budgetförslag i de frågor som berör areella näringar och livsmedel. Att uppfattningarna går isär förvånar kanske inte så många, men det finns faktiskt ett avsnitt i betänkandet där vi är överens. Det gäller den resultatredovisning som regeringen gjorde för 2020.

Det här är inte bara en fråga vilken som helst, utan det är en uppföljning som finns stadgad både i regeringsformen och i budgetlagen. I miljö- och jordbruksutskottet har vi gjort det till en tradition att ta upp detta i samband med att vi går igenom de olika utgiftsområdena.

Tanken, och det som budgetlagen syftar till, är att utskotten på det här viset ska få svar på frågor om resultaten av regeringens budgetsatsningar och om lagarna verkar fungera som de ska.

I miljö- och jordbruksutskottet finns det en särskild arbetsgrupp som jobbar med det här. Tillsammans med tjänstemännen i utskottet och även i dialog med Regeringskansliet har vi hittat ett mönster för hur vi kan få fram det här. Vi har hittat bra verktyg för hur vi ska kunna stötta vår egen utveckling och föra partiernas arbete framåt.

Ni har hört många lyfta fram livsmedelsstrategin. I år har vi tittat på det särskilda strategiska område som handlar om en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja. Jag ska ta upp några nedslag som vi finner.

Självförsörjningsgraden är god när det gäller en råvara, och det är spannmål. Det exporterar vi till och med. Men i praktiken konsumerar vi också det som produceras när det gäller mjölk, ägg och morötter. Ni vet, den där berömda morotskakan! Men nu äter vi alltså i princip upp det som produceras.

Sverige har tillsammans med Norge och Island den lägsta försäljningen av antibiotika till djur. Trots pandemin har vi haft en god kontroll av anläggningar som jobbar med livsmedelsproduktion och även med dricksvatten i högsta riskklass.

Antalet odlingar för matfisk har minskat med 42 procent på fem år. Det ger naturligtvis också signaler till vad politiken bör titta på. Vad är hindren? Och vad finns det för utveckling?

Det är också glädjande att antalet behöriga sökande och helårsstudenter till lantbruksuniversitetens utbildningar har ökat.

Som ni hör spänner detta över många områden. Genom de dialoger som vi har med Regeringskansliet kan vi få en bättre följsamhet där vi tittar på mål och budgetsatsningar men också på resultat. Det gör att vi också kan få bättre analyser.

Däremot saknar vi en bredare helhetssyn när det gäller arbetet. För det är ju inte så ovanligt att om man vidtar en åtgärd på ett utgiftsområde blir det komplikationer någon annanstans i kedjan.

Det här var något som blev väldigt tydligt när vi tidigare i år tillsammans med riksdagens forskningsenhet tittade på en rapport om lantbrukets sårbarhet. Förutom det ansvar som finns inom vårt eget utskott framkom att många aspekter fanns inom försvaret och försvarsutskottets ansvarsområden. Frågor som rör omvandling av åkermark och vatten handhar även civilutskottet. Många har lyft mobiluppkoppling och bredband och vikten av det, och det berör trafikutskottet. Vikten av en helhetssyn kan därför inte nog understrykas, och det är någonting som vi anser att både riksdag och regering bör ta noggrannare hänsyn till.

Slutligen, fru talman, vill jag rikta ett varmt tack till alla ledamöter i utvärderingsgruppen. Ett särskilt tack till Eva Forsman, som har bistått oss från tjänstemannasidan och kansliet! Vi hoppas på gott samarbete även nästa år, för vi har många nya spännande projekt som väntar.
(Applåder)

Anf. 220 MATS NORDBERG (SD):

Fru talman! Staffan Eklöf har redan talat om SD:s politik för utgiftsområde 23. Jag ska bara lägga till den oro vi känner för skogen.

Sveriges skogspolitik är nu otydligare än den har varit på mycket länge. Det är inte bra, för skogsbruk är den långsiktigaste näringen vi har. Man behöver ha långsiktiga och välkända villkor så att man vet vad man har att röra sig med.

Politiken är otydlig både på grund av svenska processer som pågår och på grund av EU-processer. EU:s förslag till ny skogsstrategi har kritiserats av nästan alla Europas skogsländer. Regeringen skrev inte under två upprepade – för att inte säga uppretade – skrivningar till EU-kommissionen från ett tiotal skogsländer inklusive Finland tidigare i år. Men regeringen har sedan under hösten sagt att man stöder det mesta av det som stod i breven. Även vår nya statsminister har som bekant i sin regeringsförklaring understrukit att skogen inte ska styras från EU.

EU-kommissionen föreslår också i det som kallas LULUCF att Sveriges skogsbruk ska minska mycket mer än andra länders för att kortsiktigt lagra mer kol. Men det blir i så fall till priset av uteblivna investeringar och till priset av skogsbrukarnas rätt att själva bestämma över sin skogskötsel och sina avverkningar. EU:s ambitioner om en taxonomi för hållbara investeringar är också på kollisionskurs med Sveriges grundläggande intressen.

Fru talman! Här hemma i Sverige resulterade Skogsutredningen i en lång förhandling som enligt medierna fördes mellan Miljöpartiet och Centerpartiet. Jag hoppas att även Socialdemokraterna deltog. Resultatet blev i alla fall en proposition som riksdagen ännu inte har röstat om.

Under den tidigare debatten i dag om regional utveckling stod det klart att Miljöpartiet tolkar överenskommelsen om Skogsutredningen annorlunda än Centerpartiet, framför allt beträffande ett enormt skyddat område nära fjällen som fanns med i Skogsutredningen men som faktiskt inte finns med i propositionen. Jag vill också nämna att i det område nära fjällen man talar om finns redan 62 procent av Sveriges formellt skyddade barrskog. Det torde inte vara det som behöver skyddas mest.

Fru talman! Vi kommer att debattera skydd av skog mycket mer under nästa vecka. Men redan i dag kan vi alltså konstatera att det pågår många processer om skogsbruket. Vi hoppas att de kan lösas så att våra skogsägare i fortsättningen också kan bedriva lönsamt skogsbruk med bra miljöhänsyn utan EU-styrning.

(Applåder)

I detta anförande instämde Staffan Eklöf (SD).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 14 december.)

Skatteutskottets betänkande 2021/22:SkU1

Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (prop. 2021/22:1 delvis)
föredrogs.

Anf. 221 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka skatteutskottets kanslipersonal för det gångna året. Jag vill också tacka hela riksdagens personal för ett varmt välkomnande tillbaka i kammaren och till uppdraget.

Fru talman! I sin regeringsförklaring klargjorde statsminister Magdalena Andersson att vi socialdemokrater är beredda att vända på varje sten för att minska segregationen och bekämpa den hänsynslösa brottslighet som i dag hotar hela samhällsgemenskapen. Jag kommer i denna debatt om utgiftsområde 3 att redogöra för hur Skatteverket, Tullverket och Kronofogden har centrala roller i arbetet mot den organiserade brottsligheten. Men först ska jag redogöra för Socialdemokraternas ställningstagande gällande budgeten på utgiftsområde 3.

Eftersom riksdagen har ställt sig bakom Moderaternas, Sverigedemokraternas och KD:s förslag om delvis andra utgiftsramar än de som fanns med i regeringens budgetproposition kommer Socialdemokraterna inte att delta i beslutet under punkt 1 om anslag inom utgiftsområde 3, det vill säga avstå. I stället hänvisar vi till vårt särskilda yttrande. I övrigt yrkar jag bifall till utskottets betänkande när det gäller punkt 2, 3, 4, 5 och 6.

Fru talman! Skatteverket, Tullverket och Kronofogden är myndigheter som har centrala roller i samhället. Jag vill även här rikta ett stort tack till myndigheternas personal, som gör ett fantastiskt arbete. Genom sina respektive verksamheter säkrar man statens inkomster, tar ut tull och stoppar illegal införsel i Sverige samt sköter indrivning av skulder. Dessa tre myndigheter har under hösten vid olika tillfällen medverkat vid skatteutskottets sammanträden och gett oss ledamöter en värdefull redovisning av sin viktiga verksamhet.

Skatteverket har i uppdrag att säkerställa finansieringen av den offentliga sektorn, bidra till ett väl fungerande samhälle och utföra sina uppgifter på ett sätt som är rättssäkert, kostnadseffektivt och enkelt för både allmänhet och företag, samt motverka brottslighet. Därför är myndighetens aktiva arbete för att upptäcka, utreda och åtgärda fel i folkbokföringen helt centralt, detta eftersom felaktigheter i folkbokföringen skapar problem för hela samhället och dessutom ligger till grund för många andra myndigheters beslut.

Skatteverket är en av de myndigheter som har högst förtroende bland allmänheten, vilket är viktigt och bra. Det är också viktigt att skatter går till den välfärd som de är avsedda för. För oss socialdemokrater är skatter i sig inte ett mål utan snarare ett starkt verktyg för omfördelning som därigenom kan bidra till ett mer jämställt och jämlikt samhälle.

Fru talman! Tullverket ska fastställa och ta ut tullar, skatter och avgifter. Man övervakar och kontrollerar trafiken till och från Sverige. Det är centralt att Tullverket kan stoppa införsel av narkotika, illegala vapen och sprängämnen och annat som har stora negativa konsekvenser för vårt samhälle. Samhällsnyttan för Tullverkets narkotika- och dopningsbeslag har

ökat jämfört med föregående år och uppgår nu till 3,2 miljarder kronor, vilket är ganska mycket pengar.

Vid Tullverkets besök i utskottet redogjordes för den samverkan som sker mellan tull, polis och säkerhetstjänst för att förhindra utförsel av stöldgods. Det är viktigt att Tullverket kan förstärka det brottsbekämpande arbetet och kontrollverksamheten. Tullverket har tidigare fått ökade anslag, och i vårt budgetalternativ fanns det med en förstärkning med 70 miljoner kronor. Efter tre månaders förhandling kunde dock Moderaterna, Sverigedemokraterna och KD så småningom enas om ett ökat anslag på 100 miljoner kronor till Tullverket. Vi har i princip ingenting emot ett utökat anslag till Tullverket, men sådana förslag bör beredas och ingå i en genomtänkt budget där anslagen ingår i en helhet, något som de blåbruna partierna inte verkar bry sig om.

Fru talman! Kronofogden har i uppdrag att hjälpa den som inte fått betalt och ge råd och stöd till den som ska betala. Tillsammans med Skatteverket och Tullverket ska Kronofogden bidra till att säkerställa finansieringen av den offentliga verksamheten, bidra till ett väl fungerande samhälle för medborgare och näringsliv samt motverka brottslighet. Under det senaste året har Kronofogden bland annat möjliggjort återbetalning av felaktigt utbetald lönegaranti, gjort underrättelser om felaktig folkbokföring till Skatteverket samt förhindrat påbörjan av skuldsanering till personer som inte borde omfattas av detta.

I en rapport om en myndighetsgemensam lägesbild av den organiserade brottsligheten görs bedömningen att de allvarigaste hoten mot den gemensamma utgörs av angrepp på utbetalande system, undandragande av skatter och avgifter samt narkotikabrottslighet och det grova våld som följer i dess spår.

I arbetet med att motverka brottslighet behöver myndigheterna kontinuerligt uppmärksamma risker och identifiera effektiva motåtgärder, eftersom brottslingar hittar nya och fler tillvägagångssätt för att agera och finansiera sin verksamhet. Skatteverket, Tullverket och Kronofogden har deltagit i och kommer att fortsätta delta i olika insatser mot den organiserade brottsligheten.

Slutligen, fru talman: Vi socialdemokrater lovar att vända på varje sten för att knäcka den organiserade brottsligheten och säkerställa att skatterna går till den välfärd som de är avsedda för.

Anf. 222 NIKLAS WYKMAN (M) replik:

Fru talman! Jag hade egentligen inte tänkt begära replik. Min replik kommer därför att vara mycket kort, utan några vidare argument. Jag hörde dock Eva-Lena Jansson säga att vår budget inte var en genomtänkt helhet i och med att vi tillför Tullverket mer pengar. I verkligheten är det ju så att vi tillför Tullverket mer pengar bland annat därför att Tullverket har äskat mer pengar än vad man har fått av regeringen.

Därmed undrar jag helt enkelt vad Eva-Lena Jansson menar är fel i Tullverkets äskande, eftersom regeringen inte har tilldelat Tullverket de resurser som Tullverket har sagt att man behöver för att genomföra sin verksamhet. Vad är det i Tullverkets bedömning som Eva-Lena Jansson inte delar?

Anf. 223 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Fru talman! Jag tror inte att Niklas Wykman lyssnade på mitt anförande. Jag försökte redogöra för att det handlade om en helhet i budgetprocessen. Om Niklas Wykman inte förstod vad jag sa då vet jag inte riktigt om mitt svar här kan tillföra någonting mer.

Anf. 224 NIKLAS WYKMAN (M) replik:

Fru talman! Jag är inte helt säker på om det var Olof Palme som sa att verkligheten är socialismens värsta fiende. Det kan också ha varit någon annan. Det var definitivt en socialdemokrat, Ines Uusmann, som sa att internet är en fluga som kommer att blåsa förbi. Dessvärre för Socialdemokraterna har ju inte internet blåst förbi. Det är en fluga som sitter kvar på samhällskroppen, för att uttrycka sig milt. Det gör att var och en har möjlighet – även om det kanske inte blir någon anstormning – att gå tillbaka och lyssna på Eva-Lena Janssons anförande. Det finns ju också nedskrivet; det verkade nämligen som att det lästes innantill. Jag tror därför att det går utmärkt för människor att kontrollera att Eva-Lena Jansson sa att det inte var en fungerande helhet.

Tullverket har äskat mer pengar. Vi har tillfört mer pengar till Tullverket. Regeringen har inte tillfört de resurser som Tullverket har äskat. Om det är en ogenomtänkt helhet att ge mer pengar till Tullverket får i så fall Eva-Lena Jansson försöka förklara det i sin slutreplik.

Anf. 225 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Fru talman! Niklas Wykman har ju inte redogjort för att han i sitt eget budgetalternativ anslag, tror jag, 90 miljoner kronor i stället för 100 miljoner kronor. Det är också viktigt att komma ihåg till exempel att den tidigare statsministern Fredrik Reinfeldt sa att industrin var ”basically gone”. Det var den ju inte.

Mitt anförande, liksom budgeten, går ju att läsa i sin helhet. Det är väl bra att alla kan följa upp det och se vad som står i texter och sifvertabeller.

Anf. 226 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag under punkt 1. De som lyssnar kanske undrar vad detta betyder. Det betyder helt enkelt att vi ska bifalla den genomtänkta helhet som utgör Sveriges statsbudget för nästa år och som är ett resultat av en kompromiss mellan moderater, kristdemokrater och sverigedemokrater. Den är faktiskt så bra att det inte ens verkar finns några invändningar från statsministern, som tycker att det här är en bra budget att regera landet med. Kanske är denna budget trots allt inte så dum.

I sak redogjorde föregående talare, Eva-Lena Jansson, för vad diskussionen här inne i dag handlar om. Den handlar om våra anslag till tre viktiga och centrala myndigheter, som var och en på sitt sätt – och emellanåt tillsammans – gör viktiga insatser för att vårt land ska fungera.

Skatteverket ska se till att det finns pengar att använda till välfärden, polisen, försvaret och andra gemensamma angelägenheter.

Kronofogdemyndigheten ska se till att vi upprätthåller ett fungerande betalssystem, kan man nästan säga. Även om detta är Riksbankens huvudansvar handlar det om att vi ska se till att de som utför arbeten också kan få betalt för det jobb som de har gjort.

Tullverket ska se till att Sverige har en fungerande gränshandel samt att det inte kommer in till exempel droger och vapen i landet. Vi tycker att Tullverket ännu mer ska se till att det inte flödar ut stöldgods ur landet.

Vi pratar i kväll om centrala samhällsfunktioner. Det som egentligen är kärnan i konflikten – som kanske inte är en så dramatisk konflikt, fru talman, för jag tror egentligen inte att någon är emot att dessa myndigheter fungerar och är välfinansierade – handlar om att Socialdemokraterna och Miljöpartiet ville dra ned 100 miljoner kronor på tullens verksamhet jämfört med det förslag som nu blir Sveriges statsbudget.

De flesta människor har nog svårt att förstå att man vill dra ned på tullens verksamhet jämfört med det förslag som vi har lagt fram.

Människor är medvetna om problematiken – att droger och vapen flödar in i vårt land samtidigt som stöldgodset flödar ut. Människor är även medvetna om att exporten är mycket viktig för Sverige. Det är ju för den delen också importen; Sverige vore ett rätt tråkigt land att leva i om vi inte importerade varor, produkter och tjänster från andra länder.

I båda dessa fall spelar tullen en avgörande roll, och jag är glad över att vi tillsammans med kristdemokrater och sverigedemokrater har kommit överens om att stärka tullens viktiga arbete.

Fru talman! Runt om i vårt land gör människor fantastiska insatser varje dag. Vi har haft några dagar av stark kyla i stora delar av vårt land. Vi har haft människor som har varit ute och sandat och saltat. Vi har haft människor som har varit inne på sjukhusen och plåstrat om oss när vi har trillat och slagit oss. Vi har helt enkelt människor som varje dag arbetar och gör stora insatser för att Sverige ska fungera och för att det ska vara ett tryggt och bra land att leva i.

Dessa människor ska givetvis förvänta sig rejäl lön för sin möda. Detta är en viktig del i Moderaternas politik. En gång i tiden var det också en viktig del i Socialdemokraternas politik att det skulle löna sig att arbeta och göra rätt för sig och att det alltid var bättre att jobba än att leva på bidrag.

Men det är inte bara arbetets värde som är viktigt för alla de människor som sliter på våra sjukhus och i våra skolor eller plumsar genom snö och i minusgrader från ställe till ställe i äldreomsorgen för att se till att våra äldre har en bra tillvaro. De ska också kunna förvänta sig att vårt samhälle fungerar på ett bra och tryggt sätt.

Det trygga samhället har ju tyvärr många fiender. Organiserad brottslighet, småtjuvar, våldsverkare, bedragare, rena bluffmakare – det finns många människor som på olika avancerade sätt och i olika organiserad grad försöker förstöra livet och göra vardagen sur för de människor som varje dag arbetar och sliter hårt.

I dag diskuterar vi Kronofogden, Skatteverket och tullen. Detta är tre myndigheter som är på vanliga människors sida och som ska se till att deras liv och vardag är bra och att de kan fokusera på att sköta sitt jobb, ta hand om sin familj och göra det som de tycker gör livet roligt och värt att leva. Dessa myndigheter ska sedan fixa svåra och komplicerade gemensamma saker, såsom att betalningar fungerar, att gränshandeln fungerar och att våra gator och torg inte är fyllda av knark och vapen utan är trygga platser att vara, leva och verka på.

Det är bra att det i grunden finns en stor enighet och en stor uppbackning kring dessa myndigheter. Jag vet att de flesta här inne – eller kanske till och med alla – hyser stor respekt och beundran för det viktiga arbete som görs i de här myndigheterna.

En hel del kan bli bättre. Vår kraft och vårt fokus ligger på att se till att stoppa stöldligorna. Människor som arbetar och sliter hårt förtjänar att få behålla sin gräsklippare, att inte få sina trädgårdsmaskiner stulna och att inte få sina fordon tappade på diesel.

Ungefär hälften av alla inbrott som sker i bostäder i Sverige begås av utländska stöldligor. Mer än 90 procent av stölderna av båtmotorer, trädgårdsmaskiner och annat begås av internationella stöldligor. Därför är det väldigt viktigt att tullen får ökade befogenheter, ökade möjligheter och ett utökat uppdrag att göra kontroller vid utförsel av gods från Sverige. I dag sker inga sådana slumpvisa kontroller, och därmed har det hänt att internationella stöldligor kallat Sverige för ett smörgåsbord – det går bra att komma hit, ta det man vill ha och sedan oproblematiskt åka ut från vårt land.

Så ska det givetvis inte vara. Här spelar polisen en viktig roll. Även tullen spelar en viktig roll här, och det är huvudanledningen till att vi tillför tullen mer pengar i vår budget. Människor som arbetar och sliter ska kunna känna sig trygga i att deras prylar inte är föremål för en utstuderad och grov internationell brottslig verksamhet.

Jag skulle vilja upprepa mitt bifallsyrkande så att det inte missas. Nu gör vi nämligen någonting som är bra; vi stärker en myndighet som är viktig för Sverige. Härmed ställer jag mig fullt ut bakom den gemensamma budget och de ramar som finns och yrkar bifall till utskottets förslag under punkt 1.

Anf. 227 ERIC WESTROTH (SD):

Fru talman! I dag ska vi alltså debattera utgiftsområde 3 och de förutsättningar vi ska ge de myndigheter som ligger därunder: Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten.

Jag vill inleda med att konstatera att vi tyvärr under lång tid har sett att samhällsutvecklingen har gått åt fel håll här i Sverige. Visst har många fått det bättre materiellt, men vi har också sett hur snabbt otryggheten och brottsligheten har brett ut sig i landet.

Det är nu inte enbart ute i de så kallade utanförskapsområdena som den organiserade kriminaliteten håller till, utan den kryper allt närmare vanliga människors vardag på gator, torg, skolor och arbetsplatser.

Det går knappt en dag utan att man kan läsa i tidningarna om avrättningar, bombdåd och blåljuspersonal som faller offer för de kriminella gängens jakt på status och våldskapital. Vi läser även dagligen om våldtäkter, ofredanden och barn som rånas på jackor och mobiltelefoner av jämnåriga. Dessa rån har ibland dessutom inslag av förnedring.

I slutet av oktober gavs Sverige den föga smickrande titeln ”Europas farligaste land” av den tyska tidningen Bild. Polistätheten i Sverige är dessutom bland de lägsta i Europa. Detta blir en farlig kombination.

Fru talman! Efter att regeringen hade lagt fram sin budgetproposition lyckades Sverigedemokraterna tillsammans med Moderaterna och Kristdemokraterna hitta en gemensam väg med en budgetreservation som vann majoritet i kommaren. I denna omprioriterar vi 20 miljarder kronor. Av

dessa 20 miljarder går drygt 1 ½ miljard nästa år till att stärka rättsväsen-
 det. På utgiftsområde 3 lägger vi 100 miljoner kronor mer på Tullverket
 än vad regeringen hade för avsikt att göra i sin budget.

När det gäller Sverigedemokraternas egen budget- och utgiftsområdes-
 motion står vi naturligtvis bakom den politik som vi redovisar där. Men då
 vi tre partier lyckades nå en samsyn vill jag yrka bifall till punkt 1 i utskot-
 tets förslag i betänkandet.

Fru talman! Sverigedemokraterna hade i vår egen utgiftsområdesmo-
 tion en stor satsning på Skatteverket. De dras fortfarande med gamla data-
 system från 90-talet, vilka är i stort behov av utbyte och förnyelse. Myn-
 digheten har inte minst svårt att hitta personal med den kompetens som
 behövs för att bibehålla driften och säkerheten i så pass gamla system. Det
 kommer att krävas en omfattande insats för att byta ut och modernisera
 dessa.

Skatteverket har flera viktiga och brottsbekämpande funktioner. En
 viktig uppgift är att sköta folkbokföringen och hålla reda på vilka personer
 som bor i Sverige. Skatteverket uppskattar själva att cirka 200 000 perso-
 ner är felaktigt folkbokförda. I många fall beror det visserligen på rena
 misstag. Men tyvärr är felaktigheterna även uppsåtliga, många gånger med
 syfte att få ut mer bidrag ur vårt välfärdssystem eller att leva i ett skugg-
 samhälle där människor riskerar att utnyttjas för svartarbete eller annan
 brottslighet.

Vi ser dessutom att det pågår en helt öppen handel med folkbokförings-
 adresser. Man erbjuder människor att mot betalning folkbokföra sig på en
 viss adress. Vi har även läst om de kända exemplen med försvarsministern
 i Irak eller en tjänsteman i den tidigare afghanska regeringen som båda
 folkbokförda i Sverige och lyfte ersättningar ur välfärdssystemet. Vi har
 kunnat läsa om personer med flera identiteter, vilket kan vara synnerligen
 praktiskt om man är här för att begå brott eller maximera bidragsutbetal-
 ningar.

Att ha kontroll på vilka som bor och som inte bor i landet borde ligga
 i varje nations intresse. I Sverigedemokraternas egen budgetmotion hade
 vi avsatt 500 miljoner kronor till en landsomfattande folkräkning. Det är
 dags att komma igång med ett sådant arbete.

Fru talman! När det gäller Kronofogdemyndigheten har de i uppgift att
 arbeta för att alla betalar det man ska och ingen blir överskuldssatt. Men de
 har också en viktig uppgift i fråga om brottsbekämpningen. När de arbetar
 tillsammans med andra myndigheter har vi sett ett framgångsrikt sam-
 arbete, inte bara mot ekonomisk brottslighet. De har även tillsammans med
 polis kunnat mäta ut tillgångar hos personer som på papperet inte har några
 sådana.

Det är ett effektivt sätt att minska incitamenten för de kriminella att
 ikläda sig exklusiva kläder och ha dyrbara accessoarer eller bilar och där-
 med minska den attraktionskraft det kan ha för att locka in nya, yngre per-
 soner i kriminalitet och vid gängrekrytering.

Ett annat problem som Sverigedemokraterna tillsammans med övriga
 oppositionspartier har lyft fram är tullens begränsade möjligheter att stop-
 pa utgående misstänkt stöldgods. Man har haft begränsade befogenheter
 att kvarhålla det och har snällt fått släppa iväg det om polisen inte har hun-
 nit komma till terminalen innan färjan har kastat loss.

I höstas fick Tullverket dock äntligen utökade befogenheter att ingripa vid misstänkt brottslighet såsom utförelse av stöldgods. Det är ett steg i rätt riktning. Men enligt tullen själva har denna möjlighet förhållandevis liten inverkan på trafiken av stöldgods, då man varken fick ett utökat uppdrag att eftersöka stöldgods eller mer resurser för att utföra detta. Vi har från Tullverket själva fått reda på att endast 2 procent av kontrolltiden går åt till kontroll av utgående gods. Det har landsbygdsbor i södra Sverige ofta fått betala priset för i form av bland annat stulna båtmotorer, fyrhjulingar, gräsklippare, motorsågar och hästtillbehör.

Sverigedemokraterna har i varje budgetmotion påpekat behovet av mer resurser till den myndighet som har till uppgift att bevaka Sveriges gränser. Nu ger vi i vårt gemensamma budgetförslag Tullverket 100 miljoner kronor mer än regeringen var villig att ge dem. Därmed får de ett välkommet tillskott för att stärka gränsen och utbilda och anställa fler, för att kunna fortsätta sin satsning på 500 fler tulltjänstemän till 2024. De kan öka sin närvaro vid gränsen, för att på så sätt förhindra inflöde av vapen, narkotika och andra olagliga varor samtidigt som de i högre grad kan verka mot utförelse av stöldgods från Sverige.

Fru talman! Den 24 november var en historisk dag på många sätt. Det var inte bara dagen då riksdagen beslutade att rättsväsendet måste få större tillskott för att bromsa in den samhällsutveckling som pågått under lång tid. Det var även dagen då Sverigedemokraterna fick visa att vi verkligen är ett parti som man kan förhandla med, som är konstruktiva och lösningsorienterade och som sätter tryggheten i Sverige i första rummet. Vi hoppas naturligtvis att i framtiden finna fler och djupare samarbeten i det blågula blocket.

Slutligen yrkar jag bifall till punkt 1 i utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 228 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Fru talman! Jag blev lite nyfiken på Eric Westroths beskrivning i anförandet om hur man kom överens om 100 miljoner till Tullverket. Utöver de 70 miljoner som regeringen redan hade föreslagit valde man att använda pengarna som egentligen skulle avsättas till någon sorts folkräkning som Skatteverket skulle genomföra. 500 miljoner skulle användas till det. Eric Westroth sa att det var väldigt viktigt. Men han avstår samtidigt de 500 miljonerna till förmån för 100 miljoner till Tullverket.

Jag vill fråga Eric Westroth: Hur hade ni tänkt att den folkräkningen skulle gå till? Skulle 2022 vara ett startskott, eller hade ni tänkt att det skulle fortsätta?

Anf. 229 ERIC WESTROTH (SD) replik:

Fru talman! Tack för frågan, Eva-Lena Jansson!

Det är naturligtvis ett långsiktigt arbete. Det är ingenting som man kan göra omedelbart. Nu hade vi lagt 500 miljoner till det i vår budgetmotion.

Vi hade ganska kort förhandlingstid på oss för att komma fram till den gemensamma budgetreservationen. Där ska alla poster gå ihop. Då måste man ge och ta i förhandlingen. Vi hade i vår egen budget yrkat på 90 miljoner till Tullverket, och det blev 100 miljoner till Tullverket. Vi är jättegla över att de nu får ett ökat tillskott av medel.

Vi kommer säkert att fördjupa och komma fram till en bra lösning också när det gäller folkräkning och folkbokföringen.

Anf. 230 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Fru talman! Jag förstår det som att de 500 miljonerna till folkräkningen inte var så viktiga. Eric Westroth kunde inte heller beskriva vilken metod som skulle användas. Man sålde alltså bort det; för att införa en funkisskatt valde man samarbetet med Moderaterna och Kristdemokraterna.

Är det korrekt uppfattat?

Anf. 231 ERIC WESTROTH (SD) replik:

Fru talman! I en förhandling med kort tidsperspektiv är det såklart svårt att ta sig fram hela vägen. De 100 miljonerna till Tullverket är vi väldigt glada över. Jag tror att Tullverket också är glada över det. Jag noterade att Eva-Lena Jansson inte heller hade något emot ett tillskott till Tullverket.

Vi lade i början av sommaren fram ett förslag till utskottsinitiativ om förstärkning till Tullverket när de hade fått sina utökade befogenheter men inte fått något utökat uppdrag eller pengar för det. Vi kan bara konstatera att Socialdemokraterna, Eva-Lena Janssons eget parti, röstade nej till det. De återkom inte heller i sin egen budget med ytterligare tillskott till Tullverket.

Anf. 232 PER ÅSLING (C):

Fru talman! De senaste två åren, drygt, har varit en utmaning för alla. Vår främsta prioritet har varit att hitta vägar framåt. Även här i kammaren har vi jobbat gemensamt för att uppnå det – för att rädda liv, för att rädda företag och för att rädda jobb. Tyvärr kräver smittspridningen fortsatta rekommendationer och restriktioner.

När vi nu diskuterar utgiftsområde 3 om skatt, tull och exekution kommer jag att hålla mig till att tala om Skatteverket och Kronofogden. Min kollega i skatteutskottet, Helena Vilhelmsson, kommer att tala om tull och Tullverket.

Verksamheten på Kronofogdemyndigheten och framför allt Skatteverket har givetvis blivit påverkad under den pandemihantering som varit och fortfarande pågår. Jag tycker samtidigt att det är oerhört viktigt att vi inför framtiden riktar in oss på de lärdomar vi ur ett skatteperspektiv kan dra av pandemihanteringen.

Fru talman! Det finns såklart mycket att säga, men för tids vinnande kommer jag bara att lyfta några frågor denna kväll.

Låt mig börja med att berömma Skatteverket för dess agerande under pandemin. Man har i stor utsträckning agerat föredömligt för att underlätta för företag att klara sig igenom den finansiella kris som uppkommit, även om det inte har skett utan brister. Den 26 mars 2020 publicerade Skatteverket ett viktigt ställningstagande angående företrädaransvaret för den som beviljats anstånd med inbetalning av skatt enligt den tillfälliga lagen.

Min förhoppning är att vi kan dra lärdomar av de tillfälliga förändringar som pandemihanteringen har resulterat i. Jag vill här särskilt lyfta fram frågan om företrädaransvaret. Under coronakrisen har problemen med dagens regelverk blivit uppenbara eftersom företagsägare och styrelseledamöter riskerar att bli personligt ansvariga vid ekonomiska svårigheter.

Fru talman! Det är oerhört viktigt att seriösa företag inte väljer att lägga ned sin verksamhet för att undvika risken för företrädaransvar, och detta kan inte bara gälla särskilt under coronakrisen. Företag ska självklart göra rätt för sig, men i det läge som har varit har allt fler förstått att också det mest noggranna och seriösa företag kan ha svårt att överblicka skatter och betalningsförmåga i vissa situationer. Vi vet att många företag har haft näsan precis över vattenytan under pandemin.

Fru talman! Det har gått lång tid sedan utredningen om en översyn av det skatterättsliga företrädaransvaret presenterades. I mars nästa år har det gått två år. Skatteverket såg möjligheten att inom ramen för befintlig lagstiftning tillämpa en mer generös tolkning, det vill säga utan att vi i riksdagen behövde kopplas in. Detta sammantaget borgar för att vi borde kunna få en ny lagstiftning på plats inom kort. Bollen ligger hos regeringen, och här krävs leverans.

Fru talman! Kronofogdens egna analyser visar att antalet personer med skulder hos Kronofogden inte ökat nämnvärt trots lågkonjunktur och historiskt hög arbetslöshet. Detta står i motsats till de första prognoserna som kom när pandemin slog till. De målade upp en oerhört mörk bild som liknade utvecklingen efter 1990-talskrisen.

Fru talman! Så här ser det ut på den totala nivån. Pandemin har främst drabbat människor med små ekonomiska marginaler, varav många redan hade skulder hos Kronofogden. Det tydligaste tecknet är att det sammanlagda skuldbeloppet hos myndigheten fortsätter att växa, och det snabbt. Det är såklart en mycket oroväckande utveckling som måste tas på allvar i kombination med den höga ökningen av skulder bland unga. Under 2020 mer än fördubblades antalet unga personer som ansökte om skuldsanering, enligt statistik från Kronofogdemyndigheten, och det skapar stora utmaningar.

Fru talman! Avslutningsvis konstaterar jag att de verksamheter som satts under lupp under denna debatt – Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten – övergripande utför sitt uppdrag mycket väl, och det ska sägas.

Jag vill yrka bifall till Centerpartiets särskilda yttrande.

Anf. 233 HAMPUS HAGMAN (KD):

Fru talman! Vi diskuterar tre centrala myndigheter i den svenska statsförvaltningen i kväll. Det gäller Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten.

Skatteverket ser framför allt till att de skatter som bestäms av politiker i riksdag, regioner och kommuner tas in. Det är också en myndighet som har viktiga brottsförebyggande och brottsbekämpande funktioner.

Tullverket kontrollerar flödet av varor in i och ut ur Sverige. Det bidrar till ett säkert samhälle och säkerställer en konkurrensneutral och effektiv handel. Det senare är inte minst viktigt för Sverige, som är ett litet och handelsberoende land.

Kronofogdemyndigheten arbetar med att upprätthålla god betalningsvilja i samhället. Det är viktigt för all form av företagsamhet och för att förtroendet mellan människor ska upprätthållas på en hög nivå. Dessutom är myndighetens arbete med skuldsanering för överskuldsatta mycket viktigt ur ett socialt perspektiv.

Fru talman! Sverige har ett stort problem med utländska stöldligor som kommer hit, begår brott och sedan för ut stöldgodset ur landet. I debatten har Sverige, som vi hörde tidigare, kallats ett smörgåsbord för internationella stöldligor. Varje år sker hundratalsentals stölder, och tjuvarna har kunnat föra ut varor för flera miljarder ur landet. Ett skäl till att Sverige ses som ett smörgåsbord för tjuvar är den låga upptäcktsrisken. Av de ungefär 25 000 gränskontroller som Tullverket gör varje år utgörs en försvinnande liten del kontroller av transporter ut ur landet.

År 2019 gjordes bara 350 sådana kontroller. 350 utförelskontroller är inte ens en om dagen. Sett i förhållande till alla transporter ut ur Sverige blir denna siffra otroligt liten. Den som till exempel har fått sin båtmotor stulen måste ha en sagolik tur för att tjuven ska åka fast i någon av de 350 kontrollerna.

Hösten 2018 såg Kristdemokraterna tillsammans med Moderaterna till att förstärka Tullverkets budget. I samband med detta beslutade riksdagen också att Tullverket skulle få större befogenheter att motverka utförelsen av stöldgods. Vi ville att tullen skulle bli en gränsskyddsmyndighet som inte bara gör det viktiga arbetet med att kontrollera införelsen i landet utan också har större möjligheter att kontrollera utförelse av varor från Sverige. Tyvärr sjabblade regeringen bort detta viktiga arbete.

Det hann gå nästan två och ett halvt år från det att riksdagen riktade ett tillkännagivande till regeringen om att det behövdes en ny lagstiftning till att regeringen lade fram denna nya lagstiftning. Vad som är än värre är att den lagstiftning som regeringen sedan lade fram var ett stort slag i luften.

Tullverket fick i och för sig befogenheter att ingripa mot personer och stöldgods, men myndigheten kommer bara att göra detta i samband med ordinarie kontroller, det vill säga någon av de 350 kontroller som görs varje år. Det är uppenbart att tullen fortfarande behöver både större resurser och större befogenheter.

I vår budget såg vi därför till att förstärka Tullverket ytterligare jämfört med regeringens budgetförslag. Detta leder till att Tullverket nu förstärks med 100 miljoner kronor. Det här är pengar som kommer att kunna bidra till att förstärka gränsskyddet. Men vi ser också att Tullverket behöver långsiktiga förutsättningar i sitt viktiga arbete.

Därför pekar vi också ut en riktning för myndigheten framöver. 150 miljoner tillförs år 2023, och 200 miljoner tillförs under 2024. Totalt stärks alltså tullen med 450 miljoner kronor tack vare att vårt budgetförslag vann riksdagens bifall.

Fru talman! Innan jag avslutar vill jag ägna en liten stund åt de viktiga arbetsuppgifter som finns hos Kronofogdemyndigheten. Det handlar om arbetet mot överskuldssättning, som vi kristdemokrater tycker behöver stärkas. Inte minst måste barnfamiljer prioriteras. Barn till föräldrar som är så skuldsatta att de riskerar att inte kunna betala sina räkningar är nämligen särskilt utsatta. Under förra året berördes 449 barn av verkställda avhysningar från bostaden.

När Kristdemokraterna satt i regering prioriterades arbetet med att minska avhysningar av barnfamiljer. Det arbetet gav positiva resultat. Under flera års tid minskade antalet barn som berördes av avhysningar. När vi bytte regering började antalet barn som berördes av avhysningar öka igen. Det behövs återigen insatser för att vända utvecklingen åt rätt håll.

Kristdemokraterna kommer även framöver att arbeta för att minska avhysningar av barnfamiljer.

Fru talman! Det rambeslut vi tog för två veckor sedan innebär att vi påbörjade arbetet med att vända utvecklingen i Sverige åt rätt håll. I dag tar vi ett steg till genom tillförandet av nya och viktiga resurser till Tullverket. Det är med glädje som jag yrkar bifall till utskottets förslag under punkt 1.

Anf. 234 MARGARETA FRANSSON (MP):

Fru talman! En av romarnas gudar kallades för Janus. Han avbildades med ett ansikte som blickade bakåt i tiden och ett ansikte som blickade framåt. Det är ganska naturligt att vi har uppkallat januari efter denna gud. Då befinner vi ju oss i en tid när vi blickar bakåt på det som har varit men också blickar framåt på det som komma skall.

Skatteutskottet behandlar utgiftsområde 3 och anslagen till Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten. Riksdagen har ställt sig bakom ett annat budgetförslag än vårt, och vi i Miljöpartiet har valt att inte delta i beslutet om anslag för utgiftsområde 3. Däremot yrkar jag bifall till utskottets förslag under punkterna 2, 3, 4, 5 och 6.

De myndigheter som jag räknade upp har ett väldigt stort förtroende bland medborgare och företag. Det höga förtroendet är en nyckel för att myndigheten ska klara sitt uppdrag. Att just säkerställa finansiering av vår gemensamma välfärd och underlätta för enskilda och företag att göra rätt för sig har myndigheterna klarat väl bakåt i tiden. Det är också otroligt viktigt att myndigheterna klarar det framåt. Att effektivt ta in skatt är en hörnsten i vårt välfärdssamhälle, och det är faktiskt en svensk paradgren.

Dessa tre myndigheter är även viktiga aktörer i bekämpningen av brott, var och en för sig men också i samverkan med andra myndigheter. I arbetet med att förebygga och bekämpa brott visar myndigheterna på goda resultat. Ett exempel som redan har varit uppe här är den internationella kriminaliteten, som är en uppgift för både Skatteverket och Tullverket. Att undergräva ekonomiska möjligheter till brottslighet är en väldigt viktig uppgift för ansvariga myndigheter, och det är något som verkar förebyggande för de rättsvårdande myndigheter som kommer längre ned i kedjan av händelser. Även denna samverkan behöver dock fortsatt utvecklas.

Det är även glädjande att konstatera att dessa myndigheter levererar väl mot sina mål. Just det faktum att de har ett stort förtroende och levererar väl är viktigt för vår demokrati.

Det är också glädjande att de lyckas väl, eller är på gång att lyckas, med sitt arbete med att modernisera och effektivisera sin verksamhet genom digitalisering. Det är en positiv utveckling som dock hela tiden behöver fortsätta för att man ska ligga i framkant i en digital utveckling som är till nytta för medborgare, företag och hela myndighetsväsendet.

Vi ska komma ihåg att våra tre myndigheter har lyckats så här väl under rådande omständigheter, med den pandemi som har drabbat oss alla på olika sätt.

Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna har i sitt budgetförslag anslagit ytterligare 100 miljoner kronor till Tullverket. Principiellt sett har vi inte något emot ett utökat anslag till Tullverket, men vi känner att det borde ha beretts och ingått i en genomtänkt budget där anslagen ingår som en helhet. Vi upplever att vi nu har en budget med ett antal

förändringar som hackat sönder en regerings budget. En budget borde vara en helhet där anslagen hänger ihop.

Moderaterna talar gärna om att vara ansvarsfull med skattebetalarnas pengar. Men vi upplever att det på detta sätt inte har varit helt genomtänkt. Om man nu får säga så, fru talman, är det kanske en lite slarvig budget, inte minst eftersom högerbudgeten äventyrar Sveriges omställningsbidrag från EU. Genom att man stryker viktiga satsningar på hållbarhet och bostäder ur budgetpropositionen är det nu osäkert hur Sverige ska ha rätt till omställningsbidraget på drygt 30 miljarder kronor. Här kan man tala om ansvarsfull hantering av skattebetalarnas pengar.

Nåväl, fru talman, jag vill tacka alla kollegor i utskottet för goda insatser. I synnerhet skulle jag vilja rikta ett stort tack till vår ordförande för ett väl genomfört uppdrag under denna höst.

Slutligen, fru talman, vill jag önska dig, dina talmanskollegor och alla ledamöter i skatteutskottet en riktigt god jul. Jag önskar er också en väldigt välförtjänt ledighet och ett gott nytt år.

Anf. 235 KRISTOFFER LINDBERG (S):

Fru talman! Det känns mycket stort att få stå här i riksdagens talarstol för första gången. Jag yrkar bifall till utskottets förslag under punkterna 2–6 i betänkandet.

Målet för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution är att säkerställa finansieringen av den offentliga sektorn och bidra till ett välfungerande samhälle för medborgarna och företagen.

Fru talman! Det låter lite torrt. Vissa skulle kanske rent av säga att det låter trist. Men jag skulle vilja säga att det inte är det. Det är nämligen genom detta utgiftsområde och våra myndigheter Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten som vi säkerställer och möjliggör finansieringen av vårt gemensamma svenska välfärdssamhälle, ett samhälle som vi socialdemokrater vill ska vara både rättvist och jämlikt.

Fru talman! Jag tjänstgör inte bara som riksdagsledamot under en period; jag är även kommunpolitiker hemma i Bollnäs i Gävleborgs län. I den rollen ser jag varje dag väldigt tydligt hur viktig den skattefinansierade verksamheten är.

Det handlar om skolan, vården och omsorgen. Dessa är grundbulten i välfärdssamhället, men det handlar också om alla andra stora, viktiga kommunala åtaganden. Som kommunpolitiker ser jag också behov av mer resurser till dessa verksamheter för att öka likvärdigheten i skolan och för att anställa fler inom äldreomsorgen, både för att ge våra äldre den bästa och tryggaste omsorgen och för bättre arbetsvillkor för de anställda. Jag ser behoven av kortare värdköer och vägar och järnvägar som fungerar även utanför de stora städerna.

Jag tror att jag är långt ifrån den enda kommunpolitikern, eller för den delen medborgaren, som ser dessa behov, och även om det inte är i den här debatten som vi hanterar själva tilldelningen till dessa områden är det värt att nämna.

Allt detta är en del av vårt välfärdssamhälle. I stället för att vi var och en själva finansierar skola, vård och omsorg bidrar vi allihop solidariskt genom vår skatt för att finansiera välfärden och samhällsinvesteringar. Det bidrar till ett mer jämlikt samhälle.

Fru talman! Därför är Skatteverkets arbete mot skattefusk och skatteundandragande av stor betydelse. Skattefusk skapar dels en illojal konkurrens mot företag som gör rätt för sig, dels ojämlika villkor för medborgarna. Det urholkar också förtroendet och legitimiteten för skattesystemet och för våra myndigheter. Det handlar om tilltron till vårt gemensamma samhälle.

Den skatt som undanhålls samhället behövs i skolan, i vården och i omsorgen, inte minst hemma i Bollnäs men säkert i många delar av vårt land. Att motverka skattefusk och skatteundandragande är en ständigt pågående prioritering för oss socialdemokrater. Det är därför viktigt att Skatteverket förstärkt brottsutredningsverksamheten. De resursförstärkningar som ges till myndigheten för informationsutbyte med andra länder är en viktig del i detta. Samtidigt ska betydelsen och vikten av samarbete mellan myndigheter verkligen påpekas och understrykas.

Fru talman! Att Skatteverket får höga resultat i förtroendeundersökningar är mycket glädjande. Förtroendet för myndigheten är avgörande för att de ska klara sitt samhällsuppdrag.

Avslutningsvis, fru talman, tror jag att jag med detta korta anförande redogjort för hur viktigt detta utgiftsområde är. Det lägger grunden för finansieringen av vårt välfärdssamhälle, ordning och reda vid våra gränser och att betalningar kommer in till vårt gemensamma.
(Applåder)

Anf. 236 HELENA VILHELMSSON (C):

Fru talman! Jag ska i det här anförandet koncentrera mig på tullens verksamhet. Tullen har som vi vet två huvudsakliga uppgifter, dels själva uppbörden, det vill säga att ta ut tull, skatter och andra avgifter, dels den rent brottsbekämpande där bland annat olaglig införsel av alkohol, droger och vapen finns att beivra.

Omfattningen av till exempel smuggling av alkohol får det att hisna. Vi pratar om miljonaffärer, och det är knappast en fråga om privat bruk. Några av de största förlorarna är våra ungdomar, som i dag betydligt lättare än någonsin tidigare kan få ta tag i alkohol.

Det är uppenbart för alla här i kammaren att Tullverket behöver verktyg för att stärka sitt arbete med att skydda våra gränser och bekämpa brott, dels i form av ökade anslag, dels i form av ökade befogenheter lagstiftningsmässigt.

Fru talman! I juni fattade riksdagen beslut om att ge tullen utökade befogenheter att kvarhålla misstänkta och misstänkt stöldgods samt inleda undersökning även om polisen inte hunnit dit, läs: när man befarar att stöldgods kommer att lämna landet.

Likaså beslutade riksdagen att det behövs ett utökat uppdrag till Tullverket att kontrollera utförsel av varor likaväl som införsel av varor. Centerpartiet menar att Tullverket ska ges en skyldighet och inte bara en möjlighet att ingripa när myndigheten befarar att stulet gods är på väg att lämna landet.

Allmänheten har berättigade förväntningar på att uniformerade tjänstemän vid en brottsbekämpande myndighet ska kunna ingripa i tjänsten om ett brott upptäcks, och brott kan upptäckas om det görs kontroller både vid inresa till och vid utresa från Sverige. Ett sådant tillkännagivande beslutade riksdagen om i juni.

Regeringen har under 2021 tillsatt en utredning som bland annat ska se över de regler som styr Tullverkets befogenheter att genomföra kontroller och arbeta brottsbekämpande. Utredaren ska föreslå en ny sammanhållen författningsreglering för Tullverkets befogenheter och uppdrag. Syftet är att göra lagstiftningen mer enhetlig, vilket är bra. I dag är det aningen splittrat, eftersom tullen finns under Finansdepartementet medan den brottsbekämpande verksamheten lyder under Justitiedepartementet.

Slutligen fattade riksdagen i juni också ett beslut om tillkännagivande om att utförelse av stöldgods ska utgöra ett självständigt brott enligt smuglingslagen.

Fru talman! Låt mig göra en liten utvikning. I juni sa dåvarande finansminister Magdalena Andersson i en radiointervju: ”Om jag trodde att det var en effektiv metod [att göra kontroll av utgående gods], då hade vi ju naturligtvis gjort det för länge sen. Men bedömningen är ju att jobba på ett underrättelsebaserat och modernt sätt är väldigt mycket effektivare än att man står och letar efter en nål i en höstack.”

”Leta efter en nål i en höstack.” Är det så Magdalena Andersson tror, eller trodde, att tullen jobbar?

Om det är så har jag några hälsningar till henne och för all del också till Mikael Damberg nu: Det stjäls en fyrhjuling varannan dag i Sverige. Sedan två år tillbaka finns det minst 576 anmälda och saknade fyrhjulingar, enligt Larmtjänst. Vad är kostnaden för det här? Låt oss uppskatta mellan 50 000 och 150 000 kronor för en fyrhjuling. Multiplikerar vi det med 576 är det kanske värt att till och med leta efter en nål i en höstack.

Den andra hälsningen är att om ”ett underrättelsebaserat och modernt sätt” innebär att polis och tull ska arbeta mer ihop är det ett faktum att polisen sällan eller aldrig prioriterar att komma ut och inleda förhör eller säkra bevis när en anmälan om stöld av fyrhjuling görs.

Det här kommer vi till rätta med genom flera åtgärder som inte ryms under tullen eller skatteutskottet, till exempel fler poliser, slopad mängdrabbatt och straffskärpningar eftersom polisen prioriterar efter straffvärdet. Men allt detta bygger ändå på att polisen faktiskt åker ut och påbörjar förhör och säkrar bevis.

Fru talman! Jag gör ytterligare en utvikning, för ibland finns det uppenbarligen resurser hos polisen. För en tid sedan avlivades en varg under pågående tamdjursattack enligt den så kallade nödvärnsparagrafen. Döm om förvåningen när polisen kom ut till fårhagen, mitt i natten, för att säkra bevis för att det inte var en illegalt avlivad varg, detta trots att strafftiden för grov stöld är högst sex år och strafftiden för grovt jaktbrott högst fyra år.

I stället uppmanas vi som brottsoffer – vi som fått fyrhjulingar stulna; jag tillhör dem – att starta grannsamverkan mot brott, låsa fyrhjulingen ordentligt, använda dna-märkning och gps-puckar, vad det nu är, och nixa vårt fordon så det inte går att spåra via reklamerbjudanden.

Missförstå mig rätt: Det här är jättebra saker alltihop. Men om vi gör vårt, utan polisiärt stöd, ska alla andra myndigheter också göra sitt, inklusive tullen, om det så innebär att man ”står och letar efter en nål i en höstack”.

Fru talman! Ett annat exempel på organiserad brottslighet som ökat är hundsmuggling. Den olagliga importen av hundvalpar har ökat kraftigt de senaste åren, inte minst under pandemin.

Regeringen har tidigare presenterat ett förslag på en ny djurhälsolag. Tanken var att anpassa lagstiftningen efter EU:s fria rörlighet, vilket innebär att Tullverket inte skulle få genomsöka bilar vid landets gränser.

Detta lagförslag riskerar dock att lämna dörren för hundsmugglare på vid gavel. Regeringen måste säkerställa ett stopp för att smugla in hundvalpar till Sverige, något som ofta sker under vedervärdiga former.

I väntan på sådana förändringar skjuter Centerpartiet till pengar i budgeten för att intensiviera arbetet mot djursmuggling.

Fru talman! Som avslutning vill jag yrka bifall till reservation 4.

Anf. 237 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Fru talman! Det är inte min avsikt att förlänga debatten, men jag blev lite förvånad över Helena Vilhelmssons anförande. Det lät nämligen som att hon tänkte att tullen skulle göra polisens arbete, och det kan väl ändå inte vara avsikten. Det är polisen som ska beivra och lösa brott, om jag har uppfattat det rätt.

Jag tänkte höra med Helena Vilhelmsson hur hon ser på den här frågan, för om jag uppfattade henne rätt var det så att polisen inte gör sitt jobb, så i stället ska tullen vara de som tar hand om brottslingarna. Var det så, eller uppfattade jag det fel?

Anf. 238 HELENA VILHELMSSON (C) replik:

Fru talman! Jag tackar för frågan och för möjligheten att förtydliga.

Problemet har ju varit, vilket är väl känt, att tullen har haft få eller inga möjligheter att kvarhålla fordonet när man av någon anledning – tips eller annat – misstänker att det kommer en bil som innehåller stulna varor, alltifrån motorsågar till större redskap och större fordon. I dag är det bara polisen som får påbörja en undersökning, och tullen har inte ens haft möjlighet att hålla kvar vare sig bilar eller gods. Den förändringen har ju gjorts, så nu får man det. Det är jättebra.

Problemet är dock, vilket vi faktiskt riktade ett tillkännagivande om i somras, att tullen inte har fått ett riktat uppdrag att göra detta. Man har hittills inte heller fått ökade resurser i budgeten för att göra det, och det måste vi ändra på.

Anf. 239 EVA-LENA JANSSON (S) replik:

Fru talman! När Tullverket var och besökte skatteutskottets sammanträde och redogjorde för den verksamhet som pågår var man tydlig med den utökade samverkan som sker mellan olika brottsbekämpande myndigheter. Framför allt var man tydlig med att underrättelseverksamheten har intensifierats för att man ska komma åt den organiserade brottsligheten, där utförelse av stöldgods är en del, och med polisens viktiga roll i detta.

Jag vill alltså bara understryka att tullen aldrig kan bli en ny polis. Tullen har sin uppgift, och polisen har sin uppgift. Om det tror jag att vi faktiskt är ganska överens.

Anf. 240 HELENA VILHELMSSON (C) replik:
Fru talman! I det avseendet är vi helt överens, Eva-Lena Jansson och jag.

Polisen var faktiskt i justitieutskottet i dag, och frågan ställdes om detta. Polisen svarade att man inte har resurser. Man säger att man behöver mer resurser om man ska arbeta riktat med detta tillsammans med tullen. Det är alltså klart att det handlar om en resursfråga, och därvidlag är vi ju alla någorlunda nöjda eftersom tullen har fått utökade resurser till detta. Men självklart är det polisen som beivrar brott.

Anf. 241 BENGT ELIASSON (L):

Fru talman! Inledningsvis vill jag understryka att vi i Liberalerna står bakom vår egen budgetmotion. Vi deltar därmed inte i beslutet i punkt 1 utan hänvisar till vårt särskilda yttrande.

Jag ska dock glädja fru talmannen genom att yrka bifall till reservation 6 under punkt 3.

Fru talman! I den tid då dödligt skjutvapenvåld i Sverige toppar statistiken för hela Europa är det tydligt att Sverige behöver en ny politisk inriktning. Det är givetvis glädjande att den nya regeringen har uttryckt sig villig att "vända på varje sten" för att vända utvecklingen, men vi vet ju alla att det behövs mer än fina ord för att ta sig an de stora problem och utmaningar som vårt samhälle står inför.

Fru talman! Vi liberaler kommer alltid att vara tydliga med våra prioriteringar. Att lösa den ofrihet som människor upplever i sin vardag, varje dag, står allra högst i prioriteringsordningen. Trygghetsfrågan är kanske en av de största frihetsfrågor som vi liberaler aldrig kommer att sluta kämpa för.

Över tusen vapen smugglas över de svenska gränserna årligen. Det är vapen som sedan hamnar i händerna på gängkriminella och används för att utöva våld och hot – som vi vet inte sällan med dödlig utgång. Det smugglas mer än hundra ton narkotika till Sverige varje år. Det är den som föder den kriminella mångmiljonindustri som får maskineriet att ticka runt i det dolda samhället.

Fru talman! Gängkriminaliteten måste bekämpas på alla fronter. Mot en internationell brottslighet som inte känner några gränser måste kontrollen av vad som förs in i och ut ur landet verkligen fungera. Så enkelt är det – och så svårt är det.

Det stannar dock inte där, fru talman. Det resurstillskott som kommer i budgeten är ett nödvändigt första steg, och vi liberaler är väldigt glada för det. Det krävs dock mer. Tullverket har i dag inte fullt ut tillgång till de verktyg som behövs för att kunna agera så effektivt som möjligt mot den organiserade smuglingen, som i sin tur göder den organiserade brottsligheten. Det krävs nu att kraftfulla reformer genomförs. Inte bara behöver fler medarbetare anställas till Tullverket, utan tullen behöver även få fler kraftfulla verktyg mot den organiserade kriminaliteten.

Med det yrkar jag som sagt bifall till reservation 6 under punkt 3 i detta betänkande, fru talman.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 14 december.)

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2021/22:69 Fortsatt beredskap genom förlängd giltighet av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen

Kammaren biföll regeringens förslag att motionstiden för ovanstående proposition skulle förkortas till sju dagar.

§ 15 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 8 december

2021/22:175 Jämställdhet inom e-sport

av *Michael Rubbestad* (SD)

till kulturminister Jeanette Gustafsdotter (S)

2021/22:176 Hedersförtrycket i förskolor

av *Noria Manouchi* (M)

till statsrådet Lina Axelsson Kihlblom (S)

2021/22:177 Ett förändrat reseavdrag

av *Eric Westroth* (SD)

till finansminister Mikael Damberg (S)

2021/22:178 Kustbevakningens möjligheter till snabbare utryckningar

av *David Josefsson* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2021/22:179 Villkoren för de frivilliga försvarsorganisationerna och ett starkt totalförsvaret

av *Alexandra Anstrell* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2021/22:180 Kriget i Etiopien

av *Håkan Svenneling* (V)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:181 Turkiets bristande rättsstat och kränkningar av mänskliga rättigheter

av *Håkan Svenneling* (V)

till utrikesminister Ann Linde (S)

§ 16 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 8 december

2021/22:493 Diplomatsk bojkott av OS i Peking

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

- 2021/22:494 Utbildningsplatser för svensk spelindustri**
av *Michael Rubbestad* (SD)
till statsrådet Lina Axelsson Kihlblom (S)
- 2021/22:495 Mobbning och kränkningar via nätet och sociala medier**
av *Michael Rubbestad* (SD)
till statsrådet Lina Axelsson Kihlblom (S)
- 2021/22:496 Hat och hot mot samer**
av *Lina Nordquist* (L)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)
- 2021/22:497 Pedofildebatten och manlig personal i förskolan**
av *Michael Rubbestad* (SD)
till statsrådet Lina Axelsson Kihlblom (S)
- 2021/22:498 Barn som förts bort på grund av hedersrelaterad problematik**
av *Michael Rubbestad* (SD)
till statsrådet Lina Axelsson Kihlblom (S)
- 2021/22:499 Digitaliseringsgraden**
av *Betty Malmberg* (M)
till statsrådet Khashayar Farmanbar (S)
- 2021/22:500 Bristfällig halkbekämpning**
av *Lars Beckman* (M)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)
- 2021/22:501 Engagemanget i ICES**
av *Betty Malmberg* (M)
till statsrådet Anna-Caren Säterberg (S)
- 2021/22:502 En hållbar rovdjurspolitik**
av *Magnus Persson* (SD)
till statsrådet Anna-Caren Säterberg (S)
- 2021/22:503 Utlämningsavtal**
av *Markus Wiechel* (SD)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)
- 2021/22:504 Personer med skyddade adressuppgifter**
av *Eric Westroth* (SD)
till finansminister Mikael Damberg (S)
- 2021/22:505 Deltidsbrandmän**
av *Lars Beckman* (M)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)
- 2021/22:506 Basanslag till Linköpings universitet**
av *Betty Malmberg* (M)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)
- 2021/22:507 Förmågan att möta hot om biologiska smittor**
av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)
- 2021/22:508 Skjutbanor som ligger intill fastigheter**
av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)
- 2021/22:509 Tillgång på kemikalier för vatten- och avloppsrening**
av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2021/22:510 Offentliga aktörer och orättvis konkurrens
av *Alexander Christiansson* (SD)
till näringsminister Karl-Petter Thorwaldsson (S)

2021/22:511 Polisens poängsystem för privatpersoners vapenskåp
av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2021/22:512 Polisens möjlighet att fokusera på allvarliga brott
av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2021/22:513 Kryptovalutor
av *Ulla Andersson* (V)
till statsrådet Max Elger (S)

2021/22:514 Militärkupp och kvinnors rättigheter i Sudan
av *Håkan Svenneling* (V)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:515 En svensk diplomatisk bojkott av OS 2022
av *Hans Wallmark* (M)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:516 Stöd till Polen, Litauen och Lettland
av *Mats Nordberg* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:517 Övervakningsreklam
av *Angelica Lundberg* (SD)
till statsrådet Max Elger (S)

2021/22:518 Fossilfri fartygsflotta hos Kustbevakningen
av *Caroline Nordengrip* (SD)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2021/22:519 Bättre myndighetssamverkan
av *Lars Mejern Larsson* (S)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2021/22:520 Drift av isbrytare
av *Jimmy Ståhl* (SD)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:521 Alkobommar i hamnar
av *Jimmy Ståhl* (SD)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:522 Åtgärder mot drograttfylleri
av *Jimmy Ståhl* (SD)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2021/22:523 Registerkontroller
av *Carina Ståhl Herrstedt* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:524 Konsulära kostnader i samband med att UD förde IS-kvinnor till Sverige
av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:525 En godtagbar postservice
av *Thomas Morell* (SD)
till näringsminister Karl-Petter Thorwaldsson (S)

2021/22:526 De grundlagsskyddade rättigheterna
av *Lars Beckman* (M)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2021/22:527 Läromedel på meänkieli
av *Cassandra Sundin* (SD)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2021/22:528 Enskilda firmor och socialförsäkringssystemet
av *Alexander Christiansson* (SD)
till näringsminister Karl-Petter Thorwaldsson (S)

2021/22:529 Betungande regelverk för småföretagen
av *Alexander Christiansson* (SD)
till näringsminister Karl-Petter Thorwaldsson (S)

2021/22:530 Förenklingar inom besöksnäringen
av *Alexander Christiansson* (SD)
till näringsminister Karl-Petter Thorwaldsson (S)

2021/22:531 Marknadsknallarnas förutsättningar
av *Alexander Christiansson* (SD)
till näringsminister Karl-Petter Thorwaldsson (S)

2021/22:532 Småföretagen och de höga bränslepriserna
av *Alexander Christiansson* (SD)
till näringsminister Karl-Petter Thorwaldsson (S)

2021/22:533 Statsrådets uttalande om UNRWA
av *Björn Söder* (SD)
till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

§ 17 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 8 december

2021/22:383 Kraftigt ökade matpriser
av *Björn Söder* (SD)
till näringsminister Karl-Petter Thorwaldsson (S)

2021/22:384 Konsulära kostnader i samband med att UD förde IS-kvinnor till Sverige
av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:385 Sveriges export av covidsmitta
av *Björn Söder* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:409 Investeringar i vägar
av *Kristoffer Lindberg* (S)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:436 Omlokalisering av statliga myndigheter
av *Kristoffer Lindberg* (S)
till statsrådet Ida Karkiaainen (S)

2021/22:386 Fortsatta aggressioner från Azerbajdzjan mot Armenien
av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:387 Erkännande av folkmordet 1915

av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:406 Det misstänkta Pisafusket

av *Lars Püßs* (M)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2021/22:407 Det misstänkta Pisafusket

av *Lars Püßs* (M)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2021/22:408 Nya demokrativillkor

av *John E. Weinerhall* (M)
till kulturminister Jeanette Gustafsdotter (S)

2021/22:399 Svenskt stöd till UNRWA

av *Björn Söder* (SD)
till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2021/22:388 Riksrevisionens kritik mot regeringens bistånd till multilaterala organisationer

av *Björn Söder* (SD)
till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2021/22:415 Regeringens mål- och resultatstyrning av biståndet

av *Magdalena Schröder* (M)
till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2021/22:390 Avgifterna för virkesupplag vid väg

av *Sten Bergheden* (M)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:403 Virkesupplag utmed allmän väg på landsbygden

av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Anna-Caren Säterberg (S)

2021/22:394 Hållande av ingångna avtal

av *Mikael Larsson* (C)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:402 Doktorander

av *Fredrik Christensson* (C)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2021/22:393 En digital ledstång för körkortsutbildningen

av *Mikael Larsson* (C)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:404 Starta eget

av *Alexander Christiansson* (SD)
till näringsminister Karl-Petter Thorwaldsson (S)

2021/22:389 Information till skogsägare vid undersökning av skogsmarker

av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Anna-Caren Säterberg (S)

2021/22:400 Höga elpriser

av *Lotta Olsson* (M)
till statsrådet Khashayar Farmanbar (S)

2021/22:412 Självförsörjningsgraden i Sverige

av *Caroline Nordengrip* (SD)
till arbetsmarknads- och jämställdhetsminister Eva Nordmark (S)

- 2021/22:396 Arbetskraftsinvandringen**
av *Ludvig Aspling* (SD)
till statsrådet *Anders Ygeman* (S)
- 2021/22:410 Bristen på yrkesutbildad personal**
av *Lotta Olsson* (M)
till utbildningsminister *Anna Ekström* (S)
- 2021/22:433 Finansiering och transparens i samband med uppdrag till individuella FN-experter**
av *Alexander Christiansson* (SD)
till utrikesminister *Ann Linde* (S)
- 2021/22:397 Antalet vargar i Sverige**
av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet *Anna-Caren Säterberg* (S)
- 2021/22:401 Elbilar och laddning**
av *Lotta Olsson* (M)
till statsrådet *Khashayar Farmanbar* (S)
- 2021/22:395 Dieselskatters effekt på lantbruket**
av *Sten Bergheden* (M)
till finansminister *Mikael Damberg* (S)
- 2021/22:405 Livskraftiga småföretag som hamnar på obestånd**
av *Alexander Christiansson* (SD)
till näringsminister *Karl-Petter Thorwaldsson* (S)
- 2021/22:392 Övergivna båtar i skärgården**
av *Mikael Larsson* (C)
till klimat- och miljöminister *Annika Strandhäll* (S)
- 2021/22:398 Avskaffande av krav på danstillstånd**
av *Mattias Bäckström Johansson* (SD)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)
- 2021/22:391 En ny stambana mellan Borås och Göteborg**
av *Mikael Larsson* (C)
till infrastrukturminister *Tomas Eneroth* (S)
- 2021/22:411 Utvecklade och bredare finansieringsformer**
av *Magnus Stuart* (M)
till kulturminister *Jeanette Gustafsdotter* (S)
- 2021/22:434 Minimigräns för överföringskapacitet av el**
av *Caroline Nordengrip* (SD)
till statsrådet *Khashayar Farmanbar* (S)
- 2021/22:438 Marknadsföring av spel**
av *Jonas Andersson* i *Linghem* (SD)
till statsrådet *Ardalan Shekarabi* (S)
- 2021/22:443 Gränskontrollerna vid resor från Danmark**
av *Rasmus Ling* (MP)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)
- 2021/22:416 Bristfälligt underhåll i vinterväglag**
av *Thomas Morell* (SD)
till infrastrukturminister *Tomas Eneroth* (S)
- 2021/22:427 Uppföljning av tillkännagivande om PCR-test**
av *Maria Malmer Stenergard* (M)
till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

2021/22:435 Konsekvenserna av den förda energipolitiken

av *Mattias Bäckström Johansson* (SD)
till statsrådet *Khashayar Farmanbar* (S)

2021/22:422 Förutsättningarna för flygtrafiken i Norrland med anledning av coronapandemin

av *Cassandra Sundin* (SD)
till infrastrukturminister *Tomas Eneroth* (S)

2021/22:440 Brandskyddet för äldre och funktionsnedsatta

av *Johan Hultberg* (M)
till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2021/22:441 Bostadsanpassningsbidrag för brandskyddsåtgärder

av *Johan Hultberg* (M)
till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2021/22:418 Möjligheten att nå regeringens polismål

av *Magdalena Schröder* (M)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2021/22:413 E45:an genom Dalsland

av *Johan Hultberg* (M)
till infrastrukturminister *Tomas Eneroth* (S)

2021/22:420 Påståenden om antalet avhopp från kriminella gäng i Malmö

av *Johan Forssell* (M)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2021/22:417 Stödet till UNRWA

av *Magdalena Schröder* (M)
till statsrådet *Matilda Ernkran* (S)

2021/22:424 Samma elpris i hela landet

av *Lars Mejern Larsson* (S)
till statsrådet *Khashayar Farmanbar* (S)

2021/22:414 Ökade kostnader för miljötillstånd

av *Mattias Bäckström Johansson* (SD)
till klimat- och miljöminister *Annika Strandhäll* (S)

2021/22:426 Läkarintyg för covid-19

av *Anders W Jonsson* (C)
till statsrådet *Ardalan Shekarabi* (S)

2021/22:439 Bidragssystem och lediga jobb

av *Lars Beckman* (M)
till arbetsmarknads- och jämställdhetsminister *Eva Nordmark* (S)

2021/22:428 Partner från tredje land som flyttar till Sverige

av *Maria Malmer Stenergard* (M)
till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

2021/22:437 Elsäkerhet

av *Birger Lahti* (V)
till statsrådet *Khashayar Farmanbar* (S)

2021/22:431 Prioriterad grupp hos Migrationsverket

av *Maria Malmer Stenergard* (M)
till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

2021/22:432 Almi Invests möjlighet att finansiera i tillväxtföretag

av *Mattias Karlsson* i Luleå (M)
till näringsminister *Karl-Petter Thorwaldsson* (S)

Prot. 2021/22:42
9 december

2021/22:421 Sveaskogs naturvårdsarealer i södra Sverige
av *Elin Segerlind* (V)

till näringsminister Karl-Petter Thorwaldsson (S)

2021/22:425 Avfallet från förnybar energi

av *Mattias Karlsson* i Luleå (M)

till klimat- och miljöminister Annika Strandhäll (S)

2021/22:419 Skjutningar i närheten av skolor

av *Magdalena Schröder* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2021/22:423 En tunnel mellan Helsingborg och Helsingör

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

§ 18 Kammaren åtskildes kl. 21.36.

Sammanträdet leddes

av andre vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.52,

av förste vice talmannen därefter till och med § 11 anf. 108 (delvis),

av ålderspresidenten därefter till och med § 12 anf. 159 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till och med § 12 anf. 206 (delvis) och

av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

TUULA ZETTERMAN

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Avsägelse.....	1
§ 3 Anmälan om ersättare.....	1
§ 4 Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 5 Anmälan om faktapromemoria	2
§ 6 Regional utveckling	2
Näringsutskottets betänkande 2021/22:NU2	2
Anf. 1 MONICA HAIDER (S).....	2
Anf. 2 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik.....	4
Anf. 3 MONICA HAIDER (S) replik.....	5
Anf. 4 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik.....	5
Anf. 5 MONICA HAIDER (S) replik.....	5
Anf. 6 PETER HELANDER (C).....	5
Anf. 7 MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	7
Anf. 8 PETER HELANDER (C) replik.....	8
Anf. 9 MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	8
Anf. 10 PETER HELANDER (C) replik.....	8
Anf. 11 BIRGER LAHTI (V).....	9
Anf. 12 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik	11
Anf. 13 BIRGER LAHTI (V) replik.....	11
Anf. 14 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik	12
Anf. 15 BIRGER LAHTI (V) replik.....	12
Anf. 16 ARMAN TEIMOURI (L)	13
Anf. 17 MARIA GARDFJELL (MP).....	15
Anf. 18 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik	17
Anf. 19 MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	17
Anf. 20 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik	18
Anf. 21 MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	18
Anf. 22 PETER HELANDER (C) replik.....	18
Anf. 23 MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	18
Anf. 24 PETER HELANDER (C) replik.....	19
Anf. 25 MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	19
Anf. 26 ERIC PALMQVIST (SD) replik	19
Anf. 27 MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	20
Anf. 28 ERIC PALMQVIST (SD) replik	20
Anf. 29 MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	20
Anf. 30 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	21
Anf. 31 MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	23
Anf. 32 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik	24

Anf. 33 MARIA GARDFJELL (MP) replik	24
Anf. 34 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik.....	24
Anf. 35 BIRGER LAHTI (V) replik	25
Anf. 36 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik.....	25
Anf. 37 BIRGER LAHTI (V) replik	25
Anf. 38 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik.....	26
Anf. 39 ERIC PALMQVIST (SD).....	26
Anf. 40 CAMILLA BRODIN (KD).....	28
(Beslut fattades under § 10.)	29
Ajournering.....	29
Återupptaget sammanträde.....	30
§ 7 Statsministerns frågestund	30
<i>Kärnkraften</i>	30
Anf. 41 ULF KRISTERSSON (M)	30
Anf. 42 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	30
Anf. 43 ULF KRISTERSSON (M)	31
Anf. 44 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	31
<i>Elpriserna</i>	31
Anf. 45 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD)	31
Anf. 46 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	32
Anf. 47 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD)	32
Anf. 48 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	32
<i>Jordbrukets framtid</i>	32
Anf. 49 ANNIE LÖÖF (C)	32
Anf. 50 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	33
Anf. 51 ANNIE LÖÖF (C)	33
Anf. 52 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	34
<i>Slopad karensdag</i>	34
Anf. 53 NOOSHI DADGOSTAR (V)	34
Anf. 54 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	35
Anf. 55 NOOSHI DADGOSTAR (V)	35
Anf. 56 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	35
<i>M-KD-budgeten</i>	36
Anf. 57 EBBA BUSCH (KD)	36
Anf. 58 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	36
Anf. 59 EBBA BUSCH (KD)	37
Anf. 60 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	37
<i>Den nordiska energimarknaden</i>	38
Anf. 61 JOHAN PEHRSON (L)	38
Anf. 62 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	38
Anf. 63 JOHAN PEHRSON (L)	39
Anf. 64 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	39
<i>Utredning om rättssäker vindkraftsprövning</i>	39
Anf. 65 KAROLINA SKOG (MP).....	39
Anf. 66 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	40
Anf. 67 KAROLINA SKOG (MP).....	40
Anf. 68 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	40

<i>Regeringens prioriterade områden</i>	40	Prot. 2021/22:42
Anf. 69 KRISTOFFER LINDBERG (S).....	40	9 december
Anf. 70 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	41	-----
<i>Beredningen inför statsministerns utnämning av statsråd</i>	41	
Anf. 71 JOSEFIN MALMQVIST (M).....	41	
Anf. 72 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	41	
<i>Den svenska modellen och EU:s sociala pelare</i>	42	
Anf. 73 MAGNUS PERSSON (SD).....	42	
Anf. 74 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	42	
<i>Fri rörlighet mellan nordiska länder under pandemin</i>	42	
Anf. 75 LINDA MODIG (C).....	42	
Anf. 76 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	43	
<i>En politisk bojkott av OS i Kina</i>	43	
Anf. 77 HÅKAN SVENNELING (V).....	43	
Anf. 78 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	43	
<i>Sveriges energimix och konkurrenskraft</i>	44	
Anf. 79 ARMAN TEIMOURI (L).....	44	
Anf. 80 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	44	
<i>Renskötsel och gruvexploatering i Kallakområdet</i>	44	
Anf. 81 CAMILLA HANSÉN (MP).....	44	
Anf. 82 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	45	
<i>Finansieringen av den gröna omställningen</i>	45	
Anf. 83 HANNA WESTERÉN (S).....	45	
Anf. 84 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	45	
<i>Effekterna av regeringens energipolitik</i>	46	
Anf. 85 DAVID JOSEFSSON (M).....	46	
Anf. 86 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	46	
<i>Arbetsmarknadsprövning för arbetstillstånd</i>	46	
Anf. 87 LUDVIG ASPLING (SD).....	46	
Anf. 88 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	46	
<i>Ett avtal för nordiska arbetspendlare</i>	47	
Anf. 89 CECILIE TENFJORD TOFTBY (M).....	47	
Anf. 90 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	47	
§ 8 Kommunikationer	48	
Trafikutskottets betänkande 2021/22:TU1.....	48	
Anf. 91 JENS HOLM (V).....	48	
(forts. § 11).....	51	
Ajournering	51	
Återupptaget sammanträde	51	
§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 8 december	51	
UU2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.....	51	
UU4 Kommissionens arbetsprogram 2022.....	51	
FöU1 Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.....	52	
NU3 Utgiftsområde 21 Energi.....	52	
§ 10 Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde	52	
NU2 Utgiftsområde 19 Regional utveckling.....	52	
§ 11 (forts. från § 8) Kommunikationer (forts. TU1)	53	

Anf. 92	MAGNUS JACOBSSON (KD) replik.....	53
Anf. 93	JENS HOLM (V) replik.....	53
Anf. 94	MAGNUS JACOBSSON (KD) replik.....	53
Anf. 95	JENS HOLM (V) replik.....	54
Anf. 96	MARIA STOCKHAUS (M) replik.....	54
Anf. 97	JENS HOLM (V) replik.....	54
Anf. 98	MARIA STOCKHAUS (M) replik.....	55
Anf. 99	JENS HOLM (V) replik.....	55
Anf. 100	THOMAS MORELL (SD) replik.....	55
Anf. 101	JENS HOLM (V) replik.....	56
Anf. 102	THOMAS MORELL (SD) replik.....	56
Anf. 103	JENS HOLM (V) replik.....	56
Anf. 104	TERES LINDBERG (S).....	57
Anf. 105	JENS HOLM (V) replik.....	59
Anf. 106	TERES LINDBERG (S) replik.....	60
Anf. 107	JENS HOLM (V) replik.....	60
Anf. 108	TERES LINDBERG (S) replik.....	61
Anf. 109	THOMAS MORELL (SD) replik.....	61
Anf. 110	TERES LINDBERG (S) replik.....	61
Anf. 111	THOMAS MORELL (SD) replik.....	62
Anf. 112	TERES LINDBERG (S) replik.....	62
Anf. 113	MAGNUS JACOBSSON (KD) replik.....	62
Anf. 114	TERES LINDBERG (S) replik.....	63
Anf. 115	MAGNUS JACOBSSON (KD) replik.....	63
Anf. 116	TERES LINDBERG (S) replik.....	63
Anf. 117	MIKAEL LARSSON (C).....	64
Anf. 118	HELENA GELLERMAN (L).....	66
Anf. 119	AXEL HALLBERG (MP).....	68
Anf. 120	MARIA STOCKHAUS (M).....	70
Anf. 121	TERES LINDBERG (S) replik.....	72
Anf. 122	MARIA STOCKHAUS (M) replik.....	72
Anf. 123	TERES LINDBERG (S) replik.....	73
Anf. 124	MARIA STOCKHAUS (M) replik.....	73
Anf. 125	JENS HOLM (V) replik.....	73
Anf. 126	MARIA STOCKHAUS (M) replik.....	74
Anf. 127	JENS HOLM (V) replik.....	74
Anf. 128	MARIA STOCKHAUS (M) replik.....	75
Anf. 129	AXEL HALLBERG (MP) replik.....	75
Anf. 130	MARIA STOCKHAUS (M) replik.....	75
Anf. 131	AXEL HALLBERG (MP) replik.....	76
Anf. 132	MARIA STOCKHAUS (M) replik.....	76
Anf. 133	THOMAS MORELL (SD).....	76
Anf. 134	MIKAEL LARSSON (C) replik.....	78
Anf. 135	THOMAS MORELL (SD) replik.....	78
Anf. 136	MIKAEL LARSSON (C) replik.....	79
Anf. 137	THOMAS MORELL (SD) replik.....	79
Anf. 138	MAGNUS JACOBSSON (KD).....	79
Anf. 139	JENS HOLM (V) replik.....	81
Anf. 140	MAGNUS JACOBSSON (KD) replik.....	82
Anf. 141	JENS HOLM (V) replik.....	82
Anf. 142	MAGNUS JACOBSSON (KD) replik.....	82

Anf. 143	AXEL HALLBERG (MP) replik	83
Anf. 144	MAGNUS JACOBSSON (KD) replik	83
Anf. 145	AXEL HALLBERG (MP) replik	84
Anf. 146	MAGNUS JACOBSSON (KD) replik	84
Anf. 147	TERES LINDBERG (S) replik	84
Anf. 148	MAGNUS JACOBSSON (KD) replik	85
Anf. 149	TERES LINDBERG (S) replik	85
Anf. 150	MAGNUS JACOBSSON (KD) replik	86
Anf. 151	MIKAEL LARSSON (C) replik.....	86
Anf. 152	MAGNUS JACOBSSON (KD) replik	86
Anf. 153	MIKAEL LARSSON (C) replik.....	87
Anf. 154	MAGNUS JACOBSSON (KD) replik	87
	(Beslut skulle fattas den 14 december.).....	87
§ 12	Areella näringar, landsbygd och livsmedel.....	88
	Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2021/22:MJU2	88
Anf. 155	ISAK FROM (S)	88
Anf. 156	DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik.....	90
Anf. 157	ISAK FROM (S) replik	90
Anf. 158	DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik.....	91
Anf. 159	ISAK FROM (S) replik	91
Anf. 160	JOHN WIDEGREN (M) replik	91
Anf. 161	ISAK FROM (S) replik	92
Anf. 162	JOHN WIDEGREN (M) replik	92
Anf. 163	ISAK FROM (S) replik	92
Anf. 164	DANIEL BÄCKSTRÖM (C).....	93
Anf. 165	MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	95
Anf. 166	DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik.....	95
Anf. 167	MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	95
Anf. 168	DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik.....	96
Anf. 169	ISAK FROM (S) replik	96
Anf. 170	DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik.....	96
Anf. 171	ISAK FROM (S) replik	97
Anf. 172	DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik.....	97
Anf. 173	JOHN WIDEGREN (M) replik	97
Anf. 174	DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik.....	97
Anf. 175	JOHN WIDEGREN (M) replik	98
Anf. 176	DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik.....	98
Anf. 177	ELIN SEGERLIND (V)	99
Anf. 178	JAKOB OLOFSGÅRD (L)	101
Anf. 179	DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik.....	103
Anf. 180	JAKOB OLOFSGÅRD (L) replik.....	103
Anf. 181	DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik.....	103
Anf. 182	JAKOB OLOFSGÅRD (L) replik.....	103
Anf. 183	MARIA GARDFJELL (MP).....	104
Anf. 184	DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik.....	106
Anf. 185	MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	106
Anf. 186	DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik.....	107
Anf. 187	MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	107
Anf. 188	JOHN WIDEGREN (M)	107
Anf. 189	MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	109
Anf. 190	JOHN WIDEGREN (M) replik.....	110

Anf. 191	MARIA GARDFJELL (MP) replik	110
Anf. 192	JOHN WIDEGREN (M) replik.....	110
Anf. 193	ISAK FROM (S) replik.....	111
Anf. 194	JOHN WIDEGREN (M) replik.....	111
Anf. 195	ISAK FROM (S) replik.....	112
Anf. 196	JOHN WIDEGREN (M) replik.....	112
Anf. 197	STAFFAN EKLÖF (SD)	112
Anf. 198	DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik	114
Anf. 199	STAFFAN EKLÖF (SD) replik	115
Anf. 200	DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik	115
Anf. 201	STAFFAN EKLÖF (SD) replik	115
Anf. 202	ISAK FROM (S) replik.....	116
Anf. 203	STAFFAN EKLÖF (SD) replik	116
Anf. 204	ISAK FROM (S) replik.....	117
Anf. 205	STAFFAN EKLÖF (SD) replik	117
Anf. 206	MAGNUS OSCARSSON (KD)	117
Anf. 207	DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik	118
Anf. 208	MAGNUS OSCARSSON (KD) replik	119
Anf. 209	DANIEL BÄCKSTRÖM (C) replik	119
Anf. 210	MAGNUS OSCARSSON (KD) replik	119
Anf. 211	ISAK FROM (S) replik.....	120
Anf. 212	MAGNUS OSCARSSON (KD) replik	120
Anf. 213	ISAK FROM (S) replik.....	121
Anf. 214	MAGNUS OSCARSSON (KD) replik	121
Anf. 215	MARIA GARDFJELL (MP) replik	121
Anf. 216	MAGNUS OSCARSSON (KD) replik	122
Anf. 217	MARIA GARDFJELL (MP) replik	122
Anf. 218	MAGNUS OSCARSSON (KD) replik	122
Anf. 219	BETTY MALMBERG (M).....	123
Anf. 220	MATS NORDBERG (SD).....	124
	(Beslut skulle fattas den 14 december.).....	124
§ 13	Skatt, tull och exekution.....	125
	Skatteutskottets betänkande 2021/22:SkU1	125
Anf. 221	EVA-LENA JANSSON (S)	125
Anf. 222	NIKLAS WYKMAN (M) replik.....	126
Anf. 223	EVA-LENA JANSSON (S) replik.....	127
Anf. 224	NIKLAS WYKMAN (M) replik.....	127
Anf. 225	EVA-LENA JANSSON (S) replik.....	127
Anf. 226	NIKLAS WYKMAN (M).....	127
Anf. 227	ERIC WESTROTH (SD)	129
Anf. 228	EVA-LENA JANSSON (S) replik.....	131
Anf. 229	ERIC WESTROTH (SD) replik.....	131
Anf. 230	EVA-LENA JANSSON (S) replik.....	132
Anf. 231	ERIC WESTROTH (SD) replik.....	132
Anf. 232	PER ÅSLING (C)	132
Anf. 233	HAMPUS HAGMAN (KD).....	133
Anf. 234	MARGARETA FRANSSON (MP)	135
Anf. 235	KRISTOFFER LINDBERG (S).....	136
Anf. 236	HELENA VILHELMSSON (C)	137
Anf. 237	EVA-LENA JANSSON (S) replik.....	139
Anf. 238	HELENA VILHELMSSON (C) replik.....	139

Anf. 239 EVA-LENA JANSSON (S) replik	139	Prot. 2021/22:42
Anf. 240 HELENA VILHELMSSON (C) replik	140	9 december
Anf. 241 BENGT ELIASSON (L)	140	-----
(Beslut skulle fattas den 14 december.).....	140	
§ 14 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid	141	
§ 15 Anmälan om interpellationer.....	141	
§ 16 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	141	
§ 17 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	144	
§ 18 Kammaren åtskildes kl. 21.36.....	148	